AYDINLIK

sosyalist dergi

mihri belli
şekibe çelenk
halit çelenk
süleyman ege
vahap erdoğdu
rasih nuri ileri

TÜSTAV

TİP ÖZEL SAYISI

TİP nereye geldi
savunmalar
belgeler

kasım 1970 25

TİP nereye geldi

29 Ekim 1970 tarihinde, Ankara'da TİP'in 4. Büyük Kurultayı yapılacaktır. Bu kurultay proleter devrimci hareketimiz için iki yönden önem taşımaktadır:

1 — TİP içinde ve dışında gelişen ve bugünkü boyutlarına ulaşan hareketimizin kısa bir muhasebesini yapmak, TİP olayından edindiğimiz deneylerle yeni bir dönemin kapılarını açmak;

2 — Tarihi dönemini doldurmuş TİP'in mezar kazıcılarını son bir defa daha teşhir etmek, oportünizmin ihanet belgesini boynuna asarak tarih önünde mahkum etmek.

Bugün sözde TİP yönetimini elinde tutan bir avuç hain oportünist klikten başka, TİP'in geleceği üzerine hesap yapan kimse kalmamıştır. TİP'in tarihi sürecini tamamladığı konusunda genel bir görüş birliği vardır. Yine, devrimci hareketimiz içinde, yeni bir dönemin başlandığı, bu dönemin ilk adımının ÖRGÜT sorununun çözümü konusu olduğunda da görüş birliği vardır. Ancak bu temel konularda görüş birliği olmasına rağmen, hareketin neresinden ve nasıl başlanacağı sorunu henüz tam bir açıklığa kavuşmuş değildir. Şüphesiz ki, bu konuda görüş birliğine varmadan, atılacak adımlar yetersiz kalacaktır. Bu sorunun çözümlenmesi birinci derecede geniş bir tartışma ortamının yaratılmasına, hareketimizin getirdiği merhalelerin doğru değerlendirilmesine, hareketimizin ulaştığı noktanın iyi tespitine, çizeceği yolun doğru yönlendirilmesine bağlıdır.

TİP Olayı Küçümsenemez

Kimilerince TİP bir küçük burjuva örgütü olarak doğdu ve bugünkü kaçınılmaz sonucuna ulaştı. Türkiye devrim tarihinde varolan bir TİP olayını böylesine yüzeyde değerlendirmelerle geçiştiremeyiz.

Türkiye İçi Partisi elli yıllık bir sosyalist birikimin, 27 Mayıs şartlarında uç vermesidir. Elli yıllık çok zor dönemlerden geçerek gelen Türkiye sosyalist hare-

keti, 1950 karşı-devriminin iktidarı ile kökünden budanmış, hareketin kadroları akıl almaz işkence ve terörle saf dışı edilmek istenmiştir. Bundan sonra gelen on yıl, sosyalist hareketin sağır duvarlar arkasına hapsedildiği dönemdir. Bu dönemde her nasılsa paçayı kurtarmış olan Aren gibi tipler ise CİA ajanları ile Amerikan tipi kalkınmayı tavsiye eden yazılar yayınlamaktadır. Sonradan TİP'in yönetimine geçenler de Amerikan yetiştirmesi oniki sendikacının dışında DP faşizminin bu kılıç artıkları olacaktır.

27 Mayıs 1960 hareketi ile açılan sınırlı demokratik ortam, soldaki birikimin sesini duyurabilmesinin şartlarını yaratmıştır. TİP'in politik arenada boy göstermesi, sosyalist çevrelerde olumlu yankılar uyandırmış, bütün ilerici güçlerin desteğini sağlamıştır. Bu dönemde sınırlı demokratik ortamın duvarlarının zorlanması, bu yönde zaman zaman başarılı çıkışların yapılması, TİP'in devrimci yolda olduğu inancını uyandırmıştır. İlk yıllarında TİP, anti-emperyalist çizgiyi yürekle savunmuş, bağımsızlık davamızın tüm davalarımızın temeli olduğunu, ilerici, devrimci çevrelere kabul ettirmiştir.

TİP'in kuruluşuyla başlayan birinci yanlışlık, Amerikan yetiştirmesi sendikacılar tarafından temelinin atılmış olmasıdır. Temeldeki ikinci bozukluk ise, elli yıllık sosyalist hareketimizin gerçek temsilcilerinin TİP'e girememiş olması, "sol" olarak girenlerin çoğunluğunun vaziyeti o güne kadar idare edebilmiş, faşizmin pençesinden kurtulabilmiş kimselerin yönetime geçmiş olmasıdır. Bu önemli iki eksikliği de bünyesinde taşımasına rağmen TİP, bütün sosyalistlerin desteğini sağlamıştı. Daha radikal bir partinin kurulma olanaklarının bulunmayışı, TİP'e yapılan bu desteği doğal hale getiriyordu.

Öte yandan, 27 Mayıs hareketinin getirdiği ilerici havayı estiren başka ilerici bir partinin bulunmayışı, bütün ilerici unsurların TİP'de toplanmasına sebep oluyordu. Beklenmedik bir tempo ile gelişen TİP, bir kitle partisi olma yoluna girmişti. Ancak TİP içinde, bir yandan küçük burjuva unsurların değişik eğilimleri gelişirken, bir yandan da proleter devrimci ideoloji yaygınlaşmaya başlamıştı. Bu ideolojinin gelişmesinde, parti yönetiminin giderek su yüzüne çıkan oportünizminin, partiye hakim olmaya başlayan küçük burjuva ideolojisinin payı büyüktür. TİP filipin tipi demokrasiciliğinin parlementarizmine entegre olma yönünde hızla ilerlerken, parti içinde devrimci muhalefetin sesi de yükseliyordu. 1965 seçimlerinde onbeş milletvekilinin meclise girmesi, TİP yönetimini iyice umutlandırmış, parlemanterizm tek eylem alanı olarak görülmeye başlanmıştır. "69'da başa güreşeceğiz" sloganı partinin filipin tipi demokraciliğinin kuralları içinde oynamaya niyetli olduğunu gösteriyordu. Öte yandan bu niyetinde samimi olduğunu ispatlamak gerekirdi. Yönetici klik bu yönde iki taraflı bir plan tezgahladı:

1 — Parti dışında emperyalizme ve işbirlikçilerine tavizler vermek,

2 — Parti içinde sol unsurları tasfiye etmek.

Sadun Aren daha 1958 yılında "Amerikan usulü kalkınma»dan söz etmişti. Sonra bu söylediklerini tekrarlıyordu. 1965 yılında **Meydan** dergisine verdiği demeçte "Amerikan yardımı faydalıdır" diyebiliyor, 1966'da **Milliyet** gazetesine yazdığı bir yazıda ise "Marksizmin sadece ekonomik bir model" olduğunu söyliyebiliyordu. Aren'in evini Amerikan barış gönüllerinin başına kiraya permiş olması büyük gürültüler koparmıştı. Aynı yolda ilerleyen Aybar da "Sovyet emperyalizminden" sık sık bahseder olmuştu.

Parti içinde muhalefeti susturmak gerekiyordu. Daha önceleri sağdan yapılan muhalefet kolayca susturulabilmişti. Yönetici klik istediğini rahatça yapabiliyordu. Ama sol muhalefeti tesfiye etmek kolay olamıyacaktı. Nitekim olamadı da. Yönetici klik muhalefete karşı anti-komünizm silahını kullanmaya başladı.

Parti içinde yükselen devrimci sesi ihbar ve tezvirat batağında boğmak istemişlerdi. Bu sayımızda bir kısmını yayınlayabildiğimiz belgelerden de anlaşılacağı gibi bu ihbar ve tezvirat en seviyesiz bir şekilde geliştiriliyordu. Sola açılan bu kampanya Partinin giderek sağa kaymasına yardımcı oldu.

Malatya Kongresi ve bu kongrede su yüzüne çıkan ilk muhalefet hareketi gerek TİP'in gelişimi için, gerekse de proleter devrimci hareketimiz için bir dönüm noktası olmuştur. Biz bu sayımızda yayınladığımız belgeleri bu bakımdan da önemli görmekteyiz.

TİP'in bugünkü sonuca ulaşmasının kaçınılmazlığını iddia etmek kadercilik olur. TİP'in bu duruma gelmesi süreci içerisinde, proleter devrimciler üzerlerine düşeni tam olarak yapmışlar mıdır? Baştan beri bu muhalefet hareketini yakından izleyenler, bu soruya olumsuz cevap vereceklerdir. Parti içinde başlayan muhalefet, onların iddia ettikleri gibi, kararlı bir grup değildi. Grupun içinde çeşitli unsurlar vardır, tam bir ideolojik birlik sağlanamamıştır. Belgelerde de görüleceği gibi, "hizip", "gizli faaliyet", "hücre örgütü" olarak gösterilmiş olmasına rağmen, muhalefet son derece dağınıktır. Bu dağınıklık parti içerisinde ilk çıkışıyla güçlü olarak gözüken hareketimizi başarıya ulaştıramamakta başlıca nedendir.

"Türk Solu" ve "Aydınlık" Hareketi

Proleter devrimci muhalefet asıl ideolojik birliğini partinin dışında merkezileştirmiştir. Bu merkezileşme **Türk Solu** dergisinin çıkışıyla başlamıştır.

Türk Solu proleter devrimcilerinin oluşturduğu bir cephe dergisidir. Dergi kısa süre içerisinde cephe dergisi havası içinde amaçlarını kalın çizgileriyle gerçekleştirmiş, bir yandan proleter devrimci hareketin derlenip toparlanmasını sağlamış, ideolojik birliği güçlendirmiş, bir yandan da proleter devrimcilerinin dışında bulunan yurtsever güçlerin seslerini duyurmağa çalışmıştır.

Türk Solu'nun çıkışı TİP oportünist yönetici kliğini tedirgin etmiştir. TİP oportünist yönetici kliği bu derginin okunmasını yasaklamış, derginin parti içine girmesini önlemek istemiştir. Aynı zamanda egemen güçler de **Türk Solu**'ndan tedirgin olmuşlardrr. Sudan sebeplerle derginin baş yazarlarından Mihri Belli ve sorumlu müdürü Vahap Erdoğdu tevkif edilmişlerdir. Hemen arkasından bir şiirinden dolayı Metin Demirtaş tevkif edilmiş, Arif Damar için tevkif kararı çıkarılmıştır.

Önceleri Türk Solu çevresinde kümelenen devrimci hareket gücünü artırdıkça yeni organlara kavuşma çabası içine girmiştir. Bilimsel sosyalizmin temel eserlerinin yayınlanmasına paralel olarak, sosyalizmin Türkiye şartlarına uygulanması, yetişen militanların teorik yönden eğitilmesi ihtiyacından **Aydınlık** dergisi doğmuştur. Türk Solu ve Aydınlık'ın yürüttüğü ideolojik mücadele devrimci militanların politik bilinç düzeylerini yükselten en önemli unsur olmuş, eski oportünizmin ideolojik planda iflası bu organlarla perçinlenmiştir.

Türk Solu'nun hareket içerisindeki yeri giderek güçlenmesine rağmen, gelişen ve büyüyen hareketin politik bir örgüte dönüştürülmesi olanaklarının olmayışı proleter devrimci hareket içine çeşitli eğilimlerin rahatça girebilmesine sebep olmuştur. Bu dezavantajın getirdiği tehlikenin başında bir takım küçük burjuva unsurların aktif olarak hareketimizi etkilemesi gelmektedir. Bu nedenle nicelik olarak gelişen hareket ideolojik gelişme ile tam bir paralellik sağlıyamamış ve bugünkü dağınık ortamına ulaşmıştır.

Partinin genç militan kadrolarının saflarımıza gelmesiyle TİP canlılığını giderek kaybeden oportünizme, pasifizme saplanan yığınlarla ilişkisini kesen içine dönük bir parti haline gelmiştir. Zamanla en militan yan örgüt olan FKF'nin de safları-

mıza kazanılması yönetici kliği seçim hesapları içine iyice sürüklemiştir. Seçim kanunda yapılan değişiklikler sonucu parlemantarizmden iyice umudunu kesen yönetici klik milletvekilliği hesabı üzerine oturtulan dayanışmasını da yitirmiştir. Ve klik kendi içinde çözülmeye başlamış ve bu çözülme üçüncü büyük kongreye kadar sürmüştür. Üçüncü büyük kongrede Aybar ve sendikacı takımını tasfiye edemeyen Aren-Boran ekibi kısa bir süre sonra olağanüstü kongre toplama yoluna gitmiş fakat bunda da başarı sağlıyamamıştır. Entrikacılıkta Aybar'dan daha baskın çıkan Aren-Boran ekibi nihayet çevirilen entrikalarla Aybar'ı istifa ettirebilmiş ve parti yönetimini ele geçirmiştir.

Görevi parti içinde proleter devrimci hareketi tasfiye etmek olan bu kliğin Aren-Boran kanadı genel başkanlığa getirdikleri Şaban Yıldız'ı kukla bir yönetici olarak rahatça kullanabilmiştir. Başa geldiklerinden bu yana, bu hainler kliği eylemlerini parti içinde devrimcileri tasfiye etmek, kongreleri feshetmek, üye ihraç etmek, gizli kongreler yapmaktan öteye geçirememiştir. Bugün TİP yöneticiler hainler kliği TİP'in mezarını kazarlarken kendi mezarlarını da kazmış bulunmaktadırlar. Bütün bu provakasyon, ihanet ve iftira kampanyalarına rağmen parti içinde hala bir ses yükselebiliyorsa bu, partiyi kurtarmak çabasında olan proleter devrimcilerinin iyi niyetli çabalarının sonucudur. Bir çok illerin kongreleri halen yapılmamış olmasına rağmen, birçok illerin feshedilmelerine rağmen proleter devrimcileri hatırı sayılı bir delege gücüne sahiptirler. Ancak bu hainler kliği ile artık yapılacak birşey kalmamıştır. Eski oportünizm kendi leşiyle birlikte içi boş bir tabut haline getirdiği TİP'i de tarihin mezarlığına gömecektir.

Proleter devrimcileri TİP'in sayfasını kapatırken yeni bir sayfa açmak göreviyle karşı karşıya bulunmaktadırlar. Bu görev yurt çapında gelişen, güçlenen ve yaygınlaşan proleter devrimci hareketin örgütlendirilmesi görevidir. Bu görev başarılması zor, zor olduğu kadar da sabır ve ustalık isteyen bir görevdir.

Hareketin karşısında bir sürü aşılması gereken engeller bulunmaktadır. Bu engellerin başında egemen güçler vardır. Bu yeni dönemde egemen güçler proleter devrimci hareketimizin önüne bir sürü tuzaklar kazırlamaktadırlar. Proletaryanın kanına bulaşmıştır. Dönüşü olmayan bir çıkmazın uçurumuna gelen egemen güçler kaçınılmaz sonlarını beklerken, daha da kuduracak, kendi mantığı ile dahi izah edilemeyecek çılgınlıklar yapmayı deneyecektir. Bunun belirtileri görülmeye başlanmıştır. Sınırlı özgürlük ortamının sınırları daha da daraltılmak istenmektedir. Dergiler toplatılmakta, dergileri, gazeteleri okuyanlar sorguya çekilmekte, işkence edilmekte ve hatta bir takım kara eller soğukkanlı cinayetler işleyebilmektedir. Silahlandırılmış zorbalar oraya buraya saldırtılmakta, sadece proleter devrimleri değil, bütün bunlardan habersiz olan insanlar daha kurşunlanmaktadır. Kimlikleri, yerleri belli bu kişiler ellerini kollarını sallayarak serbestçe dolaşırlarken, iktidar Türkiye devrimci hareketini budamak planlarına hız vermiştir. Kitle halinde tevkifler yapılmakta, evler basılmakta ve bütün bunların gerekçesi dahi söylenmemektedir. Proleter devrimcilerin sağında yer alan öteki yurtsever güçler de bütün bu olanlara tam bir rehavet içerisinde seyirci kalmaktadır.

Öte yandan proleter devrimci hareketimizin önündeki bir başka engel de oportünizmin provakasyon ve baltalama hareketleridir. Oportünizmin TİP içerisinde hayatiyetini yitirmesi bütün alanlarda yok olması demek değildir. Proleter devrimcilerinin Türkiye şartlarında oportünizmin objektif ortamının bulunamıyacağı iyimserliğine kapılması son derece yanlıştır. Oportünizm, emperyalizmin ve egemen sınıfların devrimci hareket içerisindeki uzantısıdır. Bu nedenle emperyalizm ve egemen güçler varoldukça oportünizm de varolacaktır. Ancak proleter devrimci hareketin gelişme süreci içinde oportünizm şu ya da bu biçime bürünerek

ortaya çıkmaktadır ve çıkacaktır. Dün "sosyalist devrim" çığlıkları atarak tek doğru devrim stratejisi milli demokratik devrime karşı çıkan oportünizm, kendisine karşı verilen güçlü ideolojik mücadele sonucu bugün artık yeni bir kisveye bürünmüş ve görünüşte Milli Demokratik Devrim stratejisini savunan fakat özünde gene ona karşı olan yeni oportünizm olarak boy göstermiştir. Özünde ikisi de burjuva ideolojisinin sosyalist kliğe bürünmesinden başka birşey değildir. İkisi de teslimiyetçidir. İkisi de uzlaşıcıdır. İkisi de şartların değişimine göre durumunu ayarlamaktadır.

Bugün yen oportünizm lafta çok keskin gözükmekte, özünde ise pasifizmin, olmayacak olanı kitlelere empoze etmektedir. Eskisinde olduğu gibi bu da devrimci hareketi kitlelerden tecrit etmek, devrimci hareketin etrafını sözde bir teori duvarı ile çevirmek istemektedir. Mao putlaştırılması isterisi ile herşeyi reddeden yeni oportünizm eyleminde, hatta sözlerinde bile Amerikan emperyalizmini bir yana itmiş, "sosyal emperyalizm"e bayrak açmıştır. Bu grup böylece tam anlamıyla MTTB ve benzeri gerici örgütlerin "ne Amerikan emperyalizmi, ne Sovyet emperyalizmi" sloganı altında emperyalizme hizmet etmek yönünde faaliyet göstermektedir. Hatırlanacağı gibi Aybar da aynı biçimler çıkışlar yapmıştır. Yine bir örnek olmak üzere, dün eski oportünizmin kalemşorlüğünü yapan bugünün yeni oportünistleri, o zaman da "Türkiye'nin meseleleri sokaklarda halledilemez" diyerek gençlik hareketlerini pasifizme davet ediyorlardı. Bugün de aynı kişiler "ideolojik mücadeleye evet, kaba kuvvete hayır" sloganı altında devrimci militanlara pasifizmi tavsiye etmektedirler.

Proleter devrimcileri ilk günden beri oportünizme karşı uzlaşmaz bir tavır takınmışlardır. Eski oportünizmden kopup saflarımıza katıldıklarında bu yeni oportünistler TİP'in üçüncü büyük olağan ve olağanüstü kongrelerinde Aren-Boran kliği ile uzlaşma pazarlığına giriştiklerinde, proleter devrimcilerinin gösterdikleri sert tepkilere, "Tarihi hata işliyorsunuz" diye cevap verebilmişlerdir. Şimdi de bu uzlaşıcı tutumlarını yine proleter devrimci hareketimize karşı, hareketimizin yeni atılımlarını baltalamak için "Sosyalist Kurultay" yaygarası ile oportünizmin çeşitlerini uzlaştırma çabasına girmişlerdir.

"Sosyalist Kurultay" Oportünizmin Kendi Arasında Uzlaşma Taktiğidir.

İçinde bulunduğumuz dönem, devrimci hareketimizin yurt çapında siyasi örgütlenme dönemidir. Amerikan emperyalizmini ve onun yerli uşaklarını çökertecek, halkın mücadelesine önderlik edecek, gerçek proletarya partisine kavuşma dönemidir. Bütün mahalli ve merkezi çalışmalarımız, TİP içinde ve dışında, eski ve yeni oportünizme karşı ideolojik mücadelemiz proletarya partisi hedefine yönelmiştir. Türkiye'de proletarya partisinin mevcudiyetinin objektif şartları vardır. Bütün mahalli örgütlerin ve bütün proleter devrimcilerinin Türkiye çapında siyasi örgütlenme özlemleri ise sübjektif şartları hızla olgunlaştırmaktadır. Ne baş düşman Amerikan emperyalizmi ne de onun içimizdeki beşinci kolu olan oportünizm, devrimci hareketimizin bu hamlesini, gerçek proletarya partisinin yaratılmasını durduramayacaklardır.

Bugüne dek Aren-Boran kliğince savunulan örgüt anlayışı açıktır; TİP'i icazetli sosyalizmin partisi olarak tutmak, sahte demokrasinin parlamentocuları olarak işçi sınıfının gerçek partisine kavuşmasını engellemek.

Küçük burjuva kuyrukçuluğu olarak ortaya çıkan, sağ sapma içinde bulunan, devrimde proletaryanın önderliğini reddeden emperyalizmin ve işbirlikçilerinin saldırganlığına karşı teslimiyetçiliği, pasifistliği savunan yeni oportünizmin görüşü de açıktır: 141 ve 142. maddelerin var olduğu Türkiye'de proletarya partisinin ku-

rulamayacağını savunmak ve proletaryanın örgütüne kavuşmasını bilinmez bir zamana atarak işçi sınıfını düşmana karşı dağınık ve silâhsız bırakmak.

Proleter devrimcileri, her iki oportünist çizgiyi aktif ideolojik mücadele ile açığa çıkartmıştır.

Bu gün ise, yeni oportünizm, niteliği gereği kıvrılarak, dün söylediklerini inkâr edip yeni aldatmaca yolları arayarak iflâs etmiş görüşlerini kurtarma çabası içindedir. Yeni oportünizmin, anti-leninist örgütlenme anlayışına dayanan ilkesiz birlikçi sosyalist kurultay tezi, bunun en son örneğidir. Yeni oportünizmin sosyalist kurultay tezine göre, bireyci ve anarşist eğilimleri yenmek, yurt çapında birliği sağlamak ve örgüt meselesini çözmek, taktikleri ve devrim programını tartışmak üzere bir sosyalist kurultay toplanmalıdır. Bu kurultaya bütün grup ve çevreler (yani oportünizmin her türlüsü) ve de işçi-köylü temsilcileri katılacaklar, örgüt sorununa çözüm bulacaklar aralarında asgari müşterekleri sağlayacaklardır. Bütün 'sol' görüşleri bir araya getiren bu kurultaya sosyalistim diyen herkes katılacak ve birlik sağlanacaktır.. Bu görüş, bilimsel sosyalizmin en temel tezlerini inkâr eden, anti-leninist bir örgüt anlayışının ürünüdür ve bütün gerçek sosyalistlerce mahkûm edilmelidir. Yeni oportünizmin sosyalist kurultay toplamaktaki amaçları şunlardır:

1. Yeni oportünizmin niteliğini henüz iyi kavramamış olan devrimcilerin zihnini çelmek, uğradıkları ideolojik iflâsı maskelemek, sahte birlik çığlıklarıyla iyi niyetli birlik taraftarlarını etkilemek.
2. Aralarında dayandıkları küçük burjuva ideolojisi açısından fark olmayan Aren-Boran kliği ile uzlaşmak.
3. Proleter devrimcilerin ilkelerde birliğe dayanan gerçek savaş örgütünü yaratmalarına köstek olmak.

Yeni Oportünizmin Sosyalist Kurultayı, İlkesiz Birlik Kurultayıdır

Bilimsel sosyalizme göre, sosyalist kurultay, ancak gerçek sosyalistlerin işçi sınıfı hareketinin meselelerini tartışacakları ve sahiboldukları ideolojik ve stratejik birlik temeli üzerinde taktik sorunlara çözüm getirecekleri bir kurultay olabilir. Yeni oportünizme göre ise her kendine sosyalistim, diyen sosyalisttir; kendileri başta olmak üzere Aybar reformizminden popülizme, Aren-Boran hainler kliğinden devrimci saflara kıyısından yanaşan "mahcup sosyalistlere", oportünist sendikacı gruplarından aşiret ilişkilerine göre bir araya gelmiş fraksiyonlara kadar bütün grup ve çevreler, proleter devrimci çevrelerdir. Ve yeni oportünizmin kurultayı oportünizmin şu veya bu biçimine bürünmüş bu grup ve çevrelerin kurultayı olacaktır. Onun için hiç birisi proleter devrimci ilkelere sahip olmayan bu gruplardan oluşacak kurultay, ilkesiz birlik kurultayıdır. Bu oportünist grupların ortak yönü, hepsinin de işçi sınıfına yabancı küçük burjuva çevreleri olmasıdır. Proleter devrimcilerin oportünizmle ortak yanları yoktur. İlkesiz birliğe dayanan kurultaylarda, ilkelerde birlik içindeki devrimcilerin yeri yoktur. Proleter devrimcilerinin yeri, işçi sınıfı saflarıdır, küçük burjuva aydınlarının kendi aralarında 'birlik' sağlamak için topladıkları kurultaylar değil.

Biz, oportünizmin her çeşidini bir araya toplayan "aydın grupları" kurultayına karşıyız. Bu gün proletarya saflarında olan ve henüz yeni oportünizmin niteliğini iyi kavramamış devrimciler vardır. Bu devrimciler haklı bri birlik isteği içindedirler. Evet, birlik bütün proleter deprimcilerinin özlemidir; ama bu birlik ancak marksistlerin birliği olabilir. "Bütün tutarlı marksistler arasında, bütün bir marksist vücut ve tavizsiz sloganları savunanlar arasında, tasfiyecilerden bağımsız olarak ve onlardan ayrı olarak birlik olabilir ve olmalıdır. Birlik büyük bir şey

ve büyük bir slogandır. Fakat işçilerin davasının ihtiyaç duyduğu şey, marksistlerin birliğidir, marksistlerle marksizmin muhaliflerinin ve tahrifatçılarının değil... Ve biz, birlikten bahseden herkese sormalıyız: kiminle birlik? Tasfiyecilerle mi? Eğer öyle ise, bizim birbirimizle yapacak hiç bir şeyimiz yoktur. Eğer sorun, gerçek marksist birlik sorunu ise, biz bütün marksistlerin birliği için, aşağıdan birlik için, pratik faaliyetlerde birlik için çağrıda bulunuyoruz... Tasfyecilerle flört yok, diplomatik görüşmeler yok, Çabalarımızı bütün marksist işçileri, bütün bir marksist gövde etrafında birleştirmeye teksif edelim. Bilinçli işçiler kendilerine tasfiyecilerin arzularının empoze edilmesini cinayet sayacaklardır. Gerçek marksist güçlerin dağılmasını cinayet sayacaklardır" (Lenin, Toplu Eserler, C. XX).

Devrimci arkadaşlar! Oportünizmin sahte birlik çağrılarına karşı uyanık olalım. Bu gün "birlik" çığırtkanlığı yapanlar, daha dün hareketimizi bölme çabasıyla, işçi sınıfı mücadelesini saptırmak çabasıyla devrimci safları terkedenlerdir. Dünkü bozguncuların bugünkü "birlik" oyunlarını teşhir edelim.

Proleter Devrimci Hareketimiz Bir Grup Ya Da Çevre Değildir.

Yeni oportünizm, dergisinde kendisini açıkça bir çevre olarak ilân etmektedir. Evet, bu doğrudur. Onlar bir küçük burjuva aydın çevresidir. Bu küçük burjuva aydın çevresinin karşısında Türkiye çapında proleter devrimci hareket vardır. Farklı şehirlerde ve farklı çalışma alanları içinde olan bütün devrimciler bu proleter devrimci hareketin bir parçasıdır. Yeni oportünizmin çabası farklı şehirlerde, veya farklı çalışma alanları içinde olan arkadaşları ayrı çevreler gibi göstermek, onların siyasi bütünlüğünü ortadan kaldırarak her birini ayrı ayrı sosyalist kurultaya çağırmaktır. Bütünlüğümüzü bozmaya yönelen bu faaliyete karşı duralım. Meseleyi kavramamış devrimci arkadaşları uyaralım ve hepimizin ayrı 'çevreler' değil, Türkiye çapında siyasi bir bütün olduğumuzu bilelim. Bizim bütünlüğümüzü sağlayan, savunduğumuz işçi sınıf ideolojisidir.

Yeni oportünizm bütün grup ve çevreleri sosyalist kurultaya birbirlerinden bir şeyler öğrenmeye çağırıyor. Hayır arkadaşlar. **Teorik alanda bizim oportünizmden öğreneceğimiz hiç bir şey yoktur.** Onlar birbirlerine oportünizmin türlerini öğretsinler. Biz, kitlelerin dünyada ve Türkiye'de, geçmişteki ve bu günkü mücadelelerinden öğreneceğiz.

Proleteryanın Örgüt ve Taktik Sorunları Oportünizmle Tartışılamaz

Bütün bu oportünist çevreler işçi sınıfına ihanet etmişlerdir. Bu çevreleri işçi sınıfının örgütlenme ve taktik sorunlarını tartışmaya çağırmak, işçi sınıfı mücadelesini oportünizme peşkeş çekmektir. İşçi sınıfı örgütünü ve işçi sınıfı taktiklerini oportünistlerle bir salon toplantısında laf atışması sananlar ve bundan birlik doğmasını bekleyenler, eylemden uzak, idealizmin batağına gömülmüş küçük burjuva gevezeleridir. İşçi sınıfının örgütünü ancak ilkelerde birleşmiş devrimciler tartışır. İşçi sınıfına ihanet eden, TİP'i yıkan, çökerten Aren-Boran kliği ile işçi sınıfının örgütlenme sorunlarını tartışmak cinayettir. İşçi sınıfının taktiklerini ancak işçi sınıfı mücadelesi ile kopmaz bağları olanlar tartışabilir. Kariyerist entelektüeller değil. Oportünizmle örgüt sorununu ve proletarya taktiklerini tartışmak, bu meseleleri hakim sınıflarla tartışmaktan fazla farklı bir şey değildir.

Sosyalist Kurultay İdeolojik Mücadelenin İnkârıdır

Devrimciler Aybar reformizmine, Aren-Boran oportünizmine ve yeni oportünist sağ çizgiye karşı, ideolojik mücadele verdiler. Bu tavizsiz aktif ideolojik mü-

cadele ile oportünizmi etkisiz hale getirdiler. Bu gün ise, yeni oportünizm bütün bu grup ve çevreleri sosyalist kurultaya çağırmaktadır. **Bu, oportünizme karşı ideolojik mücadelenin inkârıdır.** Artık yıkılmış olan oportünist gruplara "sosyalist" ünvanı vererek, onları "tanıyarak", onları kurultaylara devrimci hareketin meselelerini tartışmaya çağırarak, onlara kuvvet şırınga etmek ve kitlelere yönelmek yerine kuru bir salon kalabalığından medet ummaktır. Kurulmaya çalışılan oportünist blok, oportünistlerin can çekişmesini maskeleyemeyecektir.

Daha dün Aren-Boran kliğinin desteklenmemesini tarihi hata olarak niteleyen yeni oportünistler, bu 'hatayı' düzeltmek istiyorlar. Küçük burjuva ideolojisine dayanan kendi tezlerince Milli Demokratik Devrim tezinin tümünü ya da özünü inkâr eden, pasifizme saplanmış oportünist gruplar arasında asgari müşterek arıyorlar. Bütün 'sol' görüşleri birleştirmek istiyorlar. Bu çevrelerin asgari müştereklerı vardır: hepsi küçük burjuva, hepsi Milli Demokratik Devrim tezini inkâr ya da tahrif eden, hepsi işçi sınıfının tarihi görevini inkâr eden, hepsi halkın gücüne güvenmeyen çevrelerdir. Onlar birbirleriyle asgari müştereklerde birleşebilirler.

Bizim oportünizmle asgari müştereğimiz yoktur. Bizim ilkelerimiz vardır. Biz, işçi sınıfı ideolojisinde birleşik. Oportünizmin batağına saplanmış olanlar, birbirinize daha sıkı sarılın. Ama boşuna bizi bu batağa çekmek için elinizi uzatmayın. Küçük burjuva sosyalistlerinin kaypak elini tutacak, o batağa gömülecek tek bilinçli devrimci bulamayacaksınız.

Yaşasın sosyalizmin ilkeleri üzerinde bütün marksistlerin birliği.

AYDINLIK

17 - 18 EKİM TARİHİNDE YAPILAN TDGF KURULTAY'I PROLETER DEVRİMCİLERİNİN KESİN İDEOLOJİK ZAFERİYLE SONUÇLANMIŞTIR. KURULTAY HAKKINDAKİ GENİŞ YORUMUMUZU GELECEK SAYIMIZDA YAYINLAYACAĞIZ.

mihri belli'nin

TİP yöneticilerine gönderdiği ihtarname

T. C. Beyoğlu Beşinci Noterliği

No : 25911
31 Ağustos 1967

BEYOĞLU BEŞİNCİ NOTERİ ELİYLE

KEŞİDECİ : MEHMET MİHRİ BELLİ
İst. Kadıköy Göztepe Tütüncü Mehmet Ef. Cad. No: 24/2 de mukim

MUHATAP : 1 — MEHMET ALİ AYBAR (İstanbul Milletvekili)
Veli Alemdar Han Kat 5 Galata — İstanbul

2 — Bn. BEHİCE BORAN (Urfa Milletvekili)
ABC Tercüme Bürosu
Mumhane Cad. Mumcu Han No: 54/3 Galata — İstanbul

İ H T A R N A M E

1966 yılında, Türkiye İşçi Partisi'ni yöneten gurubu uyarma amacını güden, sosyalist eleştiri-özleştiri niteliğinde birkaç yazının sol basında yayınlanmasından, ve TİP içinde henüz şekilenmemiş bir sol muhalefetin belirmesinden bu yana, her ikinizin de vehim ve talâşa kapıldığınızı üzülerek gözlemekteyim.

Bu telâşın en üzücü belirtisi, TİP Büyük Kongresi arefesinde başlayan ve bugün de ardı kesilmeyen ihbar niteliğindeki beyanlarınızdır. Daha önceki gene ihbar kokan, ama hedef geniş tutulduğu için soyut kalan "halksız sosyalizmden yana tepeden inmecileri" yermeleriniz, bu kez somutlaşmış bulunmaktadır. Bu açık beyanlarınızda, TİP'in geçmişteki sosyalist akımlarla organik bir bağı olamıyacağını söylüyorsunuz ve böyle bir bağ kurmak isteyenlerin bulunduğunu ima ediyor, bunları kınıyorsunuz. Son olarak da, kendinizden gayrı, yerli, yabancı her kişi ve akımı "kökü dışarıda, gayrı-milli" olarak nitelendirmeye kadar işi vardırdınız.

Herkesin bildiği gibi, geçmişteki sosyalist eylem, o zamanın terihsel şartları gereği, illegal eylemdi. Legal bir siyasi örgüt olan TİP ile geçmişteki yeraltı eylemi arasında organik bağ kurmak isteyenlerin bulunabileceğinden söz edip, böylelerinden yakınmanın ve üstelik milliliği de tekeline almanın ne anlama geldiğini çözmek, mesleğinde oldukça usta olan emniyetçilerimizin üstesinden gelemiyecekleri kadar zor bir iş değildir.

Ama bundan daha kötü olan, Parti içinde yaptığınız kulistir. Parti organlarının toplantılarından önce, oyunu sağlamak istediğiniz partililerle özel konuşmalar yapmaktasınız. Ve çok şeyler bilen, ama bunların ancak bir kısmını açıklayabilen kimse tavrıyla "Önemli İfşaatta" bulunmaktasınız. Dediklerinize göre: "Gizli Komünist Partisi TİP'in içine sızmıştır. Amacı Parti yönetimini ele geçirmektir. Şimdiki Parti yöneticilerini eleştirenler bu komplonun içindedirler. Maazallah bu kötü kişiler başarı sağlarlarsa "TİP'i Enternasyonale bağlıyacaklardır". Partiyi maceralara sürükleyecekler ve kapatılmasına sebep olacaklardır. Herkesin başı belâya girecektir. Parti yöneticilerini eleştirenler, TİP'in seçimle iktidara gelip sosyalizmi kuracağına inanmamaktadırlar. Onlar ihtilâlcidirler. Onların 21 Mayısçılarla bile ilişkileri olmuştur..."

Ve bu "Büyük İfşaatın" ardından, neye uğradığını şaşıran, gözleri büyüyen muhatabınıza "Ya onlar, ya biz" diyerek, kendisini bir tercih karşısında bırakmaktasınız : Bir yandan güven içinde sosyalist particilik yapmak ve belki de bir milletvekilliği! — Öte yanda polis baskınları, işkenceler, demir parmaklıklar ve belki de sehpa!

En sonunda da söylediklerinizin gizli tutulması için tenbih üstüne tenbih yağdırmaktasınız. Kimden gizli tutulması için? Herhalde iktidarın baskı kuvvetlerinden, polisinden, savcısından değil. TİP gibi bir örgütün içinde, haber verme ve belki de provokasyon işiyle görevlendirilmiş ajanların bulunması doğaldır. Bunu siz de bilirsiniz. Giderek böylelerinden bir ikisini, benim gibi, siz de tanırsınız.

Burada gizlilik sol muhalefete katılanlara karşı da olamaz. O halde, söz konusu olan yaptıklarımızın kamu oyundan, özellikle iktidarın baskı kuvvetlerine sosyalist ihbar etme olayı karşısında öfke duyacak olan partili partisiz sosyalistlerden gizlenmesidir. Bu durumda oynanan oyunu açığa vurmak elbette ki bir görev olmaktadır. Yürüttüğünüz kuliste en sık adı geçenlerden biri ben olduğuma göre, bu görevi ben yükleniyorum.

İkinize de şunu hatırlatmayı gerekli sayıyorum: Ünlü 141'inci maddeden iki kez hüküm giymiş olan, bu yüzden de şu anda gerici güçler tarafından siyasi eyleme katılma olanaklarından yoksun tutulan, ama bir yurtsever olarak, dıştan da olsa, Türkiye'de tüm ilerici girişimlere yakın ilgi duyan bir kimse olarak ben, kendi hesabıma, daha ilk gününden beri TİP'e karşı hayırhah bir tutum benimsemişimdir. Türk toplumunda yarım yüzyıllık sosyalist

birikiminin bir kısmını bağrında barındıran, saflarında nice namuslu devrimcinin bulunduğu TİP'i, Türkiye emekçilerini bilinçlendirme ve örgütlendirme görevini, tarihsel olanakların izin verdiği ölçüde en başarılı biçimde yerine getirebilen güçlü bir örgüt olarak görmek umudunu hâlâ taşımaktayım.

Sosyalist teoriye lâyık olduğu önemi veren, teoriyi Türkiye gerçeklerine uygulayarak doğru sentezlere varan, Türkiye'ye özgü devrimci çizgiyi doğru saptayan, genç militan kadrolarını eğitme işini hakkıyla başaran, saflarında sosyalist eleştirici özleştiriyi, gerçek parti içi demokrasiyi gerçekleştirebilen, ve özellikle burjuva parlemantarizminin tuzaklarına düşmeden doğru sosyalist stratejiyi izleyebilen, bağımsız ve demokratik bir Türkiye'den yana tüm millici güçlerin birliğini gerçekleştirmekte önayak olabilen, gerçekten sosyalist bir örgüt olarak görmek isterim ben İşçi Partisini. Ve siz ikinizin de, yanılgılarımızdan arınmış olarak, böyle bir sosyalist örgütte, yerinizde barınabilmeniz beni ancak sevindirir.

TİP'in Anayasaya ve kanunlara kesin olarak uyan eylemine gölge düşürecek, böylelikle gerici güçlerin ekmeğine yağ sürecek olan provokasyon niteliğindeki davranışların, herkesten önce ben karşısındayım. Nasıl ki, TİP'i bir şahıs çiftliği, oportünist bir oy toplama makinesi durumuna düşürme yolundaki çabalara karşıysam. Benim kesin tutumum budur. Ayrıca söz konusu komployа katıldıklarını iddia ettiğiniz partili, partisiz sosyalistlerin de, anladığıma göre, biricik kusurları sizin son zamanlardaki tutumunuzu yadırgamış olmalarıdır. Bunların da isnatlarınızı doğrulayan en ufak bir davranışları olmadığını bilmemeniz bana imkânsız görünmektedir. Ama bile bile asılsız isnatlarda bulunmayı size yakıştıramadığım için, ben gene ihbar niteliğindeki beyanlarınızın, kapıldığınız vehimlerden ileri geldiğine inanmak isterim. Bu boş vehimleri içinizden atınız. Bunlar sizi dönüşü olmayan bir yola sürükliyecektir.

Davranışınızı haklı göstermek için yürüttüğünüz muhakeme, kendi kendinize ve çevrenize sunduğunuz kanıtlar ne olursa olsun, yaptığınız, şey, öz olarak şudur: Kişisel nedenlerle siyasî hasım saydığınız kimselere muhayyel suçlar yüklemektesiniz. İhbarda bulunduğunuz merci: Burjuva-Feodal ağa iktidarının baskı kuvvetleridir. İhbar ettikleriniz: Sosyalizm davasına emeği geçmiş ve geçecek olan sosyalistlerdir. İsnat ettiğiniz suç: Yeraltı eylemi, komünistlikdir. Yani anti-komünizm silâhından yararlanmakta ve hasım saydıklarınızı yasa dışına itmektesiniz. Sizin de bilmeniz gerekir ki, komünist olmamak başka şeydir, Amerikan emperyalizminin bir numaralı ideolojik ihraç malı anti-komünizmden devrimcilere karşı yararlanmak başka şeydir. Ve anti- komünizm yaparak, "Ben değilim, bunlardır" diye polise parmakla adam göstererek kimi çevrelere yaranmak," Partiyi kurtarmak" çabasındasınız.

Bu hesap kesin olarak yanlıştır. Yaptığınız şey, faşist teröre ortam hazırlamaktır. Faşist terörün başlaması için vesile yaratmaktasınız. Ama bilmeniz gerekir ki, Türkiye'de faşizm, hiçbir zaman en sola vurmakla yetinmiyecektir. Bizden başlasa bile, en kısa zamanda Ortanın Solu'na kadar, Türk millî bağımsızlığından yana tüm millici güçlere çullanacaktır. TİP ve tüm ilerici örgütler mutlaka darbelenecektir. Emekçi halktan yana yazarlar mutlaka susturulacaktır. Ve siz de kayırılmıyacaksınız.

Onun için ikinizi de uyarıyorum: Davranışınız, kendi kişisel açınızdan, siyasî karyeriniz bakımından da akıllıca bir davranış değildir. Bir sosyalist parti içinde kimi konularda görüş ayrılıklarının, eleştiri özeleştiri'nin bulunmasını, örgütün canlılığının belirtisi doğal bir şey olarak karşılıyacağınıza,

ve kendine güvenen, alnı açık devrimciler gibi parti-içi demokrasisi ortamının yaratılmasına yardımcı olacağınıza, siz parti içinde bu ilk sol muhalefet dalgasını ihbar yoluyla temizlemeye kalkıyorsunuz. Böylelikle TİP'in mezarını kazmaktasınız. Faşist terör gerçekleşse de bu böyledir, gerçekleşmese de. İyi biliniz ki, anti-komünizm silâhından, ihbardan medet uman bir örgütün Türkiye'de geleceği hiç de parlak olmıyacaktır; bu örgüt sosyalistlik iddia etse bile..

Onun için uyarıyorum: 1966 güzünden bu yana kaygan bir yüzeye varmış bulunuyorsunuz. Toparlanınız. Belki henüz çok geç değildir. Siz sıradan bir politikacı değildiniz. Siz sosyalist olmak iddiasındasınız. Her davranışınızın sosyalist ahlâkla, devrimci şerefiyle bağdaşıp bağdaşmadığını düşünmek zorundasınız. Hasım saydıklarınız TİP'in, bu arada sizin de başarınızı istemektedirler. Kapıldığınız vehimleri içinizden atınız. Teorik konularda tartışmalardan korkmayınız. Bunların, Partiye dıştan müdahale niteliği taşımadığını iyice anlayınız. Türkiye'nin özel şartları gereği, bir sosyalist parti tüm sosyalistlere kucağını açamamaktadır. Ama bu yüzden siz bölücü rol oynamayınız. Partili olsun, partisiz olsun tüm sosyalistler arasında ana ilkelerde birliği, kardeşliği kurma yolunda çaba gösteriniz. Ve hiçbir sosyalisti yasa dışına itmeyiniz, Amerikan yapısı anti-komünizm silâhından yararlanmaya kalkmayınız. Kısaca şu anda düştüğünüz durumdan, o kaygan yüzeyden kendinizi kurtarınız. Yoksa o kaygan yüzey sizi kötü sonlara sürükliyecektir.

Bir de şu var: İlgili merciler, ihbar niteliğindeki beyanlarınıza dayanıp henüz harekete geçmemişlerdir. Bu belki de, Aziz Nesin'in ünlü sorusundan sonra bir ikinci fiyaskodan çekindikleri içindir. Belki de başka nedenler vardır. Ama eğer bu ihbarlar yüzünden tek bir sosyalistin kılına dokunulacak olursa, bunun manevî yükü sizin omuzlarınızı çökertecektir. Uyarıyorum!

TİP genel yönetim kurulunun

merkez haysiyet divanına sevk istemi (iddianame)

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
GENEL MERKEZİ

Ankara, 30 Eylül 1967

Mithatpaşa Caddesi
63/1, ANKARA

Başkanlık Bürosu
Sayı: 1001

Merkez Haysiyet Divanı
Başkanlığı

ANKARA

Sevk isteminde bulunan : Genel Yönetim Kurulu,

İsteme esas olan kurul kararının tarih ve sayısı : Genel Yönetim Kurulu'nun 16.7.1967 gün ve 3/2 sayılı olup, mevcut 36 üyeden -Halit Çelenk'in aleyhte oyu dışında 35 üyenin oybirliğiyle alınmış kararı (Örneği eklidir)

Haysiyet Divanına açıklayıcı bilgi verecek olan : Mehmet Ali Aybar; Genel Başkan Parti Genel Merkezi;

Haklarında sevk isteminde bulunan üyelerin ad, soyad ve adresleri

1. Sevinç Özgüner; Sakızağacı caddesi, 50; Mecidiyeköy-İstanbul
2. Kumru Gözügeçgel; İlaç sanayi limited şirketi, Evrenoszade sokak No:4; Bomanti-İstanbul
3. Naci Ormanlar; Sakızağacı caddesi; 50/2; Mecidiyeköy-İstanbul
4. Rasih Nuri İleri; Mektep sokak, 28, Levent-İstanbul
5. Ahmet Say; Mine Sokak; 11; Bostancı-İstanbul
6. Süleyman Ege; Bahçelievler; 22. sokak; 12/A; Ankara
7. Halit Çelenk; Tandoğan meydanı; Turgut Reis caddesi, 11/6; Ankara
8. Şekibe Çelenk; Tandoğan meydanı; Turgut Reis caddesi, 11/6; Ankara
9. Ümran Baran; Cumhuriyet Mahallesi, No: 4, Trabzon
10. Vahap Erdoğdu; Turan Emeksiz caddesi; 43/1; Malatya
11. Necati Aykaş; Kayalıbağ mah. Sokak 26; No: 4, Adana
12. Tuncer Yanar; Döşeme mah. Sokak 146; No: 24, Adana
13. Necip Deveci; Tepebağ mah. Sokak 6; No: 24, Adana

İstenen disiplin cezası : Her üye için aynı olmak üzere tüzüğün 43. madde (ç) ve (d) fıkraları uyarınca 'Partiden kesin olarak çıkarma" istemi;

Olayın mahiyeti ve ispatlayıcı deliller :

Parti içinde dayanışmayı bozucu, Partinin kabul edilmiş politik çizgisine aykırı tutumda olan, Parti merkez organlarının aleyhinde devamlı kışkırtmalarda bulunan ve Partinin tüzük uyarınca kurulu organları dışında, adeta yeni organlar yaratacak şekilde toplantılar yapan bir hizbin mevcudiyeti ötedenberi sezilmekte ve bundan endişe duyulmaktaydı. Bu hizip faaliyetinin elebaşılığını yapan İstanbul Şişli ilçesinden birkaç üyenin, Partiye kaydedilmeden önce de ötedenberi aralarında yakın münasebetler bulunan kişiler olması, olayın dikkat çekici bir yönü idi. Önceleri, kendi aralarında dayanışan zararsız bir grup gibi görünen bu hareketin ilk belirtisi 1965 İstanbul İl kongresinde ortaya çıktı. O zamana kadar Parti teşkilâtınca, ilçesi dışında tanınmamış ve daha sonra söz konusu hizipleşmenin lideri olarak ortaya çıkacak olan Sevinç Özgüner'in, İstanbul ilinin en eski en faal ve devamlı il yönetim kurulunda olması hasebiyle de teşkilatca tanınmış üyelerinden birinin, yönetim kurulu seçimlerinde büyük oy çoğunluğu ile seçilmesine karşılık, delegelik seçiminde S. Özgüner lehine oylarını kaybederek ancak 16 oy almış olması ve Sevinç Özgüner'in Büyük Kongre delegesi seçilmiş olması ve burada bir manipülasyonun mevcudiyeti kimsenin gözünden kaçmadı. 1966 il kongresinden önce ise Sevinç Özgüner ve arkadaşları etraflarındaki gruplaşmayı genişletmiş; Şişli'nin dışında diğer ilçelere de sirayet ettirmiştir. Adı geçen il kongresinden önce bu grup, Şişli ve Beyoğlu ilçe merkezlerinde ilçeler arası toplantılar tertip ederek adeta özel il kongresi yapmış, bu toplantılar için başkan ve komisyon-

lar seçmiş, il kongresinde gösterilecek kongre başkanı ve başkan vekilleri adaylarını ve seçim listelerini tesbit etmiştir. Nitekim, il kongresi açıldığında, İstanbul teşkilatınca tanınmamış, Karadeniz illerinden ve bu sevk istemile huzurunuza sevk edilmiş olan Ümran Baran, önceden alınan karar gereğince kongre başkanlığına aday gösterilmiş ve bu meçhul üye ancak birkaç oy eksiği ile. S. Aren'e karşı başkanlığı kaybedecek kadar çok oy toplamıştır. Başkan vekilliklerine ise önceden özel toplantılarda tesbit edilmiş bulunan adaylar seçilmiştir. Bu kongrede Sevinç Özgüner, belli bir grubun lideri olarak ortaya çıkmış ve oynadığı faal rolle dikkati çekmiştir. Bir ilde ancak o ilin teşkilatı çerçevesi içinde meselelerin görüşülmesi ve tartışılması gerekirken, Sevinç Özgüner sanki Partinin Büyük Kongre delegesi olarak o kongrede konuşuyormuşcasına, Amerika'ya karşı açılmış Pasif Direnme kampanyasını yermiş, önceden hazırlık yapılmadığı için direktifin ayakları havada kaldığını iddia edecek kadar cüretini artırmıştır.

Partinin Malatya Büyük Kongresinden önce, bir derginin açtığı Türkiye İşçi Partisini ve faliyetlerini "Tartışma" masum sözcüğü altında kötüleme ve baltalama kampanyası ve buna yazı göndererek katılan bazı üyelerin yazıları bir hizbin varlığını ve bunun parti politikası ve çizgisine karşıt tutumunu iyice açığa çıkarmıştır. Bu yazılarda (eklidir.) Partinin Parlamento faaliyetleri kötüleniyor, Parti "parlamentarizm"e, "revizyonizm"e kaymakla suçlanıyor; Partinin, anti-emperyalist mücadelenin sosyalizm için mücadele ile aynı zamanda yürütüleceği tezi baltalanmaya çalışılıyordu. Bu hizbin başta gelen mensuplarından olduğu aşağıda açıklanacak olan Vahap Erdoğdu, yazısının başında; Malatya'da kendisinin delege olarak konuşturulmayacağı yollu kışkırtıcı bir gerekçe ile, yapmayı tasarladığı konuşmayı önceden yayınladığını belirtiyor; böylece Büyük Kongremiz gibi Partinin en yüksek organını peşinen mahkum etmeye çalışıyordu.

Bu kötüleme ve baltalama kampanyasında dikkati çeken nokta, söz konusu hizip mensuplarının ileri sürdükleri görüşlerle, aynı dergide Parti dışı kişilerin yayınladıkları görüşlerin, ileri sürmeye yeltendikleri iddiaların aynı paralelde olşu idi. Parti içindeki hizipleşmenin ve bunun doğurduğu çalkantıların Parti dışı çevrelerle bir ihtilaf doğurma eğilimi ve bunun Parti için arzedebileceği muhtemel tehlikeler üzerine Genel Başkanımız, Ankara il kongresine bir mesaj göndererek (eklidir.) Parti teşkilatını uyarmak lüzumunu duymuştu. Esasen, Parti dışında birtakım çevrelerin Parti meselelerini, politikasını, ileri gelen yöneticilerini tartıştıkları, suçladıkları açıkça ortada çalkalanıyordu.

Malatya kongresi sırasında durum o kadar belirgin bir hale gelmişti ki, kongrenin toplantı tarihinden bir gün önce Milliyet gazetesinde (19. Kasım. 1966-eklidir.) Refik Erduran kendi köşesindeki yazısını bu konuya hasrederek "Delegelere" başlığı altında T.İ.P. Büyük Kongresi delegelerini böyle bir hizbin mevcudiyeti ve tehlikesi konusunda uyararak aynen şunları söylemişti; (Diyorlar ki, bugünkü TİP yöneticilerinin bazı sınırlar içinde kalmağa bu kadar dikkat etmeleri bir çeşit ihanetmiş. Onlar dava uğruna büyük emek vermiş birtakım emektar kişileri işlere karıştırmıyorlarmış. Oysa taviz vermemek daha atak davranmak, çok çok çetin sosyalist olmak gerekirmiş...)

Sayın Divan üyelerinden Kongreyi izlemiş olan arkadaşlarımız, Kongre günleri süresince söz konusu hizbin faaliyetlerini bizzat gözlemiş olmalıdırlar. Daha kongre açılır açılmaz Sevinç Özgüner ve arkadaşlarından bazıları

söz alarak kongre başkanlığını, dolayısiyle zımnen Parti yöneticilerini, söz hürriyetini kısıtlamak istemekle suçlamışlardır. Kongre kararı ve tüzük değişikliği tekliflerinin yazılı olarak yapılması kanun ve tüzük hükmü olduğu halde, bu zorunluğun belirtilmesini, delegelerin söz hürriyetinin kısıtlanması teşebbüsü gibi göstererek, ilk ağızda delegeleri etkilemek istediler. Ev ve otellerde yapılan toplantılar, bu toplantılarda parti politikası ve yöneticilerini kötüleyen sürekli konuşmalar, seçim listeleri hazırlayarak çeşitli il delegasyonlarıyla yapılan pazarlıklar; Partinin yapısını temelinden değiştirmek, Genel Başkanın ve Merkez Yürütme Kurulu'nun yetkilerini kısıtlamak amacını güden ve böylece Partiyi meflûç hale getirecek tüzük tasarıları hazırlamak ve bunları desteklemek, bu hizbin başlıca faaliyetleri olmuştur. Malatya Kongresinde böyle bir hizbin varlığı ve parti politikasına ve yöneticilerine karşı, onları kötüleyici ve baltalayıcı, partiyi bir çıkmaza sürükleme istidadını gösteren tutum ve davranışları o kadar açık olarak ortaya çıkmıştır ki, konu basına intikal etmiştir. İstanbul'da çıkan tarafsız iki büyük gazetede bu konu ele alınmış ve hizipçilere "eski topçular, tüfekçiler ve avcılar" adları verilerek bunların Parti dışı çevrelerle ilişkileri olduğu ifade edilmiştir. Bu yazılarda adı geçen Sevinç Özgüner'e neden bu yazıları tekzib etmediği sorulduğunda, buna lüzum görmediği cevabını vermiştir. Ayrıca Cumhuriyet gazetesinin Güney Doğu bürosu şefi, kaldığı otelin salonunda bir kısım partililere, hizipçilerden bazılarının bizzat gelerek kendisine sözünü ettiğimiz gazete yazılarında ifade olunan hususları bizzat açıklamış olduklarını daha sonra gelerek de, bunları yazmamasını rica ettiklerini söylemiştir. (Gazeteler eklidir.)

Bütün bu anlatılanlar, parti içinde dayanışmayı bozucu ve parti politik çizgisine karşıt, aynı zamanda dış çevrelerle ihtilâl yaratmağa müsait bir hizbin varlığını ortaya koymaktadır.

Nitekim son günlerde Mihri Belli adında parti dışından bir vatandaşın Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'a ve Merkez Yürütme Kurulu üyesi Behice Boran'a noter kanalile gönderdiği ve bastırarak bütün üyelerimize postaladığı, Genel Yönetim Kurulumuz'un bu isteme esas teşkil eden kararını ve yöneticilerini protesto ve kötüleme mahiyetindeki mektup (eklidir); aynı zatın hizbin elebaşılarından Vahap Erdoğdu ile birlikte Vahap Erdoğdu'nun Malatya Akçadağ'daki evine misafir gelerek birlikte çevredeki parti üyelerini dolaşması ve orada yaptıkları kışkırtıcı konuşmalar sonucu bazı üyelerden mezkur karar aleyhine Genel Merkeze gönderilen protesto telgraf ve yazıları (eklidir), Ankara ve Samsun'da da benzeri durumlarla karşılaşılmış olması; Ankara'dan 13 parti üyesinin Genel Başkanlığa gönderdikleri protesto mektubu ile M. Belli'nin basılı mektubu arasındaki büyük müşabehet yukarda belirtilen vakıanın yeni delilleri olmuştur. (Eklidir.)

Bu hizbin partiden tasfiyesinin gerekliliği konusunda kesin bir kanaate varmış bulunan Genel Yönetim Kurulu, Merkez Yürütme Kurulu'nun bu konudaki görüşüne uyarak hizbe mensup kişileri tesbit ederken mümkün mertebe sınırlı tutmağa çalışmış, çeşitli saiklerle bu hizbe katılmış, fakat parti politikasına ve disiplinine kazanılmasını mümkün gördüğü üyeleri disiplin kovuşturması isteğinden uzak tutmuştur.

Burada önemle hatırlatmak isteriz ki, parti tüzüğü hizip faaliyetlerini kesinlikle yasaklamıştır. Gerek tüzüğün umumi ahengi ve ruhu gerekse 7.

madde ve diğer ilgili maddelerin açık hükümleri birbirine kademeli olarak bağlı organların ve bu organlarca çizilen hattın dışında üyelerin ne kişi, olarak, ne de toplu halde faaliyet göstermelerine cevaz vermemiştir. Bir kararın alınmasında muhalif kalanların bile karara sadece uymakla kalmayıp onun en mükemmel şekilde uygulanmasına bütün güçleriyle çalışmaları hakkındaki hüküm de bunu teyid etmektedir.

Aşağıda, her üyenin söz konusu hizbe mensubiyeti konusunda zikredilen hareket ve faaliyetler tek tek, kendi başlarına tüzüğe aykırı olmayabilir. Tüzüğe ve parti disiplinine aykırı olan husus böyle bir hizbi yaratmak ve ona katılmaktadır. Her üye için zikredilen hareket ve faaliyetler, böyle bir hizbe katılmanın delil ve karineleri olarak verilmiştir. Bu nedenle de, sözü edilen hareket ve faaliyetler teker teker ele alınarak bunların tüzük hükümlerine aykırı olup olmadığının araştırılmasından çok birbirine bağlı olarak ve hep bir arada ele alınıp bütünüyle politik bir değerlendirilmesinin yapılması gerekir. Bu bir nevi müteselsil ve mütemadi suç mahiyetindedir ve asıl suçu teşkil eden unsur her olayda kast'ın ayniyetidir.

Partimizin, bir sosyalist parti olarak herşeyden önce muhtaç olduğu disiplini sarsan, ciddi ve çetin çalışmalarını engeleyen, parti teşkilatının birliğini ve parti içinde dayanışmayı bozucu bir hizip faaliyetine son vermek gerektiğine inanarak yapılan tahkikat sonucunda hizbe dahil olanlarla, faaliyetleri aşağıda tek tek ve hülasaten gösterildiği şekilde ortaya çıkmıştır:

1) **Sevinç Özgüner:** Kongrenin başından sonuna kadar, Malatya'da otellerde ve bir üyenin (Vahap Erdoğdu) evinde tertiplenen toplantılarda bulunmuş ve bu kulis toplantılarının tertipçilerinden biri olmuştur. En faal kulisçilerden olduğu tesbit edilmiştir. Kongreden sonra Şişli ilçesindeki bilinen çatışmaların başlıca müsebbibi ve "Bu hizip faaliyetinin" elebaşısı durumundadır.

2) **Kumru Gözügeçgel:** Şişli ilçesinden Sevinç Özgüner'in en yakın destekçisidir. Davranışlarıyla, üst organları saymaz görünür ve her fırsatta yöneticiler aleyhinde bulunur.

3) **Naci Ormanlar:** Büyük Kongrede Sevinç Özgüner'le aynı paralelde hareket etmiş, hatta bazı ifadelere nazaran kongre esnasında, kendisi delege olmadığı halde hizipçi guruba dışardan talimat vermiştir. Şişli ilçesindeki çatışmada Sevinç Özgüner'le birlik olmuştur.

3) **Rasih Nuri İleri:** Kongredeki kulis faaliyetleri içinde en çok çaba gösterenidir. Kulis toplantılarına katılmış, bazı üyeler hakkında uydurma haberler çıkarmış, birtakım yazılar yayarak efkârı bulandırmaya uğraşmıştır. Şişli ilçesi olaylarına adı karıştığı gibi, Adana'da bulunduğu sürece tüzük dışı hareketlerle Genel Merkez aleyhinde faaliyetlerde bulunmuştur.

5) **Süleyman Ege:** Delege olmadığı halde bu grubun toplantılarına katılmış, Vahap Erdoğdu'nun evinde kalmış, Tüzük tadil teklifleri (ki bu teklifler bahis konusu grup üyeleri tarafından benimsenerek ve desteklenerek tüzük tadil komisyonuna intikal ettirilmiştir.) ve bu arada milletvekili maaşlarının tamamının partiye bırakılması teklifleri ile bu grubun faaliyetlerinde kendine düşeni yapmıştır.

6) **Ahmet Say:** Hizbin başlıca elemanlarındandır. Kaydını yenilememiş

eski bir üyedir. Kongrede hizbe mensup kimselerle bazı delegeler arasında irtibat sağlamak görevini ifa etmiş, Vahap Erdoğdu'nun evinde yapılan toplantıya aralarında tesbit ettikleri delegeleri davete memur edilmiştir. Bu hizbin parti hattı karşısındaki tutumlarına ve parti içi tesanüdü bozucu davranışlarına paralel olarak Kongreye tekaddüm eden günlerde Yön dergisinde açılan malûm, partiye karşı kampanya sırasında yazılan yazılardan biri de kendi imzasını taşımaktadır.

7) **Vahap Erdoğdu:** Hizbe mensup olanlar arasında kendini ilk açığa vurandır. Dosyadaki ifadelerde belirtilen ilişkilerinin tesir ve telkiniyle parti hattına meydan okuyarak açıkça cephe alması, Yön'de yazdığı -ve bazı ifadelere göre kendisine ait olmayan- yazısıyla aynı istikamette kongrede konuşma yapmağa kalkması, hizipçilerle kongrede kendilerine çekebildikleri bazı delegeleri Malatya'da ilk defa kendi evinde tanıştırarak görüştürmesi, bu toplantıya delege, hatta partili olmayan kimseleri ve bu meyanda Yön dergisi sahibini de getirmesi tutum ve durumu hakkında en ufak bir tereddüde mahal bırakmamaktadır.

8) **Halit Çelenk:** Hizbin belli başlı bütün mensuplarıyla münasebeti vardır. Büyük Kongrede bunlar sıkı temas halinde olduğu dosya münderecatıyla sabittir. Kendisi, ifadesinde böyle bir hizbin varlığını kabul etmediği gibi bu grup mensuplarının tümünü temize çıkarmak istemiştir. Ancak Genel Yönetim Kurulu'nun konu ile ilgili oturumunda bir hizip değil bir grubun varlığını kabul etmiştir. (eklidir.) H. Çelenk, gene bazı şahitlerin ifadesine göre, bu hizip mensuplarının önemli toplantılarından biri sayılan ve kongreden bir gün evvel yapılan Cihan Palas oteli toplantısında bulunmuş ve heyecanlı bir konuşma yaparak parti üst organlarının tutumuna ağır bir dille hücum etmiş ve yöneticileri yererek dinleyicileri tesir altında bırakmaya çalışmıştır. H. Çelenk, bu toplantıda bulunduğunu kesinlikle reddetmektedir. Toplantıda bulunmadığının ispatı olarak da, kendisinin o toplantı günü -yani kongreden bir gün önce- sabahleyin Ankara'dan hareketle ancak akşam Malatya'da olabildiğini, ve toplantıda bulunmasına fiilen imkân olmadığını söylemekitedir. Ancak sabah erken saatte özel otomobille Ankara'dan yola çıktıkları anlaşılan H. ve Ş. Çelenk'ten, Şekibe Çelenk ifadesinde hava kararırken Malatya'ya vardıklarını belirtmiştir ki, 20 Kasım günü hele doğuda bulunan Malatya'da havanın saat 17.00'ye varmadan kararmış olacağı düşünülünce ve sözü edilen toplantının da dosyada mevcut ifadelere göre akşam yemeğine kadar aralıksız devam etmiş olduğu ve toplantıya sonradan katıldıkları anlaşıldığından ve yeniden dinlenen tanığın ifadesinde ısrarı ile, Çelenk'in bu konudaki ifadesi kabule şayan görülmemiştir. Kaldı ki, Halit ve Şekibe Çelenk'in bu hizipleşmeye dahil bulunduklarının delil ve karineleri bu toplantıya katılmaktan ibaret değildir, ve bulunmamış olmaları halinde dahi durum değişmemektedir. Nitekim Genel Yönetim Kurulu toplantısında üyelerden Yaşar Saygıner, Yalçın Ergönül ve Baki Çelikel'in ifadeleri Büyük Kongrede her ikisinin adı geçen hizip mensubu olarak çalışmış olduklarını diğer tanıkları teyiden belirtmektedir. Ayrıca Tuncer Yanar ve Rasih Nuri İleri gibi bu hizbe dahil üyelerin ifadeleri de aleyhindeki şehadeti doğrulayacak niteliktedir. Kongrede, bilhassa seçimler sırasında bu hizbe mensup kimselerle ilgisi göze çarpmıştır. Sevinç Özgüner'in seçimlerde bir turun başında yanından geçerken "Şimdi kime oy vereceğiz" diye sormasının izahı istenmiş, böyle bir olayı hafızasının zayıflığına binaen hatırlayamadığını beyan etmiştir. Parti Genel Yönetim Kurulu üyeliğine ve Merkez Yürütme Kurulu yedek üyeliğine

kadar yükselmiş bir üyenin, parti için bu kadar hayati bir önem taşıyan bu hizipleşme hareketini farketmemiş olması, bahusus hizbin bütün elebaşlarıyla (Vahap Erdoğdu, Ahmet Say, Sevinç Özgüner aday üye Aktan Bozer gibi..) özel ilişki kurmuş bulunduğu halde bunların niyet ve davranışlarından habersiz olabilmesi akla uygun değildir. Bu üyenin ayrıca dosyada mevcut bir ifadeye göre, Şekibe Çelenk ile birlikte parti aleyhindeki faaliyetlerine misal olarak, Partimizin sosyalizmden ayrıldığını, oportünist bir yola saptığını, hatta bu sebeplerle partiye para yardımında bulunulmaması gerektiğini telkin ettiği de anlaşılmaktadır. Tahkikat dosyasının bütünüyle değerlendirilmesinde Halit Çelenk'in bu hiziple işbirliği halinde olduğu açıkça meydana çıkmaktadır.

9) **Şekibe Çelenk:** Yukarda Halit Çelenk için söylenenler bu üye için de aynen varittir. Büyük Kongreden 10-15 gün önce, sırf kongre delegeliğine seçilebilmek için tüzüğe aykırı olarak üyelik kaydını Samsun'a nakletmiş olması da ayrıca dikkat çekicidir. (Bilindiği gibi tüzüğümüze göre, bir üyenin kaydı oturduğu veya işyerinin bulunduğu ilçede yapılması gerekir. Nakilde de aynı hüküm caridir. Oysa Ş. Çelenk, yetkili mercileri yanıltarak ne oturduğu, ne de iş yerinin bulunduğu Samsun'a kaydını nakletmiştir.)

Halit Çelenk'le birlikte Partinin sosyalizmden ayrıldığını, oportünizme kaydığını anlattıktan sonra bu durumda partiye yapılacak yardımların, partiye değil şahıslara yapılmış olacağını söylediği yukarda zikredilen aynı ifadeden anlaşılmaktadır.

10) **Ümran Baran:** Kongre esnasında bu hizbin bütün toplantılarına katılmış, her kulis faaliyetine adı karışmıştır. Bu hizbe dahil bulunuşu, daha İstanbul il kongresinde, İstanbul'da hiç tanınmadığı halde bu hizip tarafından kongre başkanlığına aday gösterilmiş ve kuvvetle desteklenmiş olmasından anlaşılmaktadır. Esasen bu üye Büyük Kongreden önce birçok illere il kongreleri sırasında giderek kongre başkanlıklarına talip olmuştur ki, bu da, bu yöndeki çalışmaları bakımından üzerinde önemle durulacak bir husustur. Alınan ifadesinde bahis konusu bütün toplantılara katıldığını tevil yollu ikrar etmekle beraber, Halit Çelenk, Şekibe Çelenk, Sevinç Özgüner ve bu hizbin diğer ileri gelenleri gibi böyle bir hizbin mevcudiyetini inkâr etmektedir.

11) **Necati Aykaş:** Büyük Kongrede hiziple birlikte hareket etmiş, aynı doğrultuda konuşmuş ve tenkitlerde bulunmuştur. Aynı listeye oy vermiş ve bu grubun toplantılarına katılmıştır. Ayrıca Adana il başkanı olarak üst organlara ve Büyük Kongrece kabul edilen parti hattına karşı bir davranışa yönelmiştir. Bilhassa, son Adana kongresinde hazırladığı ve okuduğu faaliyet raporu ile (eklidir.) tutumunu açıkça ortaya koyduğu gibi Genel Merkez organlarına tek bir davetiye göndermekle yetindiği halde Erdoğan Berktay'ın (Başar) davet edilmesinde bir sakınca görmemiştir. Bilindiği gibi bu şahıs Yön dergisinde Partimize ve Genel Başkanımıza yakışıksız hücum ve isnatlarda bulunmuştu .(eklidir.) Esasen Aykaş kendisi de her fırsatta bu hizbe mensup diğer üyeler gibi parti üst kademe yöneticileri hakkında bir partili üyeye yakışmayacak şekilde lisan kullandığı ifadelerle sabit bulunmaktadır.

12) **Tuncer Yanar:** Necati Aykaşla birlikte hareket etmiştir. Büyük Kongrede bütün hizip faaliyetlerine katılmıştır. İfadesinde parti hattına karşı olan tutumunu kısmen de olsa kendisi dahi ikrar etmiş bulunmaktadır.

13) **Necip Deveci:** Adana'daki hareket ve davranışı Tuncer Yanar'ınkine tam paraleldir. Necati Aykaş'ın başkanı olduğu il yönetim kurulu üyesi olarak Erdoğan Berktay'a davetiyeyi bizzat kendisinin gönderdiğini itiraf etmiştir. Rasih Nuri İleri, Necati Aykaş ve Tuncer Yanarla birlikte bu hizbin grubunu teşkil etmekte olup bu yolla il teşkilatına etkili olma imkanını bulmuştur.

S O N U Ç :

Mecvut birleşik hareketleri ve aralarında, tüzüğümüz uyarınca ancak Divanımızın karara bağlayacağı kişiler olması itibarile Yüksek Heyetinizin ittilaına sunulan bu 13 üyenin yukarda arz ve hülasa olunan durum, tutum ve davranışlarından dolayı tüzüğümüzün 43. maddesinin (ç) ve (d) fıkraları uyarınca "Partiden kesin çıkarılmaları" istemini Yüksek heyetinizin takdirlerine arzederiz.

Saygılarımızla,

Genel Yönetim Kurulu a.
(imza)

EKler:

13 parçadan mürekkep tanık,
sanık ifadeleri ve belgeler.

Divanımıza sunulan aslının aynıdır.
İsmail Hakkı Balamir
Merkez Haysiyet Divanı
Başkanı

savunmalar

şekibe çelenk ve halit çelenk
süleyman ege
vahap erdoğdu
rasih nuri ileri

şekibe çelenk ve halit çelenk'in

TİP merkez haysiyet divanında yaptığı savunma

Türkiye İşçi Partisi Merkez Haysiyet Divanı
Başkanlığına

Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulunun 16/7/1967 günlü kararı ile ve kesin çıkarma istemi ile divanınıza sevk edilmiş bulunuyoruz.

Sevk isteminde hakkımızda ileri sürülen ithamlar şunlardır:

Parti içinde dayanışmayı bozucu, partinin kabul edilmiş politik çizgisine aykırı olan ve parti merkez organlarının aleyhinde devamlı kışkırtmalarda bulunan bir hizip faaliyetine katılmak.

Bu ithamlar hakkında divanımıza savunmamızı sunmadan önce sözü geçen sevk istemi üzerindeki düşüncelerimizi arzetmek isteriz.

BÜYÜK KONGRENİN İRADESİNE KARŞI BİR SEVK İSTEMİ

Parti Tüzüğünün 10. uncu maddesi: (Büyük Kongre partinin en yüksek organıdır.) der. Bu kongre, 20-24/11/1966 tarihinde Malatya'da yapılmıştır. Hakkımızdaki sevk istemi bu kongrenin iradesine karşı ve aykırıdır. Şöyleki:

A — Sevk isteminde, hakkımızda ileri sürülen hizip faaliyetinin ötedenberi göze çarptığı, devam edegeldiği ve Malatya kongresinde bu çalışmaların had safhaya vardığı ileri sürülmekte ve kongrede bulunan delegelerin bunu yakından müşahade ettikleri ifade edilmektedir.

Bu iddiaya göre hizip faaliyeti Malatya kongresinden çok önce başlamış, devam etmiş ve kongrede kesin bir şekilde görülmüştür.

B — Büyük Kongre dört gün devam etmiş ve seçimler son gün yapılmıştır.

C — Bu seçimlerde bizlerden Halit Çelenk Genel Merkezin aday listesinden Genel Yönetim Kurulu üyeliğine ve Şekibe Çelenk de varlığı iddia olu-

nan hizibin dışındaki Anadolu delegeleri tarafından adaylığı teklif edilmek suretiyle Merkez Haysiyet Divanına seçilmiştir.

Ç — Bizlerden Halit Çelenk kongreye kadar Genel Yönetim Kurulu üyesi olup bu Büyük Kongre tarafından ibra edilmiştir.

Demek ki, (iddiaya göre) Büyük Kongre, sevk isteminde belirtildiği üzere, bütün bu hizip faaliyetini!.. gördüğü halde Halit Çelenk'i ibra eylemiş ve her ikimizi Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Haysiyet Divanına seçmekle hizip olarak nitelendirilmiş olan faaliyetlere önem ve değer vermeyerek iradesini bu yolda ve lehimize izhar etmiştir.

Büyük Kongrenin iradesi lehimize tecelli etmiş iken kongreden sonra alt bir organ olan ve Büyük Kongrenin kararlarını uygulamakla görevli bulunan ve Büyük Kongre kararlarına aykırı bir işlem yapmak yeteneğinden yoksun olan Genel Yönetim Kurulu, böyle bir karar vermeye kesinlikle yetkisizdir.

Bu itibarla bu sevk istemi Büyük Kongrenin iradesine aykırıdır.

MERKEZ YÜRÜTME KURULUNUN DÜŞTÜĞÜ ÇELİŞİ

A — Sevk isteminde yukarıda açıklandığı gibi varlığı iddia olunan hizip faaliyetinin!.. yöneticiler tarafından ötedenberi bilindiği, gelişmesinin izlendiği ve bu faaliyetin Büyük Kongrede de müşahade edildiği iddia olunmaktadır.

B — Merkez Yürütme Kurulu Büyük Kongreye kongrenin son günü sunduğu Genel Yönetim Kurulu aday listesinde bizlerden Halit Çenek'i de Genel Yönetim Kurulu üyesi adayı olarak göstermiştir.

Eğer bu yöneticiler sevk istemindeki iddialarında samimi olsalardı, bütün bu hizip faaliyeti gördükleri ve Halit Çelenk'in de içinde bulunduğunu müşahade ettikleri halde onu Büyük Kongrede **Genel Yönetim Kurulu üyesi olarak göstermemeleri** gerekirdi. Ve yine Halit Çelenk yöneticiler tarafından aday gösterildiğine göre, demekki sevk istemindeki iddialar gayrı samami ve mesnetsizdir.

Aksi halde yöneticilerin içine düştükleri bu çelişinin başka türlü izahına imkân yoktur.

SEVK İSTEMİNİN NİTELİĞİ

Parti üst yöneticileri, daha aşağıda açıklayacağımız nedenlerle kendi açılarından partide bir tasfiye hareketinin gereğine inanmışlar ve bu görüşlerini önce Merkez Yürütme Kuruluna ve daha sonra da Genel Yönetim Kuruluna empoze ederek bu sevk kararını divanınıza getirmişlerdir. Bu sevk kararı, Genel Yönetim Kurulu üyelerinin bilinçli ve serbest iradeleriyle değil, çeşitli yollarla yapılan baskıların sonucu olarak alınmıştır.

Şöyleki:

A — Merkez Yürütme Kurulu, Genel Yönetim Kurulu toplantısından kısa bir süre önce yaptığı olağan üstü toplantıda: (Merkez Yürütme Kurulunun asil ve yedek üyelerinin Genel Yönetim Kurulu toplantısında sevk isteminin lehinde yani bizlerin aleyhinde oy kullanması için prensip kararı) almıştır. Bu suretle Merkez Yürütme Kurulunun asil ve yedek 19 üyesinin aleyhimize oy kullanması peşinen sağlanmıştır.

Bu karar, bir yandan Merkez Yürütme Kurulunun üyeleri üzerinde insan haklarına ve Anayasa hükümlerine aykırı bir baskı niteliğinde olduğu gibi, diğer yandan da Tüzük hükümleri ile de taban tabanı zıttır. Çünki, Tüzük

hükümlerine göre alt bir organ olan Merkez Yürütme Kurulu üst bir organ olan Genel Yönetim Kurulunu bağlayıcı bir karar veremez ve Merkez Yürütme Kurulu üyelerini Genel Yönetim Kurulundaki görevlerini ifa esnasında baskı altında tutamaz. Maalesef bu kararla, Tüzük hükümleri ihlâl edilmiş ve Merkez Yürütme Kurulunun 19 üyesi kaba bir baskı altına alınmış ve Genel Yönetim Kurulunda iradelerini serbestçe kullanma olanağından yoksun bırakılmıştır.

B — Genel Yönetim Kurulunun taşradan gelecek üyelerine başta Genel Başkan olmak üzere üst yöneticiler tarafından telefon ve telgraflarla randevular verilmiş, bu üyelerle toplantıdan önce kapalı kapılar ardında görüşülerek bunlar üzerinde teker teker çeşitli baskı metodları uygulanmış ve bu üyeler bu suretle önceden şartlandırılmışlardır.

C — Genel Yönetim Kurulu toplantısında, gündemin beşinci maddesini teşkil eden bu sevk isteminin karara bağlanması konusunda Genel Başkan tarafından bir konuşma yapılmış ve şu sözler sarfedilmiştir: "Kurulunuz bu kişileri Haysiyet Divanına sevk kararını vermezse ben bu partiden çekilir giderim." Bu suretle Genel Başkan kendi ağırlığını ortaya koyarak, henüz kurulca olay incelenmeden ve anlaşılmadan Genel Yönetim Kurulunu ağır manevi bir baskı altına almaktan çekinmemiştir.

Ç — Kurula, tahkikat dosyasının incelenmesi imkânı verilmemiştir. Daha önceden hazırlandığı, teklif şeklinden belli olan inceleme komisyonunca bir saat gibi kısa bir zamanda hazırlanan sözde rapor da kurula olay hakkında gerekli bilgiyi vermekten uzak kalmıştır. Esasen aylardan beri devam eden bir tahkikat dosyasını bir saat gibi kısa bir zamanda okumak, anlamak ve raporu hazırlamak imkânsızdır. Kurula getirilen rapor Merkez Yürütme Kurulunun yazısını tekrar ediyor ve takdiri kurula bırakıyordu. Oysa kurul tahkikat münderecatını bilmediğinden takdir hakkını -eğer kullanabilirse- neye dayanarak kullanacaktı? Böylece Genel Yönetim Kurulu ithamların niteliğini amacını bilmeden, anlamadan, gözü kapalı oy kullanmak durumunda bırakılmıştır.

Nitekim salonda arkamızda oturan komisyon üyesi Murat Sarıca'ya, bir saat gibi kısa bir zamanda dosyayı nasıl okuyabilip rapor hazırlayabildikleri tarafımızdan sorulmuş ve üzerinde öğretim üyesi titrini taşıyan bu zat bize şu cevabı vermiştir "Biz dosyayı okumadık, buna imkân da yoktu, bir iki ifadeye göz gezdirip rapou yazdık."

D — Oylamada Tüzük'te yeri olmayan ve şimdiye kadar partide emsaline hiç rastlanmayan bir biçimde yapılmıştır. Genel Başkan tarafından Genel Sekretere kurul üyelerinin teker teker isimleri okutulup her birine, **"lehtemisin aleytemisin?"** diye sorularak manevi baskı niteliğinde bir oylama yapılmıştır. Oysa Parti Tüzüğünde biri parmakla işarî ve açık, diğei gizli oy olmak üzere iki türlü oylama usulü vardır. Böylece de istenilen sonucu alabilmek için görülmemiş bir oylama biçimi icad olunmuştur.

E — Esasen usulsüzlükler, savunma hakkımızın kısıtlanması çok önceden başlamış, gerçekten Merkez Yürütme Kurulunca yapılan tahkikat bittikten sonra tarafımızdan önce sözlü, daha sonra da yazılı olarak Genel Başkanlığa baş vurulmuş ve Genel Yönetim Kurulunda hakkımızdaki ithamlara cevap verebilmek için tahkikat dosyasını okumamıza izin istenmiştir.

Nihat Sargın tarafından tarafımıza verilen birinci cevapta: Yürütme Kurulunda bu konunun görüşüldüğü, dosyayı önceden okumamıza lüzum olmadığı, dosyanın Genel Yönetim Kuruluna sunulacağı ve diğer Genel Yönetim Kurulu üyeleri gibi orada bizim de dosyayı okuyabileceğimiz söylenmişti. Bu

cevap üzerine yeniden bir dilekçe ile Genel Başkanlığa baş vurarak Genel Yönetim Kurulunda bizim durumumuzun diğer üyelerin durumundan farklı olduğu, bizim itham edilen durumunda bulunduğumuz, zamanın da bu incelemeye müsait bulunmadığını, bu nedenle dosyayı önceden tetkikimiz gerektiği, kaldı ki parti içi demokrasi kuralları ve ceza usulü muhakemeleri kanununun 143. maddesinin bize bu hakkı tanıdığı ileri sürülmüştür.

Bir sureti ekli olarak sunulan Genel Sekreterlik cevabından anlaşılacağı gibi, dosyayı okumamıza izin verilmemiş, bu isteğimizin iç demokrasi kuralları ile ilgisi olmadığı ve C.M.U.K. nun 143. maddesi ile de ilişkisi bulunmadığı ve esasen Genel Yönetim Kurulunda bu konunun görüşülmesi esnasında hazır bulunmamızın dahi doğru olmadığı bildirilmiştir.

Sevk İsteminin Hukuk Kurallarına Aykırılığı

Şimdi kurulunuza sevk isteminin hukuk kurallarına taban tabana aykırı başka bir yönünü açıklıyoruz.

Hukukçu olanlar bilirler ki, bütün dünya hukukunda ve hukukumuzda, suç, işlendiği tarihten önceki delillere göre tesbit edilir. Fiilin işlendiği tarihten sonraki olaylar makable teşmil edilerek suç delili olarak gösterilemez.

Bunu bilmek ve anlamak için hukukçu olmaya da lüzum yoktur. Aklı selim de bunu zaten böyle kabul eder. Bu sevk isteminde ise bir hukuk garabetine düşülerek sevk kararından sonraki olaylar suça delil olarak gösterilmiştir.

Örneğin sevk kararında, Ankara teşkilatından 13 üyenin sevk kararını protesto etmesi, Samsun ve Malatya teşkilatlarının aynı yöndeki protestoları ve Mihri Belli'nin Genel Başkan Mehmet Ali Aybar ile Behice Boran'a noter yoluyla gönderdiği ihtarname, sevk isteminde hizip faaliyetlerine delil olarak gösterilmiştir. Bu da Merkez Yürütme Kurulunun hizip varlığı konusunda Genel Yönetim Kuruluna sunduğu delillerin yetersiz olduğuna kendisinin de inandığını açıkça göstermektedir.

SEVK İSTEMİ İLE GENEL YÖNETİM KURULUNDA İLERİ SÜRÜLEN İTHAMLAR ARASINDA AYKIRILIK:

Hakkımızda sevk kararı verilen Genel Yönetim Kurulu toplantısında bizlere isnat edilen suçlar ve delillerle, Divanımıza verilen sevk isteminde ileri sürülen suç ve deliller arasında açık bir aykırılık vardır.

Genel Yönetim Kurulu toplantısında, hizip iddiasının dışında ve bunlardan ayrı olarak bizlerin parti dışındaki eski sosyalistler ve bu arada E. Tüfetçi (Mihri Belli), Erdoğan Başar (Berktay) ile ilişki kurduğumuz ve bu suretle eski sosyalistlerle birlikte partiyi ele geçirmek istediğimiz iddia edilmiş ve buna delil olarak da Yozgat İl sekreteri olduğu söylenen bir üyenin ifadesi gösterilmiştir. Bu iddia, toplantıdan önce, Genel Başkanla kendi isteği üzerine yaptığımız özel bir görüşmede de ileri sürülmüş ve Genel Başkan tarafından sözü geçen kişinin bu ifadeyi verdikten sonra partiden istifa ederek Halk partisine geçtiği bizlere ifade edilmiştir.

Genel Yönetim Kurulu toplantısında hakkımızda bu isnatların yapıldığına toplantıda hazır olan bütün kurul üyeleri tanıktırlar.

Oysa, bu kerre, haysiyet divanınca verilen karar gereğince dosyayı okuduğumuzda, tahkikat evrakı arasında böyle bir ifadenin bulunmadığını gördük.

Yine eski sosyalislerle ilişkilerimiz konusunda Merkez Haysiyet Divanı Başkanı İsmail Hakkı Balamirden naklen, Erdoğan Başar'ın bu zatı ziyaret ederek bizleri himaye etmesinin rica edildiği ileri sürülmüştür.

Bu iddialar ve bu konuda Behice Boran ve Genel Başkan Mehmet Ali Aybar tarafından yapılan açıklamalar, Kurul üyelerini etkilemiş ve sevk kararının alınmasında başlıca rolü oynamıştır.

Oysa, E. Tüfekçi ile ilişkimize dair dosyada, genel kurulda dayanak olarak gösterilen bir ifade ve delil mevcut bulunmamıştır, ve divanımıza verilen sevk isteminde Genel Yönetim Kurulunu etkileyen ve sevk kararının alınmasına başlıca sebep olan bu olaylardan hiç bahsedilmemiştir.

Bu iddialar gerçek ise, ve mesnetli ise, niçin bunlar sevk istemine konulmamıştır? Eğer bu iddialar gerçeğe aykırı ve düzmece ise neden bunlar Genel Yönetim Kurulunda ortaya atılarak üyeler etki altında bırakılmışlardır?

Gerçek şudur ki, Genel Yönetim Kurulunda, Haysiyet Divanına sevkimiz hakkında bir karar alabilmek için Genel Merkez tarafından tahtikat dosyasında delil ve dayanağı bulunmayan mürettep iddialar ortaya atılmış, dosyayı okumamış ve okumak imkânı verilmemiş üyeler etkilenmiş ve sevk isteminin lehinde oy kullanmaları temin edilmiştir.

Şurası açıktır ki, eğer bu gerçek dışı isnatlar Genel Yönetim Kurulunda ortaya atılmasaydı, bu kurul, yapılan bütün baskılara rağmen, belki de sevk kararını vermeyecekti.

Görülüyor ki, yöneticiler (Gaye vasıtaları meşru kılar) makyavelist prensibini, amaçlarına varabilmek için hiç çekinmeden ve eşsiz bir maharetle uygulamışlardır. Bu da Genel Yönetim Kurulu üyeleri üzerinde uygulanagelen baskının diğer bir çeşidi olmuştur.

SEVK İSTEMİNİN CEZALARIN ŞAHSİLLİĞİ PRENSİBİNE AYKIRILIĞI

Sevk istemindeki diğer hukuki bir garabet de, bu istemin Ceza hukukundaki cezaların şahsilliği prensibine aykırılığıdır. Bu prensibe göre, her kişi kendinden sadır olan eylemlerden sorumlu tutulur. Bu sevk isteminde, açıkça her kişi hakkında ileri sürülen deillerin o kişi hakkındaki iddiaları ispata yeterli olmadığı kabul ve ikrar edildikten sonra, bir kişinin eylemi diğer bir kişiye teşmil edilerek bu bir kişi, diğer kişinin fiilinden sorumlu tutulmaktadır. Bu hukuki garabet de iddiaların dayanaksızlığını, istemin hukuk kurallarına aykırılığını ve sevk edenlerin bizleri suçlu gösterebilmek için nasıl hazin bir çaba içinde bulunduklarını göstermektedir.

İşte Kurulunuza getirilen sevk istemi bu Tüzük dışı, insan haklarına, Anayasaya ve savunma haklarına aykırı ve hukuk kurallarının cevaz vermediği araçlarla alınmış bir fasit karardır.

HAYSİYET DİVANININ GÖREVİ

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, Genel Yönetim Kurulunun toplantısından bir süre önce 8/7/1967 gününde Ankara'da toplanan Merkez Haysiyet Divanı üyelerini, (İsmail Hakkı Balamir, Adil Kurtel, Üzeyir Kuran, İzzet Çilingir, Basri Dede ve Şekibe Çelenk) kurul toplantısından sonra odasına davet ederek kendilerine asabi bir eda ile ve adeta azarlarcasına şunları söylemiştir:

"Kurulunuz, bir hukuk kurulu, bir yargı organı değildir. Siz politik bir kurulsunuz, göreviniz Merkez Yürütme Kurulunun sevk istemine uygun karar vermektir. O Merkez Yürütme Kurulu ki, bu partinin hayati yükünü taşıyan onüç arkadaşınızdan mürekkeptir, üstelik de bu sevk isteminin altında Genel Başkan olarak benim de imzam bulunmaktadır. Kararınızı buna göre vereceksiniz, dosyayı tetkik ederek, delilleri inceleyerek değil. Tetkik edeceğiniz husus, sadece sevk edilenlerle, sevk eden Merkez Yürütme Kurulu üyeleri arasında şahsi bir husumet varmıdır, yok mudur? Tetkikatınız bu hususta olacaktır. Çünki siz parti içinde başlı başına müstakil bir organ değil söylediğim gibi politik bir kurulsunuz."

Kurulunuzun yukarıda adları yazılı üyeleri bu konuşmayı hatırlarlar.

Haysiyet Divanının bu biçim telakkisi, ona bir bağımsızlık, bir kişilik tanınmaması, onu, sevk organının isteklerini yerine getirmeye memur ruhsuz bir araç menzilesine indirgemektedir. Bu görüşe göre, kurulunuz delilleri inceleyemeyecek, ithamların doğruluğunu veya yanlışlığını anlamaya çalışamayacak ve bir emir kulu haline gelecektir. Bu düşünce, eşine rastlamadığımız garip bir düşüncedir. Bu anlayışa göre, Haysiyet Divanının hikmeti vücudu ortadan kalkmaktadır.

Bu tahkikat olayı ve bizler önemli sayılmayabiliriz. Ama bu metod ve bu zihniyet, yarın Haysiyet Divanına sevkedilecek olan partinin namuslu ve yararlı elemanlarını, bu eleman hangi kademede olursa olsun, belki de haksız olarak, parti saflarından uzaklaştırabilecek, ve bu yol da parti için hayırlı olmayan sonuçlar doğuracaktır.

Oysa, Merkez Haysiyet Divanı, niteliği itibariyle bir yargı organıdır. Doğru ile eğriyi, haklı ile haksızı ayırt eden bağımsız bir kuruldur. Elbetteki bu organın politik bir yönü de vardır. Ama bu yön, gerçeklerin saklı kalmasına, gizlenmesine, sebep olamaz, ve bu kurulun yargı organı niteliğini ortadan kaldıramaz. **Bu organ, namuslu parti üyelerinin güven kaynağıdır.**

HAKKIMIZDAKİ İTHAMLARA GELİNCE:

1 — Şunu öncelikle belirtelim ki, sosyalist olmak en yüce iftiharımızdır. Partiye bu amaçla girdik. Partiyi hiç bir zaman bir nimet yolu olarak görmedik. Parti Tüzük ve Programının Türkiyenin bu günkü toplumsal ve ekonomik koşulları içinde Emekçi halkın uyanması, bilinçlenmesi ve örgütlenmesi yolunda büyük faydalar sağlayacağına inanmaktayız. Hiç bir zaman partinin manevi şahsiyetine, varlığına, ve parti tüzüğünün temel düşüncelerine karşı bir davranışımız olmadı, aksine, muhtemel tertiplere karşı partiyi ve tüzüğün temel düşüncelerini korumak için gösterdiğimiz gayret ve titizlik üst yöneticiler tarafından da iyice bilinmektedir.

2 — Sevk isteminde, parti içinde bir hizbin teşekkül ettiği ve bu hizbin dayanışmayı bozucu, merkez organlarının aleyhinde kışkırtıcı faaliyetlerde bulunduğu ve hizbin partinin kabul edilmiş politik çizgisinin dışında bir tutumu benimsediği ileri sürülmektedir.

Bu ithamın yerine olup olmadığını anlıyabilmek için (Hizip'in) bilimsel açıdan ne olduğunu saptamalıyız. **Hizip, bilime göre, parti içinde bir kısım üyelerin parti tüzüğünün temel düşünceleri üzerinde ayrı bir fikre sahip olmaları ve bu fikri gerçekleştirmek için çaba göstermeleridir.**

Tüzüğümüzün ve programımızın temel düşünceleri olarak: İşçi sınıfının öncülüğü, Demokratik yolla iktidara gelme, ve kapitalist olmayan kalkınma yolu, gösterilebilir.

Şunu hemen açıklayalım ki, bu temel düşünceler üzerinde bizlerin hiç bir zaman karşı bir düşüncemiz olmamış, aksine bu düşüncelerin önemi ve değeri üzerinde devamlı çalışmalarımız ve konuşmalarımız olmuştur.

Yukarıdaki açıklamadan, hizbin varlığının en önemli şartının temel düşüncelerde ayrılık olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla parti içinde yapılagelen kulis çalışmalarını hizip kavramından ayırmak ve bunları birbirine karıştırmamak gerekir. Kaldıki partimizde, bir çok çevrelerde İzmir Büyük Kongresinden ikinci Büyük Malatya Kongresine karar her zaman en kesif kulisler yapılmıştır. İzmir Büyük Kongresinden hemen sonra Genel Merkez tarafından teşkilata gönderilen bir genelgede kulisin olağan bir çalışma tarzı olduğu ifade edilmiştir.

Bu açıklamaların ışığı altında, sevk isteminde hizip olarak nitelendirilen kulis ve grup çalışmalarına baktığımız zaman bu çalışmaları hizip olarak nitelendirmeye imkân olmadığı açıkça görülür. Çünkü bu çalışmaların, parti tüzüğünün yukarıda sayılan temel düşüncelerini değiştirmek veya bunlara karşı çıkmak amacı olmadığı açıktır. Esasen sevk isteminde de böyle bir iddia ileri sürülmemektedir.

Bu konuda geçmişten de örnekler vermek mümkündür. Birinci Büyük İzmir Kongresinden önce bazı parti üyeleri tarafından Genel Merkezin Ankaraya nakli ve bu nedenle Tüzüğün birinci maddesinin değiştirilmesi teklif edilmişti. Bir çok partililer gibi biz de, bu teklifin arkasında Genel Başkanın görevinden uzaklaştırılması ard düşüncesini sezdiğimiz için bu teklife karşı olmuştuk. Bu amaçla da Ankarada gece yarılarına kadar ve İzmir de Ankara Palas otelinde kongre delegeleri tarafından yapılan toplantılarda bu konuda kararlar alınmış ve bu kararlar kongrede uygulanmıştı.

Genel Başkan ve Genel Merkez lehine yapılan bu çalışmalar da birer kulis ve grup çalışmaları idi, ama hizip değildir. Çünkü bu grup çalışmasının amacı, tüzüğün temel düşüncelerini değiştirmek ve bunlara karşı olmak değildi. O kongreden sonra da hiç bir üye hakkında hizip kurmak iddiası ile bir kovuşturma yapılmadı.

Kaldı ki, gerek İzmir gerek Malatya kongrelerinden önce genel merkez kulisini hazırlamak için ve özel konuşmalarda genel başkan hesabına hareket edildiğini söyleyim hemen hemen bütün teşkilatı bir (Piyer Lermit) gayreti içinde dolaşıp en ileri kulis faaliyetinde bulunanlar; ve bu gayreti, seçilmesini istemedikleri kişileri yersiz isnatlar, aşağılık iftiralarla suçlayarak kulis çalışmasını aşan gayrı ahlaki davranışlara girenler hakkında bir tahkikat yapılmak şöyle dursun, bu Yarüvefakârlar parti içinde en ileri kademelere getirilmişlerdir. Malatya kongresinde seçimler esnasında aleyhimize yaptırılan en iğrenç propagandalar ve davranışlar gözlerimizin önünde cereyan etmiştir. Bu husus bir çok partilinin de malumudur.

Görülüyor ki, sevk istemindeki hizip iddiası bilimsel bir temelden yoksun ve gerçeklere tamamen aykırıdır. Kulis yapmak ise, parti görüşüne göre olağandır.

Sevk isteminin bizlerle ilgili bölümünde, bizlerin söz konusu hizbin içinde bulunduğumuza delil olarak şu hususlar ileri sürülmektedir:

a — Hizbin belli başlı mensupları ile münasebeti olmak,

b — Genel Yönetim Kurulu toplantısında bu grup mensuplarının tümünü temize çıkarmaya çalışmak,

c — Kongreden bir gün önce Malatyada Cihan Palas otelinde yapıldığı

söylenen toplantıya katılmak ve Genel Merkez aleyhine konuşmalar yapmak,

ç — Yaşar Saygıner, Baki Çelikel ve Yalçın Ergönülün Genel Yönetim Kurulundaki konuşmaları,

d — Sevinç Özgünerin kongre seçimlerinin bir turunda bizlerden Halit Çelenk'e (Şimdi kime oy vereceğiz) diye sorması,

e — Bir ifadeye göre bizim partinin oportünizme kaydığını sosyalizmden ayrıldığını, bu nedenle partiye artık para yardımında bulunulmaması gerektiğini söylediğimiz.

Bu iddialar, gerçeklere aykırı olduğu gibi bir hizbin varlığını ve bizlerin de böyle bir hizbin içinde bulunduğumuzu göstermekten uzaktır. Şöyleki:

a — Her partili diğer parti üyeleri ile azçok ayni partinin üyesi olmak hesabiyle tanışır ve görüşür, bu münasebet normaldir. Bu münasebet bir hizip çalışmasına delil olamaz.

b — Sevk kararının alındığı Genel Yönetim Kurulu toplantısında bizlerden Halit Çelenk, bu savunmada açıklandığı gibi, bilimsel açıdan hizbin tarifini yapmış ve bu tarife göre bir hizbin mevcut olmadığını ifade etmiştir. Bu açıklama, ister istemez ve dolayısiyle hizbin içinde bulunduğu iddia olunan diğer üyeleri de ilgilendirmiştir. Yoksa bu konuşma başkalarını savunma maksadiyle yapılmamıştır.

c — Malatyada, Kongrede bir gün önce yapıldığı söylenen toplantıda bulunmadık. Buna maddeten imkân yoktu. Çünkü biz o gün Malatyada bulunmuyorduk. Kongreden bir gün önce sabahleyin Ankaradan hareket ettik, saat 11 sularında Kaman'a vardık. Birçok parti üyelerini Malatya kongresine götüren bir otobüs de bizimle beraber Kaman'da mola verdi. Orada çay içtik, bazı üyeler yemek yediler, otobüs yolcuları içinde Genel Yönetim Kurulu üyesi Minnetullah Haydaroğlu, Suat Aksoy, Burhan Cahit Ünal, üyelerden Aslan Başer Kafaoğlu, Tebessüm Sarp bulunuyordu. Eski Gençlik Kolu Başkanı Sadık Kayhan da bizimle beraberdi. Hep birlikte saat 11,30-12 sularında Kamandan hareket ettik, yolda bazı yerlerde çay molası vererek akşam saat 8-9 sularında Malatyaya vardık. Doğru il merkezine gittik. İl merkezinde Kemal Bilbaşar'ın eşi ile İzmir teşkilatından Ayten Okan'ı gördük, kendileri ile konuştuk. İl merkezinde yapılan bir listeye göre bir parti üyesi bize Coşkun Palas otelinde yer ayrıldığını söyliyerek alıp otele götürdü, otele bavullarımızı bırakarak lokantaya gittik. Böylece bizim o gün yolda olduğumuza ve Malatyaya geç vakit vardığımıza adı geçen parti üyeleri tanıktırlar. Bu kişilerin savunma tanığı olarak dinlenmelerini istediğimiz halde bu isteğimiz yerine getirilmemiştir.

Tahkikat dosyasında, bu toplantıda bulunduğunu söyliyen bazı kişilerin ifadeleri vardır. Bunlar da Şerafettin Atalay, Turan Danışkan, Kemal Aksoy ve Mustafa Oksaldır. Yine bu kişilerin ifadelerine göre, toplantıya Can Yücel başkanlık etmiş ve toplantıda Atilla Aşut, Turgut Kazan, Sırrı Öztürk, Orhan Aksungur, Vahap Erdoğan, Sevinç Özgüner, Sıdkı Eser ve Tuncer Yanar da bulunmuşlardır.

Dinlenen tanıklardan ikisi, Şerafettin Atalay ile Turan Danışkan bizlerin de toplantıda bulunduğumuzu söylemişlerdir. Dinlenen diğer iki tanık Kemal Aksoy ile Mustafa Oksal da ifadelerinde bizden bahsetmemişlerdir. Bu ifadeler, özellikle bizim bu toplantıda bulunup bulunmadığımızın tahkiki için alındığına göre, acaba bu ifadelerde neden bizden müsbet veya menfi hiç bir bahis yoktur? Bu kimselere bizim bu toplantıda bulunup bulunmadığımız so-

rulmamış mıdır? Eğer sorulmuş ise cevabı niçin yazılmamıştır? Eğer sorulmamış ise niçin sorulmamıştır?

Çünkü bu ifadeleri alan kişi, yani Yunus Koçak bizlere husumeti olan bir kişidir ve bu olayı fırsat bilmiştir. Bunu aşağıda açıklayacağız.

Önce şu ciheti açıklayalım: Hukukçu olarak bir olayı tahkik ederken olay hakkında bilgisi bulunan bütün tanıkların ifadesi alınır. Hiç olmazsa önemli bir kısmının bilgisine baş vurulur. Hal böyle iken, acaba toplantıya başkanlık ettiği ifade edilen Can Yücelin ifadesi neden alınmamıştır? Toplantıya başkanlık eden kişinin toplantıda kimlerin bulunduğunu, kimlerin konuştuğunu, kimlere söz verdiğini en iyi bilebilecek durumda olduğu açık iken, niçin bilgisine baş vurulmamıştır? Eskişehir İl Başkanı ve Genel Yönetim Kurulu yedek üyesi Turgut Kazanın, partice tanınan ve bir gazetenin sahibi olan Atilla Aşut'un, Ressam İbrahim Balaban'ın, Orhan Aksungur'un, Sırrı Öztürk'ün, Nejat Tözge'nin, Sıtkı Eser'in ifadeleri niçin alınmamıştır? Bu ifadelerin alınmaması ve Kemal Aksoy ve Mustafa Oksal'ın ifadelerine bizim toplantıda bulunup bulunmadığımızın kaydedilmemesi **anlamlı değilmidir?**

İşte bu anlamı ve Şerafettin ile Turan Danışkanın bu yalan ifadeyi hangi tesirler altında verdiklerini izah etmek istiyoruz.

Şerafettin Atalayı hiç tanımıyoruz ve yüzünü de şu ana kadar görmüş değiliz. Bu adam, hayasızca yalan söylemiştir. Bu kişiden böylesine yalan bir ifadenin nasıl alındığını Genel Yönetim Kurulunun 16/7/1967 günlü toplantısında anlamış, bulunuyoruz. Filhakika bu toplantıda bizlerden Halit Çelenk'ten sonra söz alan Yunus Koçak, Amasya İl Başkanı Şerafettin'in kendisince tanıdığını, ifadesinin de kendisi tarafından alındığını söylemiş ve bu kişiyi büyük bir gayretkeşlikle savunmuştur.

Birçok parti değiştirdikten sonra, beşinci parti olarak T.İ.P.'e giren ve ve tek amacı millet vekilliği olan, eski Demokrat Pari Samanpazarı İlçe Başkanı Yunus Koçak; CKMP de iken Niyazi Ağırnaslı ile arasındaki husumeti, Niyazi Ağırnaslı partiye girip kendi yerine İl Başkanı olduktan sonra devam ettirmiş ve bu nedenle Ankara İlinin çalışmalarını köstekleyici bir davranış içine girmiştir. Bizlerden Halit Çelenk de Ankara İl Yönetim Kurulunda üye olarak bulunduğundan ister istemez Yunus Koçak'ın bu baltalayıcı çalışmalarına karşı çıkmış zorunda kalmış, ve bu karşı çıkış da zaruri olarak kendisine İl tarafından verilen görevleri devamlı olarak (Ben yemen askeri değilim) diye reddeden Yunus Koçak'ın husumetine sebep olmuştur.

İşte Yunus Koçak bu devamlı çatışmaların intikamını almak fırsatını bu olayda aleyhimize delil tertip etmekte buldu. Yunus Koçak'ın bu tahkikatta sorgu yaparken takip ettiği aşağılık metoda buracıkta bir örnek vermek isteriz: Bu zat, Ümran Baran'ın ifadesini alırken, ona, Malatya kongresinden bir gün önceki toplantıda bizlerin de bulunup bulunmadığını sormuş, ve bulunmadığımız cevabını alınca, Ümran Baran'a: (Nasıl olur? kendileri bulunduklarını ikrar ettiler.) diyerek bir birinci şube metoduyla ikrar almaya çalışmıştır.

Genel Yönetim Kurulunda geçen müzakereler esnasında Yunus Koçak ile aramızda geçen sert tartışmayı kurul üyeleri hatırlarlar. Gerek yukarıda kısaca değinilen eski husumet ve gerekse son tartışmalarla tutumu açıkça belli olan bu kişi bir de tahkikata memur edilmiş, bizim hakkımızda tahkikat yapmış! Yani ciğer kediye emanet edilmiş! Sonra da bu tahkikattan sözüm ona, GERÇEK beklenmiş! Fakat, bu maksadlı kişinin ve kendisine yardım edenlerin ZEKÂSI, tarafsız kimseler için, gerçeği bulmak isteyenler için, en küçük

bir incelemeye dayanamayacak niteliktedir! Ve Divan isterse bu kepazeliğin iç tüzünü bir çırpıda meydana çıkarabilir!

Gerek Genel Başkanla yaptığımız özel görüşmede ve gerekse Genel Yönetim Kurulu toplantısında hakkımızda hayasızca yalan söyleyen bu kişi ile yüzleştirilmemiz ısrarla istenmiş ve bu hayasızlığın meydana çıkarılmasına çalışılmış ise de, bu haklı isteğimiz her nedense yerine getirilmemiştir. Bu müfteri, ikinci defa ifadeye çağrılmış, ifadesi alınmış, bu defa da birinci ifadesine mübeyin beyanlarda bulunmuştur.

Turan Danışkana gelince:

1965-1966 yıllarında bizlerden Şekibe Çelenk Ankara İl Haysiyet Divanı Başkanı bulunuyordu. Bu sıralarda Turan Danışkan'ın en yakın arkadaşı Mukadder Ali Sungur adında bir üye de, Yunus Koçak'ın divan başkanlığı yaptığı Altındağ ilçe kongresinde, Altındağ ilçesi üyesi olmadığı halde İlçe Yönetim Kurulu üyeliğine seçtirilmiş ve İlçe Başkanlığına getirilmişti. Mukadder Ali Sungurun İlçe Başkanlığı esnasında Ankara İl Başkanlığı tarafından ilçenin defter ve hesaplarını denetlemek üzere görevlendirilen ve bu maksatla ilçe binasına giren avukat Yusuf Selvi ve arkadaşlarına Mukadder tarafından hakaret edilmiş idi. Bu olaya dair tutulan zabıtlar üzerine Mukadder Ali Sungur Ankara İl Haysiyet Divanına sevk edilmiş ve Şekibe Çelenk'in başkanlığında toplanan divan bu üyenin partiden ihracına karar vermiştir. Mukadder Ali Sungur bu olayda savunma tanığı olarak en yakın arkadaşları Turan Danışkan ile Yunus Koçak'ı göstermiş, bunlardan Turan Danışkan da tanık olarak dinlenmişti.

İşte Turan Danışkan, arkadaşı Mukadder'in partiden ihracından dolayı Şekibe Çelenö'e Büyü kbir iğbirar duymuş ve bu igbirarını bir kaç kerre bizlere ifade eylemiştir. Bizlerin de bulunduğu Samsun İl kongresine Ordudan gelen ve kongrede konuşan Turan Danışkan kongreyi müteakip Şekibe Çelenk'e hitaben: (Abla, parti hayatında senin bir leken vardır, bu da Mukadder'i ihraç etmendir) diyerek bu husumetini ifade etmiştir.

İşte, Yunus Koçak, Şerafettin Atalay ve Turan Danıştan üçlüsünün açıklanan sebeblerle hazırlanan tertibinin iç yüzü budur.

Bu tertibin iç yüzünü ortaya çıkaran önemli bir noktaya burada değinmeden geçemiyeceğiz:

Genel Yönetim Kurulu üyesi Kemal Aksoy Genel Yönetim Kurulunda söz alarak: (Ben bir vicdan borcunu yerine getirmek için söz aldım. Sözü geçen toplantıda ben de bulundum. Ama Halit Çelenk ile Şekibe Çelenk o toplantıda yoktular.) demiştir.

Merkez Yürütme Kurulu sözcüsü Behice Boran bu konuda bizleri suçlarken: (Kemal Aksoy arkadaşımız doğru söylüyor, ama kendisi toplantının sonuna kadar kalmamıştır, Halit Çelenk ile Şekibe Çelenk Kemal Aksoy'un toplantıdan ayrılmasından sonra gelmiş olabilirler) diyerek, maksadlı suçlamasına devam etmiştir.

Şimdi dosyayı incelemek imkânını bulduğumuz için Behice Boranın bu yersiz iddiasının da mesnetsizliğini görmüş bulunuyoruz. Şöyleki:

Kemal Aksoy dosyadaki ifadesinde: (oteldeki toplantıda Sevinç Özgüner, Can Yücel ve Ümran Baran konuştuktan sonra, benim canım sıkıldı, çıktım. Benim peşimden Mustafa Oksal, Şansal, Turan Danışkan, Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay, aramıza Atilla ile Oktay Tokgözü de alalım Genel Başkana gidelim durumu anlatalım kendisi ile konuşalım dedik, gittik) demektedir.

Demek ki, Şerafettinin de ifadesinde anlattığı gibi, Kemal Aksoy, Turan Danışkan, Şerafettin Atalay ve diğer arkadaşları toplantıdan hep beraber ayrılmışlardır. Şerafettin ifadesinde ayrıldıktan sonra tekrar dönmediğini söylemektedir. Bu duruma göre, toplantıda Kemal Aksoy ne görmüş ise, Şerafettin ve Turanın da ayni şeyi görmesi ve daha fazla bir bilgiye sahip olmaması gerekir. Çünkü toplantıyı birlikte terk etmişlerdir. Şu halde, Şerafettin ile Turanın; Kemal Aksoyun ifadesine aykırı olan kısımları yalandır.

Böylece, Behice Boranın, Genel Yönetim Kurulu toplantısında yaptığı "YAKIŞTIRMA" gerçeğe aykırı ve değersizdir.

Yukarıda bahsi geçen ifadelere göre Can Yücel, toplantıyı idare ettiğine göre, Can Yücelin, yine toplantıda bulundukları söylenen Atilla Aşut, Turgut Kazan, İbrahim Balaban, Nejat Tözge, Mehmet Taşkesen, Orhan Aksungur ve Sıtkı Eser'in tanık olarak dinlenmeleri ve böylece bu hayasız tertibin iç yüzünün meydana çıkarılması zorunludur. Böylece Divanınız, Hem savunmamızı tahkik ederek gerçeği bulacak ve hem de bazı çıkarcıların TERTİP yapmayı partide metod haline getirmelerine engel olacak ve partiyi bu gibi zararlı itiyatlardan kurtaracaktır.

Burada eza duyarak bir noktayı daha açıklamak isteriz:

İncelememize sunulan dosya içinden birçok kişilerin ifadeleri kaldırılmıştır. İfade verdiklerini çok iyi bildiğimiz bir çok üyenin ifadeleri tahkikat evrakı arasından alınmıştır. Avukat Yılmaz Halkacı, Sıtkı Eser, Sedat Türkkan ve daha bir çok üye buna örnek gösterilebilir.

Bu da, tahkikat dosyasının istenilen yönde düzenlendiğini, maksada elverişli görülmeyen ifadelerin kaldırıldığını ve maksada elverişli görülenlerin alıkonulduğunu göstermektedir ki, bu metoda verilecek AD'ı Divanınıza bırakıyoruz.

Yine Genel Yönetim Kurulu toplantısından üç kişinin, aleyhimize kabulü yek nazarda mümkün görülen ikişer, üçer satırlık ifadelerinin daha doğrusu konuşmalarının (hepsi neden değil bilinmez) suretleri çıkarılarak dosyaya konmuş, fakat diğer kurul üyelerinin konuşmaları alınmamıştır. Örneğin Kemal Aksoy'un konuşması lehimizde olduğu ve tertibin iç yüzünü açıklayıcı nitelikte bulunduğu için dosyaya konulmamıştır. Bu da, ne kadar tek taraflı hareket edildiğinin açık örneğidir.

Sevk isteminde, ifadeleri bu iddiaları doğruladığı söylenen Tuncer Yanar ile Rasih Nuri İleri'ye tarafımızdan bu cihet sorulmuş ve bu kişiler kesinlikle böyle bir beyanda bulunmadıklarını söylemişlerdir. Kurulunuzdan bu ifadelerin incelenmesini ve Rasih Nuri İleri ile Tuncer Yanara bu cihetin sorulmasını özellikle rica ediyoruz. Ne Gariptirki!.... bu ifadeleri hep Yunus Koçak almış bulunmaktadır.

Normal bir otomobil ile Kamandan Malatyaya dokuz on saatten önce varmak mümkün değildir. Devlet Kara Yollarından aldığımız ve eklice sunulan cevabı yazıya göre (21/12/1967 gün ve 6831 sayılı) Kaman Malatya arası 544 kilometredir ve takriben 8 saatte gidilebilir. Biz yolda birçok çay molası vererek, gittik. Bu cevaba göre bile Malatyaya saat 20 den önce varmamız imkânsızdır. Saat 15 de Malatyada yapılan bir toplantının sonuna bile yetişmek fiilen mümkün değildir. Yukarıda adları yazılı tanıklar dinlendiği takdirde bu hayasızlığın, alçakça iftiranın ve tertibin iç yüzü meydana çıkacaktır.

Daha önceden bu tertibin meydana çıkarılması istenseydi, devamlı ve ısrarlı taleplerimizin sonunda bu müfteri ile yüzleştirilirdik. Ama haklı çıkmamızdan nedense o derece kaçınılmıştır ki, bu müfteri ile karşılaştırılmak şöyle

dursun, Genel Yönetim Kurulu toplantısında Behice Boran, Kaman-Malatya arasındaki 8-10 saatlik mesafeyi 3 saate indirerek imkânsızı mümkün kılmak yolundaki çabası ile kendine özgü kabiliyetinin yeni bir örneğini vermiştir.

ç — Yaşar Saygıner, Yalçın Ergönül ve Baki Çelikel'in Genel Yönetim Kurulundaki konuşmalarına gelince;

Genel Yönetim Kurulunda bizlerden Halit Çelenk de bu konuşmaları dinlemiştir.

Yaşar Saygıner Çanakkalede oturan Ankaradaki olaylara uzak bir kişidir. Bizlerden Halit Çelenk ile Genel Yönetim Kurulu toplantısından önce yaptığı özel konuşmada: (Diğerleri grup halinde çalışıyorlardı, ama siz bu olaylara hiç karışmadınız) demiş ve fakat Genel Yönetim Kurulunda Genel Başkanın tutumunu ve kendi ağırlığını ortaya koyduğunu görünce, tutumunu değiştirmiş ve bizlerden Halit Çelenk bilimsel olarak hizbin tarifini yapıp bu açıdan bir hizip mevcut olmadığını ifade edince, konunun bilimsel yönünü anlıyamamış, grup çalışmasının yapılmadığını söylediğimizi zannederek söz almış ve hizbin varlığını iddia etmiştir. Bu nedenlerle Yaşar Saygınerin sözü geçen iddialarının gerçek bir değer taşımıyacağı açıktır.

Yalçın Ergönül de Hatay'dan gelmiş, kendi ifadesine göre geceyi Yunus Koçak'ın evinde geçirmiş, niteliği yukarıda izah edilen bu kişinin telkini altında kalarak ancak şunu söyliyebilmiştir: (Kongrede seçimler sırasında Halit bey bana, eski Genel Yönetim Kurulunda değişiklik lazımdır, içlerinde pırasaya doğranmıyacak kişiler var dedi). Bu ifade gerçeğe aykırıdır. Kaldı ki, bu sözler söylenmiş dahi olsa bu sözlerin hizbin mevcudiyeti ile ne ilgisi vardır?

Baki Çeliker Genel Yönetim Kurulundaki konuşmasında tüzük tadil müzakeresi devam ederken, bizlerden Şekibe Çelenk'in bir delegeye çıkıştığını gördüğünü ifade etmiş ve bu olaydan hizip faaliyeti anlamı çıkarmıştır.

Gerçekten, Tüzük tadil komisyonu, tüzüğün 53. maddesinin tadili teklifinde topraksız köylü ve esnafın da bu madde kapsamına alınmasını öngörmüştü. Sendikacıların, bu teklife karşı çıkmaları ve başka bazı sebeplerle Genel Merkez sözcüleri tüzük tadil tekliflerinin toptan reddini isteyen konuşmalar yapıyorlardı. Bu konuşmaların etkisi altında kalan ve komisyonun tadil teklifinin kendi lehinde olduğunu anlayamayan ve bu nedenlerde teklifin aleyhinde oy kullanan Urfa'lı bir terzi delegeye bizlerden Şekibe Çelenk: "Sen kendi aleyhinde oy kullanıyorsun oysa tadil teklifi senin 53. maddenin kapsamına girmeni istiyor" diyerek onu uyarmıştı. Saflığı ve bilinçsizliği yüzünden kendi aleyhine oy kullanan bir üyeyi uyarmak en azından bir insanlık görevidir.

İşte Baki Çelikel'in anlattığı olay bu olup, hizip iddiasiyle uzaktan yakından hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

Yine bu şahıs, Genel Yönetim Kurulu toplantısındaki konuşmasında tamamen gerçeklere aykırı olarak bizlerden Şekibe Çelenk'in yanına hizip olarak nitelendirilen gruptan bazı kişilerin geldiğini ve Şekibe Çelenk'in bunlara talimat verdiğini anlatmış ve fakat ne verilen talimatı ve ne de gelen kişilerin kimler olduğunu söylememiştir.

Kongre salonunda Şekibe Çelenk devamlı olarak Samsun delegelerinden Dr. Sulhi Kutucu, Orhan Kayhan, Mümin Ali Ergin ve bir süre Şaban Erik, Çetin Altan, Cahit Tanör, İsmail Hakkı Balamir, Murat Sarıca, Şükran Kurdakul, Canip Yıldırım ve başka kişilerle beraber oturmuş ve konuşmuştur. Böyle bir talimat alışverişi olsaydı bu kimselerin görmeleri ve duymaları tabii

olduğundan kendilerinin bu yolda tanıklıklarına başvurulmasını bu yalan iddianın açıklanması bakımından Divandan rica ediyoruz.

Görülüyor ki, bu konuşmalar (Baki Çelikel'in yaptığı konuşma) bir hizbin varlığına delil olamayacağı gibi en basit mantıktan da yoksundur.

d — Sevinç Özgüner'in seçimler esnasında bizlerden Halit Çelenke: (Şimdi kime oy vereceğiz?) diye sorduğunu hatırlamıyoruz. Bir an için böyle bir soru sorulmuş olsa bile, bu sorunun hizipçilikle ne ilgisi olabilir? Anlamak mümkün değildir.

Bu nasıl bir zihniyettir ki, bizlere oy verilmemesi için yapılan en çirkin ve seviyesiz propagandaların üzerinde durmaz da, bir üyenin sorduğu böyle basit bir soruyu bir günahı kebayir gibi aleyhimize delil olarak kullanır.?

e — Bizlerin, partinin sosyalizmden ayrıldığı, oportünizme kaydığı, partiye maddi yardım yapılmamasını söylediğimiz iddiasına gelince:

Yönetim Kurulunda, Adnan Cemgil'in bu konuda yazdığı bir mektup okunmuş ve mektup kendisi tarafından da izah edilmiştir. Bu ifadeye göre, Ran reklam şirketinin sahibi Muzaffer Şahinuçtu, Adnan Cemgil'e bizimle görüştüğünü ve bizlerden Şekibe Çelenk'in kendisine (Partinin revizyonizme kaydığını ve bundan böyle partiye yapılacak yardımın kişilere yapılmış sayılacağını, Halit Çelenk'in söze katılmamakla beraber yüz mimikleriyle söylenenleri tasvip eder göründüğünü söylediğini) bildirmiştir.

Bu olay tamamen yanlış aksettirilmiştir. Biz her ikimiz Devlet Denizyollarından eski bir arkadaşımız olan Muzaffer hanım ile Malatya Kongresinden sonra İstanbul'da görüşmüştük. O sıralarda Yön dergisinde T.İ.P. tartışmaları başlığı altında partiyi eleştiren yazılar yayınlanmış ve sevk isteminde de yazılı olduğu üzere bu yazılarda partinin oportünizme ve revizyonizme yöneldiği ileri sürülmüştü. Görüşmemiz esnasında Muzaffer hanım bir aralık bu yazılardan bahsederek dergideki yazıları okuduğunu ve İstanbul'da çevrede de aynı istikametteki söylentilerin yayılmış olduğunu söylemişti. Bu görüşme esnasında kendisine bu yayınları doğrular nitelikte hiçbir beyanda bulunulmadığı gibi, maddi yardım meselesi de kesinlikle söz konusu olmamıştır. Kanaatımızca Adnan Cemgil, Muzaffer hanımın sözlerini ya yanlış anlamış, ya yanlış nakletmiş veya böyle nakletmekte henüz sebibini anlayamadığımız bir fayda ummuştur.

Kaldıki yalnış nakledilen bu konuşmaların da hizip iddiası ile hiç bir ilgisi yoktur.

Bizlerden Şekibe Çelenk'in delegeliği:

Sevk isteminde bizlerden Şekibe Çelenk hakkında Büyük Kongreye Samsun'dan delege seçilmiş olmak konusu üzerinde durulmakta ve bunun tüzüğe aykırılığı iddia edilmektedir. Bu iddia iki yönden ciddiyetten uzaktır.

a — Şekibe Çelenk'in delegeliği Büyük Kongrece kabul edilmiş ve kongre tarafından Merkez Haysiyet Divanına seçilmiştir. Bu iddia ciddi bir iddia olsaydı Merkez Yürütme Kurulu tarafından Büyük Kongreye sunulur, itiraz kabule şayan bulunursa delegeliği iptal edilirdi. Nitekim Ressam Balaban'ın delegeliği Büyük Kongrede iptal edilmiştir.

b — Şekibe Çelenk Tüzüğe aykırı olarak delege seçilmiş ise, kongrede tüzüğe aykırı olarak yapılmış olur ki, bu iddia hukuken kongrenin iptalini gerektirir.

c — Bu iddia ile Merkez Yürütme Kurulu tüzük hükümlerine aykırı bir olayı kabul etmiş ve tüzük dışına düşmüş sayılır.

ç — Merkez Yürütme Kurulu eğer bu iddiasında samimi ise niçin ikametgahı ve iş yeri Ankara'da olduğu halde Siirt'tln delege seçtirilen Burhan Cahit Ünal, Mardin'den Suat Aksoy, Hakkariden Dr. Naci Kutlay ve Van'dan delege seçtirilen Hakkı Erolcay üzerinde durmamıştır?

Kaldıki Şekibe Çelenk 13 yıl devamlı Samsun'da oturmuş, Samsun teşkilatının kurulmasına emeği geçmiş, Samsun'da ayrıldığı süredenberi de ilişiği devam etmiş, kaydını Samsun'a nakletmiş ve Samsun teşkilatının talebi ile Samsun kongresinde oy birliğiyle delegeliğe seçilmiş ve delegeliğine de bir itiraz yapılmamıştır.

Bunlar o kadar küçük hesaplar ki, bu sevk isteminde bunlara değinilmesi iddiaların ciddiyetsizliğine açık delildir.

Gazetelerin delil niteliği:

Sevk isteminde hizbe delil olarak bir de gazete havadisleri gösterilmektedir. Gazete haberlerinin suç delili olarak kabul edildiğini ilk defa bu olayda görmekteyiz. Gazete muhabirlerinin niteliği, patronlarının politik eğilimlerine bağlılıkları ve bu eğilimlere göre daima tek taraflı ve maksatlı oldukları bilinen gerçeklerdir. Bu itibarla gazete haberlerine bir delil değeri vermek akıl ve mantıkla bağdaşmaz.

Eğer gazete haberleri ve fıkraları bir delil ise:

a — İlhami Soysal'ın Yön dergisinde parti yöneticilerini tekkecilikle suçlayan yazısıda,

b — Akşam gazetesinde Genel Başkanla ilgili (Snobizm) başlığı altında çıkan yorum da,

c — İlhan Selçuk'un 4/10/967 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan (Kesin ve Açık) başlıklı fıkrası da,

ç — Son Havadis gazetesinin 14/8/967 gün ve 2502 sayılr nüshasında ve birinci sayfada (Tipliler Birbirine Düştü, Tasfiyeye Gidiliyor) başlıklı yazı da,

d — Son Baskı gazetesinin Genel Yönetim Kurulu toplantısından birgün sonra çıkan 198/967 gün ve 1268 sayılı nüshasında birinci sayfada yayınlanan (T.İ.P. Aşırı Solcuları Tasfiye Kararı Aldı) başlıklı yazısı da,

e — Haftalık Politika gazetesinin 9/10/967 gün ve 66 sayılı nüshasının ikinci sayfasında (TİP'te İç Savaş) başlıklı yazısı da,

f — Haftalık Politika gazetesinin 16/10/967 gün ve 67 sayılı nüshasının 6 ncı sayfasında (TİP'teki Çekişme) başlıklı yazı da,

g — ve buna benzer konu ile ilgili Akşam, Cumhuriyet ve Haber gazetelerinde yayınlanan yazılar da bu düşünceye göre bir delildir.

h — Akis dergisinin 16/10/967 tarih ve 1 sayılı nüshasında 14 ncü sayfada (Türkiye İşçi Partisi) başlığı altındaki yazı da delil sayılmak gerekecektir.

Görülüyor ki, gazete haber ve yorumları bu konularda delil olamaz.

Partinin Politik Çizgisine Gelince:

Sevk isteminin giriş kısmında varlığı iddia olunan hizbe dahil kişilerin partinin kabul edilmiş politik çizgisinin dışındak tutumlarından bahsedilmekte ve fakat suçlanan kişilerin en küçük davranışlarına ve kişisel ilişkilerine varıncaya kadar üzerinde durulduğu halde, partinin politik çizgisinin neden ibaret olduğu ve ne suretle bunun dışına çıkıldığı izahsız bırakılmaktadır. Sevk isteminde bizlere ayrılan bölümlerde de bu konuya ait hiç bir açıklama yapılmamakta ve delil gösterilmemektedir.

Partimizin politik çizgisi, tüzük hükümlerince tesbit edilmiştir. İşçi sı-

nıfının öncülüğü, demokratik yolla iktidara gelme ve programımızda gösterilen kapitalist olmayan kalkınma yolu bu ana çizgileri gösterir. Son zamanlarda tartışma konusu olan Milli Demokratik Devrim ve anti-emperyalist cephe birliği konularında partinin görüşleri de bu politik çizgiye örnek olarak gösterilebilir.

Acaba bizler hangi yazımız, konuşma ve davranızlarımızla yukarda gösterilen bu politik çizginin dışına düştü?

Sevk organı buna bir delil gösterebilir mi?

Tahkikat dosyasında görüleceği üzere ve yukarıda da bir vesile ile değindiğimiz gibi, hakkımızda ileri sürülen isnatlardan biri de dışardan talimat almak ve parti dışı bazı eski sosyalistlerle ilişki kurmaktır.

Hemen peşinen söyleyelim ki, bu iddia eşine ender rastlanan cinsten bir namussuzluk örneğidir. Bu iddiaya göre, Eski Tüfekçi (Mihri Belli) dosyada tanık olarak dinlenen ve eski Yozgat il sekreteri olan bir şahsa (Partide talimatı Halit Çelenk'ten veya Şekibe Çelenk'ten alınız) demişmiş. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar ile isteği üzerine yaptığımız özel bir konuşmada Genel Başkan, bu şahsın sözü geçen ifadeyi verdikten sonra partiden istifa ederek Halk Partisine girdiğini söylemiştir.

Biz bu adamı şu ana kadar tanımak ve görmek şöyle dursun, ismini dahi bilmiyoruz. Kaldı ki, Eski Tüfekçi denilen kişi, partililere böyle bir talimat verecek nitelikte bir kişi değildir ve biz dışardan talimat alarak içerde bu talimata göre hareket edecek ikiyüzlü kimseler değiliz. Bizim böylesine ikili oyunlara alet olacak nitelikte kişiler olmadığımızı bizleri tanıyan teşkilat çevreleri iyi bilir.

Kaldı ki, hangi talimatı almışız ve kime vermişiz? Buna dair bir cevap ve tek delil yok... Bu nitelikte bir kişinin kavli mücerrette kalan ifadesine nasıl değer verilebilir? Tek bir kişi tarafından olsun, teyit edilmeyen böyle bir iddiaya nasıl delil değeri verilebilir? Bu iddiaya delil olarak değer verilirse tek kişi tarafından yapılan her ihbar, isnat, iftira ispat sayılır ki, hukukta bunun yeri olmadığı gibi aklı selim de bunu kesinlikle reddeder. Ve toplum içinde böyle bir **delil** ikamesi ile mahkum edilemiyecek tek kişi kalmaz.

Ama gel gör ki, parti genel sekreterinin, dolaştığı Malatya köylerinde köylülere: "Onların suçlarını söylersek ipe giderler" dediği ve Ankara'da bir Genel Sekreter Yardımcısından naklen silah depo ettiğimizin söylendiği kulaklarımıza kadar gelmektedir. Eğer bu haberler doğru ise, partinin en yüksek kademesine gelmiş bu kişilerin bildikleri bu suçları ve delillerini savcıya vermek namus borçlarıdır. Aksi halde ömürleri boyunca adi bir müfteri olmaktan kurtulamazlar.

Yine yukarıda bizim Malatya Kongresinden bir gün önce yapıldığı söylenen toplantıda bulunduğumuzu söyleyen Amasya İl Başkanı Şerafettin'in nasıl hayasızca yalan söylediğini ve bu ifadenin nasıl "istihsal" edildiğini izah etmiş ve bu konuda savunma tanıkları göstermiştik.

Ancak bizi hayret ve tiksinti dolduran, Behice Boran'ın Genel Yönetim Kurulunda, Merkez Yürütme Kurulu sözcüsü olarak yaptığı konuşma olmuştur.

Gerçekten Behice Boran Genel Yönetim Kurulu toplantısında akıl ve iz'anla bağdaşmayacak bir ithamlar silsilesini savunarak 19 yıllık avukatlık hayatımızda hiçbir burjuva mahkemesinde görmediğimiz bir savcı kılığına girmiştir.

Malatya kongresinden bir gün önce yapıldığı söylenen bir toplantıda bu-

lunmadığımız halde ve bunun başlıca tanıkları Merkez Yürütme Kurulunda ve Genel Yönetim Kurulunda olmasına rağmen ve bizim geceden önce Malatyaya varmamız fiilen imkânsız olduğu halde: O mevsimde havanın erken kararddığından, toplantının saat 15 de başladığından ve toplantıda bizden önce üç kişinin konuştuğundan ve bunlar yarımşar saatten bir buçuk saat konuşsalar saat 16.30 da Malatyaya varabileceğimizden ve derhal toplantıya katılabileceğimizden ve her ne kadar Genel Yönetim Kurulundan, kurul üyesi Kemal Aksoy kendisinin o toplantıda bulunduğunu ve fakat bizim bulunmadığımızı (Burada bir vicdan borcumu yerine getirmek zorundayım, Şekibe Çelenk ve Halit Çelenk o toplantıda yoktular) diyerek ifade etmiş ise de, Kemal Aksoy ayrıldıktan sonra bizim gelebileceğimizden bahsedip ve daha sonra sözü. E. Tüfekçi tarafından verildiği iddia olunan talimat konusuna getirerek "Halit bey doğru söylüyor, elbette E. Tüfekçi'nin talimatından haberi yoktur, çengel usulü çalışma yeraltı faaliyeti böyle olur. Halit bey, Sevinç hanımı tanır, Sevinç hanım Erdoğan beyi tanır, o da Eski Tüfekçi'yi tanır ve E. Tüfekçi de talimat verir" diyerek en iğrenç suçlamayı yapmak küçüklüğünü göstermiştir.

Partimizin en yüksek organında polis bulunduğu Genel Başkan tarafından bir evvelki Genel Yönetim Kurulu toplantısında ifade edildiğine göre, Behice Boran tarafından yapılan bu suçlamaların ne gibi sonuçlar doğuracağını ve kime delil hazırlayacağını yöneticiler elbette müdriktir.

Büyük görüntülü insanların küçüklüğü de büyük oluyor. Bu görev Behice Boran için hayatının en yüz kızartıcı olayı olarak kalacak ve tarih sahnesinde bir müfteri olmaktan kurtulamayacaktır. Böylesine pis politika oyunları içinde yuvarlanabilmek istidadını göstermek her kula müyesser olmaz..

Biz bu partiye ak anlımızla ve namusumuzla girdik. Her türlü art düşünce, hile, hurda, desiselere karşı idik. Kitabımızda bunlar yazmazdı. Ama bu olayda bunların daniskasını gördük. Küçüklük bize düşmemektedir. Gene ak anlımız ve namusumuzla sosyalizm davasındaki görevimizi devam edeceğiz.

Ak koyun kara koyun geçitte belli olacak.

Bu çirkin oyun partide bir metot haline getirildi. Bu çirkin oyun, Genel Yönetim Kurulundaki insanları vicdanları ile karşı karşıya getirdi. Orada susmak zorunda kalanlar dışarda boşaldılar. Kimisi gece evimize gelerek "bana namussuz deyin, bana alçak deyin, baskılara dayanamadım, kanaatıma aykırı oy kullandım" dedi. Kimi meyhanede ağlıyarak içini döktü.

Kimisi, toplantıdan önce "Böyle bir tertibe oy vermektense, istifa ederim" dediği halde, baskılara direneyemeyerek oyunu kullandıktan sonra yerlere baka baka İl'ine döndü.

Bütün bunlar niçin yapılmıştı? Aybarın dediği gibi Partiyi kurtarmak için mi?

Hayır! Bunların parti ve dava ile hiç ilgisi yoktu.

Düşünüyoruz: Koskoca tahkikat dosyasında iki tane ne idüğü belrsiz ifade sahibi var. Kimdir bu adamlar?

Gerçek şu: Parti, Milli Emniyet-CİA işbirliğinin tertibi karşısındadır. Hakim sınıfların bu araçları parti çekirdeğini parçalamak için bir tertip hazırlamıştır. Yapılacak şey, bu tertibi meydana çıkarmaktır. Parti içinde doğan tenkit havasından rahatsız olarak, partinin namuslu, devrimci, partiye yararlı, bağlı elemanlarını temizlemek değil! Bunu yapmakla kime hizmet ettiğimizi iyice bilelim ...

Bütün hayatımızca her namuslu sosyalist gibi dava ve takip bekledik. Hakkımızda bir gün böyle bir dava açılsaydı, halktan yana birer insan olarak göğsümüzü gere gere ve iftiharla hakim sınıflar karşısında kendimizi savunacak, sosyalist görevimizi yapacak ve bundan en küçük bir üzüntü duymayacaktık. Ama bu tertipler böyle bir partiden gelirse, üzüntü ve utanç kime düşer, düşünmek gerek!

Kurulunuz bizi partiden ihraç edebilir. Ama davadan ihraç etmeye kimsenin gücü yetmeyecektir. Çünkü sosyalizm hiç kimsenin tekelinde değildir.

Sizleri tarihsel sorumluluğunuzla baş başa bırakıyoruz.

Halit Çelenk
Avukat

Şekibe Çelenk
Avukat

Dinlenmesini istediğimiz tanıklar:

1 — Malatya kongresinden bir gün önce yapıldığı iddia olunan toplantıda bulunmadığımıza dair yukarıda adları yazılı tanıklarla ayrıca Can Yücel, Atilla Aşut, Turgut Kazan, Sıtkı Eser, İbrahim Balaban, Orhan Aksungur, Sırrı Öztürk, Nejat Tözgen ve Mehmet Taşkesen

2 — Kongre esnasında bizlerden Şekibe Çelenk tarafından kimseye talimat verilmediğine dair Dr. Sulhi Kutucu, Orhan Kayhan, Mümin Ali Ergin, Cahit Tanör, İsmail Hakkı Balamir, Canip Yıldırım, Şaban Erik'in dinlenmelerini,

3 — Rasih Nuri İleri ve Tuncer Yanar'dan Malatyada yapıldığı ileri sürülen toplantıda bulunup bulunmadığımızın sorulmasını ve Ümran Baran'dan, Yukarıda izah edildiği gibi, bizlerle ilgili soru biçiminin sorulmasını,

4 — Tahkikat esnasında ifadeleri alınıp da ifadeleri dosyada bulunmayan üyelerin ifadelerinin dosyaya konulmasını,

5 — Güner Samlı ile ilgili olarak Reşit Güçkıran'ın ifadesinde bahsi geçen hususlar hakkında, bunların doğru olup olmadığının tesbiti için Güner Samlı'nın tanık olarak dinlenmesini rica ediyoruz.

6 — Malatya Kongresinde bulunduğumuzu söyliyen Şerafettin Atalay ve Turan Danışkan ile yüzleştirilmemizi de ayrıca rica ediyoruz.

Ekler:

1 — Devlet Kara Yolları Genel Müdürlüğünün 21/12/967 gün ve 6831 sayılı cevabi yazısı,

2 — T.İ.P. Genel Sekreterliğinin 13/7/967 günlü ve 697 sayılı yazısı sureti,

3 — Akis Dergisinin 13/11/967 gün ve 5 sayılı nüshası (Bu dergideki yazı resimler, hakkımızdaki ithamların sonuçlarını göstermesi bakımından ibret vericidir).

süleyman ege'nin

TİP merkez haysiyet divanında yaptığı savunma

Türkiye İşçi Partisi Merkez Haysiyet Divanı'nın
Sayın Başkanı, Sayın Üyeleri;

Genel Yönetim Kurulu'nun 16.7.1967 günlü ve 3/2 sayılı kararı, 12 partili arkadaşımla birlikte "partiden kesin ihraç"ımı istemektedir. Bu durumu, divanınızın 8. Ekim. 1967 günlü ve 23 sayılı yazılarıyla adıma gönderilen "karar örneği"nden resmen öğrenmiş bulunuyorum.

Hemen söyliyeyim ki, Genel Yönetim Kurulu'nun hakkımızdaki bu kararı, divanınıza sunulan bir sevk isteminden ibaret olduğu ve ancak divanınızın kararıyla kesinleşebilecek parti içi bir konu olduğu halde, tüzük hükümlerine, parti disiplini ilkelerine ve sosyalist ahlâka aykırı olarak, partinin en sorumlu yerlerinde bulunan kişileri tarafından kamuoyuna yansıtılmış ve parti dışı çevreleri de ilgilendiren bir mesele haline getirilmiştir.

Bilindiği gibi, her organ, parti içinde ancak kesinlik kazanmış kararları uygulamak ve bunu örgütün ilgili kesimlerine duyurmak yetkisine sahiptir. Böyle olduğu halde, ancak divanınızın vereceği bir kararla kesin bir sonuca bağlanması ve ancak o yönde uygulamaya konulması mümkün olan Genel Yönetim Kurulu'nun sevk istemini, sanki divanınıza sunulmaktan öte uygulanma niteliği olan bir kararmış ve sanki buna yetkisi varmış gibi, Parti Genel Sekreterliği bütün parti örgütüne bir genelge ile duyurmuş ve divanınızın henüz karara bağlamadığı bir konuda, tüzüğün özüne ve parti disiplini ilkelerine açıkça meydan okuyarak, bizi parti örgütü içinde önceden mahkûm etmek istemiştir. Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, daha da ileri giderek, 26. Temmuz. 1967 günlü ve 30 sayılı Ant dergisine yaptığı bir açıklama ile, sözkonusu sevk istemini gerekçesiyle ve en ağır bir dille kamuoyu önüne sermekten çekinmemiştir.

Bu pervasız tutumdan cüret alan partinin sorumlu yerlerindeki başka kişiler de, hakkımızda tehlikeli söylentiler yaymakta kendilerini uluorta serbest hissetmişlerdir. Örneğin, Parti Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın, Malatya'da, köylülerin bir sorusuna karşılık olarak, "biz meseleyi açıklarsak onlar ipe gider" dediği kulağımıza kadar gelmiştir. Parti Genel Sekreter Yardımcısı İbrahim Çetkin'in, Çankaya ilçesinden Abbas Uğurlu'ya, bizlerin gizli silâh deposu yaptığımızı ve ihtilâl yapmak için çalıştığımızı söylediği iddia edilmektedir. Genel Başkanlık sorumluluğunu omuzlarında taşıyan Aybar'ın pervasız tutumu sonucu, benzeri söylentiler bütün parti örgütü içinde ve parti dışı çevrelerde yaygın bir durum almıştır.

Bunun dikkate değer bir örneği, 9. Ekim. 1967 günlü ve 66 sayılı haftalık "Politika" dergisinde, partimizin iç meselelerini sözkonusu eden bir yazıdır ki, bu yazıda, Merkez Yürütme Kurulu üyesi Behice Boran'ın, partiden kesin ihraç istemiyle divanınıza sevkedilmemizi kararlaştırmak üzere, merkez organlarında yapılan görüşmeler sırasında, bizler hakkında bazı ilginç iddialarda bulunduğu ileri sürülmüştür. Adı geçen dergide, Behice Boran'ın konuşması şöyle verilmektedir:

"Toplantıda söz alan Behice Hatko Boran, 'bu arkadaşlar davamıza ihanet etmişlerdir' diye söze başlamış ve şunları söylemiştir:

"Partinin en güçlü bir devresinde onüç arkadaşımız kendi çıkarları için parti tüzüğüne ve kararlara ihanet etmişlerdir. Bunlar Türk mahkemelerince komünizm propagandası yapmaktan mahkûm edilen Mihri Belli'nin hücresine dahil olup ondan emir almaktadırlar.

"Demin dinlediğimiz arkadaş Mihri Belli'den emir almadıklarını söyledi. Bu arkadaş elbette direkt olarak Mihri Belli'den emir almaz. Mihri Belli kendi hücresindeki ilk çengele emir verir, o bir başkasına, o da ötekine. Biz bu taktikleri biliriz, bunlar komünistlerin taktikleridir.'

"Bu arkadaşlar partiyi yıkmak istemektedirler. Bu sebeple partiden ihraç edilmeleri gerekir."

Görüldüğü gibi, Türk kamuoyunu, hâkim sınıfın baskı kuvvetleri ve parti örgütü önünde hakkımızda çok ilginç bir iddia dolaşmaktadır. Buna göre, biz yalnız, Genel Başkan'ın basına yaptığı malûm açıklamada ileri sürdüğü "parti organlarından gizli ve maksatlı faaliyetlerde bulunmak", "parti içinde şahıslarla ısrarlı bir şekilde uğraşmak" iddialarıyla değil, ayrıca, "davaya ihanet etmek", "kendi çıkarlarımız için parti tüzüğüne ve kararlara ihanet etmek" ve "partiyi yıkmak istemek" gibi suçlamaların yanısıra, sevk isteminin çerçevesini de aşan, ilginç ve tehlikeli birtakım iddialarla karşı karşıya bulunuyoruz. Her gece, herhangi bir saatte tevkif edilmemize yolaçacak nitelikteki, özgürlük haklarımızı tehdit altına sokan bu sözler, eğer söylenmemişse, hiç gecikmeden, derhal bütün basında tavzih edilmesi gerekirken, bugüne kadar ne Behice Boran tarafından, ne de Merkez Yürütme Kurulu adına böyle bir sorumluluk yerine getirilmiş değildir. Ayrıca, böyle bir tavzih yapılmadığına göre, Behice Boran'ın bu konuşmayı gerçekten yapmış olduğunu kabul etmek gerekecektir ki, o takdirde, adı geçen Merkez Yürütme Kurulu üyesinin, birkısım partilileri ve partiyi vahim bir tehlike altına sokmuş olmak suçu ile; ya da, böyle bir konuşma yapmamışsa, adı geçen yazıyı tavzih etmemek yüzünden, hakkımızda Genel Yönetim Kurulu'nun aldığı kararı aşan birtakım iddiaların parti örgütünde yayılmasına ve yerleşmesine sebep olmak, ve, henüz partice kesinleşmemiş bir karar üzerinde gerek parti örgütünün, gerekse kamuoyunun yanıltılmasına sebep olmak suçu ile, divanınıza sevkedil-

mesi zorunlu ve kaçınılmaz bir görev olduğu halde, görüyoruz ki, bugüne kadar böyle bir sorumluluk da yerine getirilmiş değildir.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, öte yandan, ancak divanımızın ve ilgili kişiler olarak bizlerin elinde bulunması gereken sevk istemi metni, en alt organlara kadar ulaştırılmış, ve, partinin birliğini ve üyeler arasındaki dayanışmayı hiçe sayan bir sorumsuzlukla, bizlerle ilişki kurulmaması istenmiştir. Çankaya İlçe Yönetim Kurulundan Yalçın Cerit adında bir üye, henüz yakın bir zaman önce, 4. Kasım. 1967 günü, ilçe üyeleriyle yapılan bir toplantıda, sözkonusu sevk istemini okumuş ve yukarıdan gelen direktiflere uygun olarak, üyelere bizlerle ilişki kurmamalarını söylemek suretiyle bu görevi en iyi şekilde yerine getirmiştir. Görüyoruz ki, sorumsuzluğu ve parti ilkelerine karşı cüreti iyice belirgin hale gelmiş bir klik, partinin her kesimindeki çömezlerini de harekete geçirmiş bulunmaktadır.

Sayın Divan Başkanı, Sayın Üyeler;

Genel Yönetim Kurulu'nun hakkımızdaki sevk istemi üzerinde takınılan pervasız tutumun sadece birkaç örneğini verdim. Görüldüğü gibi, yüce divanımızın varlığını hiçe sayan, divanımız üzerinde ağır bir baskı niteliği taşıyan bu vahim tutumun, ne parti organlarına saygıyla, ne parti içi demokrasi ilkeleriyle, ne parti disiplini ilkeleriyle, ne de sosyalist ahlâkla bağdaşır bir yanı vardır. Biz, yüce divanımızın önüne gelinceye kadar, bu pervasız davranışlar karşısında, partinin bir iç meselesi olan ve henüz partice kesinleşmemiş bu mesele üzerinde, parti disiplinine ve partiye bağlılığımızın gereği olarak, herhangi bir açıklama yapmayı doğru bulmadık. Bu tutumumuzu, Genel Başkan'ın Ant dergisindeki malûm beyanları üzerine yayınladığımız bir yazıda kesinlikle belirttik. Buna rağmen, birkaç örnekle ortaya koyduğum malûm hareketler parti örgütü içinde ve halkoyu önünde aynı pervasızlıkla süregelmektedir. Parti organlarına, alınan kararların niteliğine ve kullanılma yetkisine saygısızca yürütülen bu kampanya, bilindiği gibi, parti içinde huzursuzluklara ve kaynaşmalara yolaçmış, örgütün çeşitli kesimlerinden parti genel merkezine dalga dalga gelen yüzlerce protestoya hedef olmuştur. Bütün bu durumlar, tüzüğün temel ilkelerine, parti içi demokrasi ve parti disiplini ilkelerine, sosyalist ahlâk ilkelerine aykırı hareket eden, organları hiçe sayan, alınan kararları yetkisizce kullanan, bu yüzden partide kaynaşmalara ve parçalanmalara yolaçan, dolayısıyla partiye kasteden bir kliğin, parti üst yönetimini ele geçirmiş olduğunu göstermektedir.

Partiden kesin ihracımızı istemek üzere düzenlenmiş elinizdeki belge, işte tamamen bu kliğin bir marifetidir. **Genel Yönetim Kurulu karar örneği** adı altında divanımıza sunulan bu belge sahtedir. Çünkü, hakkımızdaki karar Genel Yönetim Kurulu'nun 15-16 Temmuz 1967 tarihli toplantısında verildiği halde, **karar örneği** adı altında size sunulan belgede, bu tarihten sonraki bazı durumlar da delil ve gerekçe olarak kullanılmaktadır. Demek ki, Genel Yönetim Kurulu'nun dayandığı deliller ve gerekçe üzerinde tahrifat yapılmıştır. Elinizdeki belge Genel Yönetim'in onayından geçmiş bir karar belgesi değildir; üzerinde değişiklik yapılmıştır ve divanımıza **karar örneği** adı altında sunulmuş sahte bir belgedir. Bu da, organları ve kararları hiçe sayan, kendisini organlar ve kararlar üstünde, her istediğini istediği gibi yapmakta başınabuyruk hisseden, partinin demokratik merkeziyetçi yapısına tamamen karşıt bir kliğin, parti üst yönetimini ele geçirmiş olduğunun bir başka örneğidir.

Divanın Sayın Başkanı, Sayın Üyeleri;

Şimdi, bu sahte belgede hakkımızda ileri sürülen iddiaları tek tek çürütmeden önce, bir partili olarak beni kısaca bilmenizi isterim. Kişinin kendisinden sözaçması, şüphesiz ki, sıkıcı bir şeydir. Fakat, vereceğiniz kararın sağlığı adına, partinin sağlığı adına bir zorunluluk olarak gördüğüm bu duruma katlanmak benim için bir görevdir.

Türkiye İşçi Partisi'nden önce hiçbir partiye girmedim. Partinin kuruluşuna kadar da, yıllarca çeşitli gazete ve dergilerde yazdığım yazılarla, doğup büyüdüğüm bölgede ve çalışma hayatımın geçtiği her yerde genel tutumum ve fikirlerimle, karınca kararınca daima sosyalizmin amaçları doğrultusunda bir çizgi izlediğimi, beni tanıyan çevreler, partili arkadaşlarım ve içinden geldiğim halk kesimi yakından bilir.

1962 yılının Haziran'ında, hareketin en güç devresinde, partyie girdim. Ankara örgütünün ilk üyelerindenim. İl ve ilçe yönetim kurullarında, Basın Bürosu Sekreterliği görevlerinde, Parti Genel Başkanı'nın demeç ve konuşmalarının hazırlanmasına yardım işinde, Radyo'da yapılan propaganda konuşmalarının hazırlanmasında ve partinin türlü faaliyetleri içinde, geçmiş hizmetlerim varsa, bunların değerlendirilmesi elbette ki bana düşmez. Şu kadarını söyliyeyim ki, partinin yığınlar önünde kendini ilk hissettirdiği, anayasaya aykırı, antidemokratik yasalara karşı yürütülen kampanyanın başarıya ulaşması için en çok çaba gösterenlerden biriyim. O sırada sekreterliğini yaptığım Öncü gazetesinde tam 40 gün inatla sürdürüp yönettiğim antifaşist ve demokratik cehpe çağrısı ve imza kampanyası, İstanbul'da Beyazsaray'da yapılan ünlü 11 Kasım (1962) toplantısının başlıca başarı nedenlerindendir. Yine Öncü gazetesinde, en başta gazetenin sahibi ve yazarı Müşerref Hekimoğlu'nun desteği ve iş arkadaşlarımın elbirliğiyle, partinin faaliyetlerine bugüne kadar Türk basınında eşi görülmemiş en geniş yeri ayırarak, partinin en zor döneminde yığınlar önünde tanınması yolunda çaba gösterdim.

Partinin yarı resmi organı Sosyal Adalet gazetesinin kuruluşunda ve ilk yayın döneminde. Merkez Basın Bürosu'nun seçmesi üzerine, çok güç şartlar altında görev aldım.

1965 milletvekili seçim kampanyasında, İl Basın Sekreteri olarak yüzlerce bülten kaleme aldım ve bunların basına ve TRT'ye daima zamanında ulaştırılmasına çaba gösterdim.

İmkânlarım ve şartlarım dolayısıyla daha fazla hizmet edememiş olmaktan gerçek bir üzüntü duymaktayım.

1965 milletvekili seçim kampanyasında, Basın Bürosu görevleriyle ilgili merkezdeki çalışmalarım yüzünden aralarında bulunamamış olmama rağmen, benim köyüm Türkiye İşçi Partisi'ne en yüksek oranda oy kullanmıştır. Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması konusundaki girişimi Meclis Başkanlığı nezdinde köycek protesto eden benim köyümdür. Gençlerinin partiye militanca tutkunlukları, fikirleri ve bilinçli davranışları yüzünden, baskı kuvvetlerinin türlü haksızlıklarına uğrayan köy benim köyümdür. Türkiye İşçi Partisi'ne en çok oy verdiği için adı komüniste çıkan köy benim köyümdür.

Şimdi, köylülerim aylardır beni bekliyorlar, oraya varmam için haber üstüne haber yolluyorlar; neden partiden çıkarılmak istendiğimi öğrenmek istiyorlar. Ben, henüz partice kesinleşmemiş bir mesele üzerinde bilgi vermek durumunda olmadığım için, ve aylardır bu konuda tüzük dışı, disiplin dışı yapılmış açıklamalara rağmen, divanınız tarafından gönderilen yazı elime geçinceye kadar, hakkımda alınmış kararla ilgili resmî hiçbir bilgim olmadığı

için, köyüme özellikle gitmedim. Çünkü, uyanışlarında en az 15 yıldır bunca emeğimin geçtiği köylülerimi ve çevre halkını, henüz bilgi veremiyeceğim bir meseleyle başbaşa bırakarak, partiye karşı kuşkulu ve kaygılı bir duruma sokmak istemezdim. Fakat, görüyorsunuz ki, partinin en sorumlu yerlerinde bulunan kişileri, bizim, herhangi birer üye olarak, parti disiplinine ve partiye bağlılığımız gereği gösterdiğimiz bu dikkatin zerresini göstermemişler ve parti disiplini ilkelerine karşı pervasız tutumlarının sonucu, parti örgütü içinde olduğu gibi, partiye umut bağlamış bütün çevrelerde de kaygılara ve kaynaşmalara yolaçmışlardır?

Merkez Haysiyet Divanı'nın Sayın Başkanı, Sayın Üyeleri;

Şimdi, 12 partili arkadaşımla birlikte partiden kesin ihracımı isteyen ve Genel Yönetim Kurulu karar örneği adı altında divanınıza sunulmuş bulunan sahte belgenin niteliğine geçiyorum:

Bizim, "parti içinde dayanışmayı bozucu, partinin kabul edilmiş politik çizgisine aykırı tutumda olan, parti merkez organları aleyhinde devamlı kışkırtmalarda bulunan ve partinin tüzük uyarınca kurulu organları dışında, adeta yeni organlar yaratacak şekilde toplantılar yapan bir hizip" olarak faaliyet gösterdiğimiz iddia edilmektedir. Bu iddialara esas olarak ortaya konulan deliller "bir hizbin müşterek faaliyetleri" şeklinde ileri sürüldüğü için, bunları tek tek ele alacağım.

Nedir bu deliller?

İstanbul İl Kongresi'nde Sevinç Özgüner, örgüt içinde daha çok tanınmış bir il yönetim kurulu üyesinden fazla oy alarak Büyük Kongre delegeliğine seçilmiş; aynı kongrede, Umran Baran, kongre başkanlığı seçiminde Sadun Aren'e karşı adaylığını koymuş ve hani nerdeyse başkanlığı kazanacak kadar çok oy toplamış... Delillerden birisi bu.

Bu ne demektir? Yani, üst organlarda görevli bir üyeye, artık her zaman aynı güven gösterilmelidir gibi, antidemokratik ve antisosyalist bir tutum mu yerleştirilmek isteniyor partiye? Seçimlerde üst organlarda görevli kimselerin arzu etmedikleri bir sonucun çıkması her zaman için mümkündür ve olağandır. Yoksa, kongreler yapmanın anlamı kalmaz, seçimler yapmanın hiç anlamı kalmaz ve parti işleri üst organların tayin edeceği kişiler tarafından yürütülür. Böyle bir tutum parti tüzüğüne tabantabana aykırıdır. Tüzüğün emredici ilkelerine tabantabana aykırıdır. Seçimlerde arzumuz dışında bir durumla karşılaşınca, bundan tedirgin olmak ve hele bunu suçlamak, yalnız sosyalist anlayışla değil, burjuva demokratik anlayışıyla bile uzaktan yakından ilgisi olmayan, ilkel ve kaba bir tutumdur. Bu, aynı zamanda, bazı üyelerin başarılarına düşmanca cephe almaktır ki, partinin birliğini bozucu, üyeler arasındaki dayanışmayı zedeleyici vahim bir disiplin suçudur. Partinin temel ilkelerine aykırı hizipçi bir tutumdur.

Yine, delil olarak ileri sürülüyor ki, "bir ilde ancak o ilin teşkilâtı çerçevesi içinde meselelerin görüşülmesi ve tartışılması gerekirken ... sanki partinin Büyük Kongresinde konuşuluyormuşcasına" Amerika'ya karşı açılmış pasif direnme kampanyası yerilmiş ve önceden hazırlık yapılmadığı için direktifin ayaklarının havada kaldığı söylenmiş.

Hayır; il kongrelerinin çalışmalarını bu şekilde kabul etmek de, gerek tüzüğün temel iklelerine, gerekse parti içinde yerleşmiş teamüllere tamamen aykırıdır. Parti kongrelerinde, bir üst kademe kongresine iletilmek üzere, karar tasarıları görüşülmesi ve kabul edilmesi yerleşmiş bir teamül olduğuna göre ve, il kongrelerinin Büyük Kongre'ye delegeler göndermek yetkisi oldu-

ğuna göre, bu kongrelerde, gerek tüzük değişikliği, gerekse genel parti politikası konusunda, görüşmeler olacaktır. Yoksa, Büyük Kongre'ye seçilecek delegenin, genel parti politikası konusunda o ilin görüşünü temsil edip etmediği, Büyük Kongre'ye o ilin görüşlerini iletmek yeteneğine sahip olup olmadığı anlaşılmaksızın seçilecek demektir ki, bu, partinin aşağıdan yukarıya olan demokratik işleyişine temelden aykırıdır. Nitekim, bu ilkeden hareket edilerek, gerek birinci gerek ikinci Büyük Kongre öncesi, Merkez Yürütme Kurulu, çıkardığı genelgelerle, ilçelerin üyeleri arasında parti program ve tüzüğü üzerinde görüşmeler yapmasını, değişiklik tekliflerinin ve görüşlerin bir raporla bildirilmesini istemiştir.

Bütün bunlar, ileri sürülen delilin ne kadar havada kaldığını, hatalar ve sapmalar eleştirilince parti çalışmalarını nasıl bir kılığa sokmak gayretinde olduklarını açıkça göstermektedir. Fikirlerin kademeler zinciri üzerinde aşağıdan yukarıya akmasına engel olmaya çalışmak, üst organların partiyi temsil etmeyen kararlar almasını istemek demektir; dolayısıyla, partinin demokratik merkeziyetçi yapısının, demokratik unsurunu biryana atarak, gözü bağlı, adı faşizm olan kör bir merkeziyetçiliğe kaymasını istemek demektir. Bu tutumun, partinin temeline kasteden cüretkâr ve hizipçi bir tutum olduğu açıktır.

Bilindiği üzere, hizipler yalnız alt organlarda başgöstermez; Yugoslavya'da olduğu gibi, parti üst yönetimine de hâkim olabilirler.

İleri sürülen aynı delilin başka bir yönü olan, Amerika'ya karşı açılmış pasif direnme kampanyasının eleştirilmesi meselesine gelince: Bir il kongresinde böyle bir eleştirinin yapılmış olması, yukarıda açıkladığımız üzere, partinin demokratik merkeziyetçi işleyişine aykırı değil, üstelik tamamen uygun olduğu gibi, ayrıca, sözkonusu eleştiri özü bakımından da tamamen doğrudur.

Parti Genel Başkanı, bu kampanyayı, Merkez Yürütme Kurulu olsun Genel Yönetim Kurulu olsun, bir üst organın görüşünü almadan, bu konuda formüle edilmiş bir kampanya sloganı ve kararı olmaksızın, kendiliğinden, istediği yerde ve zamanda, ve istediği biçimde ortaya atmıştır: Nitekim, o zaman Genel Yönetim Kurulu üyesi olan — şimdi aynı zamanda Merkez Yürütme Kurulu üyesidir — Sadun Aren, evini Barış Gönüllüsü bir Amerikalı'ya kiraya vermiş olmasını, böyle bir kararın Genel Yönetim'den geçmediği ve habersiz olduğu nedenine dayandırmıştır. Parti örgütü bu konuda, daha önceden karar altına alınmış herhangi bir formülden, bir kampanya sloganından haberli değildir. Kampanya başlatıldıktan sonra alınmış bir karar ise, parti örgütüne aylarca sonra bir genelge ile bildirilmiştir. Bir kampanyanın önce yığınlara, sonra parti örgütüne açıklanması çalıyı tepesinden sürüklemektir. Bir dava üzerinde, parti örgütü fikren ve eylem olarak tam hazır hâle getirilmeden, bu davanın yığınlara maledilmesi mümkün olmadığı gibi, tehlikeli bir hesapsızlık ve macera olan böyle bir tutum, aynı zamanda, partiyi elinin tersiyle gösteren son derece ciddî bir sorumsuzluğun işaretidir. Bu nedenledir ki, kampanyanın özü ve sloganı kısa zamanda türlü kılıklara girmiştir. Önceleri, "sen şoför kardeşim arabana Amerikalı'yı alma, sen manav kardeşim Amerikalı'ya karpuz verme, sen işçi kardeşim Amerikan işyerlerinde çalışma" biçimindeki slogan, sonradan, hem de binlerce Adanalı'nın antiamerikan bir nümayişe kalkması olayını izleyen günlerde, Genel Başkan'ın Büyük Kongre konuşması ile, Amerikalı'ları bir yalnızlık çemberine almak için onlara sadece sert bakmanın yeteceği bir biçime sokulmuştur.

Görüyoruz ki, şimdi, antiamerikan pasif direnme sloganının bu biçimin-

den de eser kalmamıştır. Oysa, bir mesele kampanya konusu yapılınca, en başta sloganlar inatla sürdürülür ve bütün imkânlar seferber edilerek kampanya azimle yürütülür. Böyle bir şey yok. Sonuç olarak, türlü olaylar ispat etmektedir ki, parti bu konuda yığınların önünde gideceği, yol göstereceği yerde, mahcup mahcup arkadan gelmek durumuna düşürülmüştür.

Organları hiçe sayarak, başınabuyruk ortaya atılan, kılıktan kılığa sokulan ve bu yüzden de giderek sıfıra dönüşmesi kimseyi şaşırtmayan sloganlarla, antimperyalist mücadele gibi çok önemli bir davanın nasıl bir ciddiyet planında ele alındığını gösteren bu tutum, elbette ki eleştiri konusu yapılacaktır; elbette ki, delege seçilmek isteyen bir üye, Büyük Kongre'ye götürmek için bu konudaki fikirlerini ortaya koyacak ve kongrenin oyunu sağlayacaktır. Nitekim öyle olmuştur; ve bunda şaşılacak bir taraf yoktur.

İleri sürülen deliller arasında ayrıca, bir dergide açılan tartışma ve bu tartışmaya katılan bazı üyelerin yazıları sözkonusu edilmektedir. İddia ediliyor ki, bu yazılar "bir hizbin varlığını ve bunun parti politikası ve çizgisine karşıt tutumunu iyice açığa çıkarmış; bu yazılarda partinin parlamento faaliyetleri kötülenmiş, parti parlamentarizme, revizyonizme kaymakla suçlanmış; partinin, antiemperyalist mücadelenin sosyalizm için mücadele ile aynı zamanda yürütüleceği tezi baltalanmaya çalışılmış..."

Bu iddianın, öncelikle üzerinde durulması gereken yanı, şüphesiz ki, adı geçen tartışma ve yazıların bir hizip faaliyeti olarak nitelenmesidir. Bu iddia temelinden çürüktür. Çünkü, sözü edilen tartışmaya, hizipçilik ithamıyla önünüze gelen 13 kişiden, sadece 3'ü dışında, hiç kimse katılmamıştır. Fakat, aynı tartışmaya sayısız parti üyesi katılmıştır; bu bir. İkincisi, bu yazılarda ileri sürülen eleştirilerin ne bakımdan bir hizbe bağlandığının ortaya konulmuş bir delili yoktur. Deniliyor ki, "bu kötüleme ve baltalama kampanyasında dikkati çeken nokta, sözkonusu hizip mensuplarının ileri sürdükleri görüşlerle, aynı dergide parti dışı kişilerin yayınladıkları görüşlerin, ileri sürmeye yeltendikleri iddiaların aynı paralelde oluşu idi". Eğer bu bir delilse, doğrusu, bu sahte belgeyi düzenleyenlerin, çoğunluğu tartışmaya katılmamış olan bizleri hizipçilikle itham edebilmek için çok bocalamış olduklarını göstermekten başka bir değeri olmayan, sadece boş bir çabanın belirtisidir. Eğer bu sözlerden, adı geçen tartışmaya katılan parti dışı kimselerin ileri sürdükleri bazı fikirlerle, parti içinde, partinin emredici hükümlerine uygun olarak yapılmış eleştiriler arasında bir benzerlik olduğu varsayılarak, bu noktadan hareketle, bizim bir hizip faaliyeti gösterdiğimiz anlatılmak isteniyorsa, varsayılan bu benzerliklerden, bir hizbin varlığını değil, olsa olsa, parti yönetiminde iyice belirgin hâle gelmiş hatalı tutumlar ve sapmalar karşısında eleştirilerin de aynı noktalarda toplandığını anlamak gerekir. Yoksa, ortak noktalardaki her eleştirinin altında bir hizbin yattığına hükmetmek gerekecektir ki, o takdirde, parti içinde hiç kimsenin hiçbir şekilde bir fikir ileri sürmesine imkân kalmaz. Çünkü, fikirlerin niteliği, aralarında bir ortaklığın varlığı ya da yokluğu, ancak ortaya konulduktan sonra anlaşılacak bir hususdur. Dolayısıyla, kimsenin herhangi bir fikir ileri sürmemesi gerekir. Bunu istemenin, sosyalizmden geçtik, burjuva particiliğinde bile çoktan papucu dama atılmış despotik bir terör yaratma eğiliminde olmaktan başka bir anlama gelmediği açıktır. Görülüyor ki, parti içinde yapılmış eleştirilerin, tüzük hükümleri çerçevesinde ve partinin temel ilkeleri doğrultusunda ileri sürülüp sürülmediğine bakılmaksızın, yapılan eleştiriler arasında bir benzeşme olduğu noktasından hareketle, bizim bir hizip faaliyeti göstermiş olduğumuzu iddia etmenin de tutar bir yanı yoktur.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, bizim, eleştiri görevini parti içinde yerine getirme ilkesine uygun olarak yaptığımız eleştirilerle, sözkonusu tartışmada ifadesini bulan fikirler arasında bazı benzerlikler olsa bile, bu, bizim bu yazıları olduğu gibi benimsediğimiz ve paylaştığımız anlamına nasıl gelebilir, böyle bir şey nasıl iddia edilebilir, üstelik, bizim parti içinde bu fikirlere uygun olarak hareket ettiğimiz nasıl ileri sürülebilir, anlamak mümkün değildir. Eğer, biz, sözkonusu tartışmaya katılmayı uygun bulsaydık, eli kalem tutan kişiler olarak bunu bizzat yapardık; hem de, o tartışmada yer alan eleştiriler gibi değil, partinin türlü eylemleri içindeki deney ve gözlemlerimizin zengin malzemesiyle; kendi oportünizmleriyle uzlaştıramadıkları için, partinin en üst icra organında, bilimsel sosyalizmin kurucularına ve günümüzün sosyalist liderliklerinin tümüne yöneltilmiş hakaretlere kadar, henüz hiçbir yerde eleştiri konusu edilmemiş yığınla hatayı ve sapmayı da içine alan bir biçimde, en geniş ölçüde yapardık. Fakat biz, partinin gelişme döneminde, en sorumlu yerlerde bulunan kişilerin bu vahim tutumlarını, değil parti dışı organlarda, parti içinde de olsa, eleştirmenin, bütün devrimci çevrelerde partiye bağlanmış umutları felce uğratacak bir etkide olacağını bildiğimiz için, büyük bir sorumluluk ve sabırla, eleştirilerimizi bu noktalara genişletmekten uzak durduk. Ve, daha çok, pratiği doğrudan doğruya ilgilendiren genel tutumlar ve ilkeler üzerinde durduk. Böyle olduğu hâlde, bu sahte belgeyi düzenleyenler, bizim, parti çalışmaları içinde eleştiri görevini de kaçınılmaz bir zorunlulukla yerine getirmeye çalışmış olmamızı, işlerine öyle geldiği için, başka birtakım kuvvetlerin yörüngesinde faaliyetler olarak suçlamaya yeltenmektedirler. Çevrelerinde daima uydular ve çömezler görme eğiliminde olanlar için, şüphesiz, olaylara başka türlü bir bakışla yaklaşmak mümkün değildir. Ve, mantığı isyan ettiren böyle bir yargı, tedavisi mümkün bir hastalık hâli değildir. Fakat bilinmelidir ki, sosyalizmde ve onu amaç edinen partilerde uydular ve çömezler yoktur; kişilikler vardır; ve buna saygı vardır. Sosyalist partilerde, eleştiri nasıl kaçınılmaz bir görevse, her üyenin partiye katkıda bulunacağı bir fikri olacağını kabul etmek ve bunu teşvik etmek de öylece kaçınılmaz bir görevdir. Eleştirilere hedef olunca, bu eleştirileri yöneltenleri başka birtakım kuvvetlerin yörüngesinde hareket etmekle suçlamaya yeltenen bu klik, açıkça anlaşılacağı gibi, eleştiriye uğramadığı süre içinde bizleri, partinin ve Türkiye halkının değil, kendisinin hizmetinde birer uşak olarak gördüğünü ortaya koymaktadır ki, bu tutumun, burnunun ucunu göremiyen bu başıdönmüşlüğün, parti için ve sosyalizm davası için ne ciddî bir tehlike olduğu üzerinde ayrıca durmanın gereği yoktur.

Partinin parlamentarizme ve revizyonizme kaymakla suçlandığı iddiasına gelince: Partiye karşı böyle bir eleştiri yöneltilmemiştir. Partinin tüzüğü ve devrimci programı hâlâ yürürlüktedir. Partinin sosyalist yapıda kurulu organları değişmemiştir. Fakat, partinin aynasında sadece kendini gören bir kliğin aşırı parlamentarist ve oportünist tutumu eleştirilmiştir. Partinin temel ilkelerine ve Türkiye halkının yüzyıllık hasretine aykırı olan bu tutum, partinin yetkili kademelerinde elbette en amansız biçimde eleştirilecektir. Parti sosyalist bir parti olarak kaldığı sürece de, bundan kurtuluş yoktur.

Hem aşırı parlamentarist bir tutum izleyeceksin, sosyalizmin devrimci teorisinin özüne sırt çevirerek oportünizme kayacaksın, hem de, bunlar eleştirilince, ancak bir devrimcinin reddetmekte haklı olacağı bu eleştirilerden şikâyete kendini haklı göreceksin. Bunun ikisi birarada olmaz. Oportünist ve aşırı parlamentarist bir yola sapanların böyle bir şikâyete hakkı olmaz. Bu-

nun çaresi, eleştirilerden şikâyet etmek değil. Bunun çaresi, bilimin ve dünyanın geçirdiği sosyalist deneylerin tümünün ürünü olan devrimci teorinin temel ilkelerine aykırı birtakım stratejik formüller ortaya atmak değil. Bunun çaresi, aczi her olay karşısında sırıtan, bu yüzden de şaşkınlıkla daima yeni yeni kılıklara sokulan bu temelsiz formülleri hakh çıkarmak için, üstelik her değişikliğe uğrayışında daha önceki durumlarından farkını, tutarsızlıkları ve bocalamaları gizleyici bir biçimde ifade edilmesine özel bir çaba gösterilerek, zavallı bir gözaçıklık ve inatla sürdürmek değil. Bunun çaresi, tarihimizdeki sosyalist hareketlere ve dünya sosyalist hareketinin ortak ilkelerine karşı ileri sürdükleri "bağımsız sosyalizm", "demokratik sosyalizm" paravanları arkasına sığınarak, sanki sosyalizmin enternasyonalizm ilkeleri bağımsızlıkla çelişirmiş gibi, sanki sosyalizmin devrimci ilkeleri demokratizmle çelişirmiş gibi, bu demagoji adına, teorinin özüne sırt çevirmek, sosyalist ahlâk ilkelerinin dışına kaymak, ülkemizin sosyalist hareketleri tarihine saygısızlığı bir bayrak hâline getirmek ve antikomünizm silâhına sarılarak ihanet çukurunun dibine yuvarlanmak değil.

Kendisini parti sanan, kendisine yöneltilmiş eleştirileri partiye yöneltilmiş eleştirilermiş gibi gösterme gayretine düşerek, ihanetine partiyi de bulaştırmaya yeltenen bu klik, gittikçe daha da bilinçlenen sosyalist güç karşısında maskesi kısa zamanda düşecek olan bir kliktir ki, bugüne kadarki tutumuyla parti tüzüğüne aykırılığın, oportünizmin ve antikomünizmin türlü örneklerini vermiştir. Burada bunlardan sadece birkaç tanesini belirtmek bile, parti üst yönetimini ele geçirmiş bu kliğin durumunu açıkça göstermeye yeter:

Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 1967 Haziranı'nda, olağanüstü Ankara İl Kongresinde yaptığı konuşmada, emperyalist ajanların kırşırtması sonucu olarak patlak verdiği bütün dünyaca bilinen 1956 Budapeşte karşıdevrim hareketini, bir bağımsızlık hareketi olarak nitelemiş ve bu hareketin bütün sosyalist ülkelerde devam edeceği kehanetini ileri sürmüştür. Yine, Aybar, 1966 Yazı'nda, İstanbul ilçe kongrelerinde yaptığı konuşmalarda, en iyi diktatörlüğün, yani bir başka deyimiyle en iyi sınıf yönetiminin, en kötü demokrasilerden daha kötü olduğunu ileri sürerek, işçi sınıfının yönetiminde gerçekleşecek sosyalist düzene karşı olduğunu ortaya koymuş; böylece, sanki işçi sınıfının yönetimi demokrasiyle çelişirmiş gibi, sanki işçi sınıfının yönetimi demek olan sosyalizm demokrasiyle çelişirmiş gibi, sanki adına demokrasi denen şimdiki düzen bir sınıf yönetimi değilmiş gibi, ve sanki emekçileri sömüren sınıfın yönetimindeki 'sınıflar arasında denge' safsatasını işleyen şimdiki biçimsel demokrasi gerçek demokrasiymiş gibi bir formüle bağlanarak, Türk sosyalist hareketi tarihine oportünizmin daniskası olan bir örnek vermiştir. Bir rastlantı değilse, sulandırılmış Yugoslavya sosyalizmini daha da sağa çekmek isteyen bir gazeteci, Mihaylo Mihaylof, aynı tarihlerde, en iyi sınıf yönetiminin en kötü demokrasilerden daha kötü olduğunu iddia ederek, tıpatıp aynı sloganı işlediği için hapishaneyi boylamıştı.

Örneklere devam ediyorum:

İkinci Büyük Kongre'yi izleyen günlerde, 17 Aralık 1966 günü, Merkez Yürütme Kurulu üyesi Behice Boran, Ankara il salonunda verdiği "Sosyalist Partilerde Çalışma Kuralları" konulu bir konferansta, tüzüğün kendisine tanıdığı yetkilerin üstüne çıkarak ve parti disiplinini açıkça çiğneyerek, kendisini Büyük Kongre üstünde gören bir cüretle, Büyük Kongre'yi uluorta eleştirmiştir. Bu eleştirisinde Behice Boran, özellikle Tüzük Tadil Komisyonu'nu, bu komisyonun getirdiği teklifleri hazırlayan ve destekliyenleri, partiyi temelinden

çökertmek isteyen bozguncu kişiler şeklinde suçlamıştır. Bu suçlamasına, Genel Yönetim Kurulunu Merkez Yürütme Kurulundan daha yetkili bir organ hâline getirme yönündeki bir teklifi dayanak olarak kullanmış; böylece, bizzat kendisi, Genel Yönetim Kurulunu Merkez Yürütme Kurulunun üstünde bir organ olarak saptayan tüzük hükmüne açıkça karşı olduğunu ortaya koymuştur. Behice Boran, daha da ileri giderek, kendisini dinleyenler arasında mutlaka polisin de olabileceğini özellikle belirtmek gereğini duyduğu adı geçen konferansında, Pekin'in ve Moskova'nın direktifleriyle hareket edenlerin partiye sızabileceğini, hattâ yeraltı faaliyeti gösterenlerin olabileceğini ileri sürmüş ve bunlara karşı çok dikkatli olmak gerektiğini söylemiştir.

Merkez Yürütme Kurulu Üyesi sorumluluğunu omuzlarında taşıyan bu kişiye, hemen orada yönelttiğim sözler, özet olarak şöyledir:

"Siz, partinin en üst organını, Büyük Kongre'yi, eleştirme yetkisinde değilsiniz. Bu tutumunuzla bizzat siz parti disiplinine aykırı hareket ediyorsunuz; ve ben, herhangi bir üye olarak, partinin en üst organını bir Merkez Yürütme Kurulu Üyesine karşı savunmak gereğini duyuyorum. Bu bir. Öte yandan; Genel Yönetim Kurulu, Büyük Kongre'den sonra, partinin en üst organıdır. Merkez Yürütme Kurulunu bu organ kendi bünyesinden seçer, Merkez Yürütme Kurulunu denetler, ona direktif verir ve onu düşürebilir. Tüzük hükmü budur. Tüzük Tadil Komisyonu'nun Kongre'ye sunduğu teklifler de tüzüğün bu hükmünü gerçekten işler hâle getirme yönünde bazı tekliflerden ibarettir. Siz, bunu partiyi temelinden çökertmek isteyen bir hareket şeklinde göstermekle, bizzat aynı suçu işlemiş oluyorsunuz. Bu iki. Ayrıca, parti içi demokrasiyi işlemez hâle getirmek, eleştirilerden kurtulmak için daha ustaca formüller bulmanız gerekiyor. Çünkü siz, hâkim sınıf sözcülerinin sosyalist akımı boğmak için bugüne kadar kullanageldikleri bilinen sloganlarla hareket ediyorsunuz. Ve bu sloganlar kimsenin yabancısı değildir. Siz gerçekte, bu gibi paravanların gerisinde, parti içinde terör ve baskı kurmak istiyorsunuz. Üye arkadaşlarıma yönelttiğiniz bu tehditler parti içi demokrasiye indirilmiş bir darbedir. Tehditleriniz hiç kimseyi yıldırmayacaktır. Ve, biz, Türkiye sosyalistleri olarak, bütün dünya sosyalizminin geçirdiği ve geçirmekte olduğu deneylerden, hiçbir tehdide aldırmaksızın, sonsuz olarak yararlanmaya devam edeceğiz..."

Behice Boran'ın, bu sözlerime verdiği karşılık, "yarası olan gocunur" olmuştur.

Parti üst yönetimini ele geçirmiş kliğin tutumunu ortaya koyan örnekleri daha da çoğaltmanın gereği yok. Eğer bunlar, parti disiplinine ve partinin temel ilkelerine aykırı hareket değilse, nedir? Eğer bunlar, oportünizm değilse, nedir? Eğer bunlar, antikomünizm değilse, nedir?

Bir de, "partinin, antiemperyalist mücadelenin sosyalizm için mücadele ile aynı zamanda yürütüleceği tezinin baltalanmaya çalışıldığı", iddiası var. Peki, kim söylemiş, şimdi sosyalizm mücadelesini bırakalım, antiemperyalist mücadele yapalım, diye? Böyle bir şey yok. Eleştirilerde işimize gelmiyen fikirleri istediğimiz kılığa sokarak meseleyi düğüm noktasından saptırmak mümkün değildir. Bu konuda ortaya konulan gerçekler şunlardır:

Antiemperyalist-antifeodal mücadele, emperyalizmin yerli ortakları olan bir avuç toprakağası ve işbirlikçi büyük burjuvazi dışında, işçi-köylü beraberliği temeli üzerinde, bütün vatansever ve demokratik güçlerle elele, geniş bir cephe hâlinde, ulusça yürütülecek bir davadır. Bu geniş cephe mücadelesi sosyalist bir öncülükle başarıya ulaşabilir. Çünkü, işçi-köylü yığınların çıkarları

temeli üzerine oturmayan bir mücadelenin, ne antifeodal, ne de antiemperyalist hedefleri sonuna kadar kollaması ve ülkeyi tam bağımsız, tam demokratik bir ülke durumuna getirmesi mümkündür. Nitekim, Milli Kurtuluş Mücadelemizin böyle bir temele oturmamış olması yüzündendir ki, ülkemiz yeniden bağımlı bir ülke durumuna sürüklenmiş ve tam demokratik bir ülke olmaktan uzak kalmıştır. Bu bakımdan, mücadele sosyalist öncülükle, işçi-köylü beraberliği temeli üzerinde, bu yığınların hayati çıkarları temeli üzerinde yürüyecektir.

Bir ülke tam bağımsız, tam demokratik bir aşamaya gelmeden de sosyalizme geçemez. O hâlde, bu amaca gitmek için, bağımsızlıktan ve demokrasiden yana güçlerle, yani bütün antiemperyalist-antifeodal güçlerle elele geniş bir cephe mücadelesi vermek kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Demek ki, bugünkü aşamada, antiemperyalist-antifeodal mücadele ile sosyalizm mücadelesi, biri daha uzak hedefe yönelmiş içiçe bir mücadeledir. Demek ki, emperyalizme ve feodalizme karşı verilecek bir mücadele, sosyalizmden vazgeçmek anlamına gelen bir mücadele değil, sosyalizm davası için zorunlu ve kaçınılmaz bir mücadeledir. Demek ki, bu fikirleri ileri sürerken, hiç kimse, sosyalizmi şimdilik biryana bırakalım demiyor, tam tersine, bu fikirleri ileri sürenler sosyalizmin hızla gerçekleştirilmesini istiyor. Demek ki, bugünkü aşamada, sosyalist olmanın ana kıstası, böyle bir mücadelede öncülük rolünü yerine getirip getirmemek, sosyalist stratejiyi böyle bir rayın üzerine oturtup oturtmamaktır.

Ben sosyalistim, o hâlde öncüyüm, demekle öncü olunmaz. İsteyen buyursun, demekle de olmaz. Bu, yerine getirilmesi gereken, niyet isteyen, çaba isteyen bir iştir. Öncülük, kendi dışındaki güçleri de aynı hedefe sürüklemek demektir. Kendinin dışında, yani sosyalist gücün dışında, başka güçleri de aynı hedefe yöneltmeye çaba göstermiyen, hattâ sosyalistlerden başkasının böyle bir mücadelede zararlı olacağını söyliyen kimin öncüsüdür acaba? Kendisinin mi? Böyle şey olur mu? Hem öncülük iddiası olacak, hem de kimin öncüsü olacağının cevabı olmayacak. Böyle şey olmaz. Bu türlü bir öncülük iddiasıyla, giderek, kuyrukta bile yer alamazsın.

Antiemperyalist-antifeodal mücadelede sosyalist öncülük, karşı cepheyi daraltarak, sosyalist olsun olmasın, mümkün bütün güçlerle elele vermek demektir. Fakat bu elele veriş, sosyalizm bayrağını indirerek değil, yani işçi-köylü yığınların sınıf mücadelesine sırt çevirerek değil, tam tersine, sosyalizm bayrağını en yukarda tutarak, sınıf mücadelesini azimle yürüterek, öteki güçlerin ileri olan yönleriyle ittifak etmek, fakat onların emperyalizm ve feodalizm güçleriyle uzlaşan yönleriyle kıyasıya mücadele etmek demektir. Yani, hem beraberlik, hem mücadele.

Meseleyi böyle koymak, geniş ulusal cephe kurma işine, kişilerin ve politik liderlerin tutumları ve sözleri açısından değil, sınıflar açısından yaklaşmayı zorunlu kılar. Bazı politik liderlerin tutumları ve sözleri sosyalizm kıstaslarına vurularak yapılan bir değerlendirme ile, "biz bunlarla mı cephe kuracağız" demek, demagojinin ve sorumsuzluğun en ucunda yer almaktır. Antiemperyalist ve demokratik mücadele için zorunlu cephe hareketi, bu cephe içinde yer alacak güçlerin hepsinin sosyalist amaçları benimsemesini istiyerek yaratılamaz. Nasıl ki, onların da sosyalizm davasından vazgeçilmesini istemelerine gözyumulamazsa.. Meseleyi böyle bir anlayışla ele almamak gerçeklere tamamen aykırıdır, ve mevcut sosyal sınıfları, onların yakın hedefli çıkarlarını hiç görmemek demektir.

Demek ki, antiemperyalist-antifeodal mücadelede ortak cephe tutulacak

güçlerin sınıfsal yapısını daima gözönünde bulundurmak, onların, öncelikle, emperyalizme ve feodalizme karşı olan eğilimlerini ve çıkarlarını en iyi biçimde ve en büyük bir sorumlulukla değerlendirmek gerekir. Böylece, bütün ulusal güçleri biriktire biriktire ve sabırla aynı hedefe yöneltmek gerekir.

Demek ki, antifeodal-antiemperyalist mücadelede cephe tutulacak sınıf güçlerinin, şimdiki tutum ve politik eylemlerini, sosyalizm kıstaslarına vurarak tümden reddetmek değil, onların, tarihteki rollerini de gözönünde bulundurarak, ileri olan eğilimlerini daima desteklemek ve verilecek cephe mücadelesinin şartlarını azimle yaratmak gerekir.

Demek ki, antiemperyalist-antifeodal ulusal cephe hareketi, "biz bunlarla mı cephe kuracağız" diyenlerin, meseleyi, akşamdan sabaha hemen gerçekleşecek bir yuvarlak masa anlaşması meselesi olarak anlamaları ve bu işe tam tersi bir tavır takınmaları ile değil, inatla yürütülecek doğru bir stratejik mücadelenin türlü aşamalarından ve, şartlara bağlı olarak, türlü biçimlerden geçerek gerçekleşecek olan bir meseledir.

Davayı böyle görmemek ve gereğini yapmamak, ancak emperyalizmin ve onun yerli ortaklarının amacına uygun bir tutum izlemek demektir ki, bunun sosyalist mücadeleyle uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktur.

Sosyalist mücadele, bir halkın, bir ulusun hangi mücadele aşamasında olduğunu ve en önde gelen davasının ne olduğunu iyice kestirmek, bu davayı zafere götürmek için gereken şartları tam olarak yaratmak ve bunun için bütün imkânları seferber etmek demektir. Sosyalizmin edebiyatıyla vakit geçirerek, yığınların en önde gelen hayatî davasının isterlerine sırt çevirmek demek değil.

Tersi bir tutum, emekçi halkımızın iradesini temsil etmemek, dolayısıyla sosyalist harekete bağlanan umutları hayal kırıklıklarına uğratacak bir yol izlemek demektir. Ve, sosyalizm adına, hiçbir zaman sosyalizme gitmeyecek, çıkmaz bir yola girmek demektir.

Demek ki, sosyalist mücadele, sadece belli birtakım sosyalist sloganları tekrarlamak değil, bir halkın içinde bulunduğu mücadelenin sloganları etrafında bütün ulusal güçleri toparlayıcı bir öncülüğü yerine getirmek demektir. Yani, sosyalizmin edebiyatını değil, bilimini kullanmak demektir. Yani, verilmesi zorunlu mücadele ne ise, o mücadeleyi adım adım tam zafere götürmek demektir.

İşte, bu mesele üzerinde ortaya konulan gerçekler bunlar.

Ve, Türkiye İşçi Partisi'nin devrimci programının özü ve ana hedefleri de bunlar.

Sayın Divan Başkanı, Sayın Üyeler;

Partiden kesin ihracımızı isteyen Genel Yönetim Kurulu'nun bu kararı aldığı tarihten sonraki birtakım durumların da sözkonusu edilerek, **karar örneği adı** altında divanımıza sunulan belgenin, sahteliğini açığa vuran bu yöndeki iddialarına herhangi bir karşılıkta bulunmayı gerekli görmüyorum. Yalnız, dikkatinize önemle sunmak istediğim bir iddia daha var. Deniliyor ki:

"Her üyenin sözkonusu hizbe mensubiyeti konusunda zikredilen hareket ve faaliyetler tek tek, kendi başlarına tüzüğe aykırı olmayabilir. Tüzüğe ve parti disiplinine aykırı olan husus böyle bir hizbi yaratmak ve ona katılmaktır. Her üye için zikredilen hareket ve faaliyetler, böyle bir hizbe katılmanın delil ve karineleri olarak verilmiştir. Bu nedenle de, sözü edilen hareket ve faaliyetler teker teker ele alınarak bunların tüzük hükümlerine aykırı olup olmadığının araştırılmasından çok, birbirine bağlı olarak ve hep birarada ele

alınıp bütünüyle politik bir değerlendirilmesinin yapılması gerekir. Bu bir nevi müteselsil ve mütemadi suç mahiyetindedir ve asıl suçu teşkil eden unsur her olayda kastın ayniyetidir."

Eğer bu sözleri bir gerekçe ve bir delil olarak düzenliyenler, bu çabayı gösterirlerken fazla uykusuz kalmamışlarsa, herhalde çok derin bir şeyler söylüyor olmalılar. Anladığım kadarında yanılmıyorsam, bu sözlere, bizi itham edebilmek için büyük bir bocalama içine düşmüş olan kişilerin, ya farkında olmayarak hakkımızda yazdıkları bir beraet ilâmı gözüyle bakılabilir, ya da fazla hukuk kokan bu sözlerin başka bir anlamı vardır. Kesin olarak anladığım şudur: Biz, hareket ve faaliyetlerimizde tüzüğe ve parti disiplinine aykırı hareket etmemiş olabilirmişiz, ama, tüzüğe ve parti disiplinine aykırı olmayan bu hareket ve faaliyetlerle bir hizip yaratmışız. Bu nasıl şeydir? Bizim bildiğimiz, ilkelere aykırı hareketler biraraya gelirse hizip olur. Suçsuzluklardan suç icat etmeye bu yelteniş, sadece gülünçtür. Yüce divanınıza, aynı zamanda bir direktif niteliği taşıyan, ve, böyle bir hevese düşülmesi nedeniyle olsa gerek, çarpıklaşmış bir mantığın eseri olan bu sözleri, takdirinize bırakarak, üzerinde durmaya değer bulmuyorum.

Özel olarak kendimle ilgili iddialara gelince:

Malatya'da, İkinci Büyük Kongre'nin açılışından bir gün önce, kimin kongre başkanı seçilmesi gerektiği meselesini tartışan ve en az 50-60 kişinin girip çıktığı bir delege kalabalığı arasında benim de bir ara bulunmam, "bu grupun toplantılarına katılmış" olmam şeklinde ele alınıyor. Arkadaşım Vahap Erdoğdu'nun evinde kalmış olmam da bir suç... Ne yapmalıydım yani; partili ve çok eski bir arkadaşımın konukseverliğini tepip, bazıları gibi ben de, Amerikan Conilerinin cirit attığı lüks bir otelde mi kalmalıydım? Bunları geçiyorum.

Deniliyor ki, "tüzük tadili tekliflerim sözkonusu grup üyeleri tarafından benimsenerek ve desteklenerek tüzük tadili komisyonuna intikal ettirilmiş. Bu arada milletvekili maaşlarının tamamının partiye bırakılması teklifleriyle bu grupun faaliyetlerinde kendime düşeni yapmışım."

Hemen belirteyim ki, milletvekili maaşlarıyla ilgili başlıbaşına ve apayrı bir teklif sözkonusu değildir. Partinin özellikle aşırı parlamentarizme kaymasını önleyici, birbirine bağlı olarak 5 madde üzerinde bazı değişiklikleri öngören tek bir tezle ilgili bir tekliftir bu. Bu bir. İddia edildiği gibi yalnız, partiden kesin ihraç istemiyle önünüze gelen arkadaşlarım tarafından değil, komisyona sunulabilmesi için gerekli asgari sayının çok üstünde olmak üzere, daha birçok delege tarafından benimsenmiş ve imza edilmiştir. Bu iki. Yine iddia edildiği gibi, sadece "benimsenerek ve desteklenerek tüzük tadil komisyonuna intikal ettirilmiş" değil, ayrıca, komisyon tarafından da, tek bir madde değişikliği dışında, olduğu gibi benimsenmiş ve Büyük Kongre'ye sunulmuştur. Bu üç. Bu yüzden de, telâşa düşen malûm klik, bütün ölçülerin dışına çıkan akıl almaz tertipleri sonucu, maddelerin tek tek görüşülmesine geçilmeden, kendi değişiklik tekliflerinin de güme gitmesi pahasına, komisyon raporunun tümüyle reddedilmesini sağlayarak geniş bir nefes almıştır.

Oportünist ve aşırı parlamentarist heveslerini bam telinden yakalayan bu teklif yüzünden uykuları kaçan malûm klik için, bu sonuç gerçekten bir zafer olmuştur. Çünkü bu teklif, Büyük Kongre'ye sunuluncaya kadar da, malûm kliği az uğraştırmamıştır. Sözkonusu teklif, Büyük Kongre tarihinden çok önce, Merkez Yürütme Kurulu'nun, tüzük ve program konuları üzerindeki görüşlerin bir raporla bildirilmesini isteyen genelgesine uyularak, Çankaya ilçe-

sinin üyeler arasında düzenlediği görüşmeler sırasında ortaya atılmış ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Fakat sonradan, Büyük Kongre'ye iletilmek üzere, Ankara il kongresine bir karar tasarısı teklifi olarak sunulan aynı teklifin, daha önceden bilgi için bir örneğini Genel Başkan'a göndermek gafletinde bulunulmuş olmak yüzünden, Merkez Yürütme Kurulu'nun tüzüğe aykırı olarak çıkardığı bir genelgesi ile, oylanmasına engel olunmuştur.

Şimdi, sözü geçen bu teklifi önemle dikkatinize sunmak isterim. Aynen şöyledir:

**
*

"Parlamenter düzen, özgürlük ve hak savaşında halkımızın elinde güçlü bir politik imkândır. Partimiz, halkımızı eğitmek, bilinçlendirmek, örgütlemek ve hızla iktidara götürmek yönünde, bu imkânı en verimli biçimde kullanmak sorumluluğundadır. Fakat aynı zamanda, sınıflı toplumların politik düzeni olan parlamentarizm, sosyalist partileri zaafa düşürecek türlü sakıncaların kaynağıdır. Bu sakıncalara karşı da partimizin tam bir uyanıklık içinde olması gerekir. Bu sakıncalardan bazıları şunlar olabilir:

"1 — Sosyalist bir partinin genel çalışması içinde sadece bir unsur olan parlamento çalışmasını bütün parti çalışmalarının önüne koymak.

"2 — Parti organları arasında parlamento gruplarına özel bir yer ve ayrıcalık tanımak.

"3 — Parti ana kademe organlarını, gerçekte birer yardımcı organ durumuna düşürmek; bu organların çalışmasını ikinci planda görmek.

"4 — Parlamentoda her şeyin çözümlenebileceğini, parlamentonun her şey ve her şeyin parlamento için olduğunu sanmak.

"5 — Ve asıl önemlisi, iktidara yürümenin halkın pasif desteğiyle mümkün olacağını sanarak, parti çalışmalarını bu varsayıma göre ayarlamak ve sınırlamak; dolayısıyla, etkin halk örgütlenmesine gereken önemi vermemek.

"6 — En etkin politik savaş için parlamentoyu ulaşılması gereken en yukarıda bir alan olarak görmek; parti çalışmalarındaki başarıları böyle bir ölçüye vurarak değerlendirmek; böylece, en yeterli partilileri parlamentoya çevrik bir eğilimin içinde bulundurmak, ve, parti ana kademe organlarını parlamentoya giden yolun birer basamağı durumuna indirgemek.

"7 — Sonuç olarak, bu nedenlerle partinin sosyalist yönünü şaşırtmak ve sosyalist disiplinini felce uğratmak.

"Parlamenter düzenin imkânlarını en verimli biçimde kullanmak sorumluluğunda olan partimizin, akla gelen bu sakıncalardan kendini titizlikle ve affetmez bir uyanıklıkla koruması gerekir. Bunun temel şartı, hiç şüphesiz, partimizin, sosyalist yoldan hiç sapmadan, etkin bir demokratik savaş vermesini sağlayacak sağlam bir disiplin içinde olmasıdır. Partimizde böyle bir disiplinin kurulabilmesi, onun en başta, organlarının herbirini yetki, görev ve sorumluluklarıyla **pratiğe uyar bir biçimde** sınırlayan ve daima son sözü söyliyen bir organın yönetiminde işleyen kademeli bir zincir üzerinde bulunmasını zorunlu kılar.

"Bu düşüncelerle, parti mekanizmasının işleyişine ve organlar arasındaki ilişkiye bakınca, durum hiç de içaçıcı görünmemektedir. Ve, parlamenter düzenin, kendimizi korumamız gereken türlü sakıncalarına karşı tedbirlerimizin olmadığı bir gerçektir. Partimizin parlamentoda temsil edilmesi durumu ile bu eksikliğimiz açıkça ortaya çıkmıştır. Parlamento grupumuzun parti organları arasındaki yerini **pratiğe uyar bir biçimde** saptayan ilkelerden ve tedbirlerden yoksun olmamız, bizi yetki, görev ve sorumlulukların birbirine ka-

rışması gibi, sosyalist parti mekanizmasının işleyişi ve sosyalist parti disiplini bakımından bir zaaf belirtisi olan durumla karşı karşıya bırakmıştır.

"Bu durum kesin tedbirlerle önlenmedikçe ve partinin üst organlarını parlamento gruplarına da her bakımdan ve **gerçekten** hâkim duruma getirmedikçe, ilerde partiyi yukarıda sıraladığımız diğer birçok sakıncalarıyla, aşırı parlamentarist bir eğilime sürüklenmekten kurtarmak güç olabilir.

"Partimizin genel yapısı içinde hiçbir organ Merkez Yürütme Kurulu'nun yüklendiği görev ve sorumluluğun ağırlığı altında değildir; ve hiçbir organın işi, bu organın yapacağı işlerin öneminde ve asla üstünde değildir. Sadece milletvekili, ya da senatör sıfatını taşıyan bir üyeyi, **şimdiki durumda** bu sıfatının kendisine sağladığı maddî imkân dolayısıyla, —Genel Yönetim ve Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin bu imkânları olmadığı için— partinin en yüksek yönetim ve icra organlarında görevli üyelerin yapacağı işleri yapmakla yetkilendirmek ve görevlendirmek zorunluluğunda kalınması, parti organları arasındaki hiyerarşiyi altüst eden ve üst organların parlamento grupu üstündeki yerini biçimsel bir duruma sokan büyük bir hataya, diğer bütün sonuçlarıyla birlikte, bile bile sürüklenmektir.

"Bu durumun kesin çözümü şu tedbirlerle mümkün olabilir:

"a) **Parlamento üyelerinin ödenekleri (maaşları) doğrudan doğruya partinin geliri olmalıdır.** (Bu ilkenin parti tüzüğünde yer almasına Siyasî Partiler Kanunu'nda ve Genel Muhasebe Kanunu'nda engel bir hükmün olmadığı, hukukçu ve maliyeci arkadaşlarımızın incelemeleri sonunda anlaşılmıştır.)

"Zaten, partinin milletvekili ve senatörlerinin bu sıfatları, halkımızın yüzyıllık özgürlük ve hak savaşı, bunca yoksulluk, açlık, sefalet, bunca hapis ve sürgün, bunca ölüm pahasına; partimizin ölüm-kalım savaşı, üyelerinin bunca fedakârlığı, bunca işten atılmaları, işsiz kalmaları ve türlü sıkıntıları pahasına elde edilen bir sonuçtur. Dolayısıyla, partinin milletvekili ve senatörlerinin bu sıfatlarından ileri gelen maddî imkânları da, halkımızın ve onun öncü gücü olan partimizin varlığıdır. Bu varlık, kişi olarak hiç kimsenin tasarrufunda bir imkân olarak kullanılamaz; ve parti çalışmaları içinde sadece bir unsur olan parlamento çalışmasıyla görevli milletvekili ve senatörlere özel bir imkân olarak **devredilemez.** Halkımızın yüzyıllık savaşıyla ve onun temsilcisi partimizin ortak savaşıyla elde edilen bu imkân, yine bu savaşın emrinde olarak, yetkiyle ve en verimli bir biçimde, partinin en yukarıdaki organının eliyle kullanılabilir.

"b) **Merkez Yürütme Kurulu ile parlamento üyeleri profesyonel olarak görevlendirilmelidir.**

"1 — Büyük Kongre'den sonra partinin en yüksek karar ve denetim organı olan Genel Yönetim Kurulu adına ve onun direktiflerine uyarak görev yapan Merkez Yürütme Kurulu, partinin en yüksek icra organıdır. Bu organ, **pratikte** sadece parti genel merkezinin bulunduğu ilin değil, hangi ilden olursa olsun, partinin en yeterli Genel Yönetim Kurulu üyeleri arasından seçilebilmesi imkânının yaratılması ve partinin en yüksek görev ve sorumluluğunu yüklenen bu organın, gerek görevini tam olarak yapabilmesi, gerekse en geniş ve haklı bir denetime bağlanabilmesi için, üyelerine ücret verilmelidir.

"2 — Ayrıca, parlamenter bir düzen içinde çalışıldığına göre, Büyük Millet Meclisi'nde yapılacak işlerin büyük önemi ve bu görevin gerektirdiği özellikler gözönünde bulundurularak, partinin parlamentodaki üyelerine de ücret verilmelidir.

"3 — Ancak, parlamento üyelerine verilecek ücret, en çok, partinin en yüksek icra organı olan Merkez Yürütme Kurulu üyelerine verilecek ücretin en azı kadar olabilmelidir.

"c) **Büyük Kongre'den sonra partinin en yüksek yönetim ve denetim organı olan Genel Yönetim Kurulu'nun parlamento grupu üstündeki yerini sağlamlaştırmak ve diğer parti organları üstündeki görevini parlamento grupundan bağımsız şekilde yapabilmesini sağlamak için, bu organa seçilecek üyelerin üçte birinden fazlası parlamento üyesi olmamalıdır.**

"d) **Tüzüğümüzün bu gerekçe ve tekliflerle ilgili maddeleri aşağıda olduğu gibi değiştirilmelidir:**

"1 — Madde 17.

"Bu maddeye şöyle bir fıkra eklenmelidir:

" 'Merkez Yürütme Kurulu üyelerine, aralarındaki görev ve sorumluluk derecesi gözetilerek (Genel Başkan, Genel Sekreterler, diğer üyeler) Genel Yönetim Kurulu kararıyla, eldeki imkânlara göre verilebilecek bir ücret takdir edilir.'

"2 — Madde 41.

" 'Bu yönetmelik daha sonra TBMM grupu genel kurulu tarafından değiştirilebilir' cümlesi bu maddeden çıkarılmalıdır. (Bu maddede sözü geçen ve değişmesi gereken cümle 'TBMM grupunun çalışmalarını düzenleyen yönetmelik Genel Yönetim Kurulu tarafından yapılır; bu yönetmelik daha sonra TBMM grupu genel kurulu tarafından değiştirlebilir' şeklindedir.)

"3 — Madde 14.

"Bu maddeye şöyle bir fıkra eklenmelidir:

" 'Genel Yönetim Kurulu üyelerinin üçte birinden fazlası parlamento üyesi olamaz.'

"4— Madde 47.

"Parti gelirleriyle ilgili bu maddenin (b) fıkrası 'milletvekili ve senatörlerin aidatları' şeklinden 'milletvekili ve senatörlerin maaşları' şekline değiştirilmeli ve (L) fıkrasının dördüncü bendi şöyle olmalıdır:

" 'TBMM üyelerine, Genel Yönetim Kurulu kararıyla, eldeki imkânlara göre verilebilecek bir ücret takdir edilir. Bu ücret en çok, Merkez Yürütme Kurulu üyelerine verilecek ücretin en azı kadar olabilir.'

"**Sonuç:**

"Açıkladığımız gerekçelere ve ileri sürdüğümüz tekliflere bağlı olarak tüzükte yapılmasını istediğimiz bu değişikliklerin gerçekleşmesi, partimize yepyeni bir dinamizm kazandıracaktır. Halkımızı bilinçlendirmek, örgütlendirmek ve hızla iktidara götürmek yönünde etkin bir demokratik savaş verebilmek için, en başta, parlamenter düzenin partimizi zaafa düşürecek türlü sakıncalarına karşıkoma ilkesine dayanan bu tedbirler, hiç şüphesiz, istenilen sonuçların alınmasına yetmiyecektir. Ve elbette ki, partimizi aşırı parlamentarist eğilimlerden koruma ilkesini, çalışmalarımızın teorik ve pratik bütün yönlerine hâkim bir şekilde yerleştirmek için, bu alanda kendini gösterecek her zaaf belirtisini temelinden önleyici daha birçok tedbir almak gerekecektir. Fakat, bizim, aşırı parlamentarist eğilime karşı birer ön şart olarak ileri sürdüğümüz bu sade tekliflerin gerçekleşmesi, bugün şu sonuçları vermekte önemli ölçüde rol oynayabilir:

"1 — Parti organları arasında, özellikle parlamento grupu ile parti yüksek organları arasında yetki, görev ve sorumlulukların birbirine karışmasını önlemek, parlamento grupunun parti içindeki yerini sınırlamak; böylece, sosyalist disiplinin zorunlu şartı olan parti hiyerarşisini geçerli bir niteliğe kavuşturmak.

"2 — Partinin üst organlarını parlamento grupuna da her bakımdan ve gerçekten hâkim bir duruma getirerek, parlamento çalışmalarının parti politikasından ve üst organların direktiflerinden hiç sapmadan yürütülebilmesi imkânını sağlamak.

"3 — Parti içinde hiçbir organın ayrıcalığı olmadığı inancını pekiştirmek; her organın görevinin demokratik savaşımızdaki vazgeçilmez ve ihmal edilemez önemde olan yerini, etkinliğini bilmek; bu savaşta herbirinin aynı derecede onurlu olan kişiliğine gerçek bir nitelik kazandırmak.

"4 — Demokratik savaşımızın sadece bir unsuru olan parlamento çalışmalarının en etkin bir politik savaş biçimi olmadığı; parlamentonun bu savaşın ulaşılması gereken en yukarıda bir alanı olmadığı; parlamentonun her şey, her şeyin parlamento için olmadığı; dolayısıyla, parti ana kademe organlarının parlamentoya çıkan yolun birer basamağı olmadığı gerçeğini parti mekanizmasına temel bir yöntem olarak yerleştirmek.

"5 — Kişisel çıkarları için milletvekili, ya da senatör olmak isteyeceklere karşı partiyi tam bir güvenlik içinde bulundurmak; T.İ.P. milletvekili ve senatörlerinin sadece parti görevi için, yani sadece emekçi halkımızın yararına parlamentoda bulunduğu gerçeğini, hiçbir yanılgıya imkân vermiyecek şekilde, herkesin açıkça anlayabilmesini sağlamak; böylece, parlamentoda görevli üyelerimizin partimiz ve halkımız içindeki yerini çok daha onurlu bir düzeye çıkarmak; dolayısıyla, partimize yepyeni ve güçlü bir propaganda silâhı kazandırmak.

"6 — Partinin Genel Başkanı, Genel Sekreterleri gibi, en yetkili önderlerini, **gerekirse** parlamentoya göndermemek ve her zaman örgütün başında bulundurmak imkânını elde etmek; sorumluluğu en ağır parti görevlerinin gerektirdiği maddî imkân için ille de parlamento üyesi olmak zorunluluğundan kurtulmak; geniş bir cephede yürütülecek demokratik savaşımızın en üst yönetimini parlamento santraline bağlı olmaktan kurtarmak.

"7 — İktidara yürümenin sağlam yolu, halkın pasif desteğinden değil, programımızın ilkeleri etrafında ve parti öncülüğünde, emekçi halkımızın köylerde, kentlerde etkin örgütlenmesini ve mücadelesini güçlendirecek çalışmalardan geçeceğine göre, savaşımızın esas ağırlığını bu amaca koymayı pratik olarak elde etmek.

"Durum, bilgilerinize saygıyla sunulur."

* *
*

Hakkımdaki iddiaya esas olarak kullanılan tüzük değişikliği teklifi işte bu. Bu teklifin, oportünist ve aşırı parlamentarist bir yola sapan malûm kliğin uykularını kaçırmaktan öte, acaba suç neresindedir? Açıkça gösterebilirler mi? Biz bu teklifi, partinin en alt kademesinden en üst kademesine kadar açıkça savunduk. Onlar da aynı şekilde, öyle üstükapalı suçlamalarla değil, bu teklifin neresine, niçin karşı olduklarını açıkça söyliyebilirler mi? Evet, işte teklif ortada, söylesinler bakalım. Olayları gizlemek, ya da işimize geldiği gibi göstermek, her zaman ve her durum için mümkün değildir. Şimdi, bu tektifin her cümlesini birer soru hâline getirip beni itham edenlere yöneltsem, acaba ne diyebilirler?

Bu teklifi suçlamakla acaba onlar mı partinin sosyalist disiplinini savunmuş oluyorlar, yoksa bu teklifi hazırlayan ve destekleyen kişiler mi? Onlar mı partinin birliğini ve bütünlüğünü savunuyorlar, yoksa biz mi? İddia edildiği gibi, bu teklif yüzünden, biz mi partiyi "mefluç hâle" getirmek yönünde faaliyet göstermiş oluyoruz, yoksa böyle bir teklifi suçlamakla onlar mı? Acaba onlar mı partiyi sosyalist temeli üzerinde geliştirmek istiyorlar, yoksa biz mi?

Yukarıdan beri, sadece kendilerinin ileri sürdükleri delillerin konuları çerçevesinde kalarak, sayageldiğim türlü vahim tutumlarıyla, acaba onlar mı Türkiye halkının yüzyıllık hasretine saygı duymaktadırlar, yoksa biz mi?

Merkez Haysiyet Divanı'nın Sayın Başkanı, Sayın Üyeleri;

Şimdi sözüm sizedir: Bir sosyalisti yargılayacak en yüksek organ, bir sosyalistin en son başvuracağı yargı organı, partisinin Merkez Haysiyet Divanıdır. Bunu biliniz. Ortaya koyduğum gerçekler karşısında, vereceğiniz karar, sadece omuzlarınıza yüklenmiş tarihî sorumluluğu yerine getirmeye lâyık sosyalistler olup olmadığınızı değil, her şeyden önce, kişilik sahibi insanlar olup olmadığınızı gösterecektir. Kararınız, bizim hakkımızda değil, tarih ve halk önünde kendiniz hakkında verilmiş bir karar olacaktır. Bunu biliniz.

Saygılarımla.

9. Aralık. 1967
Süleyman Ege

Türk Sosyalizmi tarihine bir utanç belgesi olarak geçecek olan bu "sevk istemi"nin sorumluluğunu, onu hazırlayanlar düşünsün! Ben kendimi sosyalizme gönül vermiş bütün devrimcilere karşı sorumlu tutuyor, bir yıla yakın bir süredir sosyalizm adına oynanan bu oyunu ana hatları ile belgelemek istiyorum.

Ancak şu önemli noktayı size de hatırlatayım: Bizleri yargılamak üzere toplandığımız bu günde büyük bir tarihî sorumlulukla karşı karşıyasınız. Vereceğiniz karar, birer sosyalist olarak, birer insan olarak beni değil sizleri tarihe karşı sorumlu kılacaktır. Hiç olmassa sizler, bugün yönetici kliğin düştüğü bu tarihî hataya düşmez, kendinizi kurtarabilirsiniz. Bu sizin için büyük bir fırsattır. Hatırlatıyorum.

Yönetici kliği bu dönüşü olmayan yola iten sebepler nelerdir?

Hiç şüphe yok ki, partinin ihraç makinalarını çalıştırmasında baş etmen karşı devrimci güçlerin baskı ve tehditleridir. Bu baskı ve tehditler yüzünden, yönetici klik gün geçtikçe oportünizme kaymış ve partiyi sosyalizmin biliminden uzaklaştırmıştır. Parti bütün eylemini bu karşı devrimci güçlerin takındığı tavra göre ayarlamaktadır. Bu bakımdan iplerini gerici güçlerin eline veren parti yönetici kliği, işi "biz değiliz, onlardır" kertesine kadar vardırmış, polise adam teslim etmekten sakınmamışlardır.

Biz, sosyalizmin bilimini kendine eylem klavuzu olarak alanlar, bu oportünistçe tutumun karşısına çıktığımız için parti dışı bırakılmak istenmekteyiz. Bu kişiler, bir yandan gerici güçlere taviz üstüne taviz verirlerken, öte yandan bunu maskeleme amacıyla, sosyalizme yürekten inanmış namuslu kişilerin arkalarına polis taktırmaktan sakınmamaktalar. Bir yandan sosyalist olduğunu söyleyeceksin, öte yandan komprador iktidara adam kurban edeceksin! Bir yandan "anti-komünizm" silâhını komprador iktidarından daha şiddetli kullanacaksın, öte yandan buna karşı çıkanları parti disiplini parti politikasına uymama gerekçesiyle ihraç ettireceksin! Sosyalizme gönül verdikleri için, tüm iyi niyetleriyle yıllardır mücadele edenlere karşı "partiyi parçalamak istiyorlar" gerekçesi göster, el altında da da "gizli faaliyetçi, kökü dışarda hareket, hücre faaliyetçileri" olarak yay! Bunu komprador basına kadar ulaştır! Bunların adına da "SOSYALİZM" de!.

Sosyalizmin bilimi öteden beri oynanan bu oyuna OPORTÜNİZM adını vermiştir. Oldukça eski bir oyundur bu. Kapitalizm, içten çürüdüğü için, artık doğrudan doğruya sosyalizmin karşısına çıkamadığı için, sosyalizm kostümü giyerek bu oyunu sahnelemiştir. Ne var ki bizimkilerin bilmediği şey, oportünizmin sahnesinin ve oyuncularının Türkiye'de uzun ömürlü olamayacağıdır.

Sosyalizmin biliminin kurucuları şöyle demektedirler:

"Bütün tarihsel olaylar ve kişiler iki defa ortaya çıkarlar. Birincisinde trajedi, ikincisinde ise komedi olarak."

Sosylizmin tarihini bilenler için, bizde oynanan bu oyunu nasıl nitelemek gerektiğini kestirmek zor değildir.

Sosyalist terminolojiden yalnız "sosyalist" sözcüğünü alıp, onu birsürü lâf kalabalığının altına yapıştırmak değildir sosyalizm.

SOSYALİZM TARİHİ KÖKÜNDEN YOKSUN KILINAMAZ

Tarih, değişmez kanunları içinde aşama aşama gelişir. Bir toplumda sınıflar var oldukça, sınıf mücadeleleri de var olmuştur. Her sınıf kendi ideo-

lojisiyle belli bir aşamada tarihe kendi damgasını vurmuştur. Her toplumsal olay bir önceki olaylar birikiminin zorlamasıyla meydana çıkar. Doğa olaylarında olduğu gibi, toplumsal olaylar da yoktan var olmaz, tepeden inmez Toplumların yeni aşamalara ulaşması, belli kanunlar içinde olur. Bu gerçek, tarih biliminin ve diyalektiğin ortaya koyduğu temel kuramdır. Bunu inkâr etmek, sosyalizmi inkâr etmek olur.

Eğer sosyalizmin bilimine inanıyorsak, Türk Toplumunun içinde bulunduğu bugünkü aşamayı bir tarih gerçeğine dayandırmak zorundayız. Eğer bugün Türkiye'de bir sosyalist birikim ve bu birikimin zorladığı bir hareket varsa, bunun mutlaka bir geçmişi var demektir. Bizler istesek te, istemesek de, bu gerçek tarihsel bir temele oturmuştur. İşte TİP'in varlığı bu tarihsel gelişmenin kaçınılmaz sonucundan başka birşey değildir. TİP elli yıllık sosyalist bir mücadelenin üstüne kurulmuştur. Bu mücadelede, nice devrimci savaşçıların, işkence, hapis ve ölüm dinlemeden çaba göstermelerinin büyük payı vardır. Bunu inkâr etmek tarihi inkâr etmek olur, sosyalizmi inkâr etmek olur. Bu gerçeğe saygı duymamak, sosyalizme saygı duymamaktır. Kaldı ki, biz sosyalistler olarak, sosyalizm uğruna, emekçi halk uğruna, savaş vermiş tüm devrimcilere saygı duyarız.

Bugünkü TİP yönetici kliği yerli yersiz, sosyalizmi kendileri getirdiklerini ileri sürmekte, eskiyi inkâra kalkışmakta biribirleriyle yarış etmektedirler. Sosyalizmi bir iki meydan nutku ve gazete fıkrası ile getirdiklerini sanan bu klik "eskiler" deyimi ile tarihi, bir kademde sileceklerini sanmaktadırlar. "Ne yapmışlar ki efendim, Kurtuluş Savaşına bile katılmamışlardır" gibi, ciddiyetten uzak, saygısızca suçlamalara kadar vardırmışlardır işi. Üstelik bu suçmalar dünü belli olmayan, sosyalizmin zor olduğu günlerde ortalarda gözükmeyenlerden gelmektedir. Sosyalist her zaman ve her türlü şartlar altında sosyalisttir. Heryerde ve her şart altında, şu ya da bu biçimde sosyalist mücadele yürütülür, yürütülmüştür. Faşizmin kol gezdiği dönemde, birçok devrimci hapishane köşelerinde, zindanlarda çürürken, bu kişiler o zaman da vardı. Eğer bu eylemleri beğenmediyseler, kendileri daha doğrusunu kor ve yürütebilirlerdi. Yoksa, sosyalist harekete başlatabilmek için ille de 1960 Anayasasını beklemek ve sosyalizme başlamak için, parti yöneticiliği, mebusluk ünvanı almak mı gerekiyordu?

Öyleyse neden bu işin çetin günlerinde yürekli davranıp, sosyalizm savaşını yürüten, yıllarını ülküleri uğruna fedâ eden bu kişiler suçlanmaktadır? Onlara selâm vermek neden suç sayılmaktadır?

Bu soruları sıralarken, ister istemez polis endişesi geliyor akla. Bugün bu "eskiler", faşist kanunlarla toplum dışı tutulmak istenmişlerse, eğer komprador iktidar bu kişileri yasa dışına itmekteyse, sosyalist olarak görevimiz buna karşı durmak, bu yürekliliği gösteremiyeceksek, hiç olmazsa karşı devrimcilere yardım etmemek, onlara saygı duymaktır.

Oysa, bu günün TİP yönetici kliği, bu çevreyi yerli yersiz suçlayarak komprador iktidarına koz olarak kullanmaktadır. Bu suçlamalar, bugün öyle bir devreye gelmiştir ki, komprador basın, rahatlıkla bunu efendisine yem olarak kullanabilmektedir.

Bu kliğin başı olan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, partimizin geçen yılki Ankara İl Kongresine gönderdiği mesajında, "eskilerle" organik bağların varlığından sözederek partilileri buna karşı uyarmıştır. Genel Başkanın açıktan açığa, bu uyarmayı yapmakla ne demek istediğini ancak, aradan bir süre geçtikten sonra anlıyabilmiştik.

Genel Başkan "eskiler"le dostluk bağları kurmayı kastetmemişti. Bundan doğal birşey olamazdı. Genel Başkanı kendisi dahil, partinin genel sekreteri, en yakın klik arkadaşı Bahice Boran ve daha birçok partililer, eskilerle "organik-biyolojik" bağ kurmuşlardır. Eskilerden Erdoğan Başar'ın Aybar'ın bu "uyarma!"sına YÖN dergisinde verdiği cevap, Mihri Belli'nin Aybar ve Boran'a noter yoluyla yolladığı ihtarname ve bu kliğin parti içinde yaydığı dedikodular gösterdi ki, Bay Genel Başkan bu "uyarma!"sı ile gizli faaliyetin olduğunu kastetmektedir.

Önce bu "sosyalistler!"i, gizli bir örgütü ortaya çıkardıkları için, başarılı bir dedektiflik görevi yapmaları bakımından tebrik etmek gerekir. Ancak bu tebrik bizlerden değil, ilgili makamlardan beklenmelidir. İkincisi bu çeşit ihbarlarını böyle dolaylı yollarla ve küçük burjuva kurnazlıkları ile yapacaklarına, doğrudan doğruya ilgililere yapmış olsalardı, hem bu görevlerini daha lâyıkıyla yapmış olacaklar, hem de daha kolaylıkla bu gizli belâdan kurtulmuş olacaklardı. Bir de şu var, bir yıldan beri gizli olduğu söylenen bu örgütün varlığını sağır sultan bile duyduğuna göre, hala gizliliği devam etmekte midir? Polis bu gizli örgütü açığa çıkarmak için daha neyi beklemektedir?

Şüphesiz ki, Bay Genel Başkan, partinin en yüksek organlarında konuşurken bile, "aranızda polis vardır. Hiç olmazsa, teorik olarak bu böyledir." demeyi ihmal etmeden, bu "ifşaatlar!"ı yaparken, bunlara kendisi de inanmamaktadır. Öyleyse neden bu yolu denediği açığa çıkıyor. Bir çevreyi illegal göstererek, komprador iktidara ilerde vukuu muhtemel tehlikeleri önlemek için şirin gözükmek amacı güdülmektedir. Oysaki, bu silâh geriye tepince mutlaka "tatlı su sosyalistlerini" de yaralıyacaktır. Böylesine ihbar niteliği taşıyan tavizler verilmiş olsalar bile...

Bu ihbar ve beyanlar, örgütün bir kesimi tarafından doğru kabul edilmekte, yeni bir kısım saf partililer buna inanmaktadırlar. İhbar kokan bu çeşit beyanlarla yetinmeyen yönetici klik, Malatya Kongresi arifesinde, kendilerine yöneltilebilecek eleştirileri bertaraf etmek üzere, çevresindeki zavallı birkaç kişiye direktif vererek, beni bir arkadaşımla birlikte "ihtilalcilik yaptığımız" gerekçesiyle haysiyet divanına vermiştir. Ancak bu istemin ne denli çirkin ve tehlikeli olduğunu düşünen bir kısım partililer, böyle bir gerekçe olamıyacağını, bunun polisi ilgilendiren bir ihbar olduğunu ihbarcılara bildirince, ihbarcılar, Partiden ihraç istemimizin gerekçesini değiştirmek zorunda kalmışlardır. Hiç tanımadığım bu kişiler tarafından hazırlanan ikinci bir ihraç istemi, bağlı olduğum Malatya Örgütüne gönderilmiş, beni iyi tanıyan Malatya Örgütü, bu istemi geri çevirmiştir. Bunun üzerine, bu klik, her ne pahasına olursa olsun, beni bertaraf etmek üzere, kongre öncesi, işbirlikçilerinden iki kişiyi Malatya'ya göndermiş, partiden ihracım için baskı yapılmış, ama bu da fayda etmemiştir. Daha sonraları öğrendim ki, bu komplo direktifi, önceden başka partili kimselere de verilmek istenmiş, bu kişiler tanımadıkları bir kimse için, böylecesine çirkin bir görev yükümlenemiyeceklerini bildirmişlerdir. Görevi, bunun üzerine, sözkonusu diğer iki sadık parti polisi üzerine almıştır. Aynı oyunların kongrede de tertipleneceğini, beni konuşturmak istemediklerini anlayınca, konuşmamın önceden YÖN'de yayınlanmasını uygun buldum. Nitekim, Kongrede olanlar, beni konuşturmamak için daha önceden tertip hazırlandığını doğrulamıştır.

Görülüyor ki, yönetici kliğin ithamları doğrudan doğruya, kendi oportü-

nizmlerini maskeleme amacını taşımaktadır. Eskileri de, bizleri de, olur olmaz yere suçlamaları buna dayanmaktadır.

Amacım, eskileri savunmak değildir. Bu benim hem yetkimin dışındadır, hem de onların böyle bir savunmaya ihtiyaçları yoktur. Onlar tarih önünde, geçmişteki ve gelecekteki eylemlerinin sorumluluğunu taşımaktadırlar. Ne var ki, TİP yönetici kliği beni ve 12 arkadaşımı bu çevre ile bağ kurmakla suçlamaktadırlar. Ben kendi hesabıma eskilerden birçoğunu tanırım. İçlerinde çok saygı duyduğum kimseler vardır. Bunu ne Aybar önleyebilir, ne de sık sık işaret ettiği polisler...

Kliğin tutturduğu yolun yanlış olduğu, her gün biraz daha ortaya çıkınca, tahammülleri azalıyor, öfkeleniyorlar, kızdıkça, öfkelendikçe biraz daha yanlışlar batağına saplanıyorlar.

Malatya Kongresinde eleştirileceklerini anlayınca, bu eleştirilerin gelebileceği çevreleri, tam bir dedikodu havası içinde türlü biçimlerde suçluyorlardı. Eleştiriler çeşitli yönlerden gelmekte idi. Bu klik, her eleştiri yapanı, ya da yapacak olanı karşısına almış, onların müşterek bir sol grup meydana getirmelerinin ortamını hazırlamıştır. Bugün on üç kişilik hizip olarak nitelendirilen bizler, Malatya kongresinin şartları içinde tanışmıştık çoğunlukla... Solculuğu, lafta kimseye vermiyenler, herkese sosyalist ahlak dersi verenler, bu klik ve işbirlikçileri, kongre sırasında yoğun bir faaliyet yaptıklarını nasıl gizleyebilirler? Öyleki bu işbirlikçi şakşakçılar, efendilerine yaranmak babında birbirleriyle yarışmışlar, sadık birer polis gibi, bu grubun elemanlarını sıkı sıkıya takip etmişlerdir. Kimileri de Partinin sol kanadına "bunlar Partiyi CHP'nin kuyruğuna bağlamak istiyen, CHP taraftarlarıdır", partinin sağ kanadına ise "bunlar partiyi gizli örgüte bağlamak istiyorlar" diyerek "Partiyi kurtarın" yaygarasını koparmışlardır. "Avcılar, atıcılar, topçular, tüfekçiler" tabirleri de böyle doğmuş ve yayılmıştır.

İhraçların konu edildiği son Genel Yönetim Kurulu adına hazırlanan ve gerekçede gösterilen delillerden de anlaşıldığı gibi, bu klik, bizleri bir "hizip" olarak göstermek için büyük çaba sarfetmiştir. Örneğin, evimde misafir ettiğim partili arkadaşlarımı hizip için delil olarak kullanmışlardır.

Yön Dergisi konusuna gelince:

Sosyalist ahlâk bize Sezar'ın hakkının Sezar'a verilmesini emreder. Bu ahlâk ilkesinden hareket edersek, Yön dergisinin sosyalist harekete olan katkısı inkâr edilemez. Parti dışı ve bağımsız bir dergi olması onu Parti tutumunu eleştirmesinde daha bağımsız kılmış ve bu yüzden, bizlerden önce yönetici kliğin davranışlarını eleştirmiştir. Bunu hazmedemiyen klik, bu dergiye karşı öylesine düşmanca bir tutum takınmıştır ki, nerdeyse birçok saf partililer dergiyi, sosyalizme, komprador basından daha da tehlikeli görmeye başlamışlardır. Hatta Genel Başkan, bir konuşmasında, bu dergi ile CİA arasında paralellik bulmak ciddiyetsizliğini bile göstermiştir. Türkiye'de CİA oyunlarını, Aybar dahil, birçokları benimle birlikte bu dergiden öğrenmişlerdir. Bir dergi, bir kurum, ya da kişiler sosyalizm sempatizanı oldukları halde politik örgüte girmeyebilirler. Böyle zorunlu kuram da yoktur Sosyalizm de. Doğru bir parti çizgisi izleyenler, bu tür kuruluşlardan sonuna kadar yararlanabilenlerdir. Bunu yapmayıp, bu ve benzeri kuruluşları parti karşısında göstermek, ya da o yana itmek, en azından sosyalizmi ciddiye almamak demektir. Kaldı ki, eğer sosyalist örgüte girmek ve örgütlü olmak sadece yönetici kliğe "evet efendim" demekse, bunu yapmayacakların Parti dışında kal-

maları çok daha yararlıdır. İhraç istemimiz de, bizlerin Parti içinde kalmamıza tahammül edilemediğini göstermektedir.

Yön dergisi başyazarı ile arkadaşlık kurduğum için, suçlandığımdan dolayı bu konuya değindim. Partili olabilmek, ya da Partide kalabilmek için ille de "ilgi"yi yönetici klikle mi kurmak gerekiyordu? Eğer bu bir Parti ilkesi haline getirilmiş ise, ilgililer tüzük maddesi olarak, bir ek yaparlarsa, ilerde bunu bilmeyerek gelecekler için oldukça yararlı olur.

Böylesine tutarsız dedikodularla, TİP nereye götürülmek istenmektedir? Bu soruyu ilgililere sormak, her TİP'li için tarihsel bir görev haline gelmiştir. Parti üst kademelerine kadar CİA ajanlarının, polislerin, provakatörlerin girdiği, Genel Başkanın kendisi tarafından ifade edilmiştir. Eğer durum gerçekten böyle ise, bugün Partiyi bölücü nitelikteki bu hareketin altında bir polis oyunu olabileceği düşüncesi ister istemez önem kazanmaktadır. Parti sorumluları bunu bilerek, ya da bilmeyerek hazırlamaktadırlar.

Yönetici kliğin, partiyi kendi arzu ve direktiflerine göre yönetmek istediği anlaşılıyor. Malatya kongresinde bu istek Behice Boran'ın ağzında ifadesini bulmuştu. Hatırlanacağı üzere, Bayan Boran, eski bir alışkanlıkla delegelere ders verir edâsını takınarak yaptığı uzun konuşmasını şuraya getirmiştir:

"Efendim, bırakmıyorlar ki hareket edelim. Ortaya daha birşey koymadan, yok yanlış oldu, yok burası olmadı deyip duruyorlar. Tutun ki evde pasta yapacağım. Pasta daha hazırlanırken, ununa, şekerine, yumurtasına karışılınca, benim yapacağım Pasta iyi olmazsa, kabahat benim değildir. Pasta yapılıp ortaya konduktan sonra yapılan eleştiriler beni ilgilendirir ancak v.s." Sosyalizmi de buna benzeten Bayan Boran, bütün sosyalistlerin durup beklemelerini, gerektiğinde yardım etmelerini, sosyalizmin hazırlanıp kotarılmasından sonra eleştirilmesini ileri sürdü. Bu bayanın ev kadınlığı üzerine bilgimiz olmadığı için pastası için söyleyecek sözümüz yok. Ancak sosyalizmi, pasta yapmakla bir tutan bu kliğin baş sözcüsü durumundaki bayan Boran, (bu pasta örneğini doğunun dağ köylerinden gelmiş birçok köylü hayretle izliyordu.) şunu demek istemişti: delegeler, Genel Yönetim Kurulu üyeleri, hatta Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden bazıları, bütün Partili üyeler, durup bekleyecekler, bu klik istediğinde bol bol alkış koparacaklar, sosyalizmi bu klik yapıp önümüze koyacak. Bizler de eleştirilerimizi ancak o zaman yapabileceğiz! Vay o sosyalizmin haline...

Sosyalizm, birkaç kişinin, gönlüne göre, temsil ettiği kitlenin sorumluluğundan uzak, istediğini partiden uzaklaştırdığı, istediğine kucak açtığı, keyfi bir hareket değildir. Sosyalizm, gerçekleştiği yerde, belli güçlerin kollektif olarak, omuz omuza, kardeşçe bir dayanışma ve anlaşmasıyla gerçekleşmiştir. Sosyalist düzenin kurulmasında, en mütevazi parti üyesinden en yüksek kademedeki sorumluya kadar, herkesin payı vardır, olacaktır. Öteki türlüsünü düşünmek bunu faşizmle karıştırmak olur ki, bunu Hitler Almanyasında, Mussolini İtalyasında gördük. Bilindiği gibi onlar da işçi sınıfının tarihî misyonuna inanmış gözüküyorlardı.

Daha açıkçası bu kişiler şunu istemektedirler: seçimden seçime kendilerine ve tasvip ettiklerine oy vereceksin, meydanlarda nutuklarını alkışlayacaksın, böylelikle sosyalist görevini yapmış olacaksın. Eğer sosyalizm böyle meydan nutukları, gazete fıkraları ile gerçekleşmiş olsaydı, sosyalizm yer yuvarlağının tümü üstünde çoktan kurulmuş olur, bizim nutukçu ve fıkracılar sosyalizmi kurmak için başka gezegenler aramak zorunda kalırlardı.

Batista'da Küba'da aynı nutukları atmış, anayasanın tastamam uygulanacağını, toprak reformu yapacağını, emekçi halkı kurtaracağını söylemişti. Başa geçtikten sonraki halini, Küba'ya dair ufak bir broşür okuyan bilir. Ama tarihsel gelişim göstermiştir ki, sosyalizm uğruna çok çetin savaşlar verilmiş, nice emekçi kanı dökülmüş, bu uğurda nice ızdıraplar çekilmiştir de sosyalizm hala dünyada tümü ile gerçekleşememiştir. Sosyalizm yalnız temsil ettiği sınıfla mücadelesini yürütmemiş, yanına bir sürü de müttefik alarak mücadele etmiştir.

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK:

Sosyalist partide her üye, parti tüzük ve programı içinde, kendi görevinin sorumluluğunu duyarak çalışır. Parti üyesinin, parti stratejisinin genel hattı ile tam bir uyuşma halinede olmasının tabiiliği meydandadır. Bu parti üyelerinin, partinin genel politikası, stratejisi ve taktikleri üzerine fikir yürütemiyecekleri anlamına gelmez. Tersine, bu politika strateji ve taktikler, parti bünyesinin tümüyle ortaklaşa çalışmasından doğar. Herşey, önceden, enine boyuna tartışılır, eleştirilir ve sosyalizmin biliminin süzgecinden geçirildikten sonra, parti politikası haline gelir. Parti organlarının varlığı bu yüzdendir. Bu yüzden partinin Genel Kurulu vardır ve bu kurulda, parti politikası ana çizgileriyle, çeşitli bölgelerden gelen delegelerin, pratik eylem ve teorik gerçekleri ile yoğrulduktan sonra belirlenir, parti ana politikası haline dönüşür. Genel Yönetim Kurulu saptanan bu politikayı yürütmek üzere, bu delegeler arasında seçilir. Genel Yönetim Kurulu, bu ana ilke ışığında, daha kısa sürede politik konjonktürdeki dalgalanma ve gelişmelere göre parti politikasını tayin eder ve bu politikayı daha da somutlaştırıp Merkez Yürütme Kurulunun önüne sürer. Merkez Yürütme Kurulu bu temel politikanın, daha kısa vadede gelişmelerini değerlendirir ve Genel Başkanlığın hareket alanını ve partinin değişen olaylar karşısındaki taktiklerini verir. Genel Başkanlıkta iyice somutlaşan politik çizgi, emir ve genelgelerle alt kademelere iletilir. Bundan sonra, partinin her üyesi, bu emir ve genelgelere kesinlikle uymak zorundadır. Böylesine aşağıdan yukarıya gelen gelişim, parti içi demokrasiyi, yukardan aşağıya dönüş ise merkeziyetçiliğini sağlar. Sosyalist partide demokratik merkeziyetçilik denen sistem budur. Parti organları ile partililer, partililer ile parti organları arasında, bir üst organla bir alt organ arasında, diyalektik bir ilişki vardır. Bu ilişkidir ki, partiyi yeni sentezlere ulaştırır, partiyi güçlendirir, ve temsil ettiği sınıfın iktidarı gerçekleşebilir.

Sosyalist bir partide demokrasiden vazgeçilemez. Parti içi demokrasi yeni kadroların teşekkülüne, onların çıkmalarına yardımcı olur. Demokrasiden uzaklaşmak, partiyi faşist bir parti niteliğine büründürür. Merkeziyetçilikten uzaklaşmak ise, partiyi, anarşi ve kaos içine düşürür.

Devrimci eylem içinde bulunan, hatasını da yapacaktır. Bu doğaldır, ama doğal olmayan, bu hataları kabul etmemek ve o hatalarda inatla direnmektir, hataları haklı göstermek için gitgide biraz daha sapmak, giderek gerçeklerin tümünü inkâra kalkmaktır. Bugün söylediğini yarın inkâr et, ertesi gün tekrar eski hatana dön... Bu, sosyalist namus kurallarının gerektirdiği, yanılgıları samimiyetle kabul etme ilkesine uymaz.

Her yanlış önceleri çok küçük olabilir, ama giderek bir açının kanatları gibi büyür bizleri dönüşü olmayan yerlere götürür. Ve bir parti eleştiriden de kaçarsa, ölüm fermanını kendi eliyle hazırlamış demektir. Sosyalizmin bi-

limini kendine eylem klavuzu olarak alan bir parti, sosyalizmi içi boş demogoji haline getirmek istemeyen bir parti, eleştiri ve özeleştirinin bilimselliğini kabul etmek zorundadır. Eleştiri bilimin temel öğelerinden biridir. Bilim eleştiriden kaçınmaz. Tersine bilim eleştiriyi kabul ettikçe doğruluğu çıkar ortaya... Sosyalizm, eleştiriye açık olduğu için gitgide berraklaşmış, yenilmezliği isbatlamıştır.

Parti içi eleştiri ve özeleştiriyi kabul etmemek, oportünizmin özelliklerinden biridir. TİP yönetici kliği bu gerçeği anlamamış gözüküyor. Yanlış tutumları eleştirilince, kızıp köpürüyorlar, yeni teoriler icadederek hatalarını örtme çabası gösteriyorlar. Kendini eleştirilemez, dokunulmaz kişi kabul etmek, sosyalizmin çocukluk hastalıklarından biridir. Bu hastalığın belirtilerini büyük bir sosyalist şöyle sıralamaktadır: "Çoğu kez, insanlar, umut etmedikleri seviyeye, yere geçince, kendini olduğundan çok ayrı görür, üstün bir insan olduğu kanısına varır. Bu, normal burjuva dalkavukluğu ile de takviye edilirse, artık o insanın kendisini insanüstü bir yaratık olarak görmemesi için bir sebeb yoktur. Yeni teoriler icadeder, yeni yollar çizer, yeni gerçekler yumurtlar v.s." Demek oluyor ki, bu hastalık sosyalizmin bulunduğu her yerde kaçınılmazdır.

Aynı sosyalist, oportünizmi de şöyle tanımlamaktadır: "Oportünizme karşı savaşırken unutmamalıyız ki, günümüz oportünizminin özelliği, bulanıklık, dağınıklık, kaypaklıktır. Oportünist yapısı gereği, gerçekleri formüle ederken, hep açık ve kesin olmaktan kaçınır, iki görüş arasında yılan gibi kıvranır durur, ikisi ile de geçinmeyi dener, düşüncesindeki değişikliği şüphelerini, iyi ve sağlam diyerek geçiştirir."

İşte bu klik eleştiri ve özeleştiriden kaçarak, partiyi, gerçek temsilcilerinden, tabanından ayırıp, kendi malı etmek istemesiyle, oportünizmin göbeğine düşmüştür. Bu davranışlarıyla temsil ettikleri ideolojik tabanı inkâr etmişlerdir. Bu tutumları, Malatya kongresinde iyice açığa çıkmış, bu tutum karşısında tavır takınanları, kulis, yalan ve iftiralarla susturmak istemişler, muhalefetin susturulması için AP iktidarının, mecliste, kendilerine yaptığını, muhalefete uygulamışlardır. Bu konuda daha da ileri giderek, çok iyi tanıdıkları değerli bir partili üyeyi, konuşmalarını teype alıyor diye, polis marifetiyle dışarı attırmağa kalkmışlardır.

Bu tezvirat Kongreden sonra durmayarak, gittikçe hızlandırılmıştır. Denilebilir ki TİP'sinin, bir yıldır uğraştığı konu hemen hemen bu olmuştur. Behice Boran Ankara örgütünün Çankaya şubesinde, daha önce özenle hazırlanan mizansen karşısında, büyük kongreyi eleştirmiş, dinleyicileri arasında polisin varlığını özellikle belirtikten sonra, Türkiye'de Moskova'ya, Pekin'e bağlı gizli hareketlerin var olduğunu, ya da olabileceğine değinerek sol muhalefetle bu hareketler arasında üstü örtürü bir bağın varlığını ilân etmiştir. Bu ve buna benzer konuşmalar her fırsatta tekrarlanmış, dedikodular parti organlarının da dışına taşarak, komprador çevrelere kadar ulaşmıştır. Öyle anlaşılıyor ki, mebusluğu pek tatlı bulan Bayan Boran ve arkadaşları zaten bunu istemişlerdi.

Nihayet parti Genel Başkanı, "Ya ben, ya onlar." diyerek baskı altına aldığı Genel Yönetim Kurulu Üyelerini, ihraç konusundaki son toplantılarından önce, birer birer, ya da gruplar halinde yanına çağırarak bu "korkunç ifşaatları!" tekrarlamış, Bayan Boran'ın da toplantıda dışarı sızdırılmaması kaydıyla yaptığı ifşaat, üyeleri dut yemiş bülbüller gibi susturmuş, bir kişi dışında, büyük bir "disiplin!" anlayışı içinde, ihraç kararımız alınmıştır. An-

cak bu gizli tutulması söylenen kararlar gerici basının sayfalarında, çarşaf çarşaf teşhir edilmiştir. Sadece bir örnek olmak üzere, Behice Boran'ın yaptığı konuşmayı haftalık politika dergisinin 9 Ekim 1967 tarih ve 66 sayılı nüshasında şöyle okuduğumuzu ekliyelim:

"Toplantıda söz alan Behice Hatko Boran 'Bu arkadaşlar davamıza ihanet etmişlerdir' diye söze başlamış ve şunları söylemiştir:

'Partinin en güçlü devrinde, onüç arkadaşımız kendi çıkarları için, parti tüzüğüne ve kararlarına ihanet etmişlerdir. Bunlar Türk mahkemelerince komünizm propagandası yapmaktan mahkum edilen Mihri Belli'nin hücresine dahil olup, ondan emir almaktadırlar.

Demin dinlediğiniz arkadaş Mihri Belli'den emir almadıklarını söyledi. Bu arkadaş elbette direkt olarak Mihri Belli'den emir almaz. Mihri Belli kendi hücresindeki ilk çengele emir verir, o da başkasına, o da ötekine. Biz bu taktikleri biliriz. Bunlar komünist taktikleridir..."

Eğer bu toplantıda hazır bulunanlar önemli bir hafıza hastalığına düşmedi iseler, burda yazılanların, hemen hemen, ordaki konuşmaların aynısı olduğunu hatırlıyacaklardır.

Bu kışkırtmalar, hem de sosyalist olduğunu söyleyen bir partinin yöneticileri tarafından yapılan bu kışkırtmalar, tabii olarak polisi de hareket geçirdi. Benimle birlikte birçok arkadaşım sıkı bir polis takibine tabi tutulmuş ve halen de tutulmaktadır. Gerici iktidar, eğer bugünedek emperyalist efendilerinden biraz daha kredi koparmak amacıyla, bizleri göstermelik yem olarak kullanmadıysa, bunu gelecekteki gelişmelere yorumlamak mümkündür. Elbette, bu kişiler, o zaman bunun sorumluluğunu da tarih önünde yükümlenmiş olacaklardır. Bu ihbar modası, parti içinde de yaygınlaşmış, işine gelmediğini "ihtilâlcı, gizli faaliyetçi" olarak haysiyet divanına sevk edenlerin sayısı çoğalmıştır. Bu yol Demokles'in kılıcı gibi, parti içinde asılı durmaktadır. Kimin polis, kimin gerçek partili olduğu kestirilemez olmuştur.

Öte yandan parti örgütü içinde Komünizmle Mücadele Dernekleri ağzıyla bildiriler yayınlanmıya başlamış, demeçler verilmiştir. Bir örnek olarak Zonguldak Örgütünün bütün teşkilâta yolladığı ve Partinin Ankara örgütü duvarlarında uzun süre asılı duran bildiri gösterilebilir.

Yerli yersiz böylesine sorumsuzca konuşmaların daha nerelere varacağını kestirmek zor değil. Sosyalist bir parti anti-komünizm silâhına bir kez sarılmaya görsün!.. Bu hava Genel Başkanın konuşmalarında da görülmektedir zaman zaman. Otuz beş milyon metrekare yurt toprağının A.B.D.nin fiili işgali altında bulunduğunu Genel Başkanın kendisi bizzat açıklamıştı. Genel Başkan "Bayram değil seyran değil"ken, Rus emperyalizminden söz etmekte, böyle bir tehlike karşısında ilk tüfeğe sarılacağın kendisi olacağından dem vurmaktadır. Basında bunu biz böyle okuduk. Eğer ufukta daha belirmemiş bir "Rus tehlikesine" karşı silâha sarılacağını söylemişse, hazır Amerikalılar varken daha neyi bekliyor? Bunu tekzip de etmediğine göre, gerici güçlerin demogojilerine fazlasıyla kapılmışa benziyor.

TİP yöneticileri, biribirini tutmaz böyle tutarsız beyanlar vermekte, adeta yarış ediyorlar. Birinin söylediği öteki yalanlıyor, bugün söylediklerini ertesi gün kendileri yalanlıyor. Örneğin anti-emperyalist mücadele stratejisi konusunda, Behice Boran'ın söylediklerine mi inanalım, Aybarın söylediklerine mi? (Boran'ın Milliyetteki yazısı, Aybar'ın Vietnam dönüşü demeci). Yoksa, parti yönetiminde fiili görev almamasına rağmen, TİP politikasında etkin olduğu açık olan, Çetin Altan mı doğrusunu söylüyor? Çetin Altan,

gerektiğinde CHP ile bir koalisyonun mümkün olacağını söylerken, Boran, milli güç birliğini ileri sürenleri, TİP sini CHP nin kuyruğuna takmak istemekle suçluyor. (Dönüşüm 1 Şubat 1967. Sayı 11) Genel Başkan ise, CHP ile AP'yi bir tutma şöyle dursun, CHP aleyhine AP'yi tutar gözüküyor. Sadun Aren ise Menderes'e övgüler diziyor.

Aynı şekilde Aybar'ın Vietnam dönüşü, basına verdiği demeçte, milli bir güç birliğinden söz ediliyordu. Oysa Beşiktaş Kongresinde yaptığı konuşmayla "Sosyalist olmadıkça, milliyetçi olunamıyacağını savunuyor (ANT. 17 Ekim. Sayı 42). Söylenenlerin yanlış ya da doğru olmaları bir yana, bunlardan hangisi parti politikası oluyor? Genel Başkanın attığı meşhur "Pasif direnme" sloganından sonra, Parti üst kademelerinden birinin evini Amerikan Barış Gönüllülerinin en yetkililerinden birine kiraladığını bütün basın yazmıştı. Böylesine bir olanağımız olmadığından bu tür "Pasif direnme hareketini bozan bir fiilde bulunamadık. Bu durumda Bay Genel Başkanın kararına fiilen karşı gelen ben miyim, yoksa en yakın klik arkadaşı mı?

Benim karşı durduğum, ancak teorik planda kalan ve partinin karar haline getirmeden ileri sürülen ve yanlışlığına kesinlikle inandığım stratejik bir konu idi. Emperyalizmi kovmadan, sosyalizmin kurulamıyacağını bilen bir partili olarak, böylesine önemli bir konu üstüne enine boyuna tartışmadan, sırf Genel Başkanın ağzından çıktı diye, karar kabul edilmesi, hem Partinin geleceğini, hem de Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren, önemli bir stratejik yanlıştır.

TİP sinin bu yanlış tutumudur ki, TİP'e yakın gençlik kuruluşlarını bölmüş, partiye eğilim duyan bir çoğunu da, partiden uzaklaştırmıştır. "SANDIKTAN ÇIKMA SOSYALİZM" ilkesi TİP etrafına kümelenmeye başlayan gençliği dağıtmaya başlamış ve "Ağamın dediği olur" diyen partiye taasupla bağlı gençleri, gençlik hareketlerinin dışına itmiştir. Oysaki geçen yıl 12 Kasımda Ankara Gençliğinin Türkiye İş Sendikasıyla ortaklaşa düzenlediği, anti-emperyalist mitingin hemen ertesi günü, Adana'da 20 bin kişilik halk yığını harekete geçmiş, TİP sinin Adana örgütündeki partili arkadaşlarımız tutuklanmıştı. (Bunlardan bir tanesi, TİP İl Başkanı, yakın bir zamana kadar tutuklu bulunmaktaydı.) Ankara'daki bu tarihi harekete, TİP li gençlerin katılmaması, bizzat Behice Boran tarafından övütlenmiş, "Tutuklanırsanız, avukat vermem" tehdidi ile mitinge katılmaları önlenmek istenmişti. Mitinge katılan gençlerin bir kısmı ise, 'hareketi TİP'e maletme!' amacıyla, "Sosyalist Türkiye!.." diye bağırarak, emperyalizme karşı, ama sosyalist olmayan güçleri mitingden uzaklaştırmıştı. Bütün bu olup bitenlerden hiç sözetmeden Genel Başkan Amerikalılara sert bakmayı öğütlemişti, Büyük Kongrede. Oysa, Ankara ve Adana olaylarının yankıları kamu oyunda hala sıcaklığını muhafaza ediyordu.

Ne var ki, gençliğin ve halkın emperyalizme karşı tepkisi büyümeye başlamış, şurda burda Amerikan aleyhtarı miting ve protestolar çoğalmıştır. Sükan polisinin gençliğe öğütlediği, "Türkiye'nin meseleleri sokakta halledilmez" sloganı TİP'li ve TİP'e yakın çevrelere empoze edilmeye çalışılmıştır. Buna gerekçe olarak "FAŞİZM gelir!" korkusu gösteriliyordu. Bu konuda partinin resmi organı olduğunu ilân eden DÖNÜŞÜM Dergisinin 1-Ocak-1967 tarihli baş yazısı şöyle demektedir:

... "Emekçi halkın geleceğine inanan sosyalist gençlik, Türkiye'nin kaderini Kızılay ve Beyazıt Meydanlarından tayin çabasında olan öğrenci gruplarıyla aynı paralele düşmemek konusunda dikkatli davranmalıdır."

Düşünün ki, bu DÖNÜŞÜM, sosyalist gençliğin sesini ilk kez Kızılay'da duyurmuştu.

Faşizmin gelmemesinin en kestirme yolu, Amerikan Emperyalizmine sürekli alkış tutup, kucak açmaktır. Bu ülkede bunu yapmıyacak milyonlarca insan bulunduğuna göre, TİP'in bu tür gayretkeşliği, Faşizm gelecekse, fazla önem taşımayacaktır.

Pek tabi olarak, bu yanlış tutum devrimci çevreleri engeliyememiştir. Türkiye çok hızlı bir ortam içindedir. Halkın ve devrimci gençliğin Amerikan emperyalistlerine karşı tutumları sertleşmektedir. Bu tutum kısa zamanda öylesine bir hızla gelişmiştir ki, ilk kez Amerikan 6. Filo subay ve erleri karaya rahatlıkla çıkamamışlardır. Daha önce İstanbul'da yapılan Amerikan aleyhtarı bir mitinge katılan TİP üyelerine neden mitinge katıldıkları sorulduğu halde, şimdi TİP'in dışındaki devrimci öğrenci kuruluşları tarafından düzenlenen bu harekete sahip çıkma eğilimi başgöstermiştir. Sözle anti-emperyalist mücadelede öncülüğü kimseye kaptırmıyan, inatla bu mücadeleyi ancak kendisinin yapabileceğini ileri süren TİP yöneticileri, eylemde çoğu zaman Bölükbaşı'nın gerisine bile düşmektedirler. Ama iş işten geçip, ortalık durulduktan sonra, "Ördek Hüsnü" misali, aşırı mantık zorlamalarıyla hareketi, kendilerinin yaptığı, ya da kendilerinin başlattığını söyleyerek rahat bir iyimserlikle avunmaktadırlar.

TİP NEDİR?

Ben TİP'in tüzük ve programını okuyup kabulederek girdim partiye. 1962 yılından buyana da faal üyesiyim. Parti çalışmalarım hakkında fazla bir şey söylemek istemiyorum. Bu çalışmalarımı, beni yakından tanıyanlar çok iyi bilirler. Bugün de parti tüzük ve programını ana ilkeleriyle tamamen tasvip etmekteyim. Ancak, burda da görülüyor ki, mesele partinin tüzük ve programının iyi olmasıyla hallolmuyor. Önemli olan, o tüzük ve programın ruhuna uygun olarak, parti liderliğinin hareket edip etmemesi. Daha doğrusu, bir partinin iyiliği, sağlamlığı, doğru yolda olması, o partinin temsil ettiği ideolojinin, partiyi meydana getiren sınıfın elinde olup olmamasıdır.

"İnsanın yaşama şekli nasılsa, düşünce şekli de öyledir." diyor bir Sosyalist. Diyalektiğin önemli bir gerçeğidir bu. TİP yönetici kliği kendisini bu gerçeğin dışında tutamaz. Bu yüzdendir ki, parti yönetici kliği, partinin temsil ettiği ideolojinin çok uzağında kalmışlar ve parti tüzük ve programının tamamen dışına taşmışlardır.

Adını işçi sınıfından alan ve onun ideolojisini temsil ettiği bizlerce kabul edilen TİP, temelini işçi sınıfına dayandırmak yerine, burjuva sendikalizminin bütün oyunlarıyla donanmış sendikacılara dayandırmayı yeterli bulmuştur. Parti tüzüğünün 53. maddesinden yararlanarak yönetici klik etrafına kümelenen bu sendikacılar, "Eli nasırlar meclise" sloganını kendilerine uygun olarak kullanmak üzere, mebusluk sırası beklemekten gayrı, işçi sınıfı adına dişe dokunur bir şey yapmamışlardır. Çoğunluğu işçi sınıfından gelmemiş, sendikacılığı verimli bir meslek olarak seçmiş olan bu kişiler, partinin işçi sınıfına dayanmamış olmasının işçi sınıfının uyanmamasına yorumlamaktadırlar. Bu gravatlı işçi önderleri, işçi sınıfının tarihi misyonunu bile inkâra kalkmaktadırlar. Bilindiği gibi oportünizmin gelişmesinde işçi aristokrasisi büyük rol oynamıştır.

İşçi sınıfının en yakın müttefiki köy emekçilerinin ne denli temsil edildiğini herkes bilir.

Partiyi yapı olarak kimler temsil etmektedir?

Bu gün partinin örgüt yapısı incelendiğinde görülecektir ki, parti örgütünün illerdeki başkanları büyük bir çoğunlukla, yüksek öğrenim görmüş avukat, doktor ve benzeri küçük burjuva menşeyli kimselerden meydana gelmiştir. Kasabaların çoğunda ise yine küçük burjuva niteliği taşıyan küçük esnaf partiyi ayakta tutmaktadır.

Onun için, meydanlarda ne denli, burjuva-proleter edebiyatı ile nutuk savrulursa savrulsun, TİP örgütünü elde tutanlar, burjuva ideolojisini taşıyan "Toplumcu Aydınlar" dır. TİP yönetici kliği bunu iyi bildikleri için, kendilerini kolaylıkla oportünizmin kucağına atabilmektedir. Küçük burjuva devrimciliğinin bir yanı da küçük burjuva oportünizmidir.

Ayrıca şu da bir gerçektir ki, bu gün Türkiye'nin en namuslu, en devrimci, yurtsever kişileri bu parti çatısında toplanmıştır, ya da şartları icabı partiye giremiyenler bu partiyi desteklemişlerdir.

Yukarıda yapısını verdiğimiz partimiz, küçük burjuva ideolojisinin hakim olması yüzünden sağa sola yalpa yaparak, bu güne ulaşabilmiştir. Bu ideolojidir ki, partimizi reformist (bu tabir Genel Yönetim Kurulundan bir üye tarafından bir çok kez tekrarlanmıştır.) bir parti niteliğine büründürmüş, parti oportünizm ve parlamentarizm batağına saplanmıştır.

Bizi bir "hizip" olarak göstermeye çalışan klik bilmelidir ki, onlar bu oportünistçe tutumlarına devam ettikleri sürece, partide git gide büyüyen sol muhalefet ağırlığını bunlar karşısında duyurmaya başlayacak ve bir gün partisine sahip çıkacak güce erişecektir. Biz bu sol muhalefetin ilk çıkışını yapmaktayız. Partinin değişik örgütlerinden yükselen protestolar, bu muhalefetin gün geçtikce büyümekte olduğunu göstermektedir. Parti yönetici kliğini de telâşlandıran zaten budur. Türkiyemizin tarihsel şartları Kautaky, Bernstein tiplerine özenenlere yer vermiyecektir.

TİP'in sosyalizmin bilimini eylem kılavuzu kabul eden ve tarihsel şartları en iyi şekilde değerlendiren, gerçekten işçi sınıfı ve onun en yakın müttefiki köylü kitlelerine dayanan bir parti olmasını isteyenlerle, sosyalist mücadeleyi teoriyi kötülemek, kitapları eskimiş çağ dışı saymak, TİP'i bir oy deposu kabul etmek isteyenler arasında başlamıştır bu çatışma. Yani çatışmanın temelinde ideolojik ayrılıklar yatmaktadır. Yöneticiler ne kadar bunu bir tüzük maddesini ihlâl, parti disiplinine aykırı bir davranış olarak nitelerlerse nitelesinler, işin özü, sosyalizmin bilimini kabul etmek, ya da etmemektir.

Tarihin çarkı sosyalizmden yana dönmektedir. Bu bakımdan çok yakın bir gelecekte, TİP'in gerçek yöneticilerinin eline geçeceğinden en ufak bir şüphem yoktur. Gerçeklerin su yüzüne çıkması bakımından, bu soruşturma tarihî bir önem taşımaktadır. Şimdiye kadar, parti disiplini anlayışımız bizleri susmaya zorlamıştı. Parti yönetici klik hakkımızda kesinleşmiş bır karar olmamasına rağmen, genelgelerle, ANT Dergisi yolu ile maksatlı bir sürü haber yaymasına bile ancak küçük bir açıklama ile cevap verdik. Ama madem ki, şimdi karşınızda bulunuyorum, öyleyse meseleleri bütün çıplaklığı ile ortaya koymam tabii hakkım olmuştur.

Gerçek şu ki, bizim şahsımızda sosyalizmin bilimi suçlanmak istenmektedir. Sizler de çok iyi bilirsiniz ki, Sosyalizm bilimsel temeline oturtalıdan bu yana, sosyalizm adına bir çeşit burjuva oyunu oynayanlarla, gerçek sosyalistler arasında, buna benzer bir çok mücadele örneği görülmüştür. Ve yüz

yıldır sosyalizm; oportünizm ve revizyonizm (hemen hemen aynı şeylerdir.) karşısında hesap vermek durumuna sokulmak istenmiştir. Ama tarih hep sosyalizmden yana çıkmış ve toplum onun kanunları doğrultusunda gelişmiştir.

Bu günkü yönetici klik, şu soruyu kesinlikle açıklığa kavuşturmak durumundadırlar.

Sosyalizmin bilimini eylem klavuzu olarak kabul ediyorlar mı?

Gerek TİP'in yukarılarda ortaya koyduğumuz yapısı, gerekse de, yönetici kliğin tutum ve davranışları, bu sorunun olumsuz cevaplandırılacağını göstermektedir.

Biz sosyalizmin bilimi olmadan, sosyalist eylemin olamıyacağını savunurken, onlar, işe kitaplara boykotla başlayıp, tamamen teorik sağ sapmalar gösterdiler. Sonraları teoriyi de bir yana itip, şurda burda teorinin yetersizliğini, sosyalizmin asıl ilkelerinin artık geçerli olmadığını ileri sürdüler. Kitapların eskimiş olduğunu, sosyalizmin kitabının kendilerinin yazacağını, teorisini de kendileri ortaya koyacaklarını söylediler. Söylediler söylemesine ama, şimdiyedek, ne teorilerini, ne de kitaplarını göremedik. Eğer gerçekten kitabını yazıp teorilerini ortaya koymuş olsalardı, o zaman seçme hakkı elimizde olur, ya eskimiş kitapları bir yana kor, yenisine sarılırdık, ya da eski kitapları okumaya devam ederdik. Seçme hakkımız olmadığına göre, teorilerini ancak gazete sayfalarında izliyebiliyoruz. Bizler bu söylenenleri eleştirdiğimizde "efendim öyle demem iştik de, yanlış anlaşılmış da." şeklinde sudan bahaneler ileri sürdüler.

Genel Başkanın özellikle üzerinde dura dura yaptığı bu kitap düşanlığı hevesi nereden gelmektedir?

"Kitapsız Sosyalistler" ya da "Kitapsızlar" diyebileceğimiz bu kişiler, böylelikle sosyalizmi temelinden yoksun mu kılmak istemektedirler? Besbelli ki bununla, dikkatleri kitaplardan uzaklaştırmak istemişlerdir. Böylece, kendi "oportünizm"lerini gizlemeyi umuyorlar. Bu davranış oportünizm tanımına da uymaktadır.

"Oportünist her türlü formül altına kolaylıkla adını kor ve kolaylıkla ona bağlanır. Çünkü, oportünizm kesin ve belirgin ilkelerden yoksun olmaktır."

TİP Yönetici kliğinin tutumları bundan fazla farklı değildir. Duruma göre işi idare etmek, kendini günlük olaylara göre uydurmak, küçük politika oyunlarını ayak oyunları ile karşılamak, berrak ve kesin hiç bir ilke koymamaktadırlar. Parti kaygularından sıyrılıp objektif bir tutum alan her TİP üyesi görecektir ki, TİP yöneticileri, davranışlarını parti bünyesinin dinamik insiyatifine dayandırmaktan çok, karşı güçlerin baskı ve yaygarasına göre ayarlamaktadır. Karşı-devrimci güçlerin üstüne üstüne gideceklerine, onların takındıkları tavıra göre hareket etmektedirler. AP iktidarına verdikleri tavizler, bu amaçla partiden ihraç etmek istedikleri bizleri "biz değiliz onlardır" şeklinde göstermeleri, hep bu kaygudan gelmektedir. Bu yolda daha da tehlikeli noktaları ulaşacakları anlaşılmaktadır.

Bir yandan CHP'ye her fırsatta küfür savur, öte yandan "İnönü nerdesin?" diyerek, sıkışınca yardım dile. Demokrasiden, gerçek fikir özgürlüğünden yana gözüken Bülent Ecevit'i Amerikan firmasından gelme Süleyman Demirel'le aynı kefeye koy ve "ikinci Morrison" diye bildiri yayınlat, bu tutuma karşı çıkıldığında, "Bizi Halk Partisine bağlamak mı istiyorsunuz?" diye bizleri suçla. Sizleri Halk Partisine bağlamak isteyen yok. Geleneğini Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı Türkiye'sinden almış olan ve içinde milli güçlerin büyük bir kesimini toplayan bir parti ile, tamamen kökü dışarda, parti baş-

kanı dışardan tayin edilmiş komprador-ağa partisi ile aynı kefeye koyma diyoruz. Birinci Milli Kurtuluş Savaşını verenler CHP'yi kurmuştur, İkinci Milli Kurtuluş Savaşında da bu partinin temsil ettiği güçlerin büyük katkısı olacaktır. Önümüzdeki ilk amacın emperyalizmin sökülüp atılması olduğuna inanıyor isek, bu güçleri karşımıza almıyalım, bu ve buna benzer bütün millî güçleri anti-emperyalist safta toplıyalım ve milli güç birliğini sağlıyalım diyoruz. Halk Partisi sosyalist bir partidir diyen yok, o partiye katıl diyen yok. O partinin sınıfsal yapısını doğru değerlendir, devrimci potansiyelini doğru yola kanalize et ve savaşı başarıya ulaştır. Eğer kendini bu denli yiğit görebiliyorsan, al silahı koş, öncülüğünü yap. Senin öncülük, ya da artcılığın, kendi insiyatifine bağlı bir şey. Kimse seni bundan alıkoyamaz. Ama şunu iyice bil ki, 35 milyon metre kare toprağı işgal altında bulunan, 50'nin üzerinde ikili anlaşmaları ile, NATO, CENTO'su ile, ülkende dimdik ayakta duran emperyalizm bir yanda, bir yanda da sosyalizm olmaz. Hele iktidara gelmek hiç olmaz. Olsa olsa sosyalist particilik olur.

TİP'in CHP ile çatışmasının altında yatan neden, iki partinin de yapı olarak, birbirine yakın özellikler göstermesidir. Yukarda belirttiğim gibi TİP'in örgüt yapısını "toplumcu aydınlar" meydana getirmektedir. CHP'nin yapısında da küçük burjuva ideolojisi taşıyan aydınlar, ortanın solu hareketi ile ağır basmaya başlamıştır. TİP kliği bu yapısının büyük bir kısmını CHP'den koparark aldığı için, saldırılarını ona karşı yoğunlaştırdıkça daha fazla aydın yanına toplıyacak, hiç olmazsa, CHP'ye kayabilecek oyları kendi yanına çekecektir.

İyice anlaşılıyor ki TİP yönetici kliği, Süleyman Demirel'in "Sandıktan çıkma" metoduna pek hevesli görülmektedir. Aybar da "sandıktan çıkma" sosyalizmi ile, olsa olsa Demirel'in "Sandıktan çıkma" demokrasisine" benziyen "sandıktan çıkma kitapsız sosyalizm" kurabilecektir. Yani demokratik devrimini yapmamış, feodal ilişkilerin yürürlükte olduğu komprador ve emperyalist çıkarların at oynattığı seçimlerde paranın büyük rol oynadığı ve halkın dini inançlarının alabildiğine sömürüldüğü bir ülkede gerçekleştirecek bu tür sosyalizmini

"İşçim, dar gelirli yurttaşım, köylüm, kardeşim, sen açsın, sen sömürülüyorsun oyunu bana ver, mesliste ağırlığını burjuvaya karşı koy" demenin yetmiyeceğini, köyden gelmiş bir kimse olarak iyi bilmekteyim. Bu gün TİP içersinde bile ağırlığını koyamıyan bu kitle açlığının, perişanlığının, sömürüldüğünün öylesine farkındadır ki... Aç miğde yüzyıllardır kendilerindedir. Yüz yıllardır sömürüldüğünü, ezildiğini de bilmektedir. Bilmedikleri o sıska gövdeleri ile ağırlıklarını nasıl koyacaklardır.

Kaldı ki, aynı şeyleri komprador-ağa partisi de söylemekte, hem de her gün camilerde imamlarına bunu tekrar ettirmektedir. "Gerçek fıkara parti" sinin kendileri olduğunu söylemektedirler.

TİP'e sağlanan oyların, Anadolunun şurasına burasına yayılmış namuslu öğretmen ve aydınların, bir çok tehlikeleri göğüsleyerek yaptıkları mücadeleler sonunda olduğunu, TİP kliği de iyi bilmektedir. Bu yüzdendir ki CHP'yi ilk hedef kabul etmişlerdir. Giderek bu tutumları DP dönemine övgüler dizmeye kadar götürmüştür TİP yöneticilerini. Bu nedenle, Aybar, halk 1946 dan bu yana "oylarına namusu gibi sahip çıkmıştır" tezini ortaya atmıştır. Aybar'ın bu tezine karşı şöyle bir soru sormak geliyor akla. Acaba bir gün halk namusu gibi oylarına sahip çıkacağına göre, neden komprador iktidar hâlâ başta bulunuyor. Neden bir TİP vardır o halde? Yani emperyalizm işbirlikçisi

komprador iktidar" kendi deyimiyle "Osmanlı tipi ceberrut devlet" CHP döneminden daha da mı yararlı olmaktadır halka? Bu mantıkla hareket ettiğimiz zaman, emperyalizmin CHP'den daha yararlı olduğu sonucuna ulaşırız ki, böyle bir şeyi düşünecek kadar basiretlerini kaybettikleri düşünülemez. Bir de şu var. Eğer halk namusu gibi oylarına sahip çıkabilmiş ise, bu namus anlayışından şüphe etmek gibi bir sonuç çıkacaktır ki, bundan, halkım için böylesine bir saygısızlığı aklımın köşesinden bile geçirmek istemem. Bu teori zamanla öylesine gelişmiştir ki, giderek Menderes'in vatanseverliğine kadar vardırılmıştır iş... 1950 devrim önderi Menderes kabul edilince, 1960 karşı devrim önderi Türk ordusu ve onun subayları olmak gerekir. Kaldı ki, TİP bu karşı devrimin getirdiği Anayasa ile var olmuş, bu gün de eğer varlığını ona dayandırmamış olsa, AP iktidarı ertesi günü onu yok etmekten çekinmiyecektir. Bu mantığın da, TİP'in, kendi varlığını inkâr etmeye götürdüğü apaçık meydandadır. Şimdi ya TİP'in varlığını gayrı meşru sayacağız, ya da 1950'nin devrim olduğunu kabul etmiyeceğiz.

İnsan sosyalist teorisini oy kaygusuna dayandırınca pek tabii olarak böylesine şaşkın sonuçlara ulaşacaktır. Aynı mantıkla hareket eden TİP yönetici kliği, yurtsever olmanın, milliyetçi olmanın, sosyalist olmak demek olduğunu savunarak, anti-emperyalist mücadeleyi yalnızca sosyalizme bağlamıştır. Menderes'in de milliyetçiliğine, yurtseverliğine övgüler dizdiklerine göre onu da mı sosyalist kabul etmek gerekecektir? Böylesine bir mantık örgüsünü geliştirince nerelere varılacağını kestirmek mümkün değildir.

Yok eğer bu kişiler, milliyetçi olmayı, yurtsever olmayı, sosyalist olmakla bir tutmuyorlarsa, bu sefer de sosyalist olmayan milliyetçi yurtseverlerin "anti-emperyalist olursak, sosyalizm gelir" endişesi ile, Amerikalıları tercih edeceklerini düşünmek mümkün olmaz.

"Anti-emperyalist olan bize gelir" mantığı ile de hareket etmek demagoji yapmaktan başka bir şey değildir. Bu cepheyi kurmak, toplumdaki sınıf ve tabakaları doğru değerlendirmekle olur. Öncülüğü almak da mevcut potansiyeli doğru değerlendirmekle olur. Biz ne CHP'nin TİP'in peşine takılmasını, ne de TİP'in CHP'nin peşine takılmasını istemekteyiz. CHP'nin TİP paralelinde olduğu düşünülemediği gibi, TİP'in de CHP'nin paralelinde olması düşünülemez. Tüm millici güçlerin, ayrı ayrı kimlikleriyle, karşılıklı kişiliklerine saygı duyarak, anti-emperyalist cephenin kurulabileceğini önermekteyiz. TİP yönetici kliğinin ikide bir CHP'yi AP'nin yanına koyması, çoğu zaman AP'den daha çok CHP'yi suçlaması bu işi ciddiye almadıklarını göstermektedir. Elinden gelse bir kaşık suda boğmak istediği TİP'i korumak için AP iktidarına taviz vermek yerine, en azından varlığını hoş görü ile karşılayan ve AP iktidarına karşı ana muhalefeti yürüten CHP ile ortak bir yol izlemek ve CHP'yi anti-emperyalist bir tutuma yöneltmek daha mı az yararlı olur? Oysa TİP kliği bunun yerine CHP'ye saldırmayı bir teamül haline getirmiştir. Bu haksız saldırının en tipik örneğini kısa bir süre önce TİP'in Kars örgütünde gördük. CHP aleyhine yayınlanan bir bildiri üzerine Genel Sekreter Bülent Ecevit "ben İşçi Partisi konusuna girmek istemezdim, fakat Kars il teşkilâtının yayınladığı bir bildiri üzerine bu konuya girmek zorunda kaldım. Buradaki işçi partili arkadaşlar kusura bakmasınlar" diye konuşmuştur. **(Cumhuriyet 17. Ekim. 1967)**

Açıkca görülüyor ki TİP yöneticileri CHP'yi karşılarına almakla kendi elleriyle kendilerinin Anayasa dışı gösterilmelerine yardım etmektedirler. Çünki bu bildiridir ki, Ecevit'i TİP'in aşırılığa gittiğini iddia etmeye zorlamıştır. Bizler CHP hiç eleştirilmesin demiyoruz. Elbette ki onun sınıfsal yapısını

koyacağız ortaya, emekçi halkı temsil edemiyeceğini koyacağız ortaya. Ancak "ikinci Morrison"da demiyeceğiz en azından.

Bize bu klik tarafından yöneltilen suçlamanın biri de şu: Sanki biz, önce anti-emperyalist mücadele yapalım derken sosyalist olduğumuzu bir kenara itelim demişiz gibi, "efendim, peki bu anit-emperyalist mücadele döneminde sosyalizmi, işçi sınıfının mücadelesini bir yana mı itmek gerekirmiş?" Böyle bir şey söyleyen yok. Zaten bu çevrenin öteden beri anlıyamadıkları da bu. **(bak. DÖNÜŞÜM Behice Boran 1/Şubat/1967)**

Çağımızda işçi sınıfının en keskin çelişkisidir emperyalizm. Mücadelesini emperyalizme karşı yapmak zorundadır. Ama bu çelişiklik yalnız işçi sınıfı ile değil, geri kalmış ülkelerde öteki millî güçlerle de vardır. İşçi sınıfı bu mücadelesini kendi sınıf ideolojisi adına yapmaktadır. Bu yüzden bu mücadelenin bayrağını taşır. Öteki sınıf ve tabakalar, bu bayrağın altında toplanmışlardır. Bu bayrağı işçi sınıfının ele alması, milli demokratik devrimden, sosyalizme geçişin teminatıdır. İşçi sınıfı bu bayrağın altında ne denli güç toplarsa, zaferine o kadar kolay ve çabuk ulaşır. Onun için anti-emperyalist mücadele yapılmadıkça, sosyalist mücadele yapılmış olmaz. Ama bu hiç bir zaman anti-emperyalist mücadelenin sosyalistlerin mücadelesi olduğu anlamına gelmez. Sosyalist olabilmek için anti-emperyalist olmak şarttır. Ama anti-emperyalist olmak için sosyalist olmak şart değildir.

Bizim TİP yönetici kliği sosyalizmi bir sınıfın ideolojisi olarak almak yerine "halkın damarlarındaki kanda" aramaktadır. Böyle olunca anti-emperyalist savaşın sosyalist savaş olduğunu kabul etmemek elbette imkânsızdır. **(DÖNÜŞÜM 1/Kasım/1967 Mehmet Ali Aybar'ın İstanbul kongresindeki söylevi.)**

Genel Başkan Uluslararası Vietnam mahkemesine üye seçildi. Pek iyi bilineceği gibi bu mahkemenin amaçlarından biri de ABD emperyalizminin halkı "Komünizm tehlikesine karşı koruma" iddialarını çürütmektir. Mahkeme başkanı B. Russell, son kitabında bunu özellikle belirtmektedir. Oradaki mücadelenin ne komünist mücadele olduğunu, ne de sosyalist mücadele olduğunu, bir millî kurtuluş savaşı olduğunu bütün dünyaya bildirmektedir. Genel Başkan Aybar, bundan bir süre önce Vietnam'a gidip döndü. Orda Vietnam Milli Kurtuluş Cephesinin son zamanlarda ikinci kez yayınlanan, programını okumuş olmalıdır. Bu programın sosyalizmle uzak yakın hiç bir ilişkisi yoktur*. Amaçlar bölümünde şöyle yazmaktadır:

"Amerikan emperyalistlerini yurttan kovuncaya kadar dövüşülecek, kukla hükümet yerine, bütün milli güçleri temsil eden, milli, tarafsız, barışçı ve demokratik bir hükümet kurulacak ve ana-vatan'ı bir tüm haline getirmeyi hedef kabul edecektir."

Millî güçleri de şöyle sıralamaktadır:

"Siyasi partiler, çeşitli kuruluşlar, din kurumları, azınlıklar ve tek tek yurdunu seven bütün yurtseverler."

TİP yönetici kliğinin HO - Şİ - MİNH'ten daha devrimci oldukları iddia edilemez herhalde. Bay Genel başkan, son Beşiktaş ilçe kongresinde "anti-emperyalist olmakla sosyalist olmak aynı şeydir." diyerek HO Şİ MİNH'i de teorik yetersizlikle suçlamış olmuyor mu?

* **Bu program sosyalist devrim programı değildir.**

Bu konuda söylediklerinin yanlışlığına rağmen Genel Başkan'ın ilk kez teoriden söz etmesi, Vietnam seyahatinin bu yönde yararlı olduğunu göstermektedir.

Yeri gelmişken TİP yönetici kliğinin Vietnam konusundaki tutarsızlıklarını da burada belirtmeyi gerekli sayıyorum.

Behice Boran DÖNÜŞÜM dergisinin 1. Ocak 1967 tarihli sayısında Vietnam'ı Kuzey ve Güney diye ikiye ayırmaktadır. Bayan Boran böyle bir yanlışı yaptığı için, bunu kabul etmek mümkün değildir. Böyle bir ayırım Cenevre anlaşmasına aykırıdır. Bir tek Vietnam vardır, o da tüm Vietnam halkının yaşadığı Vietnam. Amerika, bu suni ayrımı yapmak için saldırmaktan kaçmamaktadır. Geçen yıl, başkan JOHNSON'ın Hono Lulu'da verdiği demeçte Türkiye ile Vietnam arasında paralel kurarak savurduğu tehditlere cevap veren Aybar, "Türkiye Vietnam değildir" derken, Vietnam'ın Türkiye olmamak için mücadele verdiğini düşünmemiş miydi? Böylesine demeçlerle Vietnam'ı ve Vietnam halkını küçümser eda takınmak sosyalistlere yaraşmasa gerek.

Biz TİP'in eylemini sadece oy taplamak ve meclise parlementer sokmak olarak kabul ettiklerini eleştirdiğimiz için, tepeden inmeci illegal eylemci olarak gösterilmeye çalışmaktayız.

TİP'in mevcut Anayasa ve kanunlar içersinde kurulduğunu, elbette ki bu Anayasa ve kanunlar çerçevesinde eylem yapacığını bilmekteyim. Bunu bilerek TİP'te görev aldım ve çalıştım. Ancak sosyalizme büyük tehlikenin yine sosyalist kılığa bürünmüş burjuva ideolojisi taşıyan sahte sosyalistlerden geleceğini, bu sahteliğin partiyi, gitgide asıl amacından uzaklaştıracağını da bilmekteyim. Her sosyalistçe bilinir ki, bu küçük burjuva hastalıklarından biri olan "Parlamentarizm", önemli bir belâ olmuştur sosyalist partilerde. TİP'de çoktan beri bu hastalığın belirtileri baş göstermiş, başarıyı parlemantoya sokulacak millet vekili sayısı olarak görenler çoğalmaya başlamıştır. Oysa sosyalistler parlamento'nun "yalnız laf atılan, halkın gözünü küllemek için kullanılan bir tiyatro olduğunu" bilir. Bütün kanun ve nizamların kapalı kapılar arasında hakim güçlerin emirlerine göre hazırlandığı, parlemanto denilen yerde "oturum" adı altında parlamenterlerin biribirlerine laf yetiştirmeye çalıştıkları bilinmektedir. Bir sosyalist düşünür bu konuda aynen şöyle demektedir.

"Yalnız meşruti hükümdarlıklarda değil, en sağlam demokratik Cumhuriyetlerde bile, burjuva parlamento usulunun ruhu zaman zaman belirli devreler için hakim sınıf üyelerinden parlamentoya kimlerin girip, halkı kimlerin yakıp kavuracağının tayininden ibarettir"

Bu böyle olunca, komprador demokrasisinde parlamento çalışmalarının ne anlama geldiği açıkca çıkmaktadır ortaya.

Şüphesiz parlamenter faaliyet de partinin önemli bir çalışma alanını meydana getirir. Parlamento olanaklarının verdiği birçok yararlar vardır. Bu olanaklardan yararlanılarak halka uzanmak daha da kolaylaşır. Bu olanaklardan sonuna kadar yararlanmak mutlaka gereklidir. Ama bu 15 TİP üyesinin 435 kişiye laf yetiştirebilmesi değildir.

Bugün Türkiye'de önemli bir sosyalist potansiyel vardır. Bütün yolların sosyalizme vardığı bir dönemde yaşamaktayız. 27 Mayıs devriminin getirdiği özgürlük ortamı, sol akımın su yüzüne çıkmasını sağlamıştır. TİP bu dönemde büyük bir tarihi sorumluluk taşımaktadır. Partinin bu sorumluluğu müdrik bu potansiyeli en iyi şekilde kullanabilecek kadroya ihtiyacı vardır. Sosyalizmin bilimi ile donanmış böyle bir kadro bu tarihi aşamada sağlam bir strateji ve taktik uygulaması yapabilir. Kimsenin bu tarihi potansiyeli, mirasyedi alışkanlığıyla harcamaya hakkı yoktur. Sosyalizm ne burjuva karşısında proletaryanın ağırlığını koyması, ne de 4 yılda bir oy sandığı başına

gidip bir pusulanın sandığı atılmasıdır. "Devrimci kütle mücadelesi olmadan devrim olamaz, böyle devrim olmamıştır şimdiye kadar" Sosyalist eylem bir bütündür. Ve kesinlikle, hiç bir örgüt ve organ partinin önünde tutulamaz. Parti emekçi sınıfın tek ve en ileri politik örgütüdür. Sağlam bir parti sağlam bir örgütle mümkün olur. Bunun için partinin en önde gelen görevlerinden biri, ideolojisini bilen, sınıfını gerçekten temsil eden militan kadrolar yetiştirmesi, yetişen bu kadroların parti kademelerinde görev almasıdır. Parlamento, oy gibi kurumlar daima bir araç olarak bilinmeli, asıl amacın emekçi yığınların yönetime geçmesi olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır. TİP'sinin yönetici kliği parlamento çalışmalarını partinin önüne geçirmiş partiyi bir alt organı durumuna sokmuşlardır.

Sonuç olarak şunu söylemek isterim:

Yukarıda ancak bir kısmını verebildiğim temel konularda, bugünkü yönetici klikle aynı görüşte değilim. Parti içinde kaldığım sürece, bu görüşlerimi parti tüzüğünün emrettiği ilkelere uyarak, parti disiplini anlayışım içinde savunacağım. Şuna inanıyorum ki, klik daha ilk gününden beri partimizin gerçek yapısını temsil etmemiş, etmemektedir. Bu kliğin formaliteleri beni partimden ayırmayacaktır. Parti yakın bir gelecekte gerçek sahiplerine teslim edilecektir. Bu hareket gelişimi görünüş olarak engellemiş gözükse de, gerçekten yeni aşamaların varlığını müjdelemektedir.

Bir de şunu hatırlatmam gerekiyor. Ben bugüne kadar hakkımdaki türlü tezvirata rağmen, müşterek hazırlanan bir açıklama dışında tek kelime bu konuda ne söylemiş ne de bir satır yazı yazmıştım. Hâlâ da resmi bir partili olduğum için birşey söylemiyeceğim. İlerde çok daha ayrıntıları ile konuşma hakkını mahfuz tutmaktayım ve o zaman iyi niyetli birçok partili arkadaşlarım bu bölünmeye bizlerin mi, yoksa bu yönetici kliğin mi sebep olduğunu iyice anlıyacaklardır.

Ben savunma gereği duymadığımı ta baştan belirtmiş olduğum için sevk istemindeki bütünü dellilleri reddediyorum. Ancak Mihri Belli'nin Akçadağ'daki evime gelmesi, bir dedektif inceliği ile izlendiğine göre, parti yönetici kliği buna önem veriyor demektir. Mihri Belli gibi hayatının büyük bir kısmını bu uğurda harcamış bir kimseyi evimde misafir etmenin bir şeref olduğunu, özellikle belirtmek isterim. Evimin kapısı her devrimciye ardına kadar açıktır. Bu da böyle biline.

rasih nuri ileri'nin

TİP merkez haysiyet divanında yaptığı savunma

TÜSTAV

Türkiye İşçi Partisi
Merkez Haysiyet Divanı
Başkanlığı

A N K A R A

Sevk isteminde bulunan : T.İ.P. G.Y.K. (16.7.1967 gün, 3/2 sa. karar.)
İsteme konu olan üye : Rasih Nuri İleri (34) 28 Şişli/İstanbul.
Tatbiki istenilen madde : Tüzük Madde 43, Fıkra ç ve d ye göre KESİN İHRAÇ.

A — Usûl Bakımından Savunmam

[Rasih Nuri İleri'nin savunmasının birinci bölümü usûl yönünden itirazları kapsadığı için yayınlamayı gerekli görmedik. Yine, savunmasına ek olarak verdiği bölümüde aynı nedenle yayınlanıyoruz - Aydınlık.]

B — Esas bakımından savunmam:

I — Politik hayat hikâyem:

Bu uzunca hayat hikâyemin nedenlerini sonradan açıklıyacağım, ancak yazılmasını zorunlu görmeme rağmen, Divandan hoşgörülmesini rica ederim.

Benim resmi olarak ilk girdiğim parti Türkiye İşçi Partisidir.

Yazılarımla sosyalizm için yaptığım mücadele bir hayli eskidir. Ayrıca 1946 yılında İstanbul Sendikalar Birliği Başkanı Ferit Kalmuk arkadaşım tarafından Adana Sendikalar Birliğini kurmakla görevlendirilmiştim. Amaç üç ilde Birlik kurup Türkiye Federasyonunu teşkil etmek ve Türk sendikacılığını Dünya Sendikaları Konfederasyonuna bağlamaktı. Sonradan ne yola saptığı bilinen Hasan Özgüneş arkadaşım ve diğerleri ile hazırlıkları tamamlayıp Adana S.B.nin kuruluş tutanağını İstanbula getirdiğimde, 16 Aralık 1946 gecesi Birliğin kapısını mühürlü buldum. O gün bütün toplumcu parti, dernek, serdika ve yayın kapatılmış bulunuyordu. Karanlık günler uzun sürdü.

Nisan ve Mayıs 1960 günlerinde bütün arkadaşlarım gibi görevimi yapıp mutlu günlerin gelişini gördüm. Yine de Türk soluna karşı bir baskı devri gelip geçti, sonunda 12 sendikacı arkadaşımızın kurduğu Türkiye İşçi Partisine Mehmet Ali Aybar Türk solunu temsilen Genel Başkan olarak getirildi. Kendileri üç gün sonra beni partiye kaydettiler, bu tutumun anlamı üzerinde durulmasını rica ederim. Sorumluluğu üzerinde de. Aybar'la çok eski bağlarımız bulunmaktaydı.

Partiye girdikten sonra kendi teklif ve teşebbüsüm üzerine Partinin Birinci Resim Sergisini düzenledim. Partime 25.000 lira gelir sağladım. 25 Kasım 1962 günü toplanan Genel Yönetim Kurulu beni Genel Merkez denetçisi seçti. Az sonra da Şişli ilçesini kurup İlçe Başkanlığına atandım. İlçenin kuruluşu Parti tarihine (Gültepe olayları) adıyla geçen saldırıya sahne oldu. (9.12.1962) burun kemiğim kırıldı. Zamanın Başbakanı İnönü'ye Anayasayı hatırlatmak için giden heyette bulundum (22.12.1962). Az sonra parti çalışmalarımın yoğunluğu yüzünden atölyemi kapatmak zorunda kaldım.

Partim tarafından Sosyalist Kültür derneğine kurucu üye olarak teklif edildim. Parti Programını hazırlayan Birinci, İkinci ve Üçüncü Etüd bürolarında, son günleri hariç, faal olarak çalıştım. Mali büroda, Teşkilat bürosunda çalıştım. Birinci Büyük Kongreye Adana İl delegesi olarak katıldım. Kongrede Genel Yönetim Kurulu üyeliğine seçildim. Kongreden sonra ilçe çalışmaları yanıbaşında Bilim ve Araştırma Bürosunda ve Teşkilat bürosunda II. Büyük kongreye kadar çalıştım. Parti Genel Sekreterliğinde uzun süre adeta ücretli memur gibi devamlı şekilde hizmet gördüm. Partim bana EMEKÇİ dergisinin sekreter yardımcılığını, sonra da sahipliğini tevdi etti, hatta bana "TİP'in Sesi" isimli bir ruhsat bile aldırttı. Genel Yönetim Kurulunun tek bir toplantısını bile kaçırmadım. 2. Kongreden önce Tüzük tadil teklifi hazırlamakla görevlendirilen beş arkadaştan biri bendim. Birinci Büyük Kongrede, Olağanüstü Kongrede ve 2. Büyük Kongrede hep aynı yönde, sosyalizm yönünde mücadele ettim. Birçok kongrede Divan Başkanlığı ve üyeliklerinde bulundum. Partimin seçimlere girebilmesi için onbeş ilin kuruluşunda ve daha sonra da birçok yerde teşkilat kurmak için görev aldım, yetki verdim.

Mahalli seçimlerde ilçemde kendi ismimi birinci yedek olarak yazdım, ilçeler arası toplantıda ısrar üzerine üçüncülüğü kabul ettim. Millet Vekili seçimlerinde, aday fiş dosyalarını tanzimle görevli olduğum halde, ve İstanbuldan hiç bir şansım olmadığını bildiğim halde, son anda önseçimlere katıldım. 13. üncü seçildim. Malatya Kongresinde M.Y.K. listesinde yoktum, kongrece seçilemedim. İlçeme dönüp şevkle çalışmak istedim, bırakmadılar. Ancak Şişli ilçesinde de parti düşmanı grubu demaske etmek bakımından hizmetim dokundu.

Bütün Parti çalışmalarımda, yazı ve tekliflerimde, oylarımda daima işçi sınıfının öncülüğü için ve, partimin iç koşulları dolayısıyla, her kurul ve se-

çimde işçilerin % 50'den çok sayıda seçilmeleri için mücadele ettim. Bir işçi militan kadrosu yetiştirilmesi için savaştım. Kendi ilçemde bir işçi arkadaşı Başkan seçtirebilmek için iki defa başkanlıktan istifa ettim. Millet Vekili seçimlerinde 53. maddenin rafa kaldırılmasına karşı geldim. Her ilden bir tek Büyük Kongre delegesinin seçilmesinin 53. Maddeyi ihlal ettiğini G.Y.K. üyesi olarak bir raporla protesto ettim. Basında daima Sosyalizmi, Partiyi, işçi sınıfı öncülüğünü her türlü hücuma, cuntacılığa ve revizyonizme karşı savundum. Örneğin Atilla Tokatlı'nın Engels'in fikirlerini tahrif ettiği yazısının foyasını meydana çıkarttım, sevk isteminde sözü geçen YÖN dergisi tartışmasında (sayı: 171) anti-emperyalist mücadeleyi yaparken sosyalizm için mücadeleyi terk etmek gerekir diyen Doğan Avcıoğlu'ya bu iki mücadelenin T.İ.P. tarafından ayrı olarak ve fakat aynı zamanda yürütülmesi gerektiğini ispatladım ve işçi sınıfının öncülüğünün bilimsel nedenlerini aynı yazımda belirttim.

Kendimden bu kadar çok bahsettiğimden dolayı baştan mazur görülmemi rica etmiştim. Ancak aylardır aleyhimizde bir ihtira kampanyası açıldığından, Mehmet Ali Aybar'ın ANT dergisinde beni ve 12 arkadaşımı CİA ajanı (?) ve Parti organlarında gizli faaliyet yapan hizipçiler olarak suçladığından ve partiliye partisize, dosta düşmana ve bütün vatandaşlara karşı bilmediğim isnatlar hakkında hesap vermek zorunda bırakıldığımdan, faaliyette olmayan bir gizli komünist partisinin yurt içi kolu üyesi veT.İ.P. içindeki ajanı olarak gerici basının ağzına ve emniyet teşkilatlarının arşivlerine yem olarak atıldığımdan, kendimi buna zorunlusaydım. Yine de aylardır parti disiplini diyerek sustum. Evime G.Y.K.nda beraberce mücadele ettiğimiz Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleri geldi, birçoğu havsalaya sığmaz baskı ve şantajlardan söz edip özür dilediler. Bunlara karşı bütün yaptığım Mehmet Ali Aybar'ın imzalı resmini bulunduğu baş köşeden oldu, o anda bir kardeşin ölümünde duyulan hisleri duydum. Parti Kongrelerini izledim diye"ihraç" istemi ile Haysiyet Divanına sevkedildim, beraat ettim. Adana'da Tarım Ziya Ekinci çok sayıda tanık karşısında Tüzüğün zorlanarak Parti binasına sokulmamamızı emrettiler, telefonla bana aynı anlamda sözler söylediler, bu yüzden çok hizmet ettiğim bir il'in parti binasından kovuldum (tutanağı ilişiktir). Parti düşmanı, işçi düşmanı, diye iftiraya uğradım, hatta en yakınım olması gereken eski bir arkadaşım tarafından "öldürmeye teşvik" suçu ile töhmetlendim, bu konuya sonra değineceğim. Savunmamı daktiloya geçirirken de dürüst ve tarafsız partililer zamanında ihracını önlediğim, Adana Merkez İlçe yöneticilerinden birinin: "bunlar Parti düşmanıdırlar, bunları yok etmek için iftira dahi bir parti görevidir.", dediğini bana üzülerek, utanarak naklettiler. Hükmünü siz verin!

II — İstemde sezinlenen baskı taktiği:

Sevk istemimde doğru olan tek bir taraf var: teker, teker hepimizin değil ihraç edilecek, kınanacak bir tarafımız bile olmadığı itirafı. İkinci doğru taraf da bunun bize karşı tertiplenen POLİTİK bir dava oluşudur.

Her şeyden önce, sevk istemindeki, benim "bazı üyeler hakkında uydurma haberler çıkarmış, bir takım yazılar yayarak efkârı bulandırmağa uğraşmış" olduğum hakkındaki iğrenç iftiraları uyduranlara aynen iade ederim. Ayrıca benim Halit ve Şebike Çelenk "aleyhinde şehadetleri doğrulayacak nitelikte" ifade verdiğim iddiası da en iğrenç bir iftira ve sahteciliktir.

Konunun özüne gelelim. Bu kadar tutarsız bir sevk istemi alınca neden

ikibuçuk ayda yazılabildiğini anladım, koca dağ sonunda bir fare doğurdu. Ancak derhal bende bir kordu doğdu, aklıma evime gelen G.Y.K. üyelerinin ifadeleri geldi. Hele istemde "Divana açıklayıcı bilgi verecek olan Mehmet Ali Aybar"dır ifadesini görünce ürperdim. Koca bir Genel Başkan savcı durumuna giriyor, ağırlığını koyuyordu. Böyle olunca oynanacak oyun iki kısım olacaktı. Biri perdenin önünde, ipe sapa gelmez bir sevk istemine cevap verecek duruma sokulduğumuz kısım. Diğeri perde arkasında, onda Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar Divanın karşısına çıkacak: "asıl meseleyi istemde yazamazdık, bana inanın, delillerim var, bu arkadaşların bazılarının gizli komünist partisi ile ilişkileri var, hatta polis olanı da var, üst tarafını bunlar kandırmış, bu yüzden parti kapanmak tehlikesi ile karşı karşıya geldi, darboğazlardan geçiyoruz, asıl meseleyi olduğu gibi yazsaydık polis hepsini birden yakalayıverirdi, kazanılabilecek arkadaşlar da yanardı. CİA ile ilişkisi olanı da var, bu kararı vermeğe mecburuz. Mahkemeye de gidemezler, Siyasi Partiler Kanununa göre mahkemeler Haysiyet Divanlarının kararlarının özüne bakamazlar», anlamında sözler söyliyecek. Dehşete kapılan Divan üyelerine dönerek son kozunu kullanacak: "Ya ben, ya onlar, siz politik bir kurulsunuz, kaldıki bereat ettirirseniz olağanüstü kongreye gider Merkez Haysiyet Divanını değiştiririm, yeni bir istemle onları yine de ihraç ettiririm, olmazsa ben bu sorumluluğu taşıyamam, partiden istifa ederim.", diyecektir, bu ihtimal büyüktür.

Halbuki siz oyuna gelmezseniz, "sosyalistler böyle konuşamaz, sizin bu millete karşı, emekçi Türk halkına karşı sorumluluğunuz vardır, istifa etmek sosyalizme ihanet demektir, o zaman da sana ihtiyacımız yoktur. Biz onurlu bir kurul olarak olaylarla bağlıyız, savunma hakkı tanıyarak vicdanlarımıza göre karar veririz", derseniz, o zaman partiyi de, kendi şerefinizi de, hatta Mehmet Ali Aybar'ı da kurtarmış olursunuz.

Kendilerinde çok takdir ettiğim liderlik vasıfları vardır, ancak her zaman yakın çevrelerinin fazlası ile etkisi altında kalır, çok kuşkuludur, bazı münafıklara inanmıştır, üstelik her konuyu bir gurur konusu haline getirmek eğilimindedir. Partimiz kurucularından, eski Genel Sekreterimiz İbrahim Güzelce arkadaşımız ta 1962'de olumsuz taraflarını görüp, teksir ile çoğalttığı istifa mektubunda kendilerine gereken uyarıyı yapmışlardı. Ekli istifa mektubundan bir kaç cümle sunuyorum: "..gezinin sağladızı başarı ümitleri, sizde, bir çok liderin içine düşmekten kendini kurtaramadığı bir gururun, ve çevresinde itaatli insanlar görme arzusunun meydana gelmesine sebep olmuş", "işçi sınıfının yüksek menfaatleri ile parti ahlâkı ve disiplininin açık ve seçik olarak tesbiti üzerine yaptığım bir konuşmanın İcra Komitesinde tartışma konusu olmasına ve sonucunun reye arzedilmesine imkân vermiyerek bana karşı çıkışınızı hoş görmediğim ve o mesele üzerindeki taraflı tutumunuzu yüzünüze karşı, kelimelerin riyasız çıplaklığı ile söylediğim için hakkımda göstermiş olduğunuz haksız reaksiyon ve ümit edilmeyen toleranssızlığınız" ve yine "Parti disiplinini, çevrenizde bulunan veyahut bulunacak olan mesai arkadaşlarınızın kişilik ve özgürlüğünü yok edici bir vasıta olarak kullanmaktan sakınınız.", "ve unutmayınız ki, yaralı Türk emekçilerinin, kendisine bu şekilde davranacak ve kendisini şevkatin ve inancın potasında eritip şekilendirecek bir lidere ihtiyacı vardır. Bu lider siz olabilirsiniz. Fakat sizi devamlı şekilde tasvip edenleri değil, size karşı gözükseler dahi, kişiliği olan insanların sözlerine ve tenkitlerine kulak vermeniz, onların sözleri arasındaki gerçekleri görebilmeniz şartı ile". İşte İbrahim Güzelce arkadaşım 22.6.1962 tarihli istifa mektubunda bunları yazmıştı. İstifası kabul edilmedi 10.6.1962

günlü Parti bülteninde sözü geçen 17 ilde teşkilat kurma "başarı ümitleri" ise boş bir hayal olarak kaldı. Ne yazıktır ki, bugün aynı Mehmet Ali Aybar, bir işçi arkadaşın 1962'de gördüğü kaygan satıha tekrar kendini kaptırmıştır. Kendileri kurulların ve üyelerin haysiyeti ile oynamayı, kurul üyelerini azarlamayı adeta bir huy haline getirmişlerdir. En küçük eleştiriye bile hoşgöre gösterememektedirler. Halbuki bu güne kadar Partide hiç kimse kendilerinden başka bir Genel Başkan tasavvur bile etmemiştir. Kendi öz tücrübelerinizi yoklayın, bana hak vereceksiniz. Partiyi bu kaygan satıhtan kurtarmak, bir dereceye kadar, sizin elinizdedir.

III — İstanbul Kongresi olayları ve Malatya Büyük Kongresi:

a — Delegeler Kongreleri nasıl hazırlarlar?

Sevk istemi dönüp dolaşıp İstanbul İl Kongresine takılıyor, sonra da Malatya Büyük Kongresi Tüzük tadil teklifleri konusundan dönüyor. Halbuki Tüzüğümüze göre her delege Büyük Kongrede "Parti tüzüğünde veya Programında parti amacını geriletmemek şartıyla değişiklik yapmak" için mücadele edebilir (Madde 2, f). Bunun için de gruplaşmak, aynı değişiklikleri isteyen delegeleri seçtirmek, kanunun ön gördüğü 1/20 takrir oranını bulmak aynı görüşteki delegeleri aramak ve toplamak, bu teklifleri "en geniş hürriyet havası içinde" parti organlarında tartışmak (Madde 7), üyelerin en tabii bir hakkı, bir görevidir. Her üye tezlerini izah eder, taraftar toplamağa bakar. Kongre hazırlığı ve Kongre süresince bu her üyenin hakkıdır, tüzüğün verdiği bir hakkın kullanılışı ise suç unsuru olamaz. Kaldı ki (Madde 18, h) Büyük Kongreden en az dört ay önce Kongreye sunulacak teklif maddeleri için "her teşkilat kademesi.. üyeleri arasında tartışma konferansları tertipler, teklif maddelerine eklenmesi istediği yeni maddeleri bir ay içinde karşı teklif olarak Merkeze bildirir", denmektedir. Sosyalist disiplin buna mani olmak anlamına gelmez, sosyalist disipline göre Kongre karar verdikten sonra "kendisi aksi görüşte olsa bile karara uygun olarak hareket etmek" (Madde 7) gerekir, o kadar. Aksi görüş partideki canlılığı yok etmek anlamını taşır. Demek ki, Kongrelerde ve kongrelerin hazırlık devrelerinde tezler etrafında toplanmak, onları tartışmak, ortak görüşler etrafında gruplar kurmak delegeler için bir tüzük gereğidir, aksi halde tüzük işlemez, ortak önerge dahi verilemez (Madde 12), tabandan gelen her türlü değişiklik arzusu ve gelişme yok olur, üstelik yöneticiler tabandaki olumlu ve olumsuz gelişmelerden habersiz kalır, parti içinde canlılık, yaratıcılık, hayat kalmaz.

22 Ekim 1966 günlü İstanbul İl Kongresinin hazırlanmak için delegelerin Beyoğlu ilçe lokalinde toplanması zamanın M.Y.K. tarafından Tüzükte olmayan yeni bir organ tesisi gibi gösterilmek istenmişse de Merkez Haysiyet Divanı sevk istemindeki o olayla ilgili kısmı ilk oturumunda reddetmişti. Bu karar bizim hakımızdaki istemi çürütmektedir. Çünkü bu günkü ikinci istemde de sadece 2. Büyük Kongrenin hazırlanması ve cereyanı söz konusudur. Kaldı ki, Malatya Büyük Kongresinde alınan 3 sayılı karar: "Parti içi ahengin sağlanması için, belirli zamanlarda, KRİTİK ve OTOKRİTİK yapılmasının teşkilatta teşvik edilmesi" öngörülmüştür. Hatta Kongre bu kararı ön sırada oturan Genel Merkez üyelerinin ve Genel Başkanın gösteri yaparcasına aleyhte oy kullanmalarına rağmen almıştır. Ve de Kongre kararlarına uymak her üye için zorunludur. Bu Kongre kararından sonra, aleyhte oy kullananların bizleri TENKİT yaptığımız gerekçesi ile Merkez Haysiyet Divanına sevkleri ayrı ve korkunç bir anlam taşımaktadır. Bu arkadaşlar

sade Tüzüğe değil kendilerini seçen Malatya Büyük Kongre kararlarına karşı da saygısızdırlar.

Kongre hazırlığı, faaliyetleri ve mücadeleleri suç unsuru olamaz, kaldı ki, 1966 İstanbul, Ankara ve İzmir İlçe ve İl Kongreleri Tüzüğün Büyük Kongre hazırlık devresi saydığı dört ayın içinde yapılmıştır (Madde 18, h), **tek suç Büyük Kongre kararlarına aykırı hareket etmek, Kongre kararlarını dinlememektir.**

Bizim yaptıklarımız ise normal kongre faaliyetleridir.

b — 2. Büyük Kongredeki Tüzük tadili konusu:

Sevk isteminde "PARTİNİN YAPISINI TEMELİNDEN DEĞİŞTİRMEK. GENEL BAŞKANIN VE MERKEZ YÜRÜTME KURULUNUN YETKİLERİNİ KISITLAMAK AMACINI GÜDEN VE BÖYLECE PARTİYE MEFLUÇ HALE GETİRECEK TÜZÜK TASARILARI HAZIRLAMAK "hizbin başlıca faliyetleri olmuştur.", denmektedir. Bu çok ağır bir suçlamadır ve üstelik düpedüz YALANDIR. Büyük Kongreden önceki G.Y.K. toplantılarında M.Y.K. tek 53. madde, yani işçilerin % 50 oranında seçilme hakkı, üzerinde durulmuştu. Bir de benim tüzük tadil teklifim tüm olarak komisyona kurul kararı ile verilmişti, komisyon bir gecede ancak 53. Maddeyi inceleyebilmiş, sendika görevlilerinin işçi sayılmamaları üzerine sendikacı arkadaşlarımız ağlayarak toplantıyı terketmişlerdi. Genel Merkezin Büyük Kongre delegelerine sunduğu dosyada ise (ekli savunma delili) tek 53. Maddeyi kapsayan bir tüzük tadil teklifi vardı. Bu teklif ile % 50 işçi kontenjanı alabildiğine sulandırılıyor, hatta **"Veya kendi işinde kendisi de bedeni ile çalışanlar, yani bu durumdaki küçük toprak sahipleri, küçük esnaf ve zanaatkârlar"** bu maddenin uygulanmasında kol emekçisi sayılırlar." denmekle parti bir KÜÇÜK BURJUVA partisi haline sokulmak isteniyordu. Bu teklif üstelik Genel Yönetim Kurulu tasvibinden geçmemiştir. Tasarının üst tarafında açıkça: "G.Y.K.nun kurduğu komisyonun raporları ve kuruldaki müzakerelerin ışığında yeniden gözden geçirilmiştir.", denmektedir. Tıpkı sevk istemimiz için olduğu şekilde. İyiki bu teklif ne Büyük Kongre tüzük komisyonunca ve ne de Kongrece kabul edilmemiştir. Bu duruma göre Partinin karakterini değiştirmek isteyen bir HİZİP, eğer varsa, acaba nerededir?

Ben şahsen Genel Merkezin 6.8.1966 günlü yazı ile benden istediği Tüzük tadil tasarımda en çok üst organlar arasındaki karşılıklı ilişkiler ve yetkiler üzerinde duruyordum. İstanbul İl Yönetim Kurulunun kendi kongresi için (22.10.1966), hazırladığı Tüzük tadil tasarısı da benzer konular üzerinde durmaktaydı. Ne yazık ki, Tüzüğe aykırı olarak (Sayı 440, 11.10.1966 günlü Genelge ile) Genel Merkezce bu konunun İl Kongresine getirilmesi yasaklanmıştır. Genelgede, "Tüzük değişiklik teklifleri İl Kongrlerinde tartışılamaz, karara bağlanamaz, **delegelere direktif olarak verilemez.**", **"Bizim seçim sistemimiz (?)emredici vekâlet müessesesini reddeder"**, "her organın kararı aşağı organı bağlar." denmektedir. Bu düpedüz demagojidir, tüzüğe aykırıdır. Büyük Kongrede önerge olarak divana sunulan tüzük tadil teklifleri, İstanbul İl'inin hazırladığı taslağın maddelere ayrılmış şeklidir. Bu teklifler benim tasarımın berisinde kalmakla beraber, tartışmalar sırasında fikrimi belirtmek kararıyla, kendi tekliflerimi divana sunmadım. Sadece esas noktalar hakkında (ekli) beyannameyi dağıttım. Tadil önergeleri komisyona havale edilince ve Nihat Sargın ile Kemal Türkler komisyona seçilemeyince, Merkez Yürütme Kurulu üyeleri ve milletvekileri de alel acele 30 kadar tadil teklifi sundular.

Hatırladığıma göre bunların birinde Genel Başkanın doğrudan doğruya Büyük Kongre tarafından seçilmesi öngörülmekteydi, yani partinin yapısı değiştiriliyordu. Bütün bu tadil tekliflerinin savunma delili olarak celbini talep ediyorum. O zaman Partinin yönünün kimler tarafından değiştirilmek istendiği açık olarak belirecektir.

İşin en inanılmaz yönü şudur ki, otuzdan fazla tadil önergesi sunan Genel Merkez, Tüzük hakkındaki raporun görüşmesi aleyhine oy kullanmıştır ve böylece açık bir karşılaşmadan kaçmıştır. Halbuki kendi tadil teklifleri onların da Tüzüğü yetersiz bulduklarını ispatlamaktadır.

Başkanlık koltuğunda oturan Çetin Altan arkadaşımız, nereden geldiklerini gayet iyi bildiğimiz telkinlerin ve yalanların etkisi altında, güya Partiyi kurtarayım (?) derken, kanuna, tüzüğe ve hatta kendi kendine rehper saydığını söylediği Meclis iç tüzüğüne tamamen aykırı davranışları ile Tüzük Komisyon raporunu maddelere geçmeden reddettirmek acubesini sağlayabildi, bu her vatandaşa nasip olamıyacak bir başarıdır. Altan arkadaşımız Raporun tümü üzerinde konuşma açıp tümünü oya sundu (halbuki Komisyon raporu bir kanun teklifi değildir), başkan olduğu halde tartışmalara katıldı (iç tüzüğe aykırı), tasarı HAKKINDA konuşulmasını reddetti (iç tüzüğe aykırı), komisyon sözcüsüne söz vermeyi ısrarla reddetti (iç tüzüğe aykırı), üç kişi konuşturup, söz almış olanlara bir hak tanımadı (iç tüzüğe aykırı), yeterlik takriri aleyhine söz vermedi (iç tüzüğe aykırı), komisyon sözcüsünü taraf saydı, tek lehte konuşmayı ona yaptırdı (iç tüzüğe aykırı), Mecliste son söz Millet vekilinindir diyerek, son sözü Behice Boran'a verdi (halbuki son söz hükümetin değildir), usul hakkındaki bütün itirazları reddetti ve söz vermedi (iç tüzüğe aykırı), Bütün bunlar yetmezmiş gibi raporun tümü (?) reddedilince Behice Boranın esnaf ve zanaatkârları işçi kontenjanına sokmak için verdiği son önergeyi oya surdu (Siyasi Partiler Kanununa aykırı), itirazımı dinlemek istemedi, kanunu gösterdim, elinin tersiyle itti, iyi ki divanda bulunan Adil Kurtel arkadaşımız kanun maddesini kendilerine okutup müdahale etti, o vakit de "zaten komisyona verilip verilmemesini oylattım" diyerek Kanunu bir daha çiğnemekle işin içinden sıyrıldı. Ve Tüzük olduğu gibi kaldı. Kongreyi teype almakla ne iyi yapmışım. M.H.D.na tüzük tadili ile ilgili teyp bandını dinletmekte büyük fayda vardır, savunma bakımından teklif ederim. Ayrıca kongre zabıtlarının o kısmı ile iki takririmin ve tüzük tadil tekliflerinin ve Genel Merkeze sunduğum tasarının savunma delili olarak getirilmesini talep ederim. Bandı dinlerseniz Behice Boran'ın ne çapta demagojiye eriştiğini, sevk isteminde yapıldığı gibi nasıl tüzük tadil tekliflerimizde ve komisyon raporunda olmayan yetki kısıtlamalarından yalan yere söz ettiğini ve ahçılık hatıralarını ne kadar yersiz olarak kullandığını görürsünüz. Bir de benim "efkârı bulandırmak için" kongrede dağıttığımı söyledikleri (ekli) tüzük tadili hakkındaki basılı uyarımı okursanız o zaman tam bir kanaat edinmiş olursunuz.

Tüzükteki yetki ve denet konularındaki aksaklıklar hakkındaki görüşlerimi ve sunduğum teklifleri özetlemek zorundayım:

1 — Büyük Kongreden sonra en üst kurul Genel Yönetim Kuruludur. Halbuki aslında bu kurul gölge bir kuruluş haline sokulmuştur, çünkü:

a) G.Y.K. görevlerini M.Y.K. eliyle kullanır, (madde 15)

b) Genel Başkan G.Y.K. ve M.Y.K. ile BİRLİKTE ve ORTAKLAŞA görevli ve sorumludur. (madde 34)

c) G.Y.K. Merkez Yürütme Kurulunu üçte iki çoğunlukla düşürür, yani düşüremez. (madde 15)

Bu üç hüküm ve asıl uygulama şekilleri Genel Yönetim Kurulunun üst organ olma niteliğini sıfıra indirmektedir, yetki çatışmaları doğurmaktadır. Örneğin 1) Esat Çağa'nın istifa dilekçesine göre, Merkez Yürütme Kurulu senatörlerimizin de davet edildikleri toplantılarında, olaylar gelişmeden Kıbrıs konusunda bir parti politikası tesbit etmemeğe karar verir. Bundan bir hafta sonra, yeni bir M.Y.K. toplantısı olmadan, Bursadaki G.Y.K. toplantısının açılışındaki halka açık demeçlerinde (15.5.1964) Genel Başkan Kıbrıs hakkındaki Parti politikasını kamu oyuna sunmuşlardır. Genel Yönetim Kurulu ise bu konu hakkındaki bekleme kararını bilmemektedir bile. Biz kurul üyeleri kararın M.Y.K.nda alındığını sanmaktaydık, çünkü Genel Başkanın demeçleri M.Y.K. kararlarına aykırı olamaz (madde 34, fıkra 2). Esat Çağa'nın istifasına vesile olan bu olay, hem kurullar arasındaki yetki ihtilaflarını, hem de G.Y.K.nun hangi şekilde fiilen kararların dışında bırakıldığını göstermektedir. 2) Genel Yönetim Kurulunun 3.7.1966 günkü toplantısında, Siyasi Partiler Kanunu tarafından, İstanbul hariç, bir tek delegeye indirilen İl delegasyonunu artırmak için çareler düşünüldü. Ben, kayıt yenilemesinin S.P. Kanununda mevcut olmadığını, eski üyelerin haklarının baki olduğunu, bu bakıma da delegelerin eski fişlerdeki üye sayısına göre hesaplanmasını, ve bunun için 209 sayılı genelgenin değiştirilmesini teklif ettim. Altı aylık müddetin kısaltılmasını ve gençlik kollarının da yaş indirimi dolayısıyla parti üyesi sayılmaları teklif edildi. Genel Başkan **bu konuları oya sunmaktan ısrarla kaçındı,** M.Y.K. direktiflerinizi aldı, ona göre karar alır dedi. Nitekim 280 sayılı genelgede "G.Y.K.da bu konuda yapılan **müzakereler** gözönüne alınarak" ibaresinden sonra ve çoğunluğun desteklediği benim teklifime rağmen, diğer iki teklifin tatbiki öngörülüyordu. Genelge şu noktada haklıydı ki, G.Y.K. kararı mevcut değildi. Böylece benim teklifim oylanmadığından atlatılabilmişti. Halbuki asıl konu teklifimle büyük sayıda artacak olan İstanbul, Ankara, İzmir delegasyonlarını kısmak, onların tenkitlerinden kurtulmaktı. Aynı konuda yayınlanan 400 sayı ve 22.9.1966 günlü Genelgede ise Genel Yönetim Kurulu **kararı** olarak: Delegasyonu artırmak için karar başlığı altında 18-21 yaşları arasındaki gençlik kolları üyelerinin 6 ay beklenmeden üye sayılmaları, yeni üyeleri için de 6 aylık müddetin M.Y.K.ca indirilmesi öngösteriliyordu. Bu Genelgelerin biri yalan söylüyordu. Hala bize imzalatılmayan Genel Yönetim Kurulu karar defterine böyle bir karar sonradan geçti mi bilemiyorum. 3) Aynı Genel Yönetim Kurulu toplantısında (3.7.1966), Sadun Aren delegasyonu artırmak için olağanüstü küçük bir kongreye gidilmesini teklif etti. Genel Yönetim Kurulu geniş bir çoğunlukla ve oylama sonunda Olağanüstü kongreye gidilmesini reddetti. Yeni bir toplantıya gidilmeden Genel Başkan Genel Yönetim Kurulunun reddettiği bu konudaki Olağanüstü kongreyi 30 Eylül 1966 günü toplattırdı. Bu öylesine bir toplantı oldu ki aynı gün öğleden sonra G.Y.K.nun üç aylık toplantısı yapılacaktı. Üstelik 10. Madde tadil teklifi getirmiyoruz demelerine rağmen M.Y.K. üyelerinin imzalarını taşıyan bir takrirle delegasyon tamamen nitelik değiştiriyordu. PARTİNİN YAPISI DEĞİŞTİRİLİYORDU. Bütün bunlar bir tarafa Genel Başkan Genel Yönetim Kurulunun açık ve seçik kararına karşı gelmekteydi. İşte birlikte ve ortaklaşa yetkilerin, çelişkili maddelerin sonuçlarından birkaçı ve tatbikat şekli. Bu durumda **üst kurul kavramı kalmaz Parti disiplini yok olur.**

2 — Genel Yönetim Kurulu M.Y.K.nu denetlemek değil, düşürmek yetkisine bile sahip değildir, müeyide olmayınca yetki olamaz. (madde 15) Genel Yönetim Kurulu 41 kişidir. Merkez Yürütme Kurulu bu 41 kişi arasından seçilen 13 asıl ve 6 yedekten, yani 19 kişiden ibarettir. Düşürülmesi için 2/3

oy gerekir, bu 28 oy demektir. Halbuki 28+19=47 eder. Böylece G.Y.K.nun Merkez Yürütme Kurulunu düşürmesi matematik olarak imkânsızdır. Kaldı ki, M.Y.K. kendinden istifa etse bile, 19 üyenin de Genel Merkezin bulunduğu şehirde oturması pratik zorunluğu yine de aynı arkadaşların seçimini gerektirmektedir. Durum o kadar açıktır ki, 3.5.1964 günlü G.Y.K. gündeminde yer almaktadır, hem de şimdiki dönemde, İstanbul'da oturup toplantıların çoğuna katılamayan Şaban Yıldız arkadaşımızı M.Y.K.na seçmek zorunlu olmuştur, üstelik tüzüğün emrettiği üç işçi yedek seçilememiştir, yerleri boş kalmıştır. Bu durumda G.Y.K.nun denedi boş bir lafdan öteye gitmez. Ayrıca üstüste iki toplantıya gelmeyen veya bir yılda 7 toplantıya gelmeyen üye düşürülür tüzük hükmü en üst kurullarda bu yüzden durmadan çiğnenmektedir (madde 56). Üst kademelerde durum böyle olunca disiplin çiğnenir, Tüzüğe saygı kalmaz.

3 — Buna çare olarak Büyük Kongrede dağıttığım basılı uyarıda: a) Yetkilerin kademelenmesi, b) M.Y.K.nun 9 üyeye indirilmesi, yedeklerinin kalkması, c) Başka şehirlerde oturan işçi üyelerin Genel Merkeze yerleşebilmeleri için kendilerine maaş bağlanması, bu maaşın da Millet Vekillerinin aidat taahütlerini yerine getirilmesi ile temini; gibi somut ve olumlu teklifler getirmiştim. Ne ben ve ne de İstanbul İl'i önergeleri Genel Başkanın YETKİLERİNİ KISMAYI TEKLİF ETMEDİK, onlara açıklık kazandırmak istedik, halbuki aslında delege olarak tam aksi yönde teklif getirseydik bu suç sayılamazdı. Tüzük komisyonuna gelince, İstanbul İl'inin getirdiği tekliflere uygun olarak aksine Genel Başkanın yetkilerini çoğaltmıştır. Gerek Büyük Kongrede bu konuda konuşanlar, gerekse SEVK İSTEMİNİ hazırlayanlar, bile bile utanmadan bu hakikatin tersini iddia etmişlerdir. İstemde MERKEZ YÜRÜTME KURULUNUN VE GENEL BAŞKANIN YETKİLERİNİ KISITLAMAK ile suçlandırılıyoruz, aynı suçlamayı Behice Boran Büyük Kongrenin kürsüsünden yaptı, başkaları da. Şimdi aynı iddia istemde karşımıza çıkmaktadır. Teksir edilip dağıtılan Tüzük tadili hakkındaki raporda Merkez Yürütme Kurulunun iptal edilen yetkileri şunlardır: a) Af kararı almak yetkisi; b) G.Y.K.na sunulan "yurt ve dünya" olayları hakkındaki rapor hazırlamak görevi; c) Büyük Kongreye sunulacak teklif maddelerinin basın yoluyla yayınlanması külfeti; d) **T.B.M.M. için kanunun öngördüğü adayları seçmek yetkisi.** Sevk istemindeki iddiaların ciddiyet derecesine ne buyrulur? Kalkan yetkilerin biri ihraç edilen üyelerin affı hakkında, önemsiz. İkincisi Behice Boran'ın hazırladığı ve okunması saatler sürüp G.Y.K.nu felce uğratan dünya olayları hakkındaki raporlar. Üçüncüsü basında yayım külfeti ile ilişkili. Ve fakat dördüncüsü çok önemli, zaten bütün gürültü ondan koptu. Kontenjanlardan seçilecek olan Millet Vekilerini Genel Yönetim Kurulu seçseydi her halde Meslise %50'ye yakın işçi girerdi. Ön seçime katılan Mehmet Ali Aybarı tenzih ederim, ancak yetkimiz elden gidiyor diye yaygara koparan Behice Boran arkadaşımız olunca bu pek hoş değil, sussalardı daha iyi olurdu.

Yetki kısıtlamamız hakkındaki iddianın birinci kısmını çürüttüğümü sanıyorum. Gelelim Genel Başkanın yetkilerinin kısılmak istendiği iddiasına, bu düpedüz YALANDIR! Tüzüğe göre Genel Başkan Parti programına, Büyük Kongre kararlarına, G.Y.K. veya M.Y.K. kararlarına aykırı demeç veremez (madde 34, f. 2) Suç unsuru sayılan tasarıda ise bu fıkradan sadece: "M. Y.K. kararlarına" ibaresi kalkmıştır, YANİ YETKİSİ ARTMIŞTIR. Üçüncü fıkra tadil teklifi az daha karışık. Tüzükteki "Partinin siyasetini çizmek" ibaresi azacık değişerek üstelik yer değiştirmiştir. Teklif şöyledir: "G.Y.K. nun iki toplantısı arasında G.Y.K.na karşı sorumlu olarak parti siyasetini

çizmekte yetkilidir" Yani fıkraya sadece şekli bir sorumluluk eklenmiştir, bu sorumluluk zaten genel olarak mevcuttur. İkinci ve önmeli olan değişiklik ise maddeye açıklık kazandırmakta, yetki çatışmalarını önlemekte ve fakat Genel Başkanın YETKİLERİNİ ARTIRMAKTADIR. Aynen şöyledir: "Genel Başkan Program ve Büyük Kongre ve G.Y.K. kararları ışığında partiyi sevk ve idare etmekte, partinin birliğini korumakta, parti kademelerinin çalışmalarını ahenkleştirmekte, hülasa partinin etkin bir siyasi kuvvet haline gelmesi için bütün işleri yapmakla görevli ve ... yetkilidir." Nokta nokta ile gösterdiğim yerde ise yukarıdaki ibare yer almaktadır. Kalkan cümle şudur: "Parti G.Y.K. ve M.Y.K. ile birlikte ve ortaklaşa görevli ve sorumludur." İnsaflı olalım. Tüzükteki madde olduğu gibi alınmış, sadece "birlikte ve ortaklaşa" selâhiyet kalkmıştır, yani **bütün yetki doğrudan doğruya Genel Başkana verilmiştir.** Nerede kaldı kısıtlama? Nerede kaldı felce uğratma ve sevk istemindeki ağır suçlamalar? Bana Kongrede söz verilseydi her halde bu kadar geniş yetkilere karşı gelirdim. Hizipçi diye her bakıma iftira edilen namuslu partililer işte bu suçu işlemişlerdir, çatışma doğuran karmaşık yetkiler yerine, Genel Başkana açık ve seçik üstelik daha geniş yetkiler vermek istemişlerdir. Doğrusu Millet Vekilliği ihtirası bazı kişilere garip oyunlar oynamada. (Komisyon raporunun ilgili kısmı savunma delili olarak eklidir.)

IV — Eski arkadaşlık bağları suçlaması:

Eski arkadaşlık bağları iğrenç isnadına gelelim, bu tür edebiyata şimdiye kadar TOPRAK gibi dergilerde rastlanırdı, şimdi ise iki sevk istemi yoluyla parti yazışmalarına girmiş bulunuyor. Utanarak, istemdeki mantığa göre listeleri tamamlayalım, nedenini sonunda görürüz: Behice Boran ile Naci Ormanlar sokak komşusu ve hapishane arkadaşıdır (Barışseverler davası), aynı zamanda da Behice Boran Sevinç Özgüner'le hapishane arkadaşıdır (1951 tefkifatı, 1954'de ikisi de bereat etmiştir), aynı davada Mehmet Resamoğlu, Şükran Kurdakul, Sadun Aren gibi partililer de beraet etmişlerdir. Bu gibi arkadaşlık bağları aramaya devam edersek A. Cemgil Barışseverlerden, Nihat Sargın Dernekten, M. A. Aybar Zincirli Hürriyet davalarından mahkûm olmuşlardır. Nihat Sargın'ın karısı Yıldız Baştımar 1951 davasından beraet etmiştir. Ayşe Baştımar Genel Başkanın akrabasıdır, Nazım Hikmet de öyledir. Biz bundan ancak şeref duyarız. Bütün bunlar doğrudur, fakat neyi ispat eder, hangi sınıfın çıkarına yararlar, bunu bir türlü anlıyamıyorum, en doğrusu fazla iyi anlıyorum da hiç hoşuma gitmiyor. Bu gibi yakıştırmalardan anlam çıkartma işini gerici basın ve polis durmadan yapmaktadır, bu onların yıpratma metodudur. Sevk isteminde bu türlü yarım bilgilerle ve imalarla Merkez Haysiyet Divanı etki altına alınmak istenmektedir. O zaman da insan listeleri tamamlayıverir, etki kaybolur, fakat Parti de zarar görür, sosyalizm de. Sevk istemi bir cins basını şimdiden harekete geçirmiştir. Bu gibi eksik ve kasti bilgiler ayıptır, dürüst değildir. Türkiye İşçi Partisi Merkez Haysiyet Divanı karşısında bu şekilde savunmak zorunda bırakılacağımı hiç bir zaman aklıma getiremezdim. Gelelim Erdoğan Başer - Berktay arkadaşıma, o da bu gün bizim için bir suçlama vesilesi oluyor. Ne yazık ki kerdaşıma, o da bu gün bizim için bir suçlama vesilesi oluyor. Ne yazık ki herkes Parti tarihimizi bilmemektedir. Nuran Yuluğ arkadaşımız İzmir İl Başkanı iken Mehmet Ali Aybar İzmire gidip partideki değişiklikleri Erdoğan Berktay'ın kitapçı dükânından idare etti diye Nurullah Tuğsavul partiden istifa etmeğe kalkmıştı, Genel Sekreter Arsal demediğini bırakmamıştı. "Ko-

münistlikten mahkûm olanlarla ilişki kuruldu, parti kapatılma tehlikesindedir", diye bugünkülere benzer yaygaralar bu Berktay - Aybar 1963-1964 yılı dostluğu yüzünden kopmuştu. İnanmazsanız tanıkları çoktur. Kaldı ki Sosyal Adalet dergisini Aren'le Berktay Ankara'da beraberce yönetiyorlardı, derginin koleksiyonunda Erdoğan Başer imzası bolca görülür. Sonra ne oldu, aşağıda bahsedeceğim 17ler olayı oldu, onlar için de bu istemde olduğu gibi eski arkadaşlık bağlarını parti içinde devam ettirmekten ve sızmadan söz edildi, bunun üzerine Erdoğan Berktay, bugün Mihri Belli'nin yaptığı gibi, YÖN dergisinde M. A. Aybar'a sert bir ihtarname çekti, haklıydı, hepsi o kadar. Aybar'lar, Aren'ler Erdoğan Berktay'la işbirliği ederlerken bunun bir zararı yok ,genç bir üniversiteli insanı bir hisle aynı Berktay'a bir davetiye yollarsa, buna "tarihe malolmuş partilerle organik bağ kurmak" denir. Nedir oynanan bu oyun? Bu gibi yakıştırmalar ve mücadele toplumculara yaraşmaz. En yetkili kişiler bu yola saparlarsa bunun sonu nereye varır, bunu hiç de mi düşünemediler?

V — Politik çizgiye muhalefet konusu:

Birçok toplantıda ve kongrede Aybar ve Boran arkadaşlarımız bir hizbin partinin politik hattına muhalefeti teması üzerinde durdular. Doğrusunu isterseniz, kimlere karşı olduğunu açık olarak söylemedikleri suçlamalardan rahatsız olmuştum, ancak pek üzerime alamamıştım. Tepeden inmecilere çatılıyordu, yani askeri bir cunta istiyenlere, kasıt Doğan Avcıoğludur sandım, o akıma karşı bende hep mücadele etmiştim, kaldı ki kendisi YÖN tartışmasının son yazısında tezlerinin hatalı olan tarafından dönmüşlerdi. Hizipçilikten bahsederken antiemperyalist mücadeleden söz ediliyordu, benim YÖN'deki yazım çok açıktı. Kaldı ki Aybar'a yazıları ile sövenler, onun hatalarını yüzüne vuranlar halen Parti üyesidirler, arkadaşlarımızdır. Eskilere gelince Behice Boran birçokları ile son günlere kadar yakın arkadaşlık bağları kurmuştu. Böyle olunca bu suçlama neden? Bu sevk istemi nereden çıktı? Sanki gizli bir el partiyi biribirine düşürmek istiyorcasına bu husumet neden? Doğrusunu isterseniz durmadan bizi CİA ajanlığı ile iğrenç bir şekilde suçlayanlar, aynı zamanda da eski komünist teşekkülerle irtibatımızı iddia edenler hakkında Ahmet Say'ın YÖN dergisindeki yazısına hak vermemek elden gelmiyor. 18.11.1966 günlü yönde Ahmet Say arkadaşımız şunları söylüyordu: "Ajan baltalama işini yürütürken, Parti yönetiminde olan kimseleri eleştirmekten titizlikle kaçınır, kraldan fazla kralcı görünmeğe dikkat eder.", "Parti yöneticilerini sosyalistce eleştiren en bilinçli partililer "ihtilâlcı sosyalist" olarak ihbar edilir". Ve sonuç olarak da: T.İ.P. yöneticilerinin son zamanlardaki davranışları karşısında bu parti içinde çok ustaca çalışan, parti ileri gelenlerinden çok daha akıllı, onları elinde oynatacak kadar hinoğluhin bir Amerikan ajanı varmıdır acaba diye düşünmekten kendini alamıyor insan". Yazının başlığı "CİA ajanı ne yapar"dır, ve en doğru teşhisi koymaktadır galiba. Sevk isteminde sözü geçen 30.10.1966 tarihli Genel Başkanın Ankara kongresine sunduğu mesaj, Ahmet Say'ın yazısına konu olan mesaj ise şöyle demekteydi: T.İ.P. eski sosyalist hareketlerinin tarihi devamıdır, "organik bağların yersiz gayretine kapılanların hevesleri kursaklarında kalacak.", ve de "T.İ.P. emperyalizmin ve CİA ve onlarla iş ve kadar birliği kurmuş olanların bir numaralı hedefi... bunlarca partimizi içten çökertmek için ötedenberi sarfedilen gayretlerin, Büyük Kongre arifesinde artmış olduğu dikkatten kaçmamalı". Genel Başkanımız bir an için bu suçlamalarından

ve kursak edebiyatından vazgeçip, Ahmet Say'ın yazısını kendilerine yaraşır bir soğukkanlılıkla okusalar iyi ederler, iyi ederler çünkü mevkileri bakımından kimin, hangi ajanların kendilerini bu yanlış yola sevkettiklerini herkesden doğru bir şekilde tesbit edebilecek verilere sahiptirler.

Sözü gelmişken şunu da belirteyim ki, "parti hattına muhalefet" konusu bu sevk isteminde bulunamaz. Bu, sevk istemindeki garip çelişkilerden bir tanesidir. G.Y.K. bizi Tüzüğün 43 üncü maddesinin (ç) ve (d) fıkralarına göre MHD'na sevketti. İstemdeki suçlamaları yazan arkadaşlar Tüzükten de tamamen habersizler galiba, çünkü parti hat ve kararlarına muhalefet Tüzüğün 43 üncü maddesi (a) fıkrası kapsamına girmektedir. Fıkrayı okuyalım: "Partinin programına, tüzük ve yönetmelik hükümlerine ve bunları açıklayan parti yorumları ile parti organları tarafından verilen kararlara cephe almak veya bunların uygulanmasını engellemek." BİZ İSE BU FIKRADAN SEVK EDİLMEDİK, bu bakımdan da kovuşturmada ve kararda bu konular yer alamaz, SEVK İSTEMİNDE YER ALAMAZLAR. Alırlarsa sırf divanı tüzük dışı yollardan, şaşırtmak ve etkilemek içindir.

Parti görüşlerine gelince, partimiz durmadan değişen çelişkili görüşler yaymaktadır, hatta bunlar karar organlarından geçmemektedirler. Kıbrıs sorunu bunun en açık örneğidir. Çetin Altan arkadaşımız ise yazılarında şaşırtıcı bir şekilde tez değiştirmektedir. Ayrıca: Haftalık SOSYAL ADALET dergisinin birinci sayısında Fethi Naci "milli burjuvazi" ile işbirliğinden söz ediyordu. Bu yazıyı Genel Başkan basılmadan okumuşlardı. Salih Özkarabay arkadaşım bana yazıyı göstererek, "Rasih bak bu ne rezalettir", dedi. Hepimiz Genel Başkana gidip protestoda bulunduk, sonra da haklı olarak tam aksi görüş hakim oldu zaten Türkiye'de komprador burjuvazi, toprak ağalığı, yerli sınayici ve bankacı işbirliği halindedir, çok defa aynı kişilerdir, mensucat gibi önemli kollarda ise kompradorlarla zıt çıkarlar yoktur. Milli burjuvaziden olsa olsa değişik sosyal asıllardan gelen bazı kişiler işçi davasına katılabilirler, ancak sınıf olarak imalatçı ile işçi sınıfı arasında bağdaşmaz bir zıddiyet vardır. 9.4.1966 günlü G.Y.K. toplantısında bu eski tez bir daha hortladı, Aybar savunmasını üzerine aldı, Ben, Milli burjuvazi çok değişik antiemperyalist savaş şartlarında örneğin Çin'de millici toplumcu kuvvetlerle işbirliği etmişti, bizde öyle şartlar yok, cevabını verdim. Görüldüğü gibi havaya göre değişiklikler olmaktadır. Şimdiye kadar kınanan olmadı. Yönetici kadroda en ilginç durum Sadun Areninkidir: Komünizmden sanık olarak yargılandığı sıralarda (1956) "Geri kalmış ülkelerin kalkınması için", "kalkınma örneği olarak", Amerika Birleşik devletlerini almak belki çok daha uygun olacaktır", diyebilmiştir. (Ekli s. delili). Sosyal Adaletteki bir yorumlarında ise: "..T.İ.P. Batı dünyasından sırt çevirmek niyetinde değildir... Halbuki gerici, tutucu ve çıkarcı çevreler toplumcu akımı böyle tanıtmak istemiyorlardı. Yıllardan beri toplumculuk vatan hainliği, kökü dışarda bir akım olarak tanıtılmak istenmiş"tir denmekteydi. Bu duruma göre Amerikan emperyalizmine karşı mücadele hainlik oluveriyordu. (Sos. Ad. 3) Halbuki az önce M. A. Aybar Batı dünyası ile hâkim sınıflarımızın ilişkileri üzerinde duruyor, ve bu mücadelenin güçlüklerini anlatıyordu. Ben, 25.7.1964 gün ve 354 kayıt Sa. raporumda Genel Merkezden hesap sordum, cevabını hala beklemekteyim. Aynı Aren Milliyet gazetesinde çıkan bir yazıya göre Marksist modelin (?) yanlış olduğunu söyledikten sonra şaşırtıcı iddialarda bulunuyor, İzmir'de ise Demokrat Parti son hükümetini iyi niyetli vatanseverler olarak tanımlıyordu. Bunlar ise Partinin politik hattı ile çelişkili olmamaktaydı. Sözün kısası baştakilerin tutumları eleştirilmedikçe parti politikasına en zıt

görüşler, hele tanınmış kişiler tarafından ortaya atılınca Tüzüğe karşı suç olmamaktaydı.

Partili olmayan gazetecilerin zırvalarına gelince, onlar beni hiç de ilgilendirmez, aleyhime ne delil, ne de karine teşkil edebilirler, Sevinç Özgüner arkadaşımızın Akşam ve Milliyet gazetelerindeki şaçmalıkları tekzip etmemesinin suç unsuru sayılması düpedüz anlamsızdır. Aynı Akşam gazetesinde Çetin Altanın yazısına Aybar aleyhine bir fıkra sıkıştırmışlardı. Kaldı ki böyle sapık bir mantık kabul edilirse bundan korkunç sonuçlar çıkabilir: 24.7.1967 tarihli **Haber** gazetesinde açıkça Sadun Aren ile Behice Boran'ın Yakup Demir, namı diğer Zeki Baştımar'ın Türkiyedeki ajanları olduğu yazıldı. **Böyle bir haber Partimizi kapattıracak niteliktedir.** Üç ay geçtiği halde bunun **tekzibini göremedim.** Görün sevk istemindeki kötü niyetin insanları nereye kadar götürebileceğini.

Organlar dışı arkadaşlık ve faaliyet de suç unsuru sayılamaz. Aksine toplumcu partilerde esas olan arkadaşlıktır. Seçimlerde, mitinglerde, örgütleme ve propaganda da hep toplu faaliyet, arkadaşlık şarttır, Kongrelerde de. Kaldı ki bir sosyalist partide biz üyeler biribirilerimize en derin inançla, arkadaşlık bağları ile bağlı bulunmak zorundayız. Bu mücadelemiz ancak ancak derin bağlarla, dostluklarla, dayanışma ile, birbirimizi hep daha iyi tanıyarak, severek, inanarak, yardımlaşarak başarılabilecektir. Bir yıldır partimiz içinde korkunç bir kuşku, husumet, iftira havası yaratıldı, bunun tamiri pek güç, pek uzun vadeli bir iştir, bu havayı yaratanlar affedilmez bir politik hata işlemişlerdir. Savunmamın birçok yerinde bu hatanın hangi seviyede yapıldığını durmadan açıklamaktayım. Türk sosyalizmi sorumluları affetmiyecektir.

Bütün hukuk kurallarına göre kanunsuz suç olmaz. Bir an için düşünelim, böyle bir zihniyet partide yerleşirse ve bu durumda iktidara gelirsek ne olur? 1963 yılında da böyle bir "anti-parti grup" uyduranlar olmuştu, mesele İzmir kongresi ile kendinden kapandı, kışkırtıcılar uzaklaştırıldı. Genel Başkanımızdan iş yerlerinde bir randevu istemiş, aynen: "Ya parti düşmanları zannettiğiniz yerde olmayıp, sizi en çok destekliyen hakiki sosyalistlele aranızı bozmak isteyenler, bize iftira edenler, üst kademedeki arkadaşlarınız ise, bu ihtimali hiç düşünmediniz mi?" demiştim. O gün de kabul etmemişlerdi. İzmir kongresinden sonra iş anlaşıldı. O görüşmeden sonra köprüden geçerken G.Y.K.nda beraber çalıştığımız bir arkadaşım bana: "Rasih, dedi, desene iktidarda olsaydık şimdi bu köprünün üzerinde sallanırdık." Merkez Haysiyet Divanı üyesi arkadaşlarım bu sözün üzerinde durunuz, böyle tehlikeli geleneklerin sonuçları üzerinde durunuz ve ona göre karar veriniz.

VI — Kulis ve hizipçilik değil, normal eleştiri:

Hizip, örgütlenmiş, kademeli, belirli bir politik hat etrafında birleşmiş ve bu hattı Parti hattı olarak kabul ettirmek için mücadele eden, yani bu hattı Kongrelerde savunan, o zamana kadar takip edilen parti hattının hatalarını verdiği sonuçlar yönünden eleştiren ve kendi hattı kabul edildiği takdirde onu tatbik edecek yeni bir yönetici kadroyu, kendi kadrosunu teklif eden bir gruptur.

Büyük Kongrede bu anlamdaki bir hizbin hiç bir unsuru yoktu. Olsaydı o günkü şartlar içinde Partiye hakim olması pek güç olmazdı sanırım. Organik bağlara gelince onları ben değil istem ispatlamakla yükümlüdür, delilleri varsa gördüğümde cevabını veririm. Her zaman vermeğe hazırım da,

çünkü 2. BÜYÜK KONGREDE BÖYLE BİR HİZİP YOKTU: İyi niyetli tenkitler yapan, partinin daha iyi işlemesini istiyen ve grup grup değişik konularda birleşen delegeler vardı, üstelik bunların arasında doğru dürüst bir irtibat da yoktu. Bir hizip olaydı hiç olmazsa Birinci Büyük Kongrede olduğu gibi karşıt aday listeleri olurdu, bilindiği gibi İzmir Kongresinde teksirli bir sendikacılar listesi vardı, daktilolu bir Cemal Hakkı Selek listesi; bir de doğuluların ortak bir gruba oy vermeleri sözleşmesi ve onunla ilişkili Boran-Kanbolat kulisi vardı ki 22'ler olayı bu kulis dolayısıyla patlak verdi. Bu listeler bende vardır. Halbuki Malatya Kongresinde mavi pelür kâğıdı üzerine daktilo ile yazılı, on nüshadan çok olmayan, ve 30 isim taşıyan bir listeden başkasını hatırlamıyorum. Bu listede Halit Çelenk arkadaşımız yoktu, 13'lerden ise sadece DÖRDÜ listede yer almaytaydı. 30 kişilik listeden biri aday bile olmamış, 18'i ise Genel Yönetim Kuruluna seçilmiştir. Seçilenlerden 7 tanesi de Merkez Yürütme kuruluna seçilmişlerdir. Yani hizip varsa bu mantıkla M.Y.K.na hakim oldu demektir. Listede bulunup seçilen M.Y.K. üyeleri şunlardır: Mehmet Ali Aybar, Riza Kuas, Şaban Yıldız, Şaban Erik, Kemal Nebioğlu, Tarık Ziya Ekinci, Burhan Cahit Ünal ve yedeklerden Ali Karcı. İşte partinin yönetimini değiştirmek istiyen hizbin marifetleri, biraz ciddiyet gerek, bütün bunları iyice bilmesi gereken bir Genel Merkez nasıl böyle iddialarda bulunabilir. Kaldı ki Genel Merkezin listesinde olmayan iki asıl ve üç yedek de bu listeden seçilmişlerdir. Üstelik listeyi yapanlar G.Y.K. üyesi Sait Bürçün arkadaşımızı işçi olmayanlar listesine koyduklarından 27 oy pusulası iptal edilmiş, (ki bu da kanuna aykırı olması gerekir), böylece listedeki 3 kişinin seçilmesine mani olmuşlardır. Eğer söylendiği gibi Halit Çelenk ve benim gibi eski G.Y.K. üyelerinin üyesi bulunduğu bir hizip olaydı her halde üç yıllık kurul arkadaşımız Sait Bürçünü işçi olmayanlar listesine sokturmazdık. Evvet Partiyi daha iyi çalışacak hale sokmak isteyen gruplar vardı, FAKAT BİR HİZİP YOKTU. Kaldı ki sevk isteminde çok yersiz olarak kullanılan "manipülasyon" kelimesi geçmektedir ve bunu yazan herhalde fransızca bilmeyen biridir, bu deyimi kullananlara şu kadarını söyliyeyim ki Büyük Kongredeki oyların sayımı bir gün tekrarlanacak olursa şaşırtıcı sonuçlar alınabilir, sözlerimden gocunan varsa hodri meydan! Nasıl ki Olağanüstü Kongreden sonra ve aynı gün toplanan G.Y.K. toplantısında T. Z. Ekinci Olağanüstü kongrede delege olmayan YEDİ şahıs tesbit ettiğini, Büyük Kongrede böyle olayların tekrarlanmamasını istediğini sert bir şekilde ifade etti. Olay üzerinde durmak gerekir. Genel Merkezin delege listesinde 78 delege vardı, bunların 52'si tabii delege 26'sı il delegeleri idi. Kongresini yapmış illerden 6 delegenin ismi ayrıca bu 78 dahilinde bulunup boş bırakılmıştı. Oylamadan önceki yoklamada 64 mevcuda karşı 21 gelmeyen yani 85 delege ismi okundu. Aslında kongre sırasında kongreye katılanlar 67 kişi idiler. Listede Çanakkaleden Hüsamettin Gençcan delege olarak gösterildiği halde Yaşar Saygıner de delege olarak katıldı, bunun olabilmesi için kaydını yenilemiş 1.000 den fazla üye gerekmekteydi. Maraş'tan Necati Varol, Kongre Başkanı (Malatyadan) Hayrettin Abacı (kongresi yapılmamış), Konya ve Eskişehir İl başkanları bunlardan başkaları da vardı. Yozgat, Siirt, Kayseri, Aydın, Tokat, Konya, Eskişehir, Malatya da resmi listede olmamakla beraber kongreye katılmışlardır. Divanınız isterse Kongre evrakını celbetsin ispata hazırım. Böyle işlemlere tevessül edenler nasıl olur da İstanbul İl Kongresinde yapılan açık oylamalı bir Divan Başkanı seçimi için "manupülasyon" deyimini ağızlarına alırlar, kaldı ki Kemal Sülker'in oyları yanlış saydığını Aren'in seçilmediğini kongrede delegeler söylemişler, iti-

raz etmişler, yoksa manipülasyondan kast Sülker'in sayımı mıdır? Partimize, sosyalizme zarar gelmesin diye hep sustuk.

Durum gayet açıktır, bizler ve daha pek çok partililer teşkilatın iyi işlemediğini, eğitimde, yayında ve diğer konularda büyük aksaklıklar bulunduğunu, "mahallelerde partiye oy verenleri tesbit edin" gibi gülünç genelgelerle ciddiyetin ve disiplinin zedelendiğini, kitap okumanın, halk ve sendika hareketlerine katılmanın yasak edildiğini, teşkilat ile gereğince ilgilenilmediği, meclis çalışmalarından bile teşkilatın habersiz olduğunu, politik hattın durmadan değiştiğini, olanakların tam olarak kullanamadığını, bütün bunların gençecik bir partide bir dereceye kadar mazur görebilebileceğini bilerek, aksaklıkların bazılarını, partiye zarar vermiyecek şekilde dile getirmek istedik, en tabii bir hakkımız olarak bazı yöneticileri seçtirip bazılarını seçtirmemeyi düşündük, bütün bunlarda biz Büyük Kongre delegeleri koordone olarak çalışmadık, her delege kendi yönünden iş gördü, gruplaşmalar oldu, bozuldu, kuruldu, bir hizip yoktu, olsaydı KONGREYE HAKİM OLURDU, muhalefetleri birleştirirdi. Bazı genç arkadaşlar ileriye sürüldü, gruplar ise daha çok bölgesel bir nitelik taşımaktaydılar. Bütün bunlar en tabii Kongre faaliyetleridir. Bana nasıl oy vermezsin mantığına dayanan istem bu bakımdan utanılacak bir belgedir. Kaldı ki bir kaç oyu kırpılan Aybar değil başkalarıdır, Aybar 170 delegeden ancak iki oy eksik almıştır! Tüm yöetici kadroyu değiştirmek istiyen olmamıştır. Yoksa istenseydi, 1. Büyük Kongrede Behice Boran'ın senatörler için yaptığı gibi bütün yöneticileri ikinci turda seçtirmek pek de güç değildi. İspatı kolaydır. Kaldı ki sevk isteminde bu yönde korkunç bir itiraf vardır, gizli oy ilkesi çiğnenmiş delegelerin yazıları birer birer kontrol edilmiştir, istemde "Necati Aykaş'ın kimlerle birlikte oy verdiği" denmektedir, bu suç unsuru sayılmaktadır, yöneticilerimiz meğer ne önemli işlerle uğraşıyorlarmış! Bunu yapmadansa her iki büyük kongredeki anonim mektupların aynı daktilo makinasından nasıl çıktığını ve bu makinanın kimin olduğunu, nasıl onarıldığını arasalardı daha faydalı bir iş görürlerdi. Bazı şeyler vardır ki yapılsa bile itiraf edilemez, güzel değildir.

Evet itiraf edelim ki Büyük Kongrede şiddetli bir kulis olmuştur, sokakta yumruklaşanlar da olmuştur, bunları yapanlar biz değiliz. Kulis ve kişileri yalanlarla yıpratma tam aksi yönden yapılmıştır. Örneğin ben suç sayılan (?) hiç bir toplantıya katılmadım, otelimde arkadaş toplantıları ve yemekleri hariç. Kanaatlarımı bastırıp imzamla dağıttım, o kadar. Teklif maddeleri komisyonuna seçildim, orada da görevimi başarı ile sonuçlandırdım, tekliflerimiz Genel Merkezin baskılarına rağmen Kongrece kabul edildi. Bunlar parti çalışmaları dolayısı ile zarar gören arkadaşlara karşı dayanışma, militan kadro yetiştirmesi ve **kritik ile otokritik** hakkındaki kararlardır.

Karşı tarafta ise en yetkili kişiler kulaktan kulağa delegelere pek çok şey fısıldadılar, 30.10.1966 günlü M. A. Aybar'ın Ankara kongresine mesajından sonra çömezlerin ne yapabileceklerini düşünmek pek de güç değildir. Üstelik tamamen dayanaksız olarak partinin kapatılma tehlikesinden, parti dışı ilişkileri olan kişilerden, Genel Başkan'a ve yakınlarına karşı tertiplenen komplodan bahsettiler, hatta kongreyi izlemeğe gelen iki misafirimizden Sayın Dr. Hikmet Kıvılcımlı ile Doğan Avcıoğlu'dan iftiralarında delil olarak yararlanacak kadar düştüler, bunlar hep sapık tutumlardı, mert olmayan şeylerdi. O kadar ki misafirlerimizi selamlamak bir cesaret gösterisi halini aldı. O kadar ki Kongre kürsüsünden konuşan genç İzmirli bir işçi: "Korkuyoruz, bir takrir geliyor okuyoruz, beğeniyoruz imzalamaktan korkuyoruz, acaba altında kimlerin imzaları var diyoruz", diye yakındı. İşte tertemiz üye-

lerimize telkin edilen ahlak, işte Malatya kongresinin hakiki havası. Cihan Palas diye ismini kovuşturmada duyduğum bir otelde toplantılar olmuş, bilmiyorum, bilseydim herhalde katılırdım, karadenizli delegeler düzenlemiş, dediler, ondan da haberim yok, tek bildiğim şey bu gibi toplantıların tamamen Tüzüğe uygun ve yararlı oluşlarıdır, delegelerin Kongre oturumlarından önce tanışmaları, tartışmaları, ortak konularda gruplaşmaları sadece yarar doğudur, üstelik kötü niyetli şahıslar varsa onların böylece daha kolaylıkla maskeleri indirilebilir. Merkez Haysiyet Divanının sözü geçen 4.11.1966 tarihli kararı da bu yöndedir. Bu toplantılar Tüzüğümüzün bir icabını yerine getirmektedirler, zaten her ilde yapılmaktadırlar. Ancak iyi bildiğim bir şey varsa Şekibe ve Halit Çelenk arkadaşlarımın o Cihan Palas oteli toplantısına katılmalarına maddi imkân olmadığıdır. Çelenkler biz lokantada iken otomobille Malatyaya geldiler, yolun tozlarını silmeden İl görevlileri ile otele uğrayıp lokantada bizi buldular, aynı otele inmişiz, beraberce odalarına gittik, bir süre oturup hoşbeş ettik, sonra istirahate çekildiler, bu olayın çokça tanığı olması gerek, Sıtkı Eser, Yılmaz Halkacı, Canip Yıldırım her halde orada olmalıydılar. İşte sevk istemindeki iftiraların, ve hizbe mesnet teşkil ettiğini söyledikleri karinelerin seviyesi.

VII — Yıkıcı tenkit ve şahıslarla uğraşma:

A — Yıkıcı tenkit:

Büyük Kongrede yıkıcı tenkit, yöneticileri küçük düşürme gibi aşırı olaylar olmamıştır. Halbuki aksine, partinin disiplinini en yakından ilgilendiren, oylamayı etkileyebilecek konular bile önergelere cevap vermeme pahasına Genel Merkezce örtbas edilmiştir. Örneğin, bir önerge ile Millet Vekillerinin Şeker Banktan aldıkları paraların kimler tarafından geri verilip verilmediği sorulmaktaydı. Önerge çok açık ve ayrıntılı idi. Bu konudaki Merkez Yürütme Kurulunun 12.8.1966 gün ve 114 sayılı kararı bütün partiye 312 sayılı Genelge ile duyurulmuştu. Kimlerin karara uyarak 15.000'er bin lirayı geri verdiğini, vermiyenler varsa kimler olduğunu ve haklarında ne gibi işlem yapıldığı sorulmaktaydı. Genel Merkez adına cevap veren Kemal Nebioğlu arkadaşımız, M.Y.K. bu konuyu eşelemekte fayda görmüyor, dediler. Böylece Partinin en yüksek organından Büyük Kongreden, eğer varsa, suçlular gizleniyor ve fakat bütün Meclis Grubumuz ağır bir zan altında bırakılıyordu. Ne gariptir ki hakkımızdaki soruşturmayı yöneten şahıs bu konuda bazı Meclis arkadaşları tarafından sonradan suçlandırılmıştı.

Buna karşı HİZBİN bir üyesi olarak gösterilen ben, delillerle ispatlıyabileceğim ve Genel Merkezi çok zor durumda bırakabilecek olan pek çok olay bilmekteydim, arşivim yanımdaydı ve fakat hiç birini kullanmadım, kullandırmadım. Bir hizip var olaydı ve ben de üyesi olaydım hepsi kullanılırdı, Büyük Kongrenin havası banbaşka olurdu. Hayali hizbin pek çoğu yakın arkadaşlarımdı, sekiz tanesi Büyük Kongre delegesi idiler. Genel Merkezin işleri nasılyürüttüğü ve üyeleri ne şekilde aldattığı hakkında iki örnek vermekle yetineceğim: 1) Seçimlere girmek hakkımız hakkındaki yazılar: 25.11.1962 günlü G.Y.K. raporunda "halen faaliyatta 8 il'e mukabil önümüzdeki üç aylık devre zarfında 16 il'de partimiz teşkilatlanmış olacak." denmekteydi. 17 11.1963 günlü bülten ve 15.1.1964 günlü genelgede 16 il'in tam teşkilatlı olduğu ve seçime girmeğe hak kazandığımız açıklanıyordu. G.Y.K. 3.9.1964 günlü Çalışma raporunda: Yüksek Seçim Kurulu, genel hukuk prensipleri ile bağdaşmayan tefsirlerle... seçim başlangıcı süresini 2 ay öne aldı," denmek-

teydi. Bu da yalandı çünkü geç kalmış, müracaat hatası yapmıştık ve sadece 8 il'imizi kabul ettirebilmiştik. Bunu çok sonra dosyalardan öğrendim. Emniyet Genel Müdürlüğünün o da son anda 15 il'imizi kabul edip seçimlere katılma yeteneğini kazandığımız hakkımdaki yazısı 25684 sayı ve 18.4.1965 tarihini taşımaktadır. İşte kendi aczlerini ve ihmallerini bu şekilde örtmekteydiler. 2) Millet Meclisine sunulan kanunlar: Son anda ve hep birden 14 kanun teklifi Başkanlığa verilmişti. Bunun hakkında grup basın sözcüsü Sadun Aren (30 sayı ve 14.5.1966 günlü Grup bildirisi) şöyle demekteydi: "Millet Meclisi grubu Meclise girdiği günden beri Partili uzmanların da yardımı ile emekçi halkımız yararına Kanun teklifleri hazırlamağa başlamıştır. 14 Kanun teklifi Meclis Başkanlığına sunulmuştur.", 209 sayı ve 20.6. 1966 sayılı genelge (Ek: 1) de, bu partiye tebliğ edildi. Halbuki bu da tamamen **yalandı.** 14 Mayıs'dan tam bir ay önce 12.4.1966 Grup Toplantısı (teksir edilmiş Grup kararı) Kanun tasarıları hazırlamak için komisyonlar kurmaktaydı 25 kanunun hazırlanması için görev verilmiş, bunların beş tanesinde Aslan Başer arkadaşımız ya tek başına veya da başkaları ile görevlendirilmişti. Bir ay sonra 14 tanesi hazırlamıp Başkanlığa sunulmuştu, geri kalanları birbuçuk yıl geçtiği halde ortada yok. Yani göz boyamak için bir ayda kanun tasarıları hazırlanıyor, çoğunu başarı ile sonuçlandıran ise Genel Merkezin Kongrede G.Y.K. adayı dahi olamıyor ve fakat Sadun Aren utanmadan "Grup Meclise girdiği günden beri, emekçi halkın yararına" gibisinden sözler ediyor. İşte bu kişilerin sosyalist ahlâk ve disiplin anlayışları. İşte Bilim ve Araştırma büroları ile bilimsel ve planlı çalışmaları. Bu açık yalanı Partimizin teksirli belgeleri ispatlamaktaydı. Büyük Kongrede bunlar ve daha pek çoğu yanında bulunuyordu. Bunları sadece savunma yönünden gerekir diye yanıma almıştım. Kullanmadım, işte hizipçiliğim!

B — Şahıslarla uğraşmak:

Evvet partide en korkunç şekilde şahıslarla uğraşılmaktadır, bizim şahıslarımızla. Benim hakkımdaki iddia, yani üyeler hakkında uydurma haberler çıkartmak iddiasına gelince, bu da düpedüz yalandır. Yaptığım tenkitler her zaman hakikatlerin berisinde kalmıştır, şahısların gururunu her zaman korumağa, fikirler üzerinde durmağa uğraşmışımdır. Hayatımda şahıslar hakkında yaptığım tek ağır isnat 164 sayılı Çaltı dergisinde yayınlanmıştır, bu Zeki Baştımarın çifte ajanlığı hakkındaki ifşaatımdır. Başbakanlık Kütüphanesinde iş almak için Milli Emniyet'e rapor verdiği ve hizmetlerine girdiği hakkındaki isnattır ve bu bir hakikattır, üstelik bu adam partimiz üyesi de değildir, hısım ve teallükat hakkında söz söylenmez, diye Tüzük maddesi görmedim. Bir de bu sevk istemi ile ilgili tahkikatta, beni suçlayan, yokken, Sadun Aren'in yayınladığı iki yazıyı, tarih ve yer göstererek, Kongreye götürüp yöneticilerimizi ikaz ettiğimi ve kendilerine de şahit huzurunda bu yazılar hakkında soru sorduğumu, bana bu konuda soru sorulmadığı halde ben ifademde yazdırdım.Bildiğim kadar bir kişinin yayınlamış bulunduğu bir yazısını ibraz etmek "uydurma haber" bölümüne girmemektedir. Olanı söylemek, eğer kurul görüşmelerini açıklamak anlamına gelmiyorsa, suç sayılamaz. Üstelik G.Y.K. toplantısında Mehmet Ali Aybar "Engels"in görüşlerini YÖN'de bastırmak istedik, basmadılar, bu ay EYLEM'de basılacak, bilimsel sosyalizmin kurucusu böyle söylüyor, bu bizim parti görüşümüzdür" dedikleri ve bu sözleri il başkanları toplantısında tekrarladıkları halde, Savaş dergisinde verdiğim cevapta, Atilla Tokatlının bilmeden kimin oyununa alet olduğunu açıklamadım, kaldı ki bu olayda da Mehmet Ali Aybar iyi niyetli idi ve fakat istemde olduğu

gibi bazı yakınları tarafından aldatılmıştır. Ben sadece fikir sahtekârlığını açıkladım. Sadun Aren konusuna tekrar dönmek zorundayım, önce bahsettiğim Sosyal Adaletteki parti hattına tamamen aykırı yorumları bir tesadüf değildi. Milliyette çıkan, "Marksist model yanlıştır" diye başlayan yorumları, İzmir'deki konuşmalarında asılan D.P. liderlerinin iyi niyetli vatanseverler olduklarını söylemesi hep partinin politik yönünü değiştirmek amacını taşımaktadır, partinin hattına aykırıdır. Kendilerinin bu sevk istemi ile ilgili rolleri de tesadüfi değildir. Sadun Aren'in apartımanının karısı tarafından Amerikalılara kiralanması üzerine Partide meydana gelen huzursuzlu ve şevk kırıklığı üzerine Nihat Sargın imzalı ve 516-517 sayılı genelgede: "gençlik yıllarından beri sosyalizme gönül vermiş ve bu yoldan mücadelesini ciddiyetle sürdürmüş olan Aren", denmektedir. İlişikte sunduğum vesikalara göre: 18 Eylül 1953 gün ve 953/17 sayılı iddianamede yurt dışında olan asistan Aren "Gizli Türk Komünist Partisinin dış büro üyesi ve de ondan önce hücre sekreteri" olarak suçlandırılıyordu. Böyle bir kişi FORUM dergisine Londra'dan bir yazı yollayıp bastırmıştır, aynı dergi M. A. Aybar'ın yolladığı hiç bir yazıyı basmayı kabul etmemiştir. 15 Mayıs 1955 günlü bu yazının ismi "Zirai Maliyet ve Fiatlar" idi. Yazıda bütün çiftçiyi yararlandıracak olan bir mahsul fiat artışı yapılmaması ve fakat sadece makine sahibi çiftçiyi (yani kapitalist ağayı) ilgilendiren "akar-yakıt, gübre ve banka faizlerinin" fiatlarının indirilmesini tavsiye edilmekteydi. Sonradan sosyalizme geçen biri bunları belki yazabilirdi, komünistlikten aranan Aren değil. Az sonra yurda döndüğünde 141. maddeden Askeri mahkemeye sevkediliyordu (Esas 956/9, ve 27.6.1956 günlü iddianame). Bu sıradan Aren Doçent oluvermişti. Sevkinden sonra "Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Eylül 1956 sayısı"nda Aren (ekli dosya), yukarda sözü geçen ve geri kalmış memleketlerin A.B.D. yolundan en iyişekilde kalkınabileceğini iddia eden yazısını yayınlıyordu. Mahkemesinde bu yazılar komünist olmadığını ispatlamak için bilirkişiye sevkedilmiştir. Bizim sevkimizde baş rolu Behice Boran'la birlikte oynayan Aren 7.8.1957 günlü (Ekli) kararla BERAAT etti. Aidat topladığı ve teslim ettiği iki kişi tarafından iddia edilen ve hücre sekreterliği hakkında üç tanık bulunan Aren Beraat etmiştir. (Üstelik bu üç şahit de Aclan Sayılgan gibi her şeyi itiraf eden ve bu yüzden (141/7 fıkra) cezalarının 3/4 ünü af ettiren sözüne inanılır kişilerdi (!). Dr. Şefik Hüsnü ve daha bir çokları tek bir toplantıda bulundukları iki şahit tarafından iddia edildi diye ağır hapislere mahkûm edilmişlerdi, çokları elli kuruş aidat iddiası ile yandılar, tahsilleri yarıda kaldı. 1944 davasında Suat Derviş'in avukatlığını yapan İ. Hakkı Balamir arkadaşımız her halde bu duruma benzer bir durum hatırlamıyacaklardır. Suat Derviş'in sudan nedenlerle mahkûmiyetini ve Zeki Baştımar'ın delil bolluğuna rağmen beraatini her halde hatırlıyacaklar ve belki de bu iki olayın nedenleri hakkında bazı sonuçlar çıkartacaklardır.

Ben uydurma haberler yaymıyorum, üstelik bütün bunları Partimizin en yüksek organına arzediyorum, sahifelerdir süren ön savunmamda yavaş yavaş bazı kişilerin ne gibi hırs veya etkenlerle bizi suçlandırdıkları belki sezinlenecektir. Belki bunların arkasında beliren korkunç oyunlar anlaşılacaktır, hatta Sayın Mehmet Ali Aybar savunmamı okurlarsa herhalde kimlerin Partiye bağlı olduğunu veya olmadığını anlıyacaklardır.

Bizim seviyemizde bir hizip yoktu, ancak partimizde şahıslarla bu şekilde uğraşılmaya devam edilirse, her türlü eleştirme ve soru suç sayılırsa, bu sevk istemleri yüzünden parti kapatılmazsa, mutlaka Partiyi doğru yola getirecek hizipler doğacaktır.

VIII — Demokratik Merkeziyetçilik ve otoritarizm:

Toplumcu partiler merkeziyetçidirler, onlarda sıkı bir disiplin vardır. **Disiplin genel olarak:** a) Her parti örgüt ve üyesinin Tüzük, Program, ve Büyük Kongre kararlarına bağlı bulunması; b) Her alt organın üst organların kararları ile bağlı bulunmaları; c) Her organda azınlığın çoğunluk sağlıyan kararlarla bağlı bulunması; şeklinde özetlenebilir. Ne yazıktır ki partimizde bu anlamda bir disiplin yoktur. Bunun yerine "dediğim dedik" tipinde ve üstelik durmadan değişen, tatbik kabiliyetinden yoksun emirler, otoritarizm özentileri, organlara karşı saygısızlık, tüzüğe karşı umursamazlık yer almış bulunmaktadır. Bunu savunmamda genelgelerle ispatlamış bulunmaktayım sanırım.

Parti içi demokrasiye gelince: Demokrasi aşağıdan yukarı olur. Kongrelerde, toplantılarda, tartışmalarda, eleştiri ve özeleştiri ile, organlarda "parti meselelerinin en geniş bir hürriyet ile tartışılması", "yapıcı ve objektif tenkitle meselelerin aydınlatılması" yoluyla sağlanır, tüzüğümüz de bunu emreder. Partinin tabana oturması, tabandan güç alması böyle olur. Zaten partimizde üyelerle ilçe toplantıları, İlçeler arası toplantılar, İl başkanları toplantıları ile bu yönde denemeler yapmıştır, nevar ki kurul toplantılarında olduğu gibi, bu toplantılarda da yöneticiler sanki nutuk çekmek arzularını tatmin etmek istercesine yine de bu demokratik gayretleri baltalamakta, sadece kendileri konuşmak yoluna girmektedirler. Aslında bu yoldan teşkilatın, onun berisinden de memleketin nabzı tutulur, alınan kararların etkisi ve tepkisi ölçülür, eğitimin başarısı kontrol edilir.

Diğer bir yönden parti içi demokrasisi Kongreler silsilesi içinden işler, İlçe kongrelerinden başlıyarak İl Kongrelerine, oradan da Büyük Kongreye kadar varılarak örgütün istek ve eleştirileri dile getirilir. Büyük Kongrede tabandan gelen akımlar, tezler açıkca ortaya çıkar, hatta yöneticilerin davranışları ve kişilikleri üzerinde durulur, eleştiri, özeleştiri yapılır, Sonunda da Partinin hattını teşkil edecek olan kararlar meydana gelir. Bu hattı tatbik edecek merkez organları seçilir. Artık Yönetim organları Tüzük, Program 've Büyük Kongre kararları ışığında, bu kerre yukarıdan aşağı, TAM BİR DİSİPLİNLE ve yine de Kurullar içinde geniş bir demokrasi havası içinde tartışılarak kararlar tatbik edilir. Toplumcu partiler böyle yönetilir.

Buna karşı, Tüzüğümüzde olmayan fakat gitgide partimizde yerleşen davranışlar gelişmektedir. Tüzüğümüze göre organlar kademesinin başında Büyük Kongre, sonra Genel Yönetim Kurulu, üçüncü olarak da Merkez Yürütme Kurulu yer almaktadır. Tüzük tadil tekliflerinde eleştirilerimi bu yönde yapmıştım. Şimdi Partimizdeki somut işleyiş tarzına gelelim G.Y.K. üst organ olmakla beraber, M.Y.K. kararlarından ve bunların tatbikatında habersizdir. En önemli rapor ve teklifler Kurul üyelerine toplantı başladıktan sonra verilir, üstelik Kurul üyelerinin raporlarda yer almayan hususları bilmesine imkân yoktur. Genel Başkanın demeçleri ve bitmez tükenmez, "dünya haberleri" hakkında, raporlar dinlenir, sanki kasit kurulun çalışmasına ve denetine zaman bırakmamak olurcasına. En önemlisi Genel Yönetim Kurulu M.Y.K.ndaki akım, tartışma ve çatışmaları bilemez, haberdar edilmez. Teklifler çok defa karar şekline sokulmaz ve hele çok defa ısrarla oylamadan kaçınılır. Toplantılarda kararlar yazılmaz, imzalatılmaz, zabıt bile tutulmaz, tutanlara hasımca bakılır. İş o raddeye varmıştır ki bir defasında Genel Yönetim Kurulu iki günlük yorucu bir çalışmadan sonra sadece üç karar alabilmiştir, çalışmalarınla hiç bir ilgisi olmayan üç karar: a) Atatürk anıtına çelenk koymak; b) Bsın için

bildiri hazırlayacak üç kişiyi seçmek; c) Gelecek toplantının yer ve gününü tayin etmek. (Sayı 219, 23.6.1966 günlü karar sureti).

Bu durum kurulun aczinden çok, bir anlayış hatasından dolayı meydana gelmektedir. Kurullar bu Tüzük ile de pek güzel işliyebilirler, ancak ehram ters kurulmuştur, üstelik sakat bir disiplin anlayışı, yerleşmiştir. M.Y.K.na telkin ve kabul ettirilen bu disiplin anlayışına göre üçdört kişi partiye hâkim olabilmektedir. Merkez Yürütme Kurulu 7 kişi ile toplanabilir, toplanıyor da, yeter ki Genel Başkan veya yakınları hazır bulunsunlar. Dörde karşı üç üye ile de karar alınabilir, tabii bu karar kurulu bağlar. Olay Genel Yönetim Kurulu karşısına geldiğinde, bu kararlar 19 M.Y.K. üyesi için bir disiplin konusu haline getirilmektedir. Aleyhte ne konuşabilirsin, ne de oy kullanabilirsin, denir. Böylece G.Y.K.nda otomatik bir çoğunluk sağlanabilmektedir. Bunun sonucu olarak da yönetim üç dört kişinin tekeline girebilmektedir. G.Y.K. toplantılarında M.Y.K. üyeleri, konu önemli olunca, bu disiplin bahanesi ile susturulur, çok defa itiraz edenin azarlandığına şahit olmuşumdur. Toplantıya gelmiyenler ise nasıl olsa düşürülememektedir. 53. maddenin tadil teklifi, bizim sevk istemimiz bu ters işleyen makinanın yarattığı sonuçlardır.

Halbuki yukarıda gördüğümüz gibi DİSİPLİN BU DEĞİLDİR. Disiplin kurallarına göre, azınlık kararların tatbiki yönünde bağlıdır, ancak bu bağlılık alt organlara karşıdır, onların kademesinde vardır. Sosyalist partilerde disiplin hiç bir zaman aşağıdan yukarıya doğru işlemez. Üst kurul üyesi olarak G.Y.K.na katılan Merkez Yürütme Kurulu üyeleri kendi alt kurul disiplinlerini üst kurula karşı tatbik edemezler. Genel Yönetim Kurulu toplantılarında M.Y.K. üyeleri aksine muhalefette kaldıkları, şerh koydukları azınlıkta kalan tezlerini savunabilirler, bu görevlerinin en önemlilerinden biridir. Karar ise üst kurul olan Genel Yönetim Kuruluna aittir. Dünyada bunun pek çok emsali vardır. Üst kuruları aşağıdan yönetmenin bir adı vardır, bu demokratik merkeziyetçilik değildir, CUNTACILIKTIR. Azınlıktaki bir grubun mecliste hükümetleri devirip kurması gibi.

Genel Yönetim Kurulunun salimen karar alabilmesi için **konuları bilmesi gerekir.** Bu ise son anda dinlenen tek taraflı raporlarla olamaz. Durum, budur ve TÜZÜĞÜMÜZE TAMAMEN AYKIRIDIR. Büyük Kongrelerde de durum tamamen aynıdır. G.Y.K.ndaki değişik konular etrafında beliren muhalefetler, raporlara şerh olarak geçmezse ve tezleri Kongre karşısında savunamazlarsa, İl'lerden gelen delegeler ne yapsın, hangi ölçülere göre karar versinler. Bu ters tutum kulis doğurur, şimdiki durumlara yol açar.

Disiplinin ters şekilde anlaşılması sonucunda Genel Yönetim Kurulunda Kanunun emirlerine karşı Büyük Kongre iki yıl yerine üç yılda toplattırılır; Siyasi Partiler Kanununa göre ayarlama yapılacak diye Tüzük yöneticilerin istediği şekilde ve fakat Kurulca tartışma imkânı verilmeden değiştirilir, üyelerin protesto anlamına toplantıyı terkedip toplantı nisabı kalmadığı halde değiştirilir, üstelik kabul edilen geçici madde sonradan kaldırılıverir (G.Y.K. 12.2.1966 toplantısı). İzmir Birinci Büyük Kongresinde kabul edilen Parti programı yetkisiz olarak ve kurullar dışında değiştirilerek basılır. (Kabul edilen tasarı, Kongre kararları hakkındaki genelge ve şimdiki Program gözden geçirilirse durum derhal belli olur.) Ve sayısız benzer tutumlar...

İşte Partimiz böylece yönetilmektedir. Bunda hepimiz sorumluyuz, özeleştirmemizi yapmalıyız. Parti zayıftır, partiyi kapatmak için vesilen arıyorlar, PARTİYE ZARAR GELMESİN diye diye bu ters muntıkla Partimizi

bu durumlara düşürdük. Bazımız nihayet ayıktı, bazımız daha ayıkmadı, ayıkanlar partiden kovulmak üzere, kimisi koltuk peşinde.

Bu otoritarist deviasyonun, sapmanın bir örneğini daha vereyim, Tüzüğümüze göre Merkez Yürütme Kurulu Büyük Kongreye bir aday listesi teklif etmektedir. İzmir Kongresinde bu liste kongre davetiyeleri ile birlikte delegelere ve adaylara gönderilmişti. Malatya kongresinde ise oylamaya geçilirken dağıtıldı. Üstelik artık bu sıfatı kalmayan, mevcut olmayan M.Y.K. Kongre süresi içinde toplanarak bu listeyi Kongredeki cereyanlara göre hazırladı. Malatyada bu liste en azından bir pazarlık konusu olmuştur. Artık bundan sonra her Büyük Kongre delegesi diyebilecektir ki: "Kongrede havadan sudan konuşur, Parti başındakileri översem, genel olarak sosyalizmden söz eder, diğer partileri yererse listeye girme, yani seçilme şansım fazlalaşır." Kaldı ki aslında mesele bu kadarla kalmadı. Liste M.Y.K. kararından sonra da değiştirildi. Böyle bir şeyi kim yaptı? Bildiğim şu ki, Genel Sekreterimiz Cemal Hakkı Selek bana Kongre sırasında "Adana İl Başkanı Necati Aykaş'ı listeye aldık", demişlerdir, ve yine Selih Özkarabay arkadaşımız Kongrede seçimlere geçilirken Necati Aykaş'ı listeye girdiğinden dolayı tebrik etmiştir. Bu olayın tanıkları vardır. Karar defterlerinin tutulmuş şeklini bildiğim halde bu konuyu ispat için M.Y.K. karar defterinin savunma delili olarak celbini rica ederim.

Daha inandırıcı bir örnek vereyim, gözle görünen bir örnek, M.Y.K.nda % 50 işçi veya sendikacı arkadaş bulunduğu halde, bu konudaki madde, 53 üncü madde M.Y.K.ndan nasıl o sulandırılmış şekli ile tasarı olarak ortaya çıkabildi, o olayda da, bizimle ilgili sevk isteminde de, sanki bir hizbin, üst kademedeki bir hizbin varlığını seziyor gibiyim. Oportünist bir politikayı sekter davranışlarının gölgesinde sürdürmek isteyen bir hizip.

Yeni görüş nedir? Partiyi hangi yola götürmek istiyorlar?

Yeni beliren, en doğrusu yeni olarak bir teorik temele dayatılmak istenilen ve teorisyenini bulan bu akıma göre, Tüzüğümüzün esas ilkeleri ve demokratik merkeziyetçilik tanınmaz bir hale girmektedir. İstanbul İl'inin Beyoğlu ilçe Kongresinde (1967), Sayın Behice Boran dediler ki:

"İlçe Kongrelerinde ilçenin iç meselelerinden bahsedilir. İl Kongrelerinde İl'in meselelerinden, Büyük Kongrede ise Yurt ve Dünya meseleleri tartışılır. Partinin politikasını Merkez Yürütme Kurulu tesbit eder. Parti hattı budur, bu hattın ne biraz sağında, ne de biraz solunda olunabilir, zaten sol muhalefet aslında sağ muhalefetle birdir, ikisi de sağ muhalefet demektir, çünkü ikisinden de hakim sınıflar faydalanırlar. Bizim yolumuzu bezenmiyenler serbesttirler, istifa edebilirler, bir dilekçe yazıp parti kurarlar, artık pul da lazım değildir. Yok politikamızda hatalar varsa, yanlış hesap Bağdattan döner, bu dört yıl sonunda belli olur, o zaman da gereken değişiklikleri yaparız." Bu görüşlerini tam olarak özetledim, teyp bandı da vardır. Mehmet Ali Aybar ise İstanbul il binasında verdikleri demeçte: "İlçe Yönetim Kurulları oturup istedikleri konuları tartışamazlar, karar alamazlar, İlçe Yönetim Kurulları sadece İl'in emirlerini nasıl daha iyi tatbik edebiliriz, konusunu tartışabilirler, İl'ler de aynı durumdadırlar, sadece illerinin durumuna göre Genel Merkezin emirlerini en iyi bir şekilde nasıl tatbik edebiliriz konusunu tartışabilirler, o kadar." demişlerdir.

Bu görüşler sosyalizmle, demokratik merkeziyetçilikle, Türkiye İşçi Partisinin tüzüğü ile taban tabana zıttır. Bu görüşlere göre parti sorunları hiç bir kademede görüşülemez, karara bağlanamaz. Bu görüş Malatya Kongresi ka-

rarlarına da tamamen aykırıdır. Bu görüşün ilk belirtisi 22.10.1966 tarihinde toplanan İstanbul İl kongresi dolayısıyla çıkan ve Kongrede Tüzük hakkında görüşme yapılmasını yasaklayan 440 sayı ve 11.10.1966 günlü Genelgede kendini göstermişti. Halbuki tüzüğe aykırı Genelge olamaz. Üstelik bu konuyu M.H.D. karara bağlamıştı. Parti meseleleri parti organlarında tartışılır. Aksi halde sosyalist bir parti değil de otoritarist bir partiye doğru kayılır. Parti hattı bu olamaz. Parti hattı, Tüzük, Program, Büyük Kongre ve üst kurul kararları ile şekil budur. Genel Başkanın demeçleri bile bu sınırlarda dışarıya çıkamaz (madde 34).

C — Partinin kapatılması konusu ve antikomünizm:

I — Partimize karşı yapılan hücumlar:

Gelelim açıkça, mertce söylenmeyen ve fakat fısıldanan son iddiaya. Partimizin kapatılması tehlikesine. Şüphesiz bu hepimizin üzerinde hassasiyetle duracağımız bir konudur. Merkez Yürütme Kuruluna, Genel Yönetim Kuruluna hep bu yönden etki yapılmıştır. Merkez Haysiyet Divanına da aynı yönde baskı yapılacaktır. Bu telkinler iki kısımdır:

a — Bazı üyelerin tutumları Parti hakkında komünistlik isnadı yapılmasına yol açmaktadır.

b — Parti dışında olup eskiden mahkûm olmuş kişilerle organik bağ kurmak gayretinde olanlar vardır, Siyasi Partiler Kanunundaki, zararlı akımlar bir parti içinde mihrak haline gelirse parti kapatılır hükmüne göre bu üyeler Partinin kapatılmasına yol açmak üzeredirler.

Evvel Mihri Belli haklıdır: "komünist olmak başka şeydir, antikomünistlik silahından yararlanmak başka şeydir." Mihri Belli'nin Merkez Haysiyet Divanı toplantısından önce bu "ihtarnameyi" yollamış bulunması bizlere zarar vermiş olabilir. Ancak bu konuda bütün oklara hedef olan ve parti içi "çalkalanmalardan", yani Türkiye İşçi Partisi içindeki çalkalanmalardan dolayı "gizli Komünist Partisi" yöneticisi olarak yersiz ve asılsızca 15 yıl hapisle karşı karşıya bırakılan bir insandan başka bir şey beklenemezdi, kendilerini müdafaa etmeleri en doğal bir hakkıdır, üstelik daha fazlasını da yapmıştır.

Partimize karşı Mehmet Ali Aybar Genel Başkan olmadan önce de komünistlik isnatları yapılmıştır, (1961). Antidemokratik kanunlara karşı tertiplenen Beyazsaray toplantısında (11.11.1962), yani Aybar'ın Genel Başkanlığından dokuz ay sonra bu saldırılar tekrar başladı, Gültepe olaylarında en şiddetli noktasını buldu, Türk-İş'in Partimizi hedef alan 22 Aralık 1962 Antikomünist Tandoğan meydanı mitinginde sönüverdi. O gün İsmet Paşa ile yaptığımız görüşmede Başbakan anayasaya hürmet edileceğini bize temin etti, sözünü tuttu, zaten hükûmetlerden destek görmeyen faşist hareketlerin bir sonuç vermiyeceği belli idi. Tecavüzler seçimlerle yine başladı, İnönü hükûmeti düşünce yine en hat bir noktaya vardı. Bu saldırıların nedenleri şunlardır: a) İşçi sınıfının bir parti olarak teşkilatlanması; b) İşçi Partisinin gelişmeye başlaması; c) Partinin seçimlere katılması. Bu nedenler tamamen politik olaylara dayanmaktadır. Mehmet Ali Aybar'ın Nazım Hikmetle teyze oğlu olmasına dezil (8.12.1962, Gültepe dağıtılan beyanname). Amerikan emperyalistlere karşı Türk halkının direnişi hızlanırsa, bu hücumlar tekrar şiddetlenir. 13'lerin ihraç edilip edilmemesinin bununla ilişkisi yoktur. Kaldı ki Kemal Nebioğlu'nun dedikleri gibi Partiyi kapatmak çin Şişli ilçesindeki "eski arkadaşlık münasebetlerine" değil de üst kademelerdeki ilişkilere bakılır. Çaltı dergisinde çifte ajan olduğunu gösterdiğim Zeki Baştımar ile eski

dost ve hısımlık ilişkileri bir tehlike teşkil edebilir. (Aziz Nesinin soruşturmasını oyuyunuz) Bu ilişkileri ise biz değil polis kurmaktadır.

Ne yazıktır ki Partim bu yolda çok hatalı adımlar atmaktadır. Aybarlar, Boranlar hakkındaki isnatlar Partimize hiç bir zarar vermedi, ona güç kazandırdı. Nasıl ki bolşeviklik isnatları Mustafa Kemal Paşaya zarar vermemiştir. Nasıl ki hiç kimse Reşat Fuat Baraner Atatürk'ün öz teyzesinin torunudur diye bu akrabalık ilişkisinden yararlanmaya bakmamıştır. Hücumlar sadece suyu bulandırmak gereğince yapılır. Hücumlar T.İ.P.nin eylemleri ile orantılıdır, hatta aslında Amerikan-Sovyet ilişkileri ile, Türk-Amerikan ilişkileri ile, Türkiyedeki ekonomik krizin ve sınıf çatışmasının şiddetlenmesi ile ilgilidir, bu olaylarla orantılıdır. Sevinç Özgüner arkadaşımı ihbar edercesine iki defa hayali bir hizbe lider ilan etmekle değil, tehlike varsa bundan kurtulmanın yolu kurban kesmek değildir. Hücumlar Türkiye İşçi Partisinin mücadele gücü ve şekli ile orantılıdır; ihraç edilip edilmememizle değil.

Şunu da iyice bilelim ki Aziz Nesinin ifadesinde söylediği gib halâ faaliyette gizli bir Türkiye Komünist Partisi yoktur, olaydı onbeş yıldır nasıl olsa büyük bir iki tevkifat olurdu.

Huzurunuza getirilen dosyanın arkasında kişisel nedenler, hırslar, korkular, vehimler bulunmaktadır. Belki de bazı pazarlıklar, tertipler. Fakat şunu iyi bilmelidir ki bu dosyada hayali dış ilişkilerimiz ve hizipçiliğimiz bir yakıştırmadan ileri gitmemektedir.

II — Antikomünizm silahı ile savunma:

Sayın Divan üyeleri, bir de Türkiye İşçi Partisindeki antikomünizm silahı ile savunma gayretlerinin tarihçesini yapalım.

1 — Mehmet Ali Aybar "Anayasa mahkemesi mevzuatta boşluk olmasın diye 141/142 cimaddeler hakkındaki davamıza bakmıyor" gerekçesi ile 1964 yılında bu maddeler hakkında bir tadil teklifi hazırlamışlardı. Bu tasarıya göre madde açıklık kazanıyor, yani komünistlerin cezalandırılmaları kolaylaştırılıyordu, üstelik cezalar da artırılmaktaydı. Partinin hukuk bürosu Genel Başkanının bütün baskılarına karşı gelerek tasarıyı incelemeği reddetti. Senatörümüz Niyazi Ağırnaslı teklifi protesto etti. Büro üyeleri, hatta İlhan Selçuk olaya tanıktırlar. Mesele kapatıldı gitti.

2 — Niyazi Ağırnaslının istifaya zorlanması olayında, (442 sayı ve 27. 11.1964 günlü Genelge) kendisinin Macaristanda birkaçgün kalması suç sayılıyor, "Program ve Tüzük hükümleri ile bağdaşmayan amaçlar peşinde olduğu" ifade ediliyordu. Tek senatörümüzü bu nedenle feda ettik, kendilerini adeta komünistlikle suçladık. Asıl nedenler ise Nevzat Hatko'nun kulislerine dayanıyordu, İzmir kongresi ile ilişkili idi.

3 — Muzaffer Karan'ı, eskilerden Handi Alev ile "eski arkadaşlık bağlarını" olan Milli Birlikçi Muzaffer Karan'ı bile ihtilalci sosyalizmle suçlayacak kadar ileri gittik. Halbuki kendisi bir taraftan M.D.O. juntasının korkusu ile, diğer taraftan da Meclis Grubumuzdaki havadan dolayı istifa etmişti.

4— Fakat en korkuncu, İstanbul İl'indeki 17 arkadaşımız hakkındaki sevk istemi olayıdır. M.Y.K.nun 29.10.1966 gün ve 179 sayılı kararı ile, İstanbul il kongresinden bir hafta sonra, aralarında 4 büyük kongre delegesi bulunan 17 arkadaşı, en doğrusu 8 ve 9 kişilik iki "gurupu" ihbar mahiyetinde bir sevk istemi ile ihraç edilmesi isteniyordu. Hizipçilik, (delegelerin toplanıp görüşmesi olayına "tüzük dışı bir kongre" gözü ile bakılması) bir yana istemde korkunç bir cümle yer almaktaydı: "gerçek nedenler: ESKİ ARKA-

DAŞLIK MÜNASİBETLERİNİ Parti içinde ETKİN BİR GRUP OLMA İSTİKAMETİNDE kullandıkları. GERÇEKTE Sevinç Özgüner, Dr. Kemal İşler, Kumru Gözügeçgel'in faaliyetlerini BU AÇIDAN DEĞERLENDİRMEK GEREKİR.. Tahkikatın bu yönden derinleştirilmesi." denmekteydi. Türkiyede üç kişilik grupların anlamını bilen pek çoktur, bu aslında M.H.D.na değil Savcılığa yapılan bir ihbar anlamına taşımaktaydı, ikinci gruba gelince, onlar Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın eski Vatan Partisi ilişkili olarak gösterilmekteydiler. Sonuç olarak da: "Partimizin bizden önceki sosyalist kuruluşlar karşısındaki bağımsız varlığı ile bağdaştırılamıyacak bir manzara göstermektedir.. (Partimiz) başarı ve başarısızlıkları maziye mal olmuş bu hareketler Partimiz içinde yeniden denenmesi teşebbüslerine izin vermez." denmekteydi. O devrede Genel Yönetim Kurulu üyesi idim, M.Y.K. üyelerinin çoğuna: "bu yaptığınız muhbirliktir, sizin yüzünüzden bu arkadaşlar tevkif edilirlerse ölünceye kadar bu lekeyi yüzünüzden silemezsiniz", dedim. Bilindiği gibi, değil tanık, M.Y.K. sözcüleri Nihat Sargın ile Şinasi Yeldan'ı bile dinlemeye lüzum görmeden M.H.D. ilk grubu bir günde temize çıkardı. Asıl amaç İstanbul Kongresinde beliren eleştirileri susturmak, muhalefetleri bölmekti.

III — Muhalefetlerin nedeneri:

1965 seçimlerinden hemen sonra Partide üç muhalefet belirdi: a) Sendikacı arkadaşlarımız, Tüzüğe göre hakları olan Millet Vekilliklerinden mahrum edildiler, 53. Madde tatbik edilmedi, nasırlı eller Meclise sloganı rafa kaldırıldı. Hatta Parti üç Millet Vekilliği için hesap yanlışı iddiası ile, Sadun Aren'i doğrudan doğruya meclise sokabilmek için, Y. Seçim kuruluna müracaat ettiği halde, aynı şekilde hak kazanması gereken Şaban Yıldız arkadaşım için müracaata lüzum bile görülmemişti. Sendikacılar şiddetli bir muhalefete giriştiler; b) Yönetici kadro Millet Meclisine girmişti, intibak devresi sancıları çekilmekteydi, İstanbul-Ankara arasında bölünen Genel Merkez işliyemez hale geldi, seçimlerde en hızlı bir tempo tutturan teşkilatla aylarca ilgilenen olmadı, bu da teşkilatta bir hoşnutsuzluk doğurdu; c) Mecliste ilk aylardaki intibak güçleri ve bocalama karşısında Genel Yönetim Kurulunda ve ayrıca gençlerde bir sol eleştiri belirdi, buna aksi yönden direnerek cevap verdiler, teorik tartışmalar başladı. Bu üç akım ayrı ayrı nedenlere dayanmakla beraber Genel Yönetim Kurulunda çoğunluk sağlamaktaydı. Üstelik İstanbul, Ankara, İzmir İlçe ve İl Kongrelerinde taban demokratik bir baskıda bulununca, Genel Merkez bula bula bir 17'ler meselesi ortaya attı. Böylece bu üç muhalefet akımının birleşmesini önlemek istedi. Olağanüstü Kongre ile de yeni kurulmuş olan Doğu ve Kuzey İl'lerine Büyük Kongrede bir delegasyon çoğunluğu sağladı. Kongre G.Y.K.nun açık temayülüne karşı Malatyada yapıldı. Bütün bunlar bir korkunun, kuşkunun mahsuluydu, mevkilerini kaybetmek korkusu, bilemediler ki Parti o zamanlarda bir bütün olarak Mehmet Ali Aybar'ın arkasındadır Ne yazıktır ki mevkilerinden ve sonunda da Millet Vekilliğini kaybetmekten korkanlar ve de bazı art niyetler hayali hizip masalları ile Genel Başkanın fikrini çelebildiler, ve ne yazıkdır ki yine de antikomünizm silahı kullanıldı. Ama bu defa iş o kadar geniş tutuldu ki, meseleyi kapatmak artık hiç de kolay değildi. Acemi sihirbazlar kontrol edemiyecekleri kuvvetleri harekete geçirmişlerdi bir kerre, bunun sonucu olarak sade bizler değil, bütün Türk solu, bütün antiemeryalist güçler tehlikeye girmiştir. O kadar ki artık hırs ve küçük hesapların yanında bambaşka tertipler varmıdır sorusu kendiliğinden akla gelmektedir.

IV — Asıl Partiyi kapatma tehlikesini doğuranlar:

17 arkadaşımızın 1966 yılı sonlarında M.H.D.na sevklerine kadar Parti aleyhinde en küçük bir suçlamaya dayanak olabilecek bir delil yoktu. Halbuki 17 arkadaşımız hakkındaki sevk istemiyle Partinin Merkez Yürütme Kurulu bir kısım arkadaşlar için gizli bağ ve faaliyetten, diğerleri için de Dr. Hikmet Kıvılcımlı ile ilişkiden, yani hepsi için T.İ.P. içinde "eski partilerle organik bağ" kurmaktan suç atfında bulundu. Olay kolayca kapatıldığı halde parti arşivlerinde çok tehlikeli ve fakat tamamen asılsız bir dosya yer almış bulundu. Milli Emniyet ajanları faşist bir hükûmetten emir alsalardı, daha iyi bir komplo düzemezlerdi.

Bunu yapanlar sadece muhalefetin bir kısmını susturmak, bir kısmını da korkutmak ve tamamını bölmek amacını güdüyorlardı. Ancak yine de ters yönden bir komplo ihtimali, bir müşevvik akıldan uzak değildir.

Asıl yaygın ve bu yüzden de çok tehlikeli olaylar Malatya Kongresi sıralarında ve sonraları belirmeğe başladı, bir defa yol açılmıştı, kaygan yüzeye basılmıştı. Durup düşünmek, tarafları bir araya toplayıp açıkça konuşmak; böylece, eğer varsa, vehimleri yok etmek, ve hatta ciddi bir otokritik gerekmekteydi. Ben, Behice Boran arkadaşımıza, Canip Yıldırım, Genel Başkana bu yönde telkinde bulunduk, fayda vermedi. Zannettiler ki delegelerin kulaklarına bazı şeyler fısıldamakla, Kongre oyunları ile ve sonunda da Haysiyet Divanlarını işleterek gururları zedelenmeden mesele kapatılabilir. Aşağıda sunacağım gazete kupürlerinden parçalar bunun ne kadar yanlış, böyle oyunların ne kadar tehlikeli ve, peri masallarına inanacak yaşta olmadığımdan, kasdin ne kadar korkunç olduğunu gösterecektir.

a — 13 Şubat 1967 günü Partimizin 6. kuruluş yıldönümünde, Genel Başkanımız basılı mesajındaki demeçleri çok daha şiddetliydi, diyordu ki: (Genelge No. 2) "Hasımlarımız bugün için içeriden saldırılar yapmayı uygun buluyorlar. İçimize soktukları ajanların aracılığı ile parti birliğini, partililer arasındaki sevgiyi, saygı ve dayanışmayı bozma teşebbüsleri yapıyorlar." "Partimizi içerden çökertmek teşebbüsleri, hep bildiğiniz gibi İkinci Büyük Kongremizde en yüksek noktaya ulaşmıştır. Fakat tabanın uyanıklığı fesatçıları bozguna uğrattı."

Zannederim ki bu sözler yeteri kadar açıktır, ancak bu kadar korkunç suçlamalardan sonra sevk istemindeki "faaliyetleri tek tek tüzüğe aykırı olmıyabilir" ibaresinin nisbetsizliğine, zavallılığına ne denir; bazı dağlar böylece sonunda fare doğurur. Bu sözlerle tahrik edilen partililerin "bizzat ihkakıhak" yoluna gitmeleri, elerine sıkıştırılan listelerdeki arkadaşlarımız için: "işçi düşmanı", "parti düşmanı ajanlar" diye propaganda yapmaları, ne gülünç isnatlarda bulunmaları, yadırganacak davrnışlar değildir. Bir örnek vereyim, 25 yıllık arkadaşım Yaşar Kemal ve karısı Parti üyesi olmayan fakülte arkadaşım İTÜ Profesörlerinden M. E.ye giderek "Rasih oğlum Raşidi bıçaklatmak için adam tuttu, farkına vardık, yeğenim Ramazan Yaşar silahlı olarak ilçeye gitti, birşey yapamadılar.", diyebilmiştir. Mesele o kadar ileri gitti ki, İstanbul İl Yönetim Kurulu Şişli İlçesi Yönetim Kurulu üyelerinden dördünü iki yıl ihraç istemiyle Haysiyet Divanına sevketmek zorunda kaldı, asıl teşvikçiler ise şimdilik perde arkasında kalabildiler, örneğin Nevzat Hatko! İşte istemde sözü geçen Şişli olaylarının içyüzü.

5 Mayıs 1967 günkü soruşturmada resmen "polis usulleriyle" sorular soruldu: "Ümran Baramı size kim tanıştırdı? Kongrelere gidecek parayı nereden buluyor? Vahap'ın yazısını Mihri mi yazdı? Toplantıyı itiraf ettiler, nasıl inkâr edersiniz?" gibisinden.

Bu da yetmezmiş gibi cevaplarımızın üzerine sorular yazılmadı, böylece soruları değiştirmek veya kaydırmak imkânı açık bırakıldı.

b — Konunun mahut basında şimdiden nasıl bir koku vermeğe başladığını görelim:

3.7.1967 günlü YENİ İSTANBUL gazetesinde: "Yerli komünistler arasında ihtilaf Zeki Baştımar ile Mihri Belli'nin liderlik kavgası" yazısında Baştımar partinin hücrelerine T.İ.P.i desteklemek emrini verdiği yazılıydı.

15.7.1967 günü Genel Yönetim Kurulu hakkımızda görüşmek için toplanırken, AKŞAM'da Aziz Nesin'in yazısı çıktı. Bu yazıda: "T.İ.P. ile Türkiye içinde ve dışındaki T.K.P. arasında bağ aranıyor ve bu bağı benim kurduğum söyleniyordu", ve yine "Türkiye dışında Komünist Partisi ile, Türkiye gizli Komünist Partisi ve T.İ.P. arasında kuryelik yaptığım iddia ediliyordu", ve yine "T.K.P.ye temsil eden Yakıup Demir'den T.İ.P. Genel Başkanı arkadaşım Mehmet Ali Aybar'a paket ve mesaj getirdiğim yolunda baskılı sorguya çekildim" denmekteydi.

Hedef göründüğü gibi T.İ.P. idi, yani onun yöneticileri Aybar'lar, Boranlar, Sargınlardı. Halbuki bu yazı bile G.Y.K.nda bize karşı bir dehşet ortamı yaratmak için kullanıldı. Bu iğrenç yalanların temelinde, onlara yol açan olay bizlere karşı bizzat Aybar'ın, Boran'ın aylardır giriştikleri kötüleme ve suçlama kampanyası idi. Atılan taş pis suları fışkırtmaya başlamıştı.

c — 19.7.1967 tarih ve II sayılı Genelge ile ihraç istemimiz partiye duyuruldu, Genelgede "bu kararın önemine binaen her iki hususda teşkilat kademelerinin uyanık bulunması ve üyelerini de uyararak kararın uygulanmasında en ufak bir aksatlık görülmemesi" talimatı verildi. Bu parti tarihinde benzeri olmayan bir davranıştı. Bunun sonuçlarından biri Tarık Ziya Ekincinin "Gerekirse Tüzüğü aşın, bunları partiye sokmayın" demesi ve bu emir (?) üzerine, ekli zabıtta görüleceği gibi Adana İl binasından kovulmam oldu, direndim ve böylece bazılarının gözleri açıldı.

20.7.1967 günlü HABER ve DÜNYA gazeteslerinde: "T.İ.P.nin bünyesindeki aşırı solcular tasfiye ediliyor" başlığı ve "tepeden inme olarak vasıflandırılan ve sonradan T.İ.P.e iltihak eden şahıslar"ın ihracı "hükümete karşı bir taviz" olarak gösteriliyordu. Ve... mutad edebiyat yönünden haklı olarak, Adnan Cemgil, Kemal Sülker gibi tanınmış isimler üzerinde duruluyordu. Pis sular sıçramaya böylece devam ediyordu.

24.7.1967 günlü HABER gazetesinde Hilmi Ceylan imzalı yazıda: T.İ.P. in faaliyetleri gizli T.K.P.ye bağlanıyordu: "Sadun Aren rahmetli Adnan Menderesin ve Kemal Aygün'ün himmetleri ve şefaatları sayesinde Askeri Mahkemece makümiyeti önlenmiş, Zeki Baştımar (Yakup Demir)'in Behice Boran ile Türkiyede temsilcisi" dendikten sonra: "Türkiye Komünist Partisi birinci sekreteri Yakup Demir (Zeki Baştımar)'ın T.K.P. içinde ve halan Türkiyede yaşayan Mihri Belli, Şevki Akşit, Erdoğan Başar gibi yeminli hasım liderlerin bulunduğu bilinmektedir. Yakup Demir T.K.P. içinde kendisine rakip olan bu kimselerin T.İ.P.e alınmaması, bu kişilerden yana olanların da partiden atılmasını emrini verir", yine: "Zeki Baştımar (Yakup Demir)'in Türkiyedeki en yakınları olan Behice Boran ile Sadun Aren'in Bezi Baştımar'ın temsil ettiği stratejiyi en iyi savunacak ve halka indirecek kişi olarak Çetin Altan'ı seçtiler, T.İ.P. maskesi altında, Çetin Altan T.K.P.nin Zeki Baştımar kanadının fikirlerini en iyi temsil edecek bir kimse olarak piyasada boy gösterdi", denmekteydi. Halbuki dört beş kişiyi geçmeyen dışarıdaki düzmece partideki yöneticiler sadece yabancı bir devletin maaşlı me-

memurlarıdır, içeride ise Aziz Nesinin de dediği gibi faaliyette olan gizli bir parti bulunmamaktadır.

İşte Genel Merkezimizin en masum ve ihtirassız bir muhalefete karşı gösterdiği hazımsızlık, kendine güvenmeme ve vehimleri yüzünden doğurduğu çalkantı, yoktan meydana getirdiği korkunç tehlike. Hangi CİA ajanı daha iyi bir sonuça ulaşabilirdi? Üstelik Genel Sekreter Baştımarların damadı olursa, Genel Başkanın yeğeni Baştımarların gelini ise, ve bu kişiler bize karşı bu yönden suçlamalar yaparlarsa, elbetteki hakim çevreler, gericiler ve Milli Emniyet bunu ganimet bilir. Elbette ki suçladıkları Mihri Belli kendini savunmak zarunda kalır, elbetteki aklıbaşındaki toplumcular Niyazi Ağırnaslıdan Erdoğan Berktay'a kadar meseleyi dallandırmamak için teşebbüslerde bulunurlar, aracılıkta bulunmağa uğraşırlar, İlhan Selçuk uyarıcı yazılar yazar, bütün bunlar bir hizbin varlığının ispatlayıcı delilleri değil, sadece namuslu dostlarım, üstelik bir gün üzerlerine kolaylıkla sıçratılabilecek çirkefin, daha fazla dalgalandırılmaması için yaptıkları haklı ve hayırlı gayretlerdir. Ne olursa olsun Genel Merkezimizin bu sorumsuz tutumlarının tepkileri daha uzun zamanlar devam edecektir.

Gelelim bir Genel Yönetim Kurulu üyesinin İzmir Kongresinden sonra Partiden ihraç edilen iki eski arkadaşımızla kurduğu ANT dergisine: 25.7.1967 tarihli sayılarında 17.7.1967 günlü Parti bülteni ile 19.7.1967 günlü Genelgeyi almışlar, ikisinin birleştirerek Mehmet Ali Aybar'ın ağzındanmış gibi yayınlamışlar. Böylece ihraç talebimiz eşe dosta ve düşmana Mehmet Ali Aybar'ın ağzından ilan edilmiş bulundu, hem de ne başlıkla!

"BU CİA AJANLARININ TEZGÂHLADIKLARI BİR OYUNDUR"

Bu da HABER ve DÜNYA gazetelerinde çıkan isimler yönünden yanlış haberlerin tekzibi anlamına gelirmiş! Benim bildiğim kadar tekzip, haberi yayınlayan gazetede çıkar ki, o gazetenin oyuyucuları doğrusunu öğrensinler. Biz, çamura atılan 13 parti üyesi, telefonları çalıştırarak en vakur bir açıklama hazırladık ve Tüzüğe göre böyle bir teşhirin gereksizliğini gösterdik. Bu üzücü yayınlar halen devam etmektedir, edeceklerdir de. Üstelik bazı havadislerin doğrudan doğruya Genel Merkezden sızdığı artık açıkça farkedilmektedir.

Savunmamı bitirirken 9.10.1967 tarihli POLİTİKA'da en korkunç suçlamayı okudum, ve ön savunmamı yaparken tuttuğum yolun doğruluğunu iyice anladım, bakın ne yazmışlar:

"Behice Hatko Boran (Bu arkadaşlar davamıza ihanet etmişlerdir), diye söze başlamış ve şunları söylemiştir: (Partimizin en güçlü devrinde 13 arkadaşımız kendi çıkarları için parti tüzüğüne ve kararlara ihanet etmişlerdir. Bunlar Türk mahkemelerince komünizm propagandası yapmaktan mahkûm edilen Mihri Belli'nin hücresine dahil olup ondan emir almaktadırlar. Demin dinlediğiniz arkadaş Mihri Belli'den emir almadıklarını söyledi. Bu arkadaş elbette Mihri Belli'den emir almaz. Mihri Belli kendi hücresindeki ilk çengele emir verir, o başkasına, o ötekine. Biz bu taktikleri biliriz. Bunlar komünist taktikleridir. Bu arkadaşlar partiyi yıkmak istemektedirler. Bu sebeple partiden ihraç edilmeleri gerekir.), demiş."

HÂLÂ TEKZİP EDİLMEDİ

İşte dayanaksız suçlamaların yarattığı çirkef. Bu böyle devam ederse, ve Amerikalılar bundan yarar görürlerse, İNÖNÜ bile kurtulamaz!

Savunmam bundan ibarettir. Kararınız ne olursa olsun Türk Sosyal Mücadeleleri tarihinde 13'lerin tertemiz bir yeri olacaktır.

YAŞASIN TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI.

Türkiye İşçi Partisi
Şişli İlçesi üyesi
Rasih Nuri İleri

Ek listesi eklidir.

Suçlama delilleri elime geçince tamamlanmak
üzere hazırlanan ön savunma delilleri.

Ek No: 1 — İbrahim Güzelce arkadaşımın TİP Merkez İcra Komitesinden istifa mektubu (Teksir fotokopisi) İKİ YAPRAK
2 — Genel Merkezin 2. Büyük Kongreye sunduğu Tüzük tadil tasarısı (Teksir fotokopisi) BİR YAPRAK
3 — Büyük Kongrede dağıttığım uyarı (ASLI) BİR YAPRAK
4 — Büyük Kongre Tüzük komisyonu raporu ikinci kısım (teksir) YEDİ YAPRAK
5 — Sadun Aren Dosyası (İddianame 953/17) (suret) BİR YAPRAK
6 — Sadun Aren Dosyası 15.5.1955 Forumdaki yazının sonu (suret) BİR YAPRAK
7 — Sadun Aren Dosyası 27.6.1956 günlü İDİANAME (özet) BİR YAPRAK
8 — Sadun Aren Dosyası SBFD. Eylül 1956 (yazı sureti, kısaltılmış) İKİ YAPRAK
9 — Sadun Aren Dosyası Esbabı Mucibeli Hüküm 7.8.1956. BEŞ YAPRAK
10 — Tüzüğe aykırı tutumun sonuçları: Zabıtname (Aslı) BİR YAPRAK
11 — Türkiye İşçi Partisi Tüzüğü.

ankara örgütünden 13 üye'nin

TİP merkez yürütme kuruluna gönderdiği protesto

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YÜRÜTME KURULU BAŞKANLIĞINA

ANKARA

Biz aşağıda imzaları bulunan Ankara İli üyeleri, 15.7.1967 tarihinde yapılan Genel Yönetim Kurulu toplantısında parti yöneticilerinin had safhaya varan yanlış tutumlarına ve buna paralel olarak 13 kişinin Merkez Haysiyet Divanına sevkine ilişkin uyarmalarımızı tarihi sorumluluğumuzun bir gereği olarak bildiririz.

1 — PARTİ ANLAYIŞIMIZ:

A — İşçi sınıfının öncüsü olarak parti: Parti herşeyden önce işçi sınıfının öncüsü olmalıdır. Parti, işçi sınıfının bütün niteliklerini, tecrübelerini, devrimci ruhunu, proletarya davasına sadakatını içinde toplamalıdır. Fakat partinin gerçekten öncü olabilmesi için eylem ve devrim bilgisiyle donatılmış olması gerekir. Bu olmadan parti, proletarya mücadelesinin yürütülmesinde, emperyalizme karşı savaşta ve yığınlara yol göstermede başarısız kalacaktır. Parti işçi sınıfının duygu ve düşüncelerini dikkate almazsa, kendiliğindenliğin peşinde olursa, kendiliğindenliğin durgunluğunu ve politik kayıtsızlığını yenmede yetersizse, proletaryanın geçici çıkarlarının üstünde olmada yetersizse, kitleleri proletaryanın sınıfı çıkarları için sürüklemede yetersizse, o parti gerçek bir parti olamaz. Bundan dolayı, devrimci, militan, güçlenmek için proletaryayı yönetmek cesaretine sahip, emperyalist dönemin karışık koşulları altında yönünü bulacak kadar tecrübeli ve gerektiğinde tehlikeli yollarda doğru rota tutacak kadar esnekliği olması gereken bir partiye ihtiyaç vardır.

Böyle bir parti olmadan, emperyalizmi yıkmak, emekçi halkımızın iktidarını sağlamak mümkün değildir. Parti proletaryanın beynidir. Böylesine gerçekten devrimci bir parti olmadan işçi sınıfı beyinden yoksun bir gövde haline gelir. Proletarya, partisinin oluşumundaki bütün niteliklere sıkı sıkıya bağlı olmalıdır. Parti ile işçi sınıfının tümü ve parti üyeleriyle parti dışındakiler arasındaki fark sınıflar ortadan kalkıncaya kadar ortadan kaybolmaz. Eğer bu farklılık bir gedik şeklinde gittikçe büyüyerek gelişirse ve parti kendi kabuğuna çekilip partili olmayan yığınlardan kendini tecrit ederse, o parti parti olmaktan çıkar. Parti partili olmayanlarla ilişki kurmadıysa ve partili olmayan yığınlarla arasında bağ yoksa, bu yığınlar partinin liderliğini kabul etmiyorsa, geniş kitlelere politik nüfuz ve moral veremiyorsa parti işçi sınıfının öncülüğünü yürütemez.

Parti sadece işçi sınıfının öncüsü değildir. Parti gerçekten işçi sınıfının mücadelesini yürütmek istiyorsa, ayni zamanda temsil ettiği sınıfın örgütlü gücü olmalıdır. Emperyalizmin ve kapitalizmin ağır koşulları altında partinin görevi son derece ciddi ve kapsamı geniştir. Parti, parti dışındaki örgütsüz yığınlara disiplin, mücadele metodu, örgüt ve direnme ruhunu aşılamalıdır. Fakat parti kendisi ancak disiplin ve örgütle ortaya çıkarsa ve yine kendisi proletaryanın örgütlü gücü olursa bu görevi yerine getirebilir. Bunlar gerçekleşmeden partinin yığınları yönetmesi söz konusu olamaz.

B — Parti içi disiplin: Kuvvetli bir birliği ve sağlam bir disiplini olan bir parti olmadan anti-emperyalist savaşta başarı kazanmak, emekçi halkın iktidarına erişmek ve onu sürdürmek imkânsızdır. Ama dilek birliği olmadan ve partinin bütün üyelerinin davranışlarında bir birlik ve beraberlik olmadan parti içinde sağlam bir disiplin gerçekleştirilemez. Elbetteki bu, parti içinde bir düşünce çatışmasının çıkma ihtimalinin bu şekilde hesaba alınmıyacağı anlamına gelmez. Tersine, sağlam bir disiplin parti içinde düşünce çatışmalarını önceden yasaklamaz, öngörür. Bu, disiplinin kör bir disiplin olduğu anlamına gelmez. Tersine sağlam bir disiplin bilinçle ve isteyerek bağlanmayı öngörüyor. Çünkü ancak bilinçli disiplin gerçekten sağlam bir disiplin olabilir.

Parti içinde demokrasi, merkeziyetçilikle, özgürlük, disiplinle birarada gider uyuşur. Parti içinde özgürlükten vazgeçilemez ama disiplinde de vazgeçilemez. Merkeziyetçilikten vazgeçilmez ama demokrasiden de vazgeçilemez.

Demokrasi, partinin sağlam bir stratejiyi çizip ortaya koyabilmek için, merkeziyetçilik ise bu stratejinin tam anlamıyla uygulanması için gereklidir.

C — Kritik ve Otokritik müessesenin varlığı: Bizi başka partilerden ayıran taraflarımızdan biri de kritik ve otokritiği bilinçli bir şekilde uygulamamız olmalıdır. Stratejik ve taktik yanlışlıklarına düşmemek için bu en etkin bir silâhtır. Parti içinde farklı görüşlerin çatışması, partide mevcut sınıf çelişkilerinin, toplumda mevcut eski-yeni çelişkilerin parti içinde yankılarıdır. Eğer böyle bir zıtlaşma ve bu zıtlaşmaları çözmek için ideolojik mücadeleler olmazsa partinin hayatiyeti sona erer.

2 — STRATEJİ ANLAYIŞIMIZ:

Anti-Emperyalist mücadele ve Demokratik Devrim: Bütün savaş ve bütün uğraşılarımız şüphesiz sosyalizm içindir. Ve ancak sosyalizm Türk hal-

kına gerçek mutluluğu tattıracaktır. Ne varki Türk toplumunu sosyalist bir düzene götürmek, toplumumuzun hangi aşamada bulunduğunu, önümüzdeki ilk devrimci görevin ne olduğunu ve bu toplumda devrimci sınıf, zümre ve kurumları doğru tahlil etmekle ve bunun mücadelesini başarıyla yürütmekle mümkündür. Türk toplumunu doğru tahlil etmeden, genel burjuva-proleter edebiyatıyla vakit geçiren sol gevezeliklerin partiyi kısır-döngülere sürükliyeceği şüphesizdir.

Türkiye bugün tam anlamıyla emperyalizmin ağına düşürülmüş yarı-feodal ve yarı-sömürge bir tarım ülkesidir. Demokrasi diye halka sunulan emperyalizmin ve yerli ortaklarının sadece bir yutturmacasıdır. Emperyalizmin ülkemizde varlığını sürdürebilmesi, ancak onun direkt ortağı ve uşağı komprador burjuvazinin varlığı ile mümkündür. Emperyalizm hegemonyasını sürdürebilmek için, bir de girdiği ülkede en geri sistemi savunur. Türk toplumunda en geri düzen feodal-ağalık düzenidir. Feodal ağa ile emperyalizm arasında bir çeşit üstü örtülü ittifak mevcuttur. Türk toplumunun demokratik ve bağımsız bir toplum olabilmesi ile bir avuç sömürücünün çıkarı çelişki halinde olduğu için, biz komprador burjuvaziyi ve feodal ağayı ulusal toplumumuzun dışında sayıyoruz.

En bilinçli devrimciler olarak görevimiz Türkiye'de sosyalist bir düzeni kurmaktır. Fakat bundan önce bu düzenin kurma mücadelesinin en etkin bir biçimde yürüyebileceği tam bağımsız ve demokratik bir Türkiyeyi kurmaktır. Biz emperyalist sistem içerisinde yarı bağımsız Türkiye'de sosyalizmin bir aldatmacadan öteye gideceğine inananlardan değiliz. Biz, önümüzdeki ilk devrimci görevin tüm millici güçlerin omuz omuza vereceği anti-emperyalist ve anti-feodal bir savaş olduğuna inanıyoruz. Yani Türkiye'yi tam bağımsız bir hale getirip, feodalizmin bütün kalıntılarını temizlemenin toplumumuzun ilk ve ana sorunu olduğuna inanıyor ve buna MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM diyoruz. Demokratik Devrim bizi sosyalist Türkiye'ye götüren geçilmesi zorunlu bir aşama ve ilk ana görevimizdir.

Demokratik Devrim sadece sosyalistlerin başaracağı bir iş değildir. Sosyalizm, bir sınıf ideolojisidir. Bu sınıf işçi sınıfıdır. Bu sınıfın politik örgütü Partimizin olması gerekir. Oysa ki Demokratik Devrim politik eğilimleri ve inançları ne olursa olsun, her yurtseverin seve seve katılacağı anti-emperyalist ve anti-feodal ulusal bir cephenin başaracağı bir iştir. Kim ki bu cepheyi kurmayı ciddiye almıyor ve baltalıyorsa, o en azından emperyalizme kur yapıyor ve sosyalizmin bilimine ihanet ediyor demektir.

Gerek Demokratik Devrimde, gerekse Sosyalist Devrimde güçler meselesi çok önemli bir sorundur. Ülkemizin bağımsızlık ve özgürlük savaşına katılan herkes Demokratik Devrim aşamasında HALK'tır, buna katılmayan ve baltalayan herkes HALK DÜŞMANI'dır. Halkın sınırları kesin olarak sınıfların sınırlarıyla karışmaz.

Türkiye'de geniş halk kitleleriyle, Emperyalizm-Komprador-Ağa arasında uzlaşmaz bir çelişki vardır. Demokratik Devrimde milli burjuvaziyle proletarya, bürokrasiyle emekçi halk arasındaki çelişki ve halk arasındaki öteki çelişkiler düşmanca olmayan —Non-Antagonist— çelişkilerdir.

Proletarya ve onun partisi, işçi köylü beraberliği temeli üzerinde birleşmeli ve mümkün olduğu kadar bütün öteki tabakalarla bağ kurma yolları

aramalı, emperyalizme ve onun uşaklarına karşı geniş bir ulusal cephe kurmalıdır. Bu birleşik cepfeyi sağlamlaştırmak ve genişletmek için proletarya partisinin kendi ideolojisi, politikası bakımından bağımsızlığını koruması ve devrimin öncülüğünü kaybetmemesi gerekir. Bu da ancak o partinin sağlam bir dayanışma ve disiplin anlayışı içerisinde, bulunduğu dönemin doğru yorumlanarak sağlam bir strateji ve taktikler kullanmasıyla mümkündür. Yoksa, "Bağımsızlıktan yana olan herkes bize gelsin" sözü boş bir demagojiden öteye geçemez.

Eğer proletarya devrim içerisinde feodalizm güçlerinin ve burjuvazinin kuyruğu olursa, ve eğer onun partisi olmak iddiasındaki bir parti oy kaygusu ile gerici güçlere taviz vermek durumuna düşerse, elbette ki bucephe kurulamadığı gibi, cephenin de dışında kalması kaçınılmazdır.

Ezilen ulusların ve halkların devrimci mücadelelerinin gidişi içinde, proletarya partisi emperyalizme ve yurtiçi gericiliğe sert biçimde karşı olan, ulusal bağımsızlıktan ve halkın demokrasisinden yana olan kendi programını ortaya koymalı, halk yığınları arasında bağımsız olarak çalışmalı, ilerici güçleri sürekli olarak genişletmeli, orta yolcu güçleri kendi saflarına kazanmalı, gerici güçleri tecrit etmelidir. Ancak bu yolla Ulusal Demokratik Devrim sonuna kadar yürütülebilir ve devrim sosyalizm yoluna yöneltilebilir.

3 — T.İ.P. YÖNETİCİLERİNİN YANLIŞ TUTUMLARI ÜZERİNE:

Yukarıda sıralanan görüşlere bağlı olarak en doğru açıdan parti çalışmalarını, parti içindeki davranış ve tutumları eleştiren güçlü bir parti içi muhalefet var bugün. Bu muhalefet ilk kez sesini ikinci büyük kongrede duyurdu. Ve bugüne kadar da parti üst yöneticilerine karşı en tutarlı tenkitleri yapmanın tarihi ve mutlu görevini yürütmektedirler. Fakat, parti üst yöneticileri bu muhalefete karşı tamamen sosyalist ahlâka aykırı, parti bütünlüğünü yıkıcı tutarsız hücumlarla çıkıyor. Parti tüzük ve programına aykırı, sosyalist anlayıştan uzak olarak bu muhalefeti susturmak istiyor. Parti içi espiyonlarıyla, topladığı yalan yanlış bilgilerle bu arkadaşları onur kurullarına veriyor, çirkin kulis faaliyetleriyle yönetim kademelerine geçmelerini önlüyor, üyeliklerini kabul etmiyor. Evini Amerikalılara kiraya veren ve böylelikle Amerikalılarla menfaat ilişkisi kuran parti üyesini tenkin eden parti üyelerini, hem de genelge ile Amerikan ajanı, 15.000.— lira alan milletvekillerini tenkit eden parti üyelerini bozguncu, seçildiği bölgeye uğramayan milletvekillerinden hesap soranları yıkıcı diye ucuzca suçluyorlar.

Bu örnekler beş-on değil yüzlercedir.

Bu kadarla da yetinmeyen bu klik, Malatya kongresi ve sonrası gerici Amerikan emperyalistlerinin ihraç malı anti-komünizm silahından komprador-ağa partisi A.P.'den sonra en çok yararlanmak durumuna düşmüş ve yaptığı ihbarlarla gerici gazetelere manşet, karikatürlere konu olmayı başarmıştır.

Elbette yöneticilerin bu davranışları, parti içi muhalefete karşı ters tutumları altı yıllık işçi partisine en büyük darbeyi vurmuştur. Parti örgütlerinde şevk inanç bırakmamış, partinin en aktif ve birleştirici üyelerinin çalışmaları önlenmiştir. Parti örgütlerinde menfaat hesapları içinde bulunan, yeri ancak bir burjuva partisi olan kişilerin sızması sağlanmıştır. Muhalefeti

gizli faaliyetle suçlama üzerinde fazla durmayı gereksiz buluyoruz. Parti yöneticileri böyle bir suçlamayı yaparken gerçekten tarihi yanlışlar içinde ve tenkit anlayışından uzak olduklarını ortaya koymuşlardır.

Çabamız doğrudur. Üst yöneticiler ya enine boyuna bu yanlış tutumlarını derin derin düşünecekler, ya da hatalı tutumlarına devam edeceklerdir.

Sosyalist örgütte en doğru olan gerçekçi tenkitlerinden dolayı tutarsız suçlamalarla onur kuruluna verilen 13 arkadaşımız üzerine düşüncelerimizi açıkladık.

Merkez Yürütme Kurulunu tarihi sorumluluklarıyle başbaşa bırakırız.

Saygılarımızla
11/8/1967

Hüseyin Gazi Apa
Kudret Asma
Mehti Beşpınar
Ahmet Camuşcuoğlu
Tahsin Konur
İbrahim Kopağan
Ersen Olgaç
Tümer Önder
Selçuk Özdemir
Atilla Sarp
Tebessüm Sarp
Cevdet Sezer
Filiz Sezer

TÜSTAV

AYDINLIK

YAYIN VE DAĞITIM BÜROSU

★ **AYDINLIK YAYINLARI**

— Proleter Devrimci Hareketimizin Çizgisi Açıktır

— Milli Demokratik Devrim, **Mihri Belli**

— Zonguldak Havzasında Emperyalizm, **Sina Çıladır**

★ **SOL YAYINLARI**

★ **BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI**

★ **ANADOLU YAYINLARI**

★ **SER YAYINLARI**

★ **EKİM YAYINLARI**

Yukarıdaki yayınların tümünü veya herhangi birini büromuzdan % 20 indirimli olarak ödemeli temin edebilirsiniz.

★ **AYDINLIK Yayın ve Dağıtım Bürosu**

Süleyman Sırrı Sok. 2/12

Yenişehir — Ankara

AYDINLIK YAYINLARI 5

EKONOMİ POLİTİK NOTLARI - I

"KAPİTALİZM ÖNCESİ ÜRETİM BİÇİMLERİ"

ÇIKIYOR

İLERİ

4. SAYISI 15 EKİM'DE ÇIKTI

- YAŞASIN ARAP GERİLLALARI
- TEORİK EĞİTİM PROGRAMI
- 15-16 HAZİRAN OLAYLARINA KATILAN BİR İŞÇİNİN GÜNLÜĞÜ
- TUPAMAROS'UN EYLEMLERİ
- BREZİLYALILARA MESAJ - CARLOS MARIGHELLA
- HO Şİ MİNH BÜTÜN DÜNYA HALKLARININ KALBİNDE YAŞIYOR!
- EKİM DEVRİMİ 53 YAŞINDA
- SAVCILIK DEV - GENÇ'İN EYLEMLERİNİ ANLATIYOR

Yıllık Abone: 20 TL.

Adres: P.K. 60
Yenişehir - A N K A R A

işçilerin köylülerin gazetesi

KURTULUŞ

Millî Demokratik Devrim Mücadelesinin kitle silâhı KURTULUŞ'un altıncı sayısı çıkıyor

KURTULUŞ'a abone ol! Abone bul! Çevrendeki önemli olayları **KURTULUŞ**'a bildir.

KURTULUŞ'u yurt çapında yayalım.

Yıllık Abonesi 5 lira.
Haberleşme adresi :
Süleyman Sırrı Sokak No. 2/12 **Yenişehir/Ankara**

SOL YAYINLARI

* **YENİ ÇIKAN KİTAPLARIMIZ**
* TÜRLERİN KÖKENİ Charles Darwin, 20 lira
* DOĞANIN DİYALEKTİĞİ F. Engels (ÇIKIYOR)
* **DİĞER YAYINLARIMIZ (SEÇME)**
* KAPİTAL, Marx, (Birinci cilt, beş kitap), 10'ar lira
* KAPİTAL, Marx, (Üçüncü cilt, birinci kitap), 15 lira
* FELSEFENİN SEFALETİ, Karl Marx, 10 lira
* KAPİTALİZM ÖNCESİ EKONOMİ ŞEKİLLERİ, Karl Marx, 8 lira
* FRANSA'DA SINIF MÜCADELELERİ, Karl Marx, 8 lira
* ÜCRET, FİYAT VE KÂR, Karl Marx, 4 lira
* ÜCRETLİ EMEK VE SERMAYE, Karl Marx, 3 lira
* YAHUDİ MESELESİ, Karl Marx, 3 lira
* ANTİ - DÜHRİNG, F. Engels, (iki kitap), 10'ar lira
* AİLENİN, ÖZEL MÜLKİYETİN ve DEVLETİN KÖKENİ, F. Engels, 10 lira
* GOTHA VE ERFURT PROGRAMLARININ ELEŞTİRİSİ, Marx, Engels, 10 lira
* FELSEFE İNCELEMELERİ, Marx, Engels, 7,5 lira
* EMPERYALİZM, Lenin, 8 lira
* NE YAPMALI, Lenin, 10 lira
* İKİ TAKTİK, Lenin, 7,5 lira
* BİR ADIM İLERİ, İKİ ADIM GERİ, Lenin, 10 lira
* ULUSLARIN KADERLERİNİ TAYİN HAKKI, Lenin, 7,5 lira
* TOPRAK MESELELERİ, Lenin, 8 lira
* NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ, Lenin, 12,5 lira
* İŞÇİ VE KÖYLÜ İTTİFAKI, Lenin, 8 lira
* SOSYALİZM VE SAVAŞ, Lenin, 10 lira
* «SOL» KOMÜNİZM, BİR ÇOCUKLUK HASTALIĞI, Lenin, 7,5 lira
* MARKSİZM VE MİLLÎ MESELE, J. Stalin, 7,5 lira
* SOSYALİST EKONOMİNİN MESELELERİ, J. Stalin, 7,5 lira
* SAĞ VE SOL SAPMALAR ÜZERİNE, J. Stalin, 10 lira
* LENİNİZMİN İLKELERİ, J. Stalin, 10 lira
* TEORİ VE PRATİK, Mao Çe-tung, 10 lira
* EMPERYALİZMLE MÜCADELE, Mao Çe-tung, 7,5 lira
* MAO ÇE-TUNG, (hayatı) Edgar Snow, 7,5 lira
* HALK SAVAŞI HALK ORDUSU, Giap, 7,5 lira
* YAZILAR (1965-1970), Mihri Belli, 15 lira
* EKONOMİ POLİTİĞİN ELEŞTİRİSİNE KATKI, Marx, 15 lira
* İNSANIN TÜREYİŞİ, Charles Darwin, 12,5 lira
* FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ, Politzer, 10 lira
* FELSEFENİN TEMEL İLKELERİ, Politzer, 20 lira (ikinci baskı)
* EKONOMİ POLİTİK, P. Nikitin, 10 lira
* İLKEL, KÖLECİ, FEODAL TOPLUM, 10 lira
* KAPİTALİST TOPLUM, 8 lira
* SOSYALİZMİN ALFABESİ, Leo Huberman, 5 lira
* «TÜRKİYE SOSYALİZMİ» VE SOSYALİZM, M. Erdost, 6 lira
* CİA, VİETNAMDA PASİFİKASYON VE DÜNYA İŞÇİ HAREKETLERİ, 7,5 lira
* **SOL YAYINLARI,** Sanayi Caddesi, Demir İş Hanı, 51, Ankara